OSMANLI BORÇ YÖNETİMİ

DÜYÛN-I UMUMİYYE 1879-1891

TAKIM I - CİLT 1

MEHMET HAKAN SAĞLAM

TARİH VAKFI YURT YAYINLARI

TARİH VAKFI

Sandemir Mah.
Ragıp Gümüşpala Cad. No: 10
34134 Eminönü/İstanbul
Tel: (0212) 522 02 02
Faks: (0212) 513 54 00
www.tarihvakfi.org.tr
yayin@tarihvakfi.org.tr

© Tarih Vakfi Yurt Yayınları

Kapak Resmi
Düyûn-ı Umumiyye Binası
(Cağaloğlu-İstanbul Lisesi)

Kitap Tasarımı
Haluk Tuncay

Baskı
Şahin Ozalit ve Büro Gereçleri Tic. Ltd. Şti.
Lati Lokum Sok. No: 9/A
Mecidiyeköy/İstanbul
Tel: (0212) 211 35 93

Birinci Basım: Mart, Nisan, Aralık 2007;
Ekim 2008, Temmuz 2011
Ekim 2014

Yayıncı Sertifika Numarası: 12102
Matbaa Sertifika Numarası: 18870

ISBN 978-975-333-203-3 (Takım)
ISBN 978-975-333-204-0 (1. Cilt)
ISBN 978-975-333-205-7 (2. Cilt)
ISBN 978-975-333-206-4 (3. Cilt)
ISBN 978-975-333-207-1 (4. Cilt)

OSMANLI BORÇ YÖNETİMİ

DÜYÛN-I UMUMİYYE
1879 - 1891

TAKIM I - CİLT 1

MEHMET HAKAN SAĞLAM

TARİH VAKFI YURT YAYINLARI

Mehmet Hakan Sağlam, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğretim üyesi. 1967 Kilis doğumlu. İstanbul Kabataş Erkek Lisesi (1984) ve İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İktisat Bölümü (1988) mezunu. Yüksek lisans eğitimini "Türkiye'de Altın Ticareti" (1991), doktora eğitimini "Dünya Borsalarında Vadeli (Future Altın İşlemleri" (1993) başlıklı tezleriyle İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Para-Banka Anabilim dalında yaptı. Makro İktisat, Türkiye Ekonomisi, Altın ve Döviz Piyasaları, Sermaye Piyasaları, Vadeli ve Opsiyonlu Piyasa İşlemleri konularında lisans, yüksek lisans ve doktora dersleri veren yazarın; ***Altın*** *(1993),* ***Dünden Bugüne İstanbul Üniversitesi Yayınları-Kitaplar*** *1933-1993 (1993),* ***Ödev ve Rapor Hazırlama Teknikleri*** *(2006),* ***I. Tertip Düstûr Kılavuzu (Osmanlı Devlet Mevzuatı) 1839-1908*** *ve* ***II. Tertip Düstûr Kılavuzu (Osmanlı Devlet Mevzuatı) 1908-1922*** *(2006) isimli kitapları ile Kapital, Altın Haber, Trend, Türkiye İktisat, İktisat, Rıhtım Caddesi, Gold News, Finans Dünyası, Turkey Economy ve Gold Report gibi finans ve ekonomi dergilerinde, sermaye piyasaları, altın ve döviz piyasaları üzerine çok sayıda makalesi yayımlandı.* ***"Osmanlı Devleti'nde Moratoryum (1875-1881) Rüsûm-ı Sitte'den Düyûn-ı Umumiyye'ye", "Meşrûtiyet Dönemi Osmanlı Mali İstatistikleri"*** *ve* ***"Osmanlı Arşiv Belgelerinde Yer İsimleri"*** *konulu üç ayrı kitap hazırlığı devam eden yazar, arşiv ve kütüphanelerdeki Osmanlıca belgelerin hızlı çevirisine imkân sağlayacak olan Osmanlıca-Türkçe Lügat ve Elektronik Çeviri Programı üzerinde çalışmaktadır.*

İÇİNDEKİLER

Sunuş **ix**
Önsöz **xxvii**
Açıklamalar **xxxiii**
İthaf **xxxv**

BÖLÜM 1 **3**
A. Düyûn-ı umûmiyye memurlarının seçimi, tayini, işe alınması, görevden azli ve ödüllendirilmesi, memur ve müfettişlerin görevleri ile harcama yetkileri **3**
B. Memurlardan alınacak kefâlet senetlerinin kabûlü, kontrolü, saklanması ve iadesi işlemleri **18**
C. Maliye müfettişlerinin teftiş dereceleri ve yetkileri **23**

BÖLÜM 2 **25**
A. Tuz tekeli, tuzun taşınması, taşıma ücretlerinin ihalesi, tuzun teslimi, istiflenmesi, saklanması, devir, kayıt, satış ve fire işlemlerinin ne şekilde yapılacağı **25**
B. Yabancı menşeli tuz yüklü gemiler ile ocaklardan tuz yüklenecek gemiler hakkında yapılacak işlemler **35**
C. Tezkeresiz veya tezkere fazlası kaçak tuzlar, yerli ve yabancı menşeli kaçak tuzlardan alınacak para cezaları, ihbariyeler, yakalanan ve el konulan tuzların satışı, para cezalarını ödemeyenler hakkında ne şekilde işlem yapılacağı **39**
Tuz Talimatı : Tezkere fazlası yerli tuzlardan alınacak vergi ve cezalar, kaçak yerli ve yabancı tuzlara el konulması, para cezalarının tahsili, ihbariye bedellerinin ne şekilde dağıtılacağı **48**

BÖLÜM 3 53
A. Alkollü içkilerin kontrol ve ölçümlemesi, vergi ve diğer işlemlerinin ne şekilde yapılacağı 53
B. Yabancı ülke vatandaşlarınca üretilen içkiler ile manastırlar ve manastırlara bağlı çiftliklerde üretilen alkollü içkiler hakkında yapılacak işlemler 64
C. Rakı yapımında kullanılmak üzere ithal edilen ispirto, rom, konyak, brendi, votka ve şampanya ile rakı yapımında kullanılan meyveler hakkında yapılacak işlemler 67
D. Gümrük idarelerine getirilen içkiler hakkında ne şekilde işlem yapılacağı 70
E. Tezkeresiz yakalanan kaçak içkiler ile vergi dışı tutulup kişilerin kendi şahsi tüketimine ayrılan içkilerin kaçırılması durumunda alınacak para cezaları, bu konudaki ihbariye ödemelerinin ne şekilde yapılacağı 72
Tezkeresiz veya tezkere fazlası olduğu için yakalanan içkiler ile gizlice meyhane ve fabrikalara getirilen rom, ispirto ve rakı yapımına elverişli meyveler ve şahsi tüketime ayrılmış gibi gösterilip gizlice başka evlere aktarılan şaraplardan alınacak vergi ve para cezaları ile ihbariye işlemlerinin ne şekilde yapılacağını izah eden talimat 75
F. Tezkeresiz içki satanlar ile evlerinde içki satan ve bey'iyye vergisini ödemeyen kişilere kesilecek para cezaları ve ihbariye işlemleri 78
İçki bey'iyye vergisini zamanında ödemeyen veya bey'iyye tezkeresi almaksızın içki satış yeri açan veya başka bir konuda faaliyet gösteren işyerlerinde kadeh veya kıyye ile içki satan kişilerden alınacak vergi, para cezası ve ihbariye işlemlerini izah eden talimat 81

BÖLÜM 4 83
A. Damga pullarının ne şekilde satılacağı, pul satan kişilere bey'iyye ücretinin ne şekilde verileceği, pulların teslim ve kabûlü ve ne şekilde korunacağı 83
B. Damga vergisi kanunu ve buna bağlı her türlü evrâk işlemleri 93

BÖLÜM 5 119
A. Tütün havan ve bıçaklarının tütün reji şirketine satışı, kurşun mühür makinelerinin devri, tütün vergisi ve gecikme faizleri, defterlerin ne şekilde düzenleneceği 119
B. Tütün aşar işlemleri 121
C. İpek aşarı, av vergisi, kara ve deniz av tezkereleri bedeli, tömbeki bey'iyye vergisi, menafi' ve maârif hisseleri işlemleri 123

BÖLÜM 6 135
A. Tezkere ve koçanların ne şekilde talep edileceği, tezkerelerin sayımı, saklanması, devri, yazımı, iptali ve iadesi 135
B. Tuz tezkereleri, çeki defterleri, ambar pusulaları, sergi ve ihbarnameleri 149
C. İçki için verilecek üretim, nakliye, bey'iyye tezkereleri ile ipek tezkeresi işlemleri 159
D. Hayvan postları, avcılık, tömbeki bey'iyyesi, ve tütün tezkereleri ile aşar taksiti makbûz senetleri ve tütün tezkerelerinin devri 164

BÖLÜM 7 167
A. Düyûn-ı Umumiyye'ye ait kaçaklar hakkında düzenlenecek evraklar, soruşturma tutanaklarının ne şekilde düzenleneceği, kaçakların resmi makamlara ve mahkemelere sevk edilmesi durumunda dava ve harç işlemleri 167
B. Kötü davranışları görülen ve zimmet suçu işleyen memurların ne şekilde soruşturulacağı, yargılanacağı ve cezalandırılacağı, kefillere ait gayrimenkullerin ne şekilde satılacağı 177

BÖLÜM 8 181
A. Vergi hasılat akçeleri için tutulacak defterler, düzenlenecek irsaliye belgeleri ve makbuzlar, havale, çek ve poliçe işlemleri 181
B. Sandıklara kabûl edilecek madeni paralar ve kabul işlemlerinin ne şekilde yapılacağı 185
C. Sandıklara kabûl edilmeyen madeni paralar ve bunlar hakkında ne şekilde işlem yapılacağı 189
D. Sandıklarca ne şekilde ödeme yapılacağı 191
E. Hasılat akçesi paket ve zarflarının ne şekilde düzenleneceği 194
F. Hasılat akçelerinin ne şekilde gönderileceği, verilecek navlun ücreti ve paketlerden eksik para çıkması durumunda ne yapılacağı 196

BÖLÜM 9 205
A. Kayıt, yazışma, tezkere ve zarfların ne şekilde kayıt edileceği, teslim ve kabul işlemleri ile telgraf haberleşmelerinin ne şekilde yapılacağı 205
B. Yazışmalar, masraf pusulaları, tuz ihbarnameleri, emânet ve masraf tezkeresi koçanlarının ne şekilde gönderileceği 214

BÖLÜM 10 217
Her çeşit vergi kalemi için düzenlenmesi gereken liste, rapor, hesap özeti ve karşılaştırmalı tabloların ne şekilde hazırlanacağı 217

BÖLÜM 11 233
A. Emekli sandığı aidatlarının ne şekilde kesilip gönderileceği ve sandık işlemlerinin ne şekilde yürütüleceği 233
B. Memurların emeklilik işlemleri ile memur ailelerine maaş tahsis edilmesi için düzenlenmesi gereken evraklar 237

BÖLÜM 12 241
A. Rüsûmat memurlarıyla birlikte çalışan muhafaza memurları maâşının ne şekilde ödeneceği, rüsûmata ait eski defterlerin hükümete teslim edilmesi 241
B. Tuz ambarları ve idari binaların inşaat ve tamiri, daire ve mağazaların kira kontratlarında dikkat edilmesi gereken konular, memlaha memurlarının kaçak içki ve ipeğe, memurların pulsuz mektuplara dikkat etmeleri 243

BÖLÜM 13 249
Zimmet veya diğer suçlarından dolayı görevden alınan veya görev yeri değiştirilen memurlar 249

Dizin 251
Kaynakça 259

SUNUŞ

Düyûn-ı Umumiyye,
devlet içinde devlet makamındadır.

Alexander Helphand Parvus, 1914

Günümüz küreselleşme süreci genellikle iletişim çağıyla bağlantılandırılır. O nedenle yirminci yüzyılın son çeyreği ayrı bir önem arz eder. Küreselleşmenin en belirgin özelliklerinden biri neo-liberal iktisat politikaları sonucu ulusların koruma duvarlarının yıkılması, ithal ikameci politikalara son verilmesi ve özellikle üretim faktörleri arasında sermayenin olabildiğince özgür dolaşımının sağlanmasıdır.

Oysa tarihçiler küreselleşmeyi daha farklı boyutlarda ele alırlar. Küreselleşme belki de insanlığın ilk evrelerinden beri yaşanan bir olgudur. Bu nedenle küreselleşme değişik tarihsel evrelerden geçer. Kısaca küreselleşme tarihsel derinliklerde aranır. Bu bağlamda özellikle 19. yüzyıldaki gelişmeler bir kırılma noktası olarak görülür. Napolyon savaşları ertesi dünya ticaretinde o güne kadar görülmeyen gelişmeler dünya ekonomisinin bütünleşmesinde son derece önemli rol oynamıştır. Bu arada Batı'da oluşan sermaye birikimi ülke sınırlarını aşmış, dünya ölçeğinde yüksek getiri sağlayacak yeni alanlara açılmıştır. İşte dünya tarihinde dış borçlar diye bilinen ve finansal tarihin omurgasını oluşturan gelişmeler 19. yüzyılın ikinci yarısında Osmanlı Devleti'ni de yörüngesine almıştır.

İlk dış borç tarihi 1854'tür. Bu tarihe kadar mevsimsel malî sıkıntılar iç borçlanmayla karşılanıyordu. Galata bankerleri diye bilinen sarraflar ve bazı malî kurumlardan kısa vadeli avans alınıyor ya da yüksek faizli iç borçlanmaya gidiliyordu. Tanzimat'a kadar Osmanlı Devleti'nde bugünkü anlamda banka yoktu. Ancak, banka işlevi gören sarraflara ve poliçecilere ülkenin dört bir yanında rastlanıyordu. İstanbul'un fethinden sonra hemen her padişah zamanında Osmanlı parasının birkaç kez vezin ve ayarı düşürülür, eski paralar piyasadan

çekilmediğinden ya da çekilemediğinden ülkede değişik tür sikke tedavül görürdü. Osmanlı sikkeleri yanı sıra, fetih olunan ülkelerde geçer akçe olan para türleri ve yabancı ülkelerle ticarî ilişkiler sonucu elde edilmiş paralar iç piyasada alım gücüne sahipti. Bu nedenle sarraflık, diğer bir deyişle değişik tür paraları bir diğerine dönüştürmek ve para bozmakla uğraşan esnaf, çok eski zamandan beri Osmanlı topraklarında faaliyet gösteriyordu.

Bizans İmparatorluğu'nun son zamanlarında Ceneviz ve Venedikli tüccarlar, Doğu Akdeniz, Dalmaçya, Karadeniz, Ege kıyıları ve adalarına yerleştiler; Avrupa'nın Doğu ile ticaretini ellerine geçirdiler. Bu topraklar Osmanlı yönetimi altına girdikçe, birçok Ceneviz ve Venedikli, Osmanlı uyruğunu kabul etti. Sonraları bu yörelerde oturan Rum, Ermeni ve Hıristiyan Arnavutlarla evlenerek Levanten diye adlandırılan bir topluluk oluşturdular. Eskiden olduğu gibi Batı ile olan ticarî ilişkilerini sürdürdüler. Osmanlı topraklarında ilk banka işlemlerine Levantenler giriştiler. Sarraflığın yüzyıllarca bu kesimin denetiminde yürütüldüğü genel kanıdır. Düyûn-ı Umumiyye'nin kuruluşuna değin, özellikle Osmanlı Bankası'nın faaliyete geçişinden önce, malî tarihimizde önemli bir yeri olan Galata bankerlerinin çoğunluğu Levantendi.

1854-1856 Kırım Harbi giderlerini karşılamak için, ilk kez dış borçlanmaya baş vuruldu ve 1854'te savaşta aynı safta yer alan ülkelerden Galata bankerlerinin karşılayamayacağı miktarda ve iç borçlanmaya oranla daha uygun koşullarda ödünç para alındı. İngiltere ve Fransa'daki iki banker grubunun aracılık ettiği bu borçlanmanın tutarı 5 milyon sterlin ve faiz oranı % 6 idi. Ancak ihraç fiyatı başa baş değildi. % 80'le işlem görüşü nedeniyle gerçek faiz % 7,5'a yükseliyordu. Karşılık olarak Mısır varidatı gösterilmişti. Bu borç savaş giderlerini karşılamaya yetmedi. 1855 yılında, gene savaş giderlerini karşılamak amacıyla ikinci bir borçlanmaya gidildi. Beş milyon sterlinlik bu borcun faiz oranı % 4 idi ve çok uygun koşullarda ihraç edilmişti. İhraç fiyatı % 102,5, diğer bir deyişle başa başın üstünde oluşu nedeniyle, gerçek faiz % 4'ün altına düşüyordu. Mısır varidatından arta kalan kısmın yanı sıra İzmir ve Suriye gümrükleri varidatı da bu borca karşılık gösterilmişti. Verilen borcun savaş

giderlerinde karşılanmasını denetlemek üzere İngiliz ve Fransız hükümetleri İstanbul'a birer temsilci göndermişlerdi. Bu, Osmanlı tarihinde ilk kez bir yabancı malî denetim organının oluşturulması anlamına geliyordu. Yüz yıl sürecek olan Osmanlı dış borçları serüveni böylece başlamış oluyordu.

Osmanlı'nın dış borç ihtiyacı Kırım Harbi'nin neden olduğu olağandışı giderler nedeniyle, ya da konjonktürel gözükse de aslında çok daha derin nedenlerden kaynaklanıyordu. Giderek merkezileşen devletin "varidat"ı yani gelirleri, "mesarif"i yani giderlerini karşılayamaz olmuştu. Bütçe açığı mevsimsel olmaktan çıkmıştı. Artık her yıl açık veriliyordu ve bu açık giderek büyüyordu. Batı'da da benzer gelişmeler izlenmişti. Ülkeler merkezi yönetimlerini pekiştirdikçe, eğitim, sağlık ve benzeri bir dizi yükümlülükleri yerine getirmek zorunda kalıyorlardı. Ancak, Batı bu tür artan giderlerine kısa sürede çözüm bulmuştu. Bu, dolaylı vergilerdi ve çok daha esnek bir yapıya sahipti. Böylece Batı, artan giderlerini artan vergi gelirleriyle karşılama yoluna gitmişti. Oysa, Osmanlı Devleti'nin kapitülasyonlar nedeniyle bu tür bir olanağı yoktu. "Temettü" ya da "patent" türü vergileri yürürlüğe sokmak istemişse de Batı'nın "Düvel-i Muazzama"sının kapitülasyonlar gerekçesiyle itirazıyla karşılaşmıştı. Osmanlı kendi iradesiyle vergi koyamıyordu. Ancak Batı'nın icazetiyle malî sisteminde değişikliklere gidebiliyordu.

Osmanlı için bütçe açığını gidermenin iki yolu vardı. Bunlar emisyonu arttırmak yani para basmak, ya da dışa borçlanmaktı. "Kaime" denilen kağıt para basma girişimi hüsranla sonuçlanmıştı. Osmanlı kısa sürede altın karşılığı olmaksızın para basılamayacağını öğrendi. Tek çare dışa borçlanmaktı. Nitekim Kırım Harbi ertesi borçlar birbiri peşi sıra geldi. 1858 yılında İngiltere'den yine beş milyon sterlinlik bir borçlanmaya gidildi. Bu borç aslında, 1839/1840 yıllarında çıkarılan ve bir tür faizli devlet tahvili niteliğinde olan, genellikle malî tarihimize ilk kağıt para diye geçen iç borç niteliğindeki "kaime"lerin itfası için yapılmıştı. Borcun faiz oranı % 6 idi. Ancak ihraç fiyatı başa baştan çok aşağıdaydı. Üç milyonluk kısmı % 85, iki milyonluk kısmı ise % 62,5'den alıcı bulmuştu. Bu nedenle gerçek faiz oranı çok yüksekti. Karşılık olarak, İstanbul

gümrük ve oktruva varidatı gösterilmişti. Bunların tahsilatında da alacaklı temsilcilerin denetimi söz konusuydu. Ağır koşullar altında yapılan bu borçlanmayla dolaşımda olan "kaime"lerin ancak üçte biri toplanabildi.

1860 yılında yeniden borçlanıldı. Osmanlı malî tarihine Mirès istikrazı diye geçen ve aynı adı taşıyan bir bankerin aracılığıyla Osmanlı bu kez 400 milyon frank borçlanıyordu. Borçlanma tırmandıkça ihraç fiyatı da sürekli düşüyordu. Borç yükünün artışı, Batılı ülke sermayedarlarını borçlarının ödeneceği noktasında güven duygularını yitirmelerine neden oluyordu. Nitekim faiz haddi % 6 olan bu borç için % 53 gibi başa başın neredeyse yarısı kadar düşük bir ihraç fiyatı oluştu. Ayrıca borç koşulları da çok ağırdı. Ancak, borçlanma sırasında kendisine büyük komisyonlar sağlayan Mirès'in sahtekârlığı ortaya çıktı. Fransa'da girdiği karanlık işler nedeniyle tutuklandı. Fransız ve İngiliz hükümetlerinin girişimiyle anlaşma feshedildi. Tahviller satılmadığından, bu borçlanmadan hazineye ancak 30 küsur milyon frank girdi.

Osmanlı Devleti çıkardığı karşılıksız para "kaime"ler nedeniyle giderek istikrarsız bir malî yapıya sürükleniyordu. Kaimelerin biran önce ne pahasına olursa olsun piyasadan çekilmesi gerekiyordu. 1862'de, bu kez 200 milyon franklık % 6 faizli yeni bir borç akdi yapıldı. Bu borçlanmanın güvencesi tuz, tütün ve damga resimleriyle çok kısıtlı bir biçimde çıkarılmış olan temettü (kazanç) vergisiydi. Alınan borçla dolaşımdaki kaimelerin ancak % 40'ı ödenebildi. Geri kalanı yine bir iç borç senedi ile, Esham-ı Cedide ile toplandı. Bu arada 1863'te Osmanlı Bankası kurulmuştu. Osmanlı, Batı'ya güven verecek bir malî kurumu bünyesine alarak daha uygun koşullarda borçlanmaya gitmeyi amaçlıyordu. Nitekim bankanın aracılığıyla, 1863'te 200 milyon franklık % 6 faizle bir borç alındı. İhraç fiyatı % 68 ve % 72 olmak üzere iki düzeyde oluştu. Ancak kısa bir süre sonra borçların ödenmesi sorun olmaya başladı. Bu kez yığılan borçları ödemek için borçlanma gerekiyordu. 1865 ve 1869 yıllarında yeni borçlanmalara gidilerek elde edilen parayla eski borçların mürettebatı ödenmeye başlandı. Kırım Harbi sonrasında yapılan borçlanmalar bir süre önce alınan borçların ötelenmesi anlamına

geliyordu. Bunun ilk istisnaları 1870 ve 1871 yılları borçlanmalarıydı. Bu iki borcun geliri demiryolu yapımında kullanıldı. 1872'de tekrar eski borçların tasfiyesi için borçlanmaya başlanıldı. Keza 1873 ve 1874 yıllarında aynı amaçla borçlanıldı. Bu "mutluluk zinciri" Batı'da Osmanlı'ya borç vermeye hazır bir malî çevre var oldukça geçerliydi. Nitekim 1870'li yılların ortalarına doğru bu "balon" patladı. Dünya ekonomisi malî bunalım evresine girdi. 1873-1896 evresi iktisat tarihçilerince bir tür "büyük buhran" olarak nitelendirildi. Osmanlı da bu buhrandan payına düşeni aldı ve artık borçlanamaz duruma düştü. 1875 yılında ödemeler durdu. Osmanlı devleti için moratoryumdan başka çare kalmamıştı. Bir başka deyişle Osmanlı "iflas" etti. 1877'de bir borç girişiminde daha bulunulduysa da buna İngiltere malî çevreleri yanaşmadı. Çıkarılan "istikraz"ı sadece Osmanlı Bankası satın aldı. Artık Batılı ülkelerin para piyasaları Osmanlı Devleti'nin istikrazlarına kapanmıştı.

Bu sıralarda Osmanlı Devleti'nde köklü dönüşümler izleniyordu. Abdülaziz dönemi sona ermiş, anayasal düzen için girişimler başlamıştı. Midhat Paşa'nın Kanun-ı Esasi'si ve Meşrutiyet'in ilanı bu tarihlerde gündeme geldi. Ancak yine aynı yıllarda Osmanlı Rus Harbi'nden Osmanlı yenik çıktı. 1878 Berlin Kongresi'yle Osmanlı Balkanlar'da büyük toprak kayıplarına uğradı. Sırbistan resmen, Bulgaristan fiilen Osmanlı Devleti'nden ayrıldı. Bu arada Rusya'ya 35 milyon liralık bir harp tazminatı ödenmesi karara bağlanmıştı. Batı'nın finans çevrelerini de oluşturan büyük devletlerin temsilcileri, kendi alacaklılarının haklarını güvence altına almak amacıyla, Osmanlı devletiyle bir konkordato yapılmasını istediler. Bu sırada Babıali de alacaklılara bir ödeme projesi hazırladığını, bunu görüşmek istediğini, bir anlaşma zemini aradığını bildirdi. Osmanlı devleti yirmi yıllık bir sürede, 1854-1874 döneminde on beş kez borçlanmış, 238.773 bin Osmanlı lirası tutarında bir borç yükü altına girmişti. Ancak bu borçlanmalarda, biri hariç diğer hepsinde ihraç fiyatlarının düşüklüğü nedeniyle Hazine'ye ancak 127.120 bin Osmanlı lirası girmişti. Bu paradan ayrıca yüksek komisyonlar ödenmişti. Bu arada Osmanlı Bankası ve Galata bankerleri de Osmanlı Devleti'nden alacaklı idi. 1879 yılında bu iki kesime alacaklarının karşılığı olarak altı gelir

kaynağının tahsis edilmesi, dış borçlar alacaklısı olan ülkelerce protesto edildi. Bir ara çözüme gidildi. Borç mürettebatının düzenli ödenmesi için altı gelir kaynağı, ki bunlar tuz, tütün, içki, av ve damga resimleriyle ipek öşrü idi, rehin olarak yeni kurulan Rüsum-ı Sitte İdaresine bırakıldı. Böylece, borçlara karşılık olarak bir kısım vergilerin alacaklılarca tahsil hakkı veriliyordu. Ancak bu geçici bir çözümdü. Osmanlı, Batı'dan gelen sürekli baskılardan kurtulmak ve ödünç para alabilmek için iki yıl süren görüşmeler sonucu bir anlaşmaya vardı. Böylece, o güne kadar Batı'da örneği olmayan bir uygulamaya geçiliyordu. Bundan böyle, devletin gelirlerinin dış borçlara karşılık olduğu kabul ediliyor ve kurulacak alacaklılar örgütü bu gelirleri toplayarak devletin borçlarını ödeme yetkisiyle donatılıyordu.

Muharrem Kararnamesi diye bilinen ve 1881 yılında imzalanan anlaşma sonucu borçlar konsolide edildi. Borç koşulları değişikliğe uğradı. Ana borç ve faizler düşürüldü ve birleştirildi. 190 milyon sterlin tutarındaki ana para borç toplamından 94 milyon, 62 milyon sterlin tutarındaki faiz toplamından ise 52 milyon indirim yapıldı. 252 milyon sterlin tutarındaki genel borç 106 milyon sterline düşmüş oldu. Ancak, konsolidasyon karşılığı yabancı alacaklılar Osmanlı malî yönetimi üzerinde sıkı bir denetim kurdular. Birleştirilmiş Osmanlı borçları, A, B, C, D olarak dört gruba ayrıldı. Tüm bu işlemlerin yürütülmesi Düyûn-ı Umumiyye-i Osmaniyye diye adlandırılan bir malî kuruluşa verildi. Aslında Düyûn-ı Umumiyye, Rüsum-ı Sitte İdaresi'nin daha kurumsallaşmış şekliydi. Doğal olarak bu tür bir yönetimin varlığı Osmanlı Devleti'nin egemenlik hakkıyla bağdaşmıyordu. Düyûn-ı Umumiyye ile yabancılar Osmanlı malî örgütü yanında ayrı bir örgüt kurarak vergilerin doğrudan kendi elemanlarınca toplanması yetkisini alıyordu. 1909-1910 yıllarında Düyûn-ı Umumiyye'nin İstanbul ve vilayetlerde bulunan memur sayısı 5000'i buluyordu. Bunların yalnız 50 kadarı yabancıydı. Geriye kalanlar Osmanlı uyruğuydu. Bunlar arasında gayr-ı müslim oranı % 8 dolayındaydı. 5000 memurun 3927'si vilayetlerde görevli idi. Bunların büyük çoğunluğu sayıları 1491'i bulan piyade ve atlı kolculardı. 1912 yılında Düyün-ı Umumiyye'nin çalıştırdığı memur

sayısı 8931 idi. Bu sayı aynı yıl Osmanlı maliyesinde çalışan memur sayısı olan 5472'nin üzerindeydi. Ayrıca aynı tarihlerde Düyûn-ı Umumiyye'nin topladığı vergi gelirleri, o günkü devlet gelirlerinin üçte birine tekabül ediyordu.

Kısaca, Düyûn-ı Umumiyye-i Osmaniyye İdaresi daha önceki denetim aygıtlarından farklı idi. Düyûn-ı Umumiyye rehinli gelir kaynaklarının salt denetimi ile değil, bilfiil yönetimiyle sorumluydu. Söz konusu altı gelir kaynağından elde edilecek varidatın tahakkuku ve aynı zamanda tahsili bu yönetimce yürütülecekti. Düyûn-ı Umumiyye'nin idare meclisi, İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, Avusturya-Macaristan gibi, alacaklı ülkelerin beş temsilcisiyle, Osmanlı alacaklıları ve Galata bankerlerinin iki temsilcisi olmak üzere, yedi kişiden oluşuyordu. Babıali, Meclis'in her yıl hazırlayacağı bütçeyi tasdik edecek, her yıl sonunda bir bilanço hazırlanacaktı. Osmanlı üst yönetimiyle bağlantıyı sağlamak üzere, bir de Düyûn-ı Umumiyye komiseri bulunuyordu. Toplam, kabaca sekiz gelir kaleminin, diğer bir deyişle vergi ve resimin yönetimi ve tahsili Düyûn-ı Umumiyye'ye bırakılmıştı. Bunlar; tuz, tütün, ispirtolu içkiler gibi tekel maddeleri hâsılatı ile balık avı ve damga resimleri; gümrük resimleri fazlası; temettü (kazanç) vergisi artışları; Bulgaristan vergisi; Kıbrıs vergisi; Şarkî Rumeli vergisi; tömbeki hâsılatının bir kısmı; Sırbistan, Karadağ, Bulgaristan ve Yunanistan'a ait Düyûn-ı Umumiyye hisseleri idi.

Düyûn-ı Umumiyye'nin iç teşkilatı İdare Meclisi yanı sıra, genel müdürlük, meclis kalemleri müdürlüğü ve buna bağlı çeşitli kalem ya da şube müdürlüklerinden oluşuyordu. Daha ayrıntılı belirtmek gerekirse, bünyede Meclis Tahriratı, Defter-i Kebir, Nakdî Muamelât, İhtiyat Müessesâtı, Hükümet Komiserliği, İstatistik, Yazı İşleri, Muhasebe, Hukuk işleri, tuz, müskirat, sayd ve şikâr, harir, pul, aşar, gümrük, fen, vezne, levazım, neşriyat şubeleri müdürlükleri yer alıyordu. Ayrıca Teftiş Heyeti Memurlar Komisyonu vardı. Teftiş Heyeti gereğinde genel müdürü bile murakabesi altında bulundurabiliyordu. Vilâyetlerdeki müdürlüklerin işlemlerini denetlemek üzere ayrıca genel müdürlük müfettişleri görevlendiriliyordu. Düyûn-ı Umumiyye ilk evrede çalışmalarını İstanbul Bahçekapı'da bulunan Köprülü Han'ının üst katındaki kiralık

dairelerde sürdürdü. Ancak, kısa sürede bu yer Düyûn-ı Umumiyye'ye dar geldi. Osmanlı Bankası'nın mimarı M. Valauri'ye Çiftesaraylar mahallesinde görkemli bir bina yaptırıldı ve 1890 yılında Düyûn-ı Umumiyye bu binaya taşındı. Bina halen İstanbul Lisesi olarak kullanılmaktadır.

Düyûn-ı Umumiyye kısa sürede Osmanlı maliyesi üzerinde tam bir denetim kurdu. Babıali'nin söz konusu gelir kaynakları üzerinde herhangi bir değişiklik yapma isteği Düyûn-ı Umumiyye'nin onayını gerektiriyordu. Nitekim, gümrük resminin % 8'den % 11'e yükseltilmesi Düyûn-ı Umumiyye'nin oluruna bırakılmıştı. Kararname hükümlerine göre Osmanlı vilayet ve kazalarında Düyûn-ı Umumiyye kendi örgüt yapısını kurmuştu. Böylece devletin egemenlik simgesi olan vergi alma hakkı yabancı bir kuruluşun eline geçmiş oluyordu. Düyûn-ı Umumiyye, ayrıca ülkede tütün sektörünü denetleyen Duhan Rejisi adlı tütün ortaklığını kurmuştu. Reji'nin geliri Düyûn-ı Umumiyye ile Hazine arasında paylaşılıyordu. Reji yöneticileri, hâmillerin seçtiği yabancı uyruklu kişilerdi.

Bu arada Osmanlı borçlanmasını sürdürdü. 1886-1900 döneminde dokuz borç sözleşmesi yaptı. O sırada Almanya birliğini sağlamış, Osmanlı'ya borç veren ülkeler arasında katılmıştı. Nitekim Deutsche Bank Osmanlı devletinin finansörleri arasındaydı. 19. yüzyılın son çeyreğinden itibaren Osmanlı hızlı bir biçimde dışa açılıyordu. Bir yandan sürekli borçlanılırken öte yandan Osmanlı topraklarında yabancı şirketlere imtiyazlar dağıtılıyordu. Demiryolu, maden ve benzeri işletme imtiyazları verilirken hazine bono ve tahvilleri karşılığında borç para da alınıyordu. 20. yüzyılın başında bir kez daha konsolidasyona gitme gereği duyuldu. 1902 yılında Düyûn-ı Umumiyye'nin baskısıyla, borçlar birleştirildi ve yerine yeni tahviller çıkarıldı. Birleştirilmiş borçlar anlamına gelen "düyun-ı muvahhade" [dettes unifiées] hâmillerin hak ve çıkarlarını korumaya yönelikti.

1908-1918 İkinci Meşrutiyet yılları büyük malî sıkıntılara sahne oldu. Cihan Harbi yıllarına kadar her yıl Osmanlı Bankası'nın aracılığıyla dış borca gidildi. O dönemde, kabaca masraf bütçeleri ortalama 30 milyon, gelir bütçeleri ise 25 milyon altın lira dolayındaydı. Sürekli bütçe açıklarını kapatmak üzere yapılan dış borç

toplamı ise 150 milyon lirayı buldu. Bu borçların mürettebatı ise yılda 12 milyon lirayı geçiyordu. Bu Osmanlı genel varidatının % 50'si dolayındaki bir meblağın, dış borçların ödenmesine tahsis edildiği anlamına geliyordu. Osmanlı Bankası da tıpkı Düyûn-ı Umumiyye gibi dış malî çevrelerin denetimi altındaydı. Osmanlı topraklarında kurulmuş bu bankada etkin güç Paris ve Londra'da bulunan yönetim kurullarıydı. Osmanlı maliyesi ve para-kredi aygıtı bu iki kuruluşa, Düyûn-ı Umumiyye ve Osmanlı Bankası'na tevdi edilmişti. Bütçe açıklarının kapatılması için Osmanlı Bankası aracılığıyla yüksek faizli tahviller çıkarılıyor ve bunlar Paris ve Londra piyasalarına plase ediliyordu. Osmanlı Bankası kurulduğu günden itibaren Osmanlı malî ve iktisadî yaşamına etkin bir biçimde katılmıştı. Babıali'nin borçları arasında Osmanlı Bankası'nın katkıda bulunmadığı ya da aracılık etmediği borç hemen hemen yok gibiydi. Dayandığı sendikaların malî gücü sayesinde Osmanlı topraklarındaki malî ve iktisadî girişimlerde ön planda yer alıyordu. Düyûn-ı Umumiyye-i Osmaniyye'nin ilk şekli olan Varidât-ı Sitte İdaresi (1879-1880) Osmanlı Bankası'nın önderliğinde kurulmuştu. Düyûn-ı Umumiyye'nin kendisi, varlığını kısmen Osmanlı Bankası'na borçluydu. Osmanlı topraklarında demiryolu yapımı için uygulanan "kilometre teminatı" ya da garantisi, güvence usulünü 1888'de Osmanlı Bankası bulmuştu. 1883'te faaliyete geçen ve Düyûn-ı Umumiyye'nin bünyesinde yer alan Tütün Rejisi'nin kurucularından biri Osmanlı Bankası'ydı. Osmanlı Bankası ayrıca Tönbeki Şirketi ve Ereğli Kömür Madeni Şirketlerinin işletilmesine de katılmıştı. Devlet bankası niteliği taşıyan Osmanlı Bankası ve Düyûn-ı Umumiyye-i Osmaniyye, 19. yüzyılın ikinci yarısında Osmanlı maliye ve ekonomisine damgasını vuracak, ona yön verecek iki temel kuruluştu.

Kısaca Tanzimat ertesi devlet maliyesi yabancı ellere geçmişti. Babıali ülke çıkarlarıyla bağdaşacak bir para ve kredi politikası uygulayamıyordu. Osmanlı Bankası, Düyûn-ı Umumiyye ile birlikte "devlet içerisinde devlet" görünümündeydi. Osmanlı Maliyesi Osmanlı Bankası ve Düyûn-ı Umumiyye'ye danışmadan iş göremiyor, bu kuruluşlar ise Londra ve Paris'teki idare meclislerinin sözünden çıkmıyorlardı. Osmanlı'nın akdettiği her yeni borç, güvence olarak

yeni bir karşılık gerektiriyordu. Yukarıda belirtilen gelir kaynakları dışında, İstanbul, İzmir, Samsun, Selânik gümrükleri gelirleriyle Trabzon fındık öşrü ve Konya hububat öşrü de, kısmen veya tamamen rehinli varidat olarak Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'nin denetimi altına girmişti. Bu belirtilen kaynakların tahakkuk işlemleri Hazine'ye, tahsilleri ise Düyûn-ı Umumiyye'ye bırakılmıştı.

Düyûn-ı Umumiyye'ye tahsis edilmiş olan gelirler, alacaklıların anapara ve faizini karşılayacak düzeydeydi. Alacaklıların anapara ve faizlerinin bu tür "devlet içinde devlet" niteliği taşıyan bir kuruluşça güvence altına alınmış olması, Osmanlı Devleti'nin borçlanma tahvillerinin daha uygun koşullar altında piyasaya sürülmesine vesile oldu. Düyûn-ı Umumiyye'nin bilfiil borç karşılıklarını toplama olanağına sahip olması, tahvillerin Batılı ülke piyasalarında daha az rizikolu bir nitelik kazanmasına neden oluyordu. İhraç fiyatları başa baş değerine yaklaştı. Ayrıca yabancı para ile ödenecek borçlar azaldı. Borçlardan elde edilen gelirler çoğu kez cari giderlerde kullanıldı. Savaş dönemlerinde savaşın finansmanı borçlanmayı yukarı çekiyordu. Borçlanma kısmen yatırımlarda kullanıldı. Özellikle demiryolu yapımında borçların önemli bir işlevi oldu. Dolmabahçe Sarayı ve cami yapımı gibi, devletin imgesini güçlendirmeye yönelik kimi imar etkinliklerinde de borçların katkısı oldu.

Düyûn-ı Umumiyye'nin asli görevi söz konusu resimlerin toplanmasıydı. Ancak, sınai ve ticari bir dizi girişimde de bulunmuştu. Bunlardan en önemlisi tuz havuzlarını [memleha] işletmek ve çıkan tuzu dış pazarlarda satmaktı. Düyûn-ı Umumiyye Balkanlar'a ve hatta Hindistan'a kadar tuz gönderiyordu. Tuz havuzları, deniz kenarlarında sığ ve genişçe olarak oluşturuluyordu. Deniz suyu dar bir dere açılarak bu havuzlara sevk ediliyor, güneşin sıcaklığı ile su buharlaşıyor, dipte tuz birikiyordu. Genellikle kullanılan ve deniz tuzu denilen tuz bu idi. Ülkede Karadeniz, Akdeniz, hatta Marmara denizi kıyılarında bu tür tuz havuzları vardı. Bu yöntemle tuz imalatı yanı sıra bazı yörelerde, maden gibi tuz yığınlarına da rastlanıyordu. Bu sert tuza kaya tuzu deniyordu.

Düyûn-ı Umumiyye Meclisi, ayrıca bağcılık ve şarapçılığın gelişmesi amacıyla filokseraya tutulmayacak türde bağlar kuruyordu.

Filoksera ülkeye 19. yüzyılın ikinci yarısında girmişti. Avrupa'dan getirtilen asma, meyve ve süs bitkileri çeşitleri yoluyla ülkede ilk kez filoksera 1871'de İstanbul'da, ardından İzmir, Bursa ve Kırklareli dolaylarında görüldü. Bağ mahsulleri resmine el koyan Düyûn-ı Umumiyye dolayısıyla bağcılıkla da yakından ilgilenmişti. Filoksera afetinin önüne geçme ve mahvolan bağ sahalarını yeniden ihya etme amacıyla 1889'da İstanbul'da, Göztepe'de Kızıltoprak Amerika Asma Fidanlığı – Bağ Aşı Ameliyat Mektebi ve Nümune Bağı adıyla bir fidanlık kurmuş, bağcılara bedelsiz Amerikan çubukları vermişti. Ayrıca üreticiye aşı yapmayı öğretmişti. Fidanlık ilk evrede 40 dekarı istimlak edilerek, 13 dekarı ise kira ile tutularak faaliyete geçmişti. 1898'de Erenköy'de 21,5 dekar ve 1917'de Göztepe'de 12 küsur dekar alan daha istimlak edilmiş ve Merkez fidanlığına bağlanmıştı. Fidanlık, 1919 yılına kadar Düyûn-ı Umumiyye yönetiminde kaldı; bu tarihte Orman ve Maadin ve Ziraat Nezareti'ne bağlandı.

Düyûn-ı Umumiyye'nin bir diğer etkinlik alanı sönmekte olan ipekçilikti. Osmanlı toprakları ipekçilik için müsait bir iklime sahipti ve bu topraklarda çok eskiden beri ipek böcekçiliği yapılıyordu. Ancak 1763'te "baygınlık", 1835'te "kireç" ve 1840'ta "karabatan" hastalıkları çubuklara sirayet etmiş ve hızla yayılmıştı. Çözümsüz kalan üretici giderek dutlukları bozarak yerlerine başka ağaç dikmeye, ya da tahıl yetiştirmeye başlamıştı. Çözüm Pasteur usulünü kullanarak sağlam ipek böceği tohumu yetiştirmekti. Bu amaçla Düyûn-ı Umumiyye 1887'de Pasteur'ün kendisine başvurmuş ve bu alanda gerekli bilgilerle donatılmış bir uzmanı Osmanlı Devleti'ne göndermesini istemişti. Pasteur verdiği cevapta, buna gerek olmadığını, Montpelier okulundan mezun ve o sırada Hazine-i Hassa çiftlikler müdürü olan Kevork Torkomyan'un bu işi üstlenebilecek düzeyde bilgi sahibi olduğunu yazmıştı. Kevork Torkomyan, Düyûn-ı Umumiyye'nin isteği üzerine bir rapor hazırlamış ve Bursa'da bir ipekçilik okulunun açılması önerisinde bulunmuştu. Abdülhamid'e başvurulması üzerine, Hazine-i Hassa'daki görevi uhdesinde kalmak koşuluyla, Torkomyan'ın açılacak okulun müdür ve muallimliğini yapmasına izin çıkmıştı. Bursa Darü'l-Hariri 1 Nisan 1888'de açılmıştı. Altı yıl kira mekanlarda kaldıktan sonra Torkomyan'ın

çizimiyle çağdaş bir okul binasına kavuşmuştu. Bir süre sonra Hazine-i Hassa Nazırı Portakal Mihail Paşa, her iki görevin de hakkiyle yapılamadığını ileri sürerek Torkomyan'a görevlerden birisini seçmesini önermiş, Torkomyan Hazine-i Hassa'daki görevini bırakarak açmış olduğu okulu tercih etmişti. Düyûn-ı Umumiyye, Torkomyan'ın bu tutumunu ödüllendirerek İstanbul merkez idaresinde Ziraat Fen müşavirliğini ve Harir Şubesi müdürlüğünü uhdesine vermişti. Torkomyan, 1897'de Türkçe ve Fransızca "İpek Böceği Beslemek ve İpek Tohumu İstihsal Etmek" başlıklarıyla iki kitap yazmış ve bunlar Düyûn-ı Umumiyye tarafından yayınlanmıştı. Çok ucuz bir bedelle üreticiye dağıtılan bu kitap 1910 ve 1922 tarihlerinde ikinci ve üçüncü baskılarını yapmıştı. Darü'l-harir, ayrıca halkı böcekçiliğe teşvik etmek amacıyla yarışmalar düzenlemiş, ödüller dağıtmıştı. 1922 yılına kadar Torkomyan Darü'l-harir'in müdürlüğünde kalmış, 34 yılda kız-erkek 2032 böcekçi yetiştirmişti. Düyûn-ı Umumiyye'nin girişimi sonucu 1882-1883 yılında 18.952 lira olan "harir" varidatı 1909-1910 yılında 128.945 liraya yükselmişti.

Balıkçılık Düyûn-ı Umumiyye'nin bir diğer etkinlik alanıydı.İdare, ülkede balıkçılığı ilerletmek ve balıkçılıktan elde edilen "resim" hasılatını yükseltmek amacıyla Karekin Devecioğlu'nu bu alana yöneltmişti. Nitekim, Karekin Devecioğlu balıkçılık alanındaki birikimini 460 sayfadan oluşan, içinde 240 adet resim bulunan, balıkların kendi renklerini gösteren ve sonunda Osmanlı balıkçılarının ağzından toplanmış ve Fransızca karşılıkları da konulmuş balık ve balıkçılığa ait isim ve tabirleri içeren 60 sayfalık bir ek sözlükle "Balık ve Balıkçılık" adlı eseri ortaya koymuştu. Düyûn-ı Umumiyye, Karekin'i eserin Fransızca'sını da yazmaya özendirmiş ve on yıl sonra, 650 sayfalık "Pêche et pêcherie en Turquie" adlı eser gün ışığına çıkmıştı. Avrupa'da konunun uzmanlarınca büyük takdir görmüş eser, İtalyanca'ya da çevrilmişti.

Düyûn-ı Umumiyye ana gelir kaynaklarından bir diğeri tütündü. Tütün 1612 tarihinde Felemenk hükümetiyle yapılan bir ticaret sözleşmesiyle Felemenk tacirleri aracılığıyla Osmanlı topraklarına girmişti. Tütüncü gediği olan dükkanlarda satılan tütüne ilk kez

1687'de 8 ilâ 10 pul (üç pul = 1 para) resim konmuştu. Bu resim, zamanla yükselmişti. Kırım Savaşı'ndan sonra resmin miktarı okkada 1,5 kuruş olmuştu. 1862'de resim dörde katlanmış, ayrıca tütünden bey'iyye (satış) resmi de alınmaya başlanmıştı. 1879'da kurulan Rüsum-ı Sitte tütünü de kapsamıştı. Muharrem Kararnamesi'nin 8. maddesi gereğince Babıali, 13 Ocak 1882 tarihinden başlayarak tütün inhisarı gelirini Düyûn-ı Umumiyye'ye bırakmıştı. Düyûn-ı Umumiyye de hükümetle uzlaşarak 27 Mayıs 1883 tarihli irade ile otuz yıl süreyle Müşterekü'l Menfaa Reji Şirketi'ni [Société de la Régie Cointeressée des tabacs de l'Empire ottoman] oluşturmuştu. Şarkî Rumeli dışında bandrol usulünün uygulandığı vilayetlerde, üretilen tütünün ülke içinde sarf olunacak kısmının satın alınması, işlenmesi ve satılması bundan böyle Reji Şirketi'ne bırakılmıştı. Bağdat gibi bandrol usulü cari olmayan yerlerde de hükümetin almakta olduğu resimler, Osmanlı topraklarına ithal olunan sigara , enfiye, çiğnemeye mahsus tütün ve ihraç edilen tütünün gümrük ve ruhsatiye resimlerini almak hakkı da şirkete verilmişti. Her biri 500 franklık 200.000 hisse senedine ayrılmış 100 milyon frank sermaye ile kurulan şirket, sözleşme gereği, Düyûn-ı Umumiyye idaresine, hattâ hasılatı düşük olan yıllarda bile 750.000 lira vermekle yükümlüydü. Bunun üzerindeki gelir, Babıali, Düyûn-ı Umumiyye ve Reji arasında paylaşılacaktı.

Cihan Harbi yıllarında, Osmanlı Devleti ile ana finansör ülkeler karşı saflarda yer aldılar. Osmanlı Devleti'nin borçlanma olanakları hemen hemen yok oldu. Oysa savaş giderleri Osmanlı maliyesinin olanaklarını fersah fersah aşıyordu. Bütçesinde yer alan gelirlerle Babıâli'nin savaşı finanse etmesi olanaksızdı. 34 milyon altın lirayı bulan 1914-1915 malî yılı bütçesinin 14 milyonu Düyûn-ı Umumiyye'ye, kalan 20 milyonu devletin payına düşüyordu. Cihan Harbi yıllarında, Babıâli de ordu giderlerini karşılamak için enflasyonist bir politika izlemek zorunda kaldı. Savaşın emisyon yoluyla finanse edilmesi efektif talebin sürekli artışına neden oldu.

Savaşla birlikte Osmanlı piyasasındaki malların önemli bir kesimi orduya ayrılmıştı. Sivil halkın tüketimine ayrılan pay ise giderek daralmıştı. Ülkenin denizden ablukaya alınması, demiryolu dış

hatlarının düşman ülkelerden geçmesi, savaş nedeniyle ülkelerin ihraç edebilecekleri besin maddelerini stok etmeleri Osmanlı dış ticaret ilişkilerini büyük ölçüde etkiledi; günlük zorunlu tüketim maddeleri kısa sürede karaborsaya düştü. Avrupa'da savaş başlar başlamaz İstanbul piyasasında büyük bir panik baş gösterdi. Mevduat sahipleri bankalara akın etti; biran önce paralarını çekme gereği duydular. Öte yandan, piyasadaki durgunluk ve bekleyiş nedeniyle tüccar ödeme güçlüğü çekmeye başladı; bankalar tüccara verdikleri krediyi kestiler. Bu koşullar altında Babıâli, Ticaret ve Sanayi Odası ve bankaların isteği üzerine moratoryum ilân etti. 2 Ağustos 1914 günlü Tecil-i Düyûn Kanun-ı Muvakkatı'yla bankalardaki vadeli, vadesiz mevduat dahil olmak üzere, tüm borç ve taahhüt vadeleri bir ay süreyle geri bırakıldı. Bu karar dış borçlara da uygulandı. Düyûn-ı Umumiyye kapsamına giren tüm ödemeler ertelendi. Borç erteleme mevzuatı savaş boyunca yürürlükte kaldı.

Savaş yıllarında çıkarılan 158 milyon lira tutarındaki kağıt paranın karşılığı, savaş sonrası Almanya'da yapılacak olan dış istikraza esas teşkil eden ve Alman hazinesi tarafından çıkarılan bonolardı. Savaş boyunca Düyûn-ı Umumiyye İdaresi sadece Alman, Avusturya ve Osmanlı alacaklılarının temsilcilerinden oluşuyordu. Bu üç ülke alacaklılarının temsilcileri adına, Alman hazinesi tarafından altı milyon liralık altın Alman bankalarında güvence altına alınmıştı. Öte yandan, Osmanlı'nın savaşta çıkardığı kağıt para emisyonu "evrak-ı nakdiyye" üzerinde, bunların bedelinin ileride altınla ödeneceği taahhüt edilmiş ve buna Düyûn-ı Umumiyye İdaresi kefil olmuştu.

Bu arada Düyûn-ı Umumiyye Osmanlı'da ilk kez fiyat hareketlerini izleyen bir kurum kimliği kazandı. Birinci Dünya Savaşı yıllarında Düyûn-ı Umumiyye İdaresi artan yaşam pahalılığı karşısında memurlarının satın alma güçlerini korumak amacıyla Osmanlı ülkesinde ilk fiyat endekslerini oluşturdu ve bir ek ödenek uygulanmasına gitti. Osmanlı toplumu ilk kez bu derinlikte fiyat hareketleriyle karşı karşıya geliyordu. Değerli maden esasına dayalı para politikaları fiyatlarda bariz hareketleri engelliyor ve piyasaya fiyat istikrarı sağlıyordu. Oysa Cihan Harbi'nde durum farklıydı. Savaşın finansmanı kağıt para ile gerçekleştiriliyordu. Karşılık gösterilen

Alman hazine bonoları arzın sınırlı olduğu, talebin sürekli körüklendiği bir ortamda anlamını yitiriyordu. Enflasyon, o günkü deyişle "galâ-i es'ar" kaçınılmaz olmuştu. Dünya tarihinin ilk derin enflasyonunu Osmanlı Devleti yaşıyordu.

Düyûn-ı Umumiyye, İstanbul kenti perakende fiyatlarını sürekli izledi; geçim endeksi oluşturulmasında kullanılabilecek bazı temel tüketim maddelerinin savaş öncesi (Temmuz 1914) ve savaşın son iki yılındaki perakende fiyat gelişimlerini tablolara döktü. Elde edilen bilgilere göre, geçim endeksinde yer alan temel tüketim maddelerinin fiyatları, 1916 – 1917 arası dönemde dört kat arttı. 1914 Temmuz ayı taban olarak alındığında tüketici geçim endeksi 1917 Ocak ayında 405 puana, Ocak 1918'de 1945'e ve Aralık 1918'de 2205'e yükseldi. 1916, 1917 ve 1918 yılları artış ortalamaları sırasıyla 280 puan, 839 puan ve 1790 puandı.

Aşırı fiyat artışlarının bu kuruluşta çalışanlar üzerindeki olumsuz etkisi ek ödeneklerle bir ölçüde giderildi. Savaş yılları fiyat hareketlerinin saptanabilmesi için en güvenilir kaynak bu güne kadar Düyûn-ı Umumiyye verileri oldu. Bunlar Türkiye tarihinin ilk geçinme endeksleriydi. Cumhuriyet'in ilk yıllarında da İstanbul Ticaret ve Sanayi Odası bu verilerden yararlanarak hesaplamalara gitti.

Cihan Harbi yıllarında Düyûn-ı Umumiyye ülke ekonomisindeki gelişmeleri yakından izledi. Nitekim Mükellefiyet-i Zıraiyye Kanun-ı Muvakkatı sayesinde savaşın son yıllarında ekili alanlarda hissedilir bir artış kaydedildi. 1915-1916 mevsiminde 25-27 milyon dönüm toprak işlenmişken, 1916-1917 mevsiminde 32-35 milyon dönüme ulaşıldı. Düyûn-ı Umumiyye İdaresi 1917 yılı başlarında hazırladığı genel iktisadi durumla ilgili raporda Mayıs 1917 sonu itibariyle ekili alanın bir önceki yıla oranla yüzde 50 arttığını kaydediyordu.

Osmanlı Devleti Cihan Harbi'nde yenik düştü. Almanya ve Osmanlı Devleti taahhütlerini yerine getiremedi. Bir süre sonra Milli Mücadele başladı ve Lausanne Antlaşması ile kurulmakta olan yeni Türkiye'nin dış dünya ile malî ilişkileri bağımsızlık ilkeleri ışığında ele alındı. Lausanne ile kapitülasyonlar ve Düyûn-ı Umumiyye İdaresi kaldırıldı. Dış borçlar Osmanlı topraklarında oluşan yeni devletler arasında paylaşıldı. Bu paylaşım barış görüşmelerinde en çetin

konulardan biriydi. Uzun görüşmeler sonunda, Osmanlı Devleti'nden ayrılarak Avusturya-Macaristan, Bulgaristan, Sırbistan ve Yunanistan'a verilen topraklara düşen borç hisselerinin ödenmesi adedi on altı olan bu ülkelere bırakıldı. Bu oran % 24 idi. Cumhuriyet Türkiyesi'ne ise % 76 oranında bir borç yükü kalmıştı. Taksimden sonra, Türkiye'nin payına düşen 107 milyon liralık borç tutarının yıllık mürettebatı 7,5 milyonu aşıyordu. Alacaklılar, altın olarak verdikleri borcun faiz ve amortismanlarının altınla ödenmesini istiyorlardı. Oysa, savaş ertesi, Türk Lirası'nın değeri, altına oranla büyük ölçüde düşmüştü. Borçların altınla ödenmesi olanaksızdı. Lausanne'da bir çözüm bulunamadı ve sorunun çözümü Düyûn-ı Umumiyye ile varılacak anlaşmaya bırakıldı. Görüşmeler 1927 yılında Paris'te başladı. "Kuponlar müzakeresi" diye bilinen çalışmaları sonunda 1928'de uzlaşma sağlandı. Lausanne antlaşmasına bağlı cetveldeki borçlar üç tabloda toplandı: A Tablosu, karşılığı Rüsum-ı Sitte ile güvence altına alınmış Muharrem Kararnamesi'ne kadar yapılan eski borçları içeriyordu. B Tablosu Muharrem Kararnamesi ertesi yapılan borçlardı. C Tablosu ise Cihan Harbi nedeniyle ödenmeyen borç mürettebatını gösteriyordu. Varılan uzlaşmaya göre her üç tabloda yer alan borçlar yirmi beş yıl içinde tasfiye edilecekti. Ödemeler beş devreye ayrılmıştı: Yedi yıllık ilk devrede, her yıl iki milyon altın lira ödenecekti. İkinci devre altı yıllıktı ve her yıl iki milyon iki yüz seksen bin altın liradan oluşuyordu. Beş yıllık üçüncü devrenin payına her yıl iki milyon yedi yüz seksen bin altın lira düşüyordu. Dört yıllık dördüncü devre için her yıl üç milyon yüz bin altın lira öngörülmüştü. Son devre üç yıllıktı ve her yıl üç milyon yüz bin lira ödenecekti. Borçların düzenli bir biçimde ödenmesi için gümrük resimleri karşılık gösterilmişti. Düyûn-ı Umumiyye tarafından atanacak bir murakıbın gözetiminde tahsil edilecek resimler Osmanlı Bankası'na yatırılacak, buradan kupon hâmillerine ödeme yapılacaktı. Artan kısım ise Hazine'ye devredilecekti. Ancak, "kuponlar anlaşması" daha yürürlüğe girmeden 1929 yılında dünya yeni bir buhranla karşılaştı. Bu koşullarda taksitler tamamen ödenemediği gibi, altın ve döviz transferleri de yapılamadı. Düyûn-ı Umumiyye'nin protestolarına karşın ödemeler ancak üçte bir oranında

yapılabiliyordu. Bu arada malî yetkileri kaldırılan, ve salt kuponların alacaklılarına ödeme işiyle yetinen Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'nin merkezi İstanbul'dan Paris'e taşınmıştı.

Buhranın kısmen sona erişiyle birlikte, 1933 yılında ikinci bir anlaşma yapıldı. 107 milyon tutarında ana borç 80 milyon liraya ve bir yıllık mürettabatı da yedi buçuk milyondan altı yüz altmış bin liraya düşürüldü. Yabancı para birimi olarak değeri altına bağlanmış Fransız frangı seçildi. Geri ödeme dönemi olarak da 30 yıl yerine 50 yıl kabul edildi. Eski borçların ödenmesi için yeni bir istikrar tahvili çıkarılmasına karar verildi. Bu amaçla Türkiye Cumhuriyeti adına, nominal değeri beş yüz franklık % 7,5 faizli birleşik tahviller [Unis Turc] çıkarıldı. 1928 antlaşmasıyla her devre artan ödemeler, 1933'te kaldırıldı. Yıllık eşit taksit ilkesi kabul edildi. 660 bin liralık mürettebata, Düyûn-ı Umumiyye masrafı olarak 40 bin altın lira eklendi. Böylece yıllık miktar 700 bin altın lira oldu. Bu meblağ Türk lirası olarak altı buçuk milyonu buluyordu. Nitekim 1935-1936 bütçelerinde, Muvazene-i Umumiyye kanunlarının A işaretli cetvellerinde, Osmanlı Devleti borçları mürettebatı altı buçuk milyon lira olarak gözüktü. Cumhuriyet Türkiyesi hükümetleri Osmanlı borçlarının taksitlerini düzenli bir biçimde ödedi. Başa baştan aşağı satılan birleşik tahvilleri toplamak suretiyle, otomatik itfa yoluna gitti. Öte yandan Fransız frangı devalüasyonu da borç miktarının düşmesine yardımcı oldu. Bu arada erken ödeme hakkını da kullanarak 1954'te son taksitini ödedi. Düyûn-ı Umumiyye'nin başrol oynadığı yüz yıllık Osmanlı dış borç süreci 1954 yılında son buldu.

İşte Tarih Vakfı, Osmanlı Devleti ve Cumhuriyet Türkiyesi finans tarihine damgasını vuran Düyûn-ı Umumiyye tarihi birincil kaynağını araştırmacılara ayrıntılı bir biçimde sunuyor. Mehmet Hakan Sağlam'ın gayretleriyle ortaya çıkan bu çalışmanın verileri göz ardı edilerek çağdaş Osmanlı finans tarihini, bu arada iktisat tarihini, yazmak olanaksızdır. Osmanlı malî kurumlarının köklü dönüşümler geçirmesine, Maliye Nezareti'nin kendisine çeki düzen vermesine neden olan Düyûn-ı Umumiyye birçok maliyecinin yetişmesinde önemli rol oynamıştır. Bu doğrultuda Osmanlı "varidatı" dışarı dönük de olsa önemli ölçüde artmıştır. Bu bağlamda soruna eğilindiğinde,

bir yandan küreselleşme sonucu Osmanlı'yı bağımlı kılan Düyün-ı Umumiyye, öte yandan çağdaş bir finansal yapılanmaya da katkıda bulunmuştur. Osmanlı'nın küreselleşmesine eğilecek araştırmacıların belki de hareket noktası bundan böyle Tarih Vakfı'nın sunacağı ve toplam beş takımdan oluşacak *"Osmanlı Borç Yönetimi ve Düyûn-ı Umumiye"* tarihi belgeleri olmalıdır.

Prof. Dr. Zafer Toprak
Boğaziçi Üniversitesi Öğretim Üyesi

ÖNSÖZ

Günümüz dünyasının en önemli tartışma konularından birisi hiç şüphesiz küreselleşme ya da diğer bir ifade ile globalizm kavramlarıdır. Her ülkenin kendi özel konumuna göre farklı şekilde algılanan küreselleşme kavramı, kimilerine göre ekonomik ve politik gücü, kimilerine göre ise açlığı, fakirliği ve gelir dağılımındaki eşitsizliği ifade etmektedir. Bazı kelimelerin derin bir anlamı, tarif edilemez bir gücü ve mistik bir yapısı vardır. Örneğin sanayi devrimi ve Fransız İhtilali terimleri bu kelimelerden bazılarıdır. Globalizmde böyle bir yapıya sahiptir. Sanayi devrimi, Fransız ihtilali ve globalizm kavramlarını güçlü yapan şey, milyonları belli bir amaç ve fikir doğrultusunda peşinden sürükleyebilme ve eşsiz değişimlere imza atabilme yeteneğine sahip olmalarıdır. Bugün artık ülkeler arasında sınırlar kalkmıştır, kambiyo rejimleri ve kısıtlamaları tarihe karışmıştır, pazarı tanıma ve başka bir ülkede iş yapmak için ortak bulma derdi diye bir şey kalmamıştır. Bazı ülkelerde demokrasiye geçişte ateşleyici rol üstlenen küreselleşme kavramı, eline turuncu veya kırmızı bayrak alan milyonlarca insanı bir anda sokaklara dökebilmektedir. Benzer şekilde, küreselleşme sayesinde dünyanın herhangi bir ülkesi bir anda cazip bir pazar haline gelip milyonlara yeni iş olanakları sağlayabilirken, tersi durumda binlerce onbinlerce işletmenin kapanıp, milyonlarca insanın işsiz kalmasına neden olabilmektedir. Küreselleşme artık dünyanın en önemli ekonomik silahıdır. Çünkü bilgisayarın tek bir tuşuna basıldığında milyarlarca dolar para, saniyeler içerisinde bir ülkeden diğerine gitmekte, aynı dakikalarda gittiği ülkenin ulusal parasına dönüşüp o ülkenin devlet tahvillerinin alımında kullanılmakta ve en ufak bir kâr gördüğünde bu sefer tam tersi bir işlemle göz açıp kapayıncaya kadar o ülkeyi terk etmektedir.

Peki, globalizm sadece günümüze has bir olgu mudur? Hiç şüphesiz hayır. Bugün kaynağı dahi belli olmayan trilyonlarca dolarlık uluslararası sermaye, IMF, Standart&Poor's ve Dünya Bankası gibi uluslararası kurum ve kuruluşların tek bir olumlu sinyali ile Türkiye, Arjantin ve Brezilya gibi gelişmekte olan ülke piyasalarına oluk oluk akabilmekte veya tam tersi bir durumda arkasına bile bakmadan kaçıp gidebilmektedir. 18.-19. yüzyılın Avrupalı finans kuruluşları da bundan farklı davranmıyorlardı. Osmanlı Devletinin güç kaybedip tarih sayfaları arasında kaybolmasına yol açan şey, küreselleşmenin o dönemde ki versiyonu ile ilgili değil midir? Ucuz işgücü ve enerji silahını kullanarak bugün neredeyse tüm dünya ülkelerine mal satan Çin'in, 18. ve 19. yüzyıllardaki eşdeğeri, sanayi devriminin gücünü arkasına alıp sömürgelerinden sağladığı ucuz hammadde ile tüm dünyaya mal satan İngiltere'dir.

İngiltere, sanayi devrimi sayesinde çok ucuza mal üretip dünyaya satarken, Fransızlar henüz elleriyle üretim yapıyor ve ancak 19. asrın üçüncü çeyreğine doğru¬ sanayileşme sürecini tamamlayıp dünya pazarlarında İngiltere ile rekabete başlıyorlardı. Aynı dönemde gerek Fransa ve gerekse İngiltere için ciddi bir pazar konumunda olan ve kendi içinde ekonomik ve sosyal sorunlarla mücadele eden Osmanlı ise, 1838 ve onu takip eden ticaret anlaşmalarından dolayı gelir kaybına uğruyor, dış ticaret açığının artmasına engel olamıyordu. Azalan vergi gelirleri ve artan bütçe açıkları Osmanlıyı zorunlu olarak borç arayışını itiyor ve Kırım Savaşı sırasında ilk defa olarak borçlanma yoluna gidiyordu.

Osmanlının 1854'den 1875'e kadar Avrupa'dan borçlandığı 238.773.272 Osmanlı lirası paranın miktarı bugünkü altın fiyatı üzerinden (650 Dolar/Ons) yaklaşık 33 milyar dolardan fazladır. Ancak ne 238 milyon Osmanlı altını ne de o altınların bugünkü ons fiyatı üzerinden karşılığı olan 33 milyar dolar para olayın ciddiyetini pek yansıtmamaktadır. Ödeme krizinin patlak verdiği 1874-1875 yıllarında Osmanlı Devleti'nin gerçek gelir tutarı yaklaşık 17-18 milyon lira civarında olmasına rağmen, dış borç anapara ve faiz ödemeleri ile Galata Bankerleri'nden temin edilen kısa vadeli borçlara ait itfa ödemeleri toplamı genel bütçe gelirlerinin % 73'üne

ulaşıyordu. Osmanlı ülkesinde maaşlar ödenemiyor, fiyatlar hızla artıyor, borcu borçla kapatmak bile imkansızlaşıyordu. 19. asrın başlarında İspanya ve Portekiz Hükümetleri Londra piyasasından, Arjantin, Peru ve Honduras devletleri de Paris Borsası'ndan borçlanma yoluna gitmişlerdi. Bu ülkelerin tamamı, sonuçta ödemelerini ertelemek zorunda kalmış, çünkü faiz ve itfa ödemesi batağına saplanıp iflas etmişlerdi.

Osmanlı Devleti ilk borç anlaşmasına imza attığı 1854 yılından 20 yıl sonra borçlarını ödeyemediği için moratoryum ilan etmiş, 1879'da kendisine kısa vadeli finansman sağlayan Galata Bankerlerinin baskı ve tacizlerine daha fazla dayanamayarak Rüsum-ı Sitte'nin kuruluşuna olanak sağlayan belgeyi imzalamak zorunda kalmış, 1881'de ise dış baskılar sonucunda Düyûn-ı Umumiyye İdaresinin kuruluşuna izin vermiştir.

Düyûn-ı Umumiyye İdaresinin kuruluş sözleşmesi olan Muharrem Kararnamesi, Osmanlının ekonomik bağımsızlığını sona erdiren iki taraflı bir anlaşmadır. Bu anlaşma ile devlet, tütüz, tuz, ipek aşarı, içki, damga vergisi, kara ve deniz avcılığı tezkere gelirleri ile Kıbrıs ve Rumeli-i Şarki vergisi fazlaları ve ticaret anlaşmalarının yenilenmesinden doğabilecek vergi artışlarını İdareye terk ve tahsis ediyordu. Muharrem Kararnamesi'ne ticari bir akit niteliğinde bakılırsa ortada herhangi bir terslik bulunmamaktadır. Çünkü, borçlu ve alacaklı taraflar karşı karşıya oturmuş, belli bir borcun belli bir vade de ödenmesi konusunda uzlaşıya varmışlardır. Ancak, konuya bağımsız bir devletin hükümranlık hakları açısından bakıldığında bu kararname, devletin yeni vergi koyma, vergileri arttırma veya sözkonusu vergileri kaldırma konusundaki tüm yetkilerini elinden aldığı için mali bağımlılık belgesi niteliğindeydi.

Düyûn-ı Umumiyye ile ilgili araştırma ve incelemelerim sırasında, genelde İbrahim Hakkı Yeniay ve Kirkor Kömürciyan'ın eserleri esas alınarak hazırlanmış az sayıda kitaba rastladım. Osmanlı dönemine ilişkin evrak ve belge arayışım ise şaşkınlıkla sonuçlandı. 1879-1922 yılları arasında idare ettiği vergi gelirlerinin büyüklüğü bakımından Osmanlı mali sisteminin dörtte birini elinde bulunduran, yaklaşık 5.000 çalışanıyla bugünkü Maliye teşkilatının temellerini oluşturan,

mali konularda yüzlerce yasa ve yönetmeliğin çıkmasına öncülük eden Düyûn-ı Umumiyye İdaresinin işleyişi hakkında Süleymaniye ve Beyazıt Devlet kütüphaneleri ile Ankara Milli Kütüphane ve Osmanlı Arşivi Kütüphanesi'nde ancak üç beş tane kitapla karşılaştım. Sayın Prof. Dr. Zafer Toprak hocamın uyarısı üzerine ziyaret ettiğim Taksim Atatürk Kitaplığı'nda ise uzunca süredir aramakta olduğum bir rehberin var olduğunu tespit ettim. Ancak, Düyûn-ı Umumiyye İdaresine ait arşivin nerede olduğunu hiç kimse bilmiyordu. İbrahim Hakkı Yeniay hocamızın hazırlamış olduğu 1964 tarihli "Yeni Osmanlı Borçları Tarihi" isimli kitabın içindeki bir paragraf her şeyi açıklığa kavuşturdu. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunu takiben Paris'e taşınan Düyûn-ı Umumiyye İdaresi, İstanbul'daki tüm arşivini beraberinde götürüyor, Türkiye'ye devredilen Osmanlı borçlarının 1948 yılında ödenmesini takiben Paris'e giden Türk heyeti ibralaşma işlemleri tamamlandıktan sonra, Düyûn-ı Umumiyye İdaresinin elinde bulunan tüm arşiv belgelerini karşılıklı olarak imha ediyorlardı.

Düyûn-ı Umumiyye İdaresi, sadece vergi toplayan ve topladığı paraları alacaklılara aktaran bir kurum olmamıştır. İdare, kurumun çalışma prensipleri, personelin görev ve yetkileri, vergilerin ne şekilde toplanacağı, toplanan paraların nasıl sevk edileceği, sahte para ve pullar hakkında ne şekilde işlem yapılacağı, yazışmalar sırasında kağıt ve posta masrafından tasarruf edilmesi amacıyla ince ve ucuz kağıt kullanılması, kaçakçılara kesilecek para cezalarının tutarı, içki üretimini ve ihracatını arttırmak için ihracatçılara %50 oranında vergi iadesi ödenmesi, ihracatta kullanılacak fiçıların geçici ithal kapsamında vergisiz olarak ithal edilebilmesi, ipekböcekçiliğinin geliştirilmesi, bu amaçla Anadolu'ya 60 milyona yakın dut ağacı dikilmesi gibi binlerce yeniliğe ve düzenlemeye imza atmıştır.

24 Ağustos 1854 tarihinde İngiltere'den alınan 5.000.000 Sterlin tutarındaki ilk borçtan itibaren uzun bir aşama kaydeden Osmanlı borçları, devletin 100 yıllık geçmişine damgasını vurmuş ve aradan tam bir asır geçtikten sonra 25 Mayıs 1954 tarihinde (1933 anlaşmasına göre ödenmesi gereken tarihten 29 sene önce) tamamen tasfiye edilerek kapatılmıştır.

Muharrem Kararnamesinin geçerlilik kazandığı 1882 başından Birinci Dünya Savaşı'nın başladığı 1914 yılına kadar geçen 32 yıllık

süre zarfında Osmanlı borçlarının ödenmesinde herhangi bir sıkıntı yaşanmamıştır. Anlaşma ile Osmanlı borcu olarak kabul edilen 117.050.912 Türk Lirası için her sene, %4'ü faiz ve % 1'i anapara itfa ödemesi olmak üzere yaklaşık 5.900.000 lira ödenmiş, 32 yıl boyunca ise anaparanın neredeyse iki katı tutarında yaklaşık 190.000.000 Osmanlı lirası borç ödemesi yapılmış, ancak bu kadar ödeme yapılmasına rağmen Cumhuriyet'e devredilen borç rakamı bir türlü azalmayıp Muharrem Kararnamesine esas alınan borçlara yakın düzeyde (107.500.000 Osmanlı lirası) kalmıştır. Düyûn-ı Umumiyye'nin, Osmanlı borçlarının tasfiye edilmesi noktasında çok başarılı olmadığı ortadadır. Alacaklılar açısından, paralarını düzenli olarak toplayan ve kendilerine aktaran Düyûn-ı Umumiyye gibi sağlam bir kuruluş varken, anapara itfa oranının %1 seviyesinde tutulması herhangi bir problem yaratmıyordu.

Cumhuriyet Hükümetleri, Osmanlı borçlarının belirlenmesi ve ödenmesi konusunda Türkiye lehine olan hemen her fırsatı zekice değerlendirmiş, devlet menfaatinin korunması noktasında müthiş bir mücadele sergilemişlerdir. 1854'de ilk borcun alınmasından 20 sene sonra 1874'de iflasını ilan eden, 1879'da gelirlerinin bir kısmını Rüsum-ı Sitte İdaresi'ne, 1881'de ise Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne devreden Osmanlı Devleti, bugünkü kurlarla milyarlarca dolarlık bir borç yükünü genç Türkiye Cumhuriyeti'ne devretmiş, borcu devir alan Türkiye ise Lozan'da milli egemenlik konusunda gösterdiği hassasiyetin benzerini Osmanlı borçları konusunda da göstermiştir. Düyûn-ı Umumiyye İdaresi ile imzalanan 1928 anlaşması sonucunda borç miktarını 107.500.000 Osmanlı lirasından 68.200.000 Osmanlı lirasına indiren Türkiye Cumhuriyeti, çetin pazarlıklar sonucunda imzalanan 1933 anlaşması ile bu borç tutarını 8.578.343 Altın Liraya indirtmeyi başarmış ve Osmanlı borçlarını 1954 yılında tamamen tasfiye edip kapatırken, ekonomik bağımsızlığını da elde etmiştir.

Bu kitap, beş takımdan oluşacak bir kitap serisi halinde Düyûn-ı Umûmiyye İdaresi'nin geçmişini değerli okuyuculara aktaracaktır. Şimdi elinizde bulunan ve dört cilt halinde basılmış olan **"Osmanlı Borç Yönetimi"** isimli kitabın **Birinci Takımında**; Rüsum-ı Sitte İdaresi'nin kurulduğu 22 Temmuz 1879 tarihinden Düyûn-ı

Umûmiyye İdaresi'ne katıldığı 20 Aralık 1881 tarihine ve o tarihten de 12 Mart 1891 (28 Mart 1306) tarihine kadar geçen süre zarfında, her iki İdarenin kendi birimleri arasında yaptıkları tüm yazışmalar belli bir sistem dahilinde sıralanmış ve yazışmaların kısa özetleri verilmiştir.

Tarih Vakfi tarafından basılacak aynı isimli kitabın **İkinci Takımı,** 13 Mart 1891 ile 12 Mart 1895 tarihleri arasında yapılan yazışmaları; **Üçüncü Takımı,** 13 Mart 1895 ile 12 Mart 1900 yılları arasındaki yazışmaları, **Dördüncü Takımı,** 14 Mart 1900 ile 13 Mart 1905 yılları arasındaki yazışmaları ve **Beşinci Takımı,** 14 Mart 1905 ile 13 Mart 1910 yılları arasındaki yazışmaları içerecektir.

Türk iktisat tarihi ve Osmanlı mali sistemini inceleyen araştırmacılar açısından önemli bir kaynak eser olacağına inandığım bu kitabın hazırlanmasına olan katkılarından dolayı değerli hocam Sayın **Prof. Dr. Zafer TOPRAK**'a, bu çalışmayı basma nezaketini gösteren Tarih Vakfi'nın değerli yönetici ve çalışanlarına ve Sayın **Özkan TANER**'e, üç yıldan beri gece gündüz kahrımı çeken eşim **Figen SAĞLAM**'a ve çocuklarım **Doğan** ve **Yiğithan**'a, Osmanlı Arşivi uzmanlarından Sayın **Hakkı İNCEBAY**'a, yardımlarıyla bana gerekli zaman ve çalışma ortamını kazandıran Sayın **Prof. Dr. Targan ÜNAL**'a, Sayın **Yrd. Doç. Dr. Neşe ÇAPRAZ**'a, Sayın **Yard. Doç. Dr. Mine KIRBAŞLI**'ya, Sayın **Öğr. Gör. Bağan GİDERSOY**'a, ileride başarılı bir bilim kadını olarak göreceğime inandığım değerli asistanım Sayın **Araş. Gör. Selma ÖNER**'e, değerli katkılarından dolayı Sayın **Cemil ERTEM**'e sonsuz teşekkürlerimi arz etmeyi bir borç bilirim.

İstanbul, 15 Şubat 2007.

Mehmet Hakan SAĞLAM
İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyesi

AÇIKLAMALAR

Bu kitap toplam beş takımdan oluşacak Düyûn-ı Umûmiyye serisinin birinci takımıdır. Birinci Takım 22 Temmuz 1879-12 Mart 1891 tarihleri arasındaki yazışmaları içermekte olup dört ciltten oluşmaktadır.

Yazışmaların miladi tarihlendirilmesinde rumi tarihler esas alınmıştır. Tarih çevrimleri sırasında Türk Tarih Kurumu'nun Elektronik Tarih Çevirme Kılavuzu kullanılmıştır.

Her yazışmanın üzerine kısa özeti verilmiştir.

"Osmanlı Borç Yönetimi" isimli kitap serisinin birinci takımında;

a) Düyûn-ı Umûmiyye memûrlarının görevleri ve ne şekilde hareket edecekleri,
b) İdare'ye tahsis edilen gelirlerden tuz, içki, damga vergisi, tütün, ipek aşarı, av tezkereleri, deniz ve kara avcılığı tezkereleri ile tömbeki bey'iyye vergisi işlemlerinin ne şekilde yürütüleceği,
c) Rüsûm-ı Sitte İdâresi'nin kurulduğu 1879 tarihine kadar Rüsûmat Emâneti tarafından, Düyûn-ı Umumiyye İdaresinin kurulduğu 1881 tarihinden 22 Şubat 1306 (6 Mart 1891) tarihine kadar ise Rüsûm-ı Sitte ve Düyûn-ı Umûmiyye İdaresi tarafından nezaret ve müdürlüklere gönderilen kanun, tüzük, talimat, şartname, kararname, açıklama ve sözleşmeler ile yazışmalardan halen yürürlükte olanlar,
d) Sözkonusu kanun, tüzük ve talimatların gerek tamamen gerekse kısmen değişen madde, bend ve fıkralarının eski ve yeni halleri yer almaktadır.

I. Takım 1. Cilt; 2, 3 ve 4. ciltlerde yer alan yazışmaların bir nevi fihrist ve özeti niteliğindedir.

Belgelerin orjinal metinlerinin yeraldığı 2. Ciltte Düyûn-ı Umumiyye memurları, tuz ve içki konuları; 3. Ciltte Damga Vergisi, tütün ve ipek konuları; 4. Ciltte tezkere işlemleri, kaçaklar, hasılat akçesi işlemleri, yazışmalar, tablo ve listeler, Emekli Sandığı işlemleri, muhafaza memurları ve zimmet konuları yer almaktadır.

Kelimelerin yazılışı sırasında Şemsettin Sami'nin **Kamûs-ı Türkî** ve Ferit Devellioğlu'nun **Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lûgat**'ı esas alınmıştır.

Övgü ve desteği ile bana her dem
cesaret veren saygıdeğer hocam
Prof. Dr. Zafer TOPRAK'a

BİRİNCİ BÖLÜM

A. Düyûn-ı Umumiyye memurlarının seçimi, tayini, işe alınması, görevden azli ve ödüllendirilmesi, memur ve müfettişlerin görevleri ile harcama yetkileri

1 Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'nin Rüsûm-ı Sitte İdaresi ile birleştiği, bu idarelerin yönetimi için bir nazır tayin edildiği.

Düyûn-ı Umûmiyye-i Osmaniyye İdâre Meclisi'nin bâ-irâde-i seniyye Rüsûm-ı Sitte İdâresi'ne vaz'-ı yed eylediği ve umûr ve mesâlihi idâre etmek için bir nâzır-ı umumî ta'yîn buyurulduğu, fi 11 Cemâziyelevvel sene 1299 ve fi 18 Mart sene 1298. (30 Mart 1882)

2 Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'nin nezaret ve merkez müdürlüklerine atanan kişilerin vazife ve görevlerini içeren talimatın gönderildiği.

Düyûn-ı Umûmiyye-i Osmaniyye nezâret ve merkez müdîrlüklerine ta'yîn buyurulan zevâtın vezâif ve sûret-i hareketlerini mübeyyin olan ta'lîmâtın gönderildiği, fi 23 Rebiülevvel sene 1297 ve fi 21 Şubat sene 1295. (4 Mart 1880)

3 Mülhakat idarelerindeki işlemlerde nazır ve merkez müdürlerinin gelirlerinin arttırılması amacıyla gerekli hassasiyeti göstermesi.

Nâzırlarla merkez müdîrlerinin Mülhakat İdâreleri muâmelâtının mihver-i nizâm ve intizamda cereyân edilmesine ve tezyit ve vâridât-ı esbâb ve vesâilinin istikmâline gayret ve dikkat eylemeleri, fi 24 Rebiülevvel sene 1301 ve fi 11 Kânûnusânî sene 1299. (23 Ocak 1884)

4 Zorunlu masraf ve harcamalar için nazır ve merkez müdürlerine tanınan aylık harcama limitleri.

Masârif-i sahîha-i zaruriyye için şehriye nâzırların biner ve merkez müdîrlerinin beşer yüz kuruşa kadar sarf edebilecekleri, fi 23 Rebiülahir sene 1303 ve fi 16 Kânûnusânî sene 1301. (28 Ocak 1886)

5 Özel görevlendirme ile bir tarafa gönderilecek memurların masraf ve harcamaları için nazır ve merkez müdürlerine tanınan aylık harcama limitleri, harcamalara ilişkin

pusulaların nazır ve merkez müdürleri tarafından kontrol edilmesi, yüksek harcama tespit edilmesi durumunda gereken kesintinin yapılması.

Tebeddül eden me'mûrîn harcirâhı ile fevkâlade tamirat ve saire masârifi müstesna olmak üzere me'mûriyyet-i mahsûsa ile bir tarafa i'zâm kılınacakların masârif-i seferiyye ile sair bil-cümle müteferrika masârifinin şehrîye nâzırlara biner ve merkez müdîrlerine beşer yüz kuruşa kadar sarfına me'zûniyet verilen akçe dahilinde sarf ve tesviye olunması ve tebeddül eden me'mûrların masârif-i seferiyyeleri için tanzîm edecekleri pusulaların bizzat nâzır ve merkez müdîrleri taraflarından tedkikiyle fahiş görülecek mikdârları tenzîl olunduktan sonra zîrleri müfettişlerle müştereken bi't-tasdik irsâl kılınması, fi 12 Safer sene 1306 ve fi 6 Teşrinievvel sene 1304. (18 Ekim 1888)

6 Tamir ve mefruşat harcamalarının izinsiz yapılmaması.

Tamirat ve mefrûşât ve saire için bilâ-istizân akçe sarf olunmaması, fi 15 Zilkade sene 1281 ve fi 29 Mart sene 1281. (10 Nisan 1865)

7 Nazırların yetkili oldukları harcama miktarını aşmaması, eksik harcama yapılması durumunda tasarruf edilen miktarın memur maaş zammında veya yeni memur alımında kullanılmaması.

Nâzırların sarfına me'zûn oldukları mikdârdan ziyâde bilâ-istizân hôd-be-hôd masraf-ı îka etmeye veyahut husûle getirilen tasarrufâtın karşılık ittihâzıyla me'mûrînin zamm-ı maâşına veyahut ziyâde me'mûr istihdâmına yürünülmemesi, fi 19 Zilhicce sene 1284 ve fi 1 Nisan sene 1284. (13 Nisan 1868)

8 Düyûn-ı Umûmiye İdaresi tarafından başmüfettiş, müfettiş yardımcısı ve stajyer tayin edildiği.

Düyûn-ı Umûmiyye-i Osmaniyye İdâre Meclisi karârıyla sermüfettiş ve müfettiş-i muâvin ve mülâzımları ta'yîn buyurulduğu, fi 19 Recep sene 1301 ve fi 3 Mayıs sene 1300. (15 Mayıs 1884)

9 Başmüfettiş, müfettiş, müfettiş yardımcısı ve stajyerlerin teftiş ve kontrol yetki dereceleri, çalışanların görev yeri değişikliği, maaş artışları veya indirimleri, inşaat ve tamir giderleri konularında nazır ve merkez müdürlerinin ne şekilde hareket edeceği.

Sermüfettiş ve müfettiş ve müfettiş-i muavin ve mülâzımlarının umûr-ı idârece hakk-ı teftiş ve kontrolleri derecesinin ve teşkilat ve ta'dîlat icrâ'sı gibi hal-i hazırın tahavvül ve tagayyürü veya me'mûrîn-i müstahdemenin tebeddülü veyahut maâş zammı ve masraf tenzîli ve ebniye inşa ve tamîrî misillû ihtiyacât-ı mahalliyeye göre iktizâ' eden tedâbîr hakkında nâzır ve merkez müdîrleriyle müfettişlerin ne yolda hareket edeceklerinin beyân ve tarif kılındığı, fi 25 Cemâziyelevvel sene 1303 ve fi 17 Şubat sene 1301. (1 Mart 1886)

10 Başmüfettiş, müfettiş, müfettiş yardımcısı ve stajyerlerin teftiş ve kontrol yetki dereceleri, sözkonusu memurların görevlerini ne şekilde icrâ' edecekleri.

Sermüfettiş ve müfettiş ve müfettiş-i muavin ve mülâzımlarının umûr-ı idârece hakk-ı teftiş ve kontrolleri derecesinin ve bu bâbda muâmelâtca me'mûrîn-i icrâ'iyyeye müteallik olan cihetlerin beyân ve tarif kılındığı, fi 18 Rebiülevvel sene 1307 ve fi 31 Teşrinievvel sene 1305. (12 Kasım 1889)

11 Düyûn-ı Umumiyye bünyesinde bir kontrol müfettişliği oluşturulması, kontrol memurları ile müfettişlerin ne şekilde hareket edeceği.

Düyûn-ı Umûmiyye-i Osmaniye İdâre Meclisi maiyyetinde olarak bir kontrol kalemi teşekkül edildiği ve seyyar kontrol me'mûrlarının sûret-i teftîşâtıyla bu bâbda me'mûrîn ve müfettişlerin edecekleri harekâtın beyân ve tarif olunduğu, fi 11 Muharrem sene 1306 ve fi 5 Eylül sene 1304. (17 Eylül 1888)

12 Düyûn-ı Umumiyye memurlarının seçimi, kademe atlaması veya görevden azledilmesi amacıyla merkezi idarede bir komisyon oluşturulduğu, Düyûn-ı Umumiyye bünyesinde çalışmak isteyenlerden her türlü görevi itiraz etmeksizin yapacaklarına dair imzalı taahhütname alınması, bunu kabul etmeyen memurların açığa alınması, nezaret ve merkez müdüriyetlerinde dört kişi ve müdüriyetlerde iki kişiden fazla stajer çalıştırılmaması.

Me'mûrînîn intihâb ve terfi ve azillerine ait evrâkın tedkiki zımnında rüesâ ve erkân-ı idâreden mürekkeb İdâre-i Merkeziyede bir komisyon teşkîl olunduğuna ve bâdema Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi hizmetine duhûl etmek isteyenler tarafından sinn ve tabiyetleri ve tekellüm ve tahrîr eyledikleri lisanları ve sevâbık-ı ahvallerini musarrah birer istid'â' verilip matlub olan

evsafı hâiz oldukları hâlde ileride kendilerine tahsîs ve irâe olunacak her me'mûriyyeti kabûl edeceklerinin kendilerine taahhüt ettirilerek mülâzemet sûretiyle alınmalarına ve kendilerine tahsîs kılınan me'mûriyyeti bilâ-sebeb makbûl kabûl etmeyen me'mûrların açığa çıkarılacağına ve nezâretlerle merkez müdîriyyetlerinde dörder ve müdîriyyetlerde ikişer neferden ziyâde mülâzım istihdâm olunmamasına ve tafsîlat-ı saireye dair, fi 24 Safer sene 1307 ve fi 7 Teşrinievvel sene 1305. (19 Ekim 1889)

13 Görevlerinin başında bulunmayan yöneticilerin yokluklarında yerlerine bakmak üzere başkatipleri vekil olarak bırakabilecekleri.

Reis-i me'mûriyyette bulunanların hasb-el-îcâb mahall-i me'mûriyyetlerinden hîn-i gaybûbetlerinde yerlerine başkatiplerinin tevkîl edilmesi, fi 25 Cemâziyelâhir sene 1279 ve fi 5 Kânunuevvel sene 1278. (17 Aralık 1862)

14 Görev gereği bir başka yere giden nazırların yerlerine vekil olarak başkatipleri bıraktıklarını genel merkeze bildirmeleri.

Nâzırların li-maslahatin bir tarafa azimetlerinde yerlerine muhasebe başkatiplerini tevkîl eyledikleri zaman ma'lûmât vermeleri, fi 23 Zilhicce sene 1286 ve fi 15 Mart sene 1286. (27 Mart 1870)

15 Stajerlerin deneyimli ve kabiliyetli kişiler arasından seçilmesi, açılacak kadrolara en kıdemli ve liyakatli kişilerin atanması.

Nezâretlerle merkez müdîriyyetlerinde dörder ve müdîriyyetlerle merkez me'mûriyyetlerinde ikişer neferden ziyâde olmamak üzere eshâb-ı istidâd ve kabiliyetten mülâzımlar istihdâmı ile açılacak işlere en kıdemli ve liyâkatlı bulunanların ta'yîn kılınması, fi 2 Rebiülevvel sene 1303 ve fi 26 Teşrînisânî sene 1301. (8 Aralık 1885)

16 Kadro boşalması durumunda uzman ve deneyimli kişilerin seçilmesi, tavsiye veya kayırma yoluyla adam atanmaması.

Hâl vukuunda me'mûrîn ve hademe-i mevcûde ile mülâzemet edenler içlerinde ehil ve erbâbının intihâb ve ta'yîni ile tavsiye ile açıktan adam kayırılmaması, fi 10 Rebiülahir sene 1279 ve fi 23 Ağustos sene 1278. (4 Eylül 1862)

17 Herhangi bir kadronun boşalması durumunda dışardan adam alınmaması, bu kadrolara hiç kimsenin ricasına

bakılmaksızın kurum içerisindeki en kıdemli ve deneyimli kişilerin atanması.

Bir müdîriyyet veya me'mûriyyet veya müdîriyyet başkitâbeti ve sandık emâneti münhall olduğunda yerine haricten alınmayıp dahil-i nezârette o hizmetin mâ-dûnundaki işlerde müstahdem bulunanların kıdemlerine ve şunun bunun ricasına bakılmayarak en ehliyet ve iktidârlısının intihâbıyla ondan kalacak hizmete dahi mâ-dûnundan silsile yürütülerek en aşağıda kalacak işe mülâzımının müstedilerinden birisinin geçirilmesi, fi 16 Rebiülahir sene 1293 ve fi 28 Nisan 1292. (10 Mayıs 1876)

18 İdarelerde stajer olarak çalışan kişilere idari görev verilmemesi.

İdarelerde mülâzemeten müstahdem bulunanların başlı hizmetlerde kullanılmaması, fi 13 Ramazan sene 1285 ve fi 15 Kânunuevvel sene 1284. (27 Aralık 1868)

19 İdarelerde stajer olarak çalışan kişilere idari görev verilmemesi, aksi durumda doğabilecek zararların stajerleri idari görevlerde kullanan kişilere yansıtılacağı.

İdarelerde mülâzemeten müstahdem bulunanların başlı hizmetlerde kullanılmaması ve kullanılıp da sehv ve hataları vuku' bulduğu takdîrde bunlara tevecciih edecek mes'uliyetin istihdâm edenlere râci' olacağı, fi 27 Cemâziyelâhir sene 1293 ve fi 7 Temmuz sene 1292. (7 Temmuz 1292)

20 Yöneticilerin akraba ve yakınlarını işe almamaları.

Reis-i me'mûriyyette bulunanların dâhil-i dâire-i me'mûriyyetlerinde akraba ve taallukatlarını istihdâm etmemeleri, fi 10 Rebiülahir sene 1279 ve fi 22 Eylül sene 1278. (4 Ekim 1862)

21 Yöneticilerin akraba ve yakınlarını işe almamaları, aksi durumda ceza olarak birer aylık maaşlarının kesileceği.

Reis-i me'mûriyyette bulunanların dâhil-i dâire-i me'mûriyyetlerinde akraba ve taallukatlarını istihdâm etmemeleri ve ettikleri takdîrde birer aylık maâşlarının cezâen kat' olunacağı, fi 3 Cemâziyelâhir sene 1280 ve fi 2 Teşrînisânî sene 1279. (14 Kasım 1863)

22 Yöneticilerin uzaktan akrabası olmakla beraber herhangi bir olumsuzluğu görülmeyen kişilerin işe alınmasında bir

sakınca bulunmadığı.

Reis-i me'mûriyyette bulunanların uzaktan uzağa karâbetleri bulunup da kendilerini her ne vechile olursa olsun iltizâm ve tesehhübe mahal görülemeyecek olanların dahil-i dâire-i me'mûriyyetlerinde istihdâmında beis olmadığı, fi 19 Cemâziyelâhir sene 1292 ve fi sene 29 Haziran sene 1292. (11 Temmuz 1876)

23 Yöneticilerin baba, çocuk, kardeş, amca, dayı, yeğen, damat, enişte, kayınpeder ve kayınbirader gibi yakınlarını işe almaması.

Reis-i me'mûriyyette bulunanların dahil-i dâire-i me'mûriyyetlerinde peder, evlat, birader, amca, dayı, yeğen, damat, enişte, kayınpeder ve kayınbiraderini istihdâm etmemeleri, fi 3 Cemâziyelevvel sene 1298 ve fi 21 Mart sene 1297. (2 Nisan 1881)

24 Başka yerlerde memur olarak görev yapan kişilerin Rüsûmat dairelerinde istihdam edilmemesi, aksi durumda gerekli incelemeleri yapmaksızın bu kişileri işe alanların birer aylık maaşlarının ceza olarak kesileceği.

Uhdesinde âher me'mûriyyeti olanların umûr-ı rüsûmiyyede istihdâm olunmaması ve olunduğu takdîrde istihdâm edenlerin cezâen birer maâşlarının kat' olunması husûsuna idâre-i âliyye müteallik buyurulduğu, fi 25 Cemâziyelevvel sene 1285 ve fi 31 Ağustos sene 1284. (12 Eylül 1868)

25 Kolcuların özel işlerde çalıştırılmaması, kolcuları kendi şahsi işlerinde çalıştıran görevlilerin maaşlarından kolculara ödenen ücretlerin kesileceği ve bu kişilerin görevden alınacağı, kolculara ruhsat verileceği.

İdarelerde müstahdem bulunan kolcuların umûr-ı zatiyyelerde kullanılmaması ve kullanıldığı takdîrde maâşlarının kullananlara tazmîn ettirileceği gibi me'mûriyyetlerinden dahi azl olunacakları ve kolculara da ruhsat verileceği, fi 19 Rebiülevvel sene 1283 ve fi 19 Temmuz sene 1282. (31 Temmuz 1866)

26 Düyûn-ı Umumiyye idarelerinde çalışan kolcuların özel işlerde çalıştırılmaması ve bu kişilerin idare memurları tarafından korunmaması.

İdarelerde müstahdem bulunan kolcuların umûr-ı zatiyyelerde kullanılmaması

ve bunların me'mûrîn-i idâre taraflarından mahzar-ı himaye olmaları, fi 5 Ramazan sene 1302 ve fi 6 Haziran sene 1301. (18 Haziran 1885)

27 **Memuriyet ve sandık eminliği ile önemli yerlere atanacak kolcuların Türkçe okuyup yazan kişilerden seçilmesi.**

Me'mûriyyet ve sandık eminlikleri ile mühimm-i emâkin kolculuklara Türkçe okuyup yazması bulunanlardan intihâb ve ta'yîn olunması, fi 5 Muharrem sene 1279 ve fi 20 Haziran sene 1278. (2 Temmuz 1862)

28 **Memuriyet ve sandık eminliği görevlerine Türkçe okur yazar olmayanların atanmaması, aksi durumda bu kişileri seçen ve atayanların sorumlu tutulacağı.**

Me'mûriyyet ve sandık eminliklerine Türkçe okuyup yazması bulunmayanların intihâb ve ta'yîn olunmaması, ta'yîn ve istihdâm edildiği takdîrde intihâb ve ta'yîn edenlerin mes'ul tutulacağı, fi 22 Safer sene 1283 ve fi 23 Haziran sene 1282. (5 Temmuz 1866)

29 **Yıllık hasılatı 150.000 kuruş ve daha aşağı olan Düyûn-ı Umumiyye idarelerine sandık emini atanmasına gerek olmadığı.**

Senevî 150.000 kuruş ve daha dûn hâsılatı olan idârelerde ayrıca sandık emini istihdâm olunmayacağı, fi 19 Rebiülevvel sene 1286 ve fi 17 Haziran sene 1285. (29 Haziran 1869)

30 **Düyûn-ı Umumiyye idarelerinde çalışan ve işten el çektirilmesi gereken kişilerin tamamının işine son verilmesi, Genel Merkez'den onay alınmaksızın bu kişilerin yerine yeni atama yapılmaması.**

Düyûn-ı Umûmiyye İdârcleri'nde müstahdem bulunan me'mûrînden kolculara varıncaya kadar azli îcâb edenlerin derhal işlerinden el çektirilip fakat Nezâret-i Umûmiyye'den kable'l-istîzân ve cevap alınmazdan evvel hod-be-hod yerlerine diğerlerinin ta'yîn olunmaması, fi 28 Ramazan sene 1300 ve fi 21 Temmuz sene 1299. (2 Ağustos 1883)

31 **Memuriyete kabul ve tayin edilen kişilerin asalet onay yazılarının geciktirilmemesi.**

Me'mûriyyete intihâb ve ta'yîn olunacakların asaletleri istîzânının geciktirilmemesi, fi 11 Şaban sene 1284 ve fi 26 Teşrînisânî sene 1283. (8

Aralık 1867)

32 **Memuriyete kabul ve ataması yapılacak kişilere ait kimlik bilgileri ile daha önce çalıştıkları yerlere ait her türlü bilginin işe alınacak kişilere bizzat mühürletilmesi, bu yazının asalet onayı için yazılacak üst yazıya eklenerek Genel Merkez'e gönderilmesi.**

Me'mûriyyete intihâb ve ta'yîn olunacakların kendilerinin ve pederlerinin isim ve şöhretleriyle derece-i sinlerini ve şekl-i kıyafetlerini ve nereli olduklarını ve evvelce hangi me'mûriyyetlerde bulunduklarını ve her birinden ne esbâba mebnî infisâl eylediklerini birer varakaya izahen terkim ve zeylleri kendilerine temhîr ettirilerek asaletlerinin istizânına dair yazılacak muharrerâta leffen gönderilmesi, fi 5 Muharrem sene 1301 ve fi 24 Teşrinievvel sene 1299. (5 Kasım 1883)

33 **Memuriyete kabul ve ataması yapılacak kişilere ait kimlik ve eşkâl bilgilerinin 24 Teşrinievvel 1299 tarihli genelge doğrultusunca düzenlenmesi.**

Me'mûriyyete intihâb ve ta'yîn olunacaklardan 32 numaralı ve fi 24 Teşrinievvel sene 1299 tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile alınması bildirilen eşkâl-i varakalarının mersûl numûnesine tevfîkân tanzîm olunması, fi 18 Şaban sene 1301 ve fi 31 Mayıs sene 1300. (12 Haziran 1884)

34 **Memuriyete atanacak kişilerin daha önceki görevlerinden niçin istifa ettiklerine dair değerlendirmelerin sicil belgelerine yazılıp mühürlenmesi.**

Me'mûriyyete intihâb ve ta'yîn olunacakların mukaddema bulundukları me'mûriyyetlerden sebeb-i infisâllerini mübeyyin yedlerinde bulunan evrâkın mütâlaasıyla me'mûriyyet sabıkalarından sebeb-i infisâlleri tanzîm ettikleri eşkâl varakalarına derc eyledikleri gibi olduğu anlaşıldığı hâlde nâzır veyahut merkez müdîrleri veya müdîrler tarafından mezkûr eşkâl varakalarına *"İşbu varaka mündericâtı me'mûrun yedinde mevcûd olup mütâlaa kılınan evrâka muvâfiktır"* ibâresi yazılarak temhîr edilmesi, fi 8 Cemâziyelevvel sene 1302 ve fi 11 Şubat sene 1300. (23 Şubat 1885)

35 **Memuriyete kabul edilecek kişilerin sicil belgelerine kendilerine kefil olan kişilerin meslek ve ikamet bilgilerinin yazılması.**

Me'mûriyyete intihâb ve ta'yîn olunacaklardan alınacak eşkâl varakalarında kefillerinin mahall-i ikameti ile sanatlarının gösterilmesi, fi 7 Safer sene 1302 ve fi 14 Teşrînisânî sene 1300. (26 Kasım 1884)

36 Memuriyete kabul edilecek kişilerden terceme-i hâl varakası alınarak Genel Merkez'e gönderilmesi ve her üç ayda bir durum raporu düzenlenmesi.

Me'mûriyyete intihâb ve ta'yîn olunacaklardan mersûl numûnesi vechile terceme-i hâl varakası alınıp İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi ve beher üç ayda bir vukuat cetveli dahi irsâl kılınması, fi 15 Cemâziyelâhir sene 1301 ve fi 31 Mart sene 1300. (1 Nisan 1884)

37 Görevde yükselme, maaş zammı veya indirimi ile ödül veya ceza bilgilerinin terceme-i hâl cüzdanlarına ne şekilde işleneceği.

Tercüme-i hâl cüzdanlarına terakki-i me'mûriyyet ve zamm-ı maâş ve mükâfât ve tenzil-i maâş ve mücâzât hakkında ne yolda şerh verileceğinin beyânına dair, fi 7 Safer 1308 ve fi 10 Eylül sene 1306. (22 Eylül 1890)

38 Kolcuların için terceme-i hâl evrakı düzenlenmesine gerek olmadığı.

Düyûn-ı Umûmiyye Kolcuları'nın terceme-i hâl varakası tanzîm etmelerine hâcet olmadığı, fi 16 Cemâziyelâhir sene 1303 ve fi 10 Mart sene 1302. (22 Mart 1886)

39 Memurların ne şekilde göreve kabul edilecekleri ve tayinlerinin ne şekilde yapılacağı.

Me'mûrînin sûret-i intihâb ve ta'yînlerinin tafsîlatına dair, fi 25 Recep sene 1284 ve fi 10 Teşrînisânî sene 1283. (22 Kasım 1867)

40 Görev yeri değiştirilecek olan müdür, memur ve diğer görevlilere ait belgelere, bu kişilerin memuriyetleri dönemine ait her türlü bilginin detaylı ve açık bir şekilde yazılması, bu belgelerin müfettişlerce mühürlenip imzalanması.

Becayişleri istenilecek müdîr, me'mûr ve müstahdemîn-i sairenin fazla vâridâta muvaffak olmalarından nâşî olduğu takdirde hangi vâridâtın ne gibi esbâba mebnî tezâyüd eylediğinin ve bunda me'mûrların ne yolda hizmet ve gayretleri müşâhede eylediğinin ve evvelce bulundukları me'mûriyyetlerden

terakki veya tedennî sûretiyle mi me'mûriyyet-i hazıralarına nakledildiklerinin ve hüsn-i hâl ve ahlaklarıyla derece-i istidâd ve liyâkatları ne merkezde olduğunun ve şayet müstahdem bulundukları me'mûriyyetler vâridâtında noksaniyet müşahade olunduğu hâlde bu noksaniyet kendilerinin adem-i liyâkatlarından mı yoksa yed-i ihtiyârlarında olmayan ve esbâb-ı zaruriyyelerden mi neş'et ettiğinin ve ilerisi için haklarında ne fikirde bulunduğunun ve mülâzımînden me'mûriyyete intihâb olunacakların müddet-i devamlarıyla hâl ve derece-i iktidârlarının yazılacak inhâ'larda sarâhaten gösterilmekle beraber müfettişlere dahi temhîr ve imza ettirilmesi, fi 29 Rebiülevvel sene 1306 ve fi 21 Teşrînisânî sene 1304. (3 Aralık 1888)

41 **Daha önceden devlet hizmetinde bulunmayan ve ilk defa olarak memuriyete başvuran kişilerden teminat senedi alınacağı.**

Me'mûriyyete intihâb ve ta'yîn olunacaklardan evvelce umûr-ı devlette kullanılmadığını beyân edenlerden senet alınarak istîzân-ı inhâ'larına leff edilmesi, fi 15 Ramazan sene 1294 ve fi 11 Eylül sene 1293. (23 Eylül 1877)

42 **Daha önceden devlet hizmetinde bulunmayan ve ilk defa olarak atanacak kişilerden teminat senedi alınmasına yönelik talimatın yinelendiği.**

Me'mûriyyete intihâb ve ta'yîn olunacaklardan evvelce umûr-ı devlette kullanılmadığını beyân edenlerden senet alınması te'kîdine dair, fi 13 Rebiülevvel sene 1301 ve fi 31 Kânunuevvel sene 1299. (12 Ocak 1884)

43 **Görev yeri veya görevi değişen müdür, memur ve katiplerin mühür örneklerinin genel merkeze gönderilmesi.**

Tebdîlleri vuku' bulacak müdîr ve me'mûr ve ketebenin tatbîk mühürlerinin leffiyle ayrı ayrı tahrîrâtlarla ve kolcu ve odacı ve buna mümâsil küçük hademelerin bir mâh zarfında nezâretlerle merkez müdîriyyetlerince tebdîlatını nâtık birer cetvelinin bi't-tanzîm esbâb-ı mûcibe-i azilleri cedâvil-i mezkûrede isimleri bâlâsına şerh ve terkim olunarak zîrleri müfettişler tarafından dahi mühürlü ve musaddak olarak cümlesinin kezâ tatbîk mühürlerinin leffiyle bir tahrîrâtla asaletlerinin istîzân olunması, fi 29 Rebiülahir sene 1298 ve fi 17 Mart sene 1297. (29 Mart 1881)

44 **Görev yeri veya görevi değişen memur, katip ve geçici personel ile daimi kadroda görev yapan kolcu, odacı ve diğer**

çalışanların mühür örneklerine ek olarak kimlik ve sair bilgilerinin de Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezi'ne gönderilmeyip Nezaret ve Merkez Müdüriyetlerinde tutulması, yolsuzluk nedeniyle uzaklaştırılanların bir daha göreve alınmaması.

Tebdîlleri vuku' bulacak me'mûrîn ve ketebe ve hademe-i muvakkata ile sûret-i daimede kullanılan kolcu ve odacı ve buna mümâsil küçük hademelerin eşkâl ve istifa varakalarının İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmeyip nezâret ve merkez müdîriyyetlerince tutulacak defter-i mahsûsuna kaydıyla hıfz olunması ve bunların tatbîk mühür pusulalarının beher mâh tanzîm olunacak tebdîlat cetveline rabten gönderilmesi ve mâni-i istihdâm olur bir sebeple çıkmış veya bir yolsuzlukla azl ve teşhir edilmiş bulunanların kullanılmamasına dikkat olunması, fi 14 Şaban sene 1305 ve fi 14 Nisan sene 1304. (26 Nisan 1888)

45[1] **Görev yeri veya görevi değişen memur, katip ve geçici personel ile daimi kadroda görev yapan kolcu, odacı ve diğer çalışanlara ait listelerin her ay Genel Merkez'e gönderilmesi, aksi durumda nazır, merkez müdürü ve muhasebe başkatiplerinin sorumlu tutulacağı.**

Tebdîlleri vuku' bulacak me'mûrîn ve ketebe ve hademe-i muvakkata ile sûret-i daimede kullanılan kolcu ve odacı ve buna mümâsil küçük hademeler için beher mâh İdâre-i Merkeziye'ye irsâl kılınacak cetvellerin geciktirilmemesi ve geciktirildiği takdîrde bizzat nâzırlar ve merkez müdîrleriyle muhasebe başkatiplerinin mes'ul tutulacakları, fi 12 Rebiülahir sene 1305 ve fi 16 Kânunuevvel sene 1303. (28 Aralık 1887)

46 **Görevden alınan memurlar yerine atanacak olan yeni memurların asalet onay belgelerinin müfettişlerce mühürlenip imzalanması.**

Azilleri vuku' bulacak me'mûrîn için müfettişlerle bi-l-müzâkere icrâ' olunduğu bilinmek üzere yerlerine intihâb ve ta'yîn olunacakların istîzân-ı asaletlerine dair yazılacak muharrerât zeyillerine müfettişlerce "*görülmüştür*" ibâresi yazdırılarak imza ve temhîr ettirilmesi, fi 10 Ramazan sene 1297 ve fi 4 Ağustos sene 1296. (16 Ağustos 1880)

47 **Görev yeri veya görevi değişen memurların asalet onaylarıyla**

[1] İkinci Takım'da 847 numaralı tahrirata müracaat.

ilgili olarak yazılacak yazıların müfettişler tarafından mühürlenip imzalanması, değiştirilecek sandık eminlerine ait asalet belgelerinin ayrı ayrı düzenleneceği.

Tebdilleri vuku' bulacak me'mûrînin istîzân-ı asaletlerine dair yazılacak tahrîrâtların müfettişler tarafından imza ve mühürlenmesi ve tebdîl kılınacak sandık eminleri'nin ayrı ayrı tahrîrâtla asaletlerinin istîzân olunması, fi 15 Cemâziyelevvel sene 1298 ve fi 2 Nisan sene 1297. (14 Nisan 1881)

48 **Görev yeri ve görevi değişen memurların asalet belgelerine yazılacak yazıların müfettişlerce mühürlenip imzalanması, müfettişlerin ne şekilde ve ne amaçla görevlendirildiklerini bu belgelere şerh düşmeleri.**

Tebdilleri vuku' bulacak me'mûrînin istizân-ı asaletlerine dair yazılacak tahrîrâtların müfettişler tarafından dahi imza ve mühürlenmesi ve bunlar devrede bulundukları takdîrde kendilerine beyân-ı keyfiyyetle ol vechile ma'lûmât verildiğine dair tahrîrâtlar zîrine şerh verilmesi, fi 7 Ramazan sene 1301 ve fi 18 Haziran sene 1300. (30 Haziran 1884)

49 **Görev yeri veya görevi değişen memurların asalet belgelerine nazır ve müdürler tarafından görüş beyan edilmesi, evraklarının genel merkeze eksik gönderilmemesi.**

Tebdilleri vuku' bulacak me'mûrînin istîzân-ı asaletlerine dair yazılacak tahrîrâtlarda nuzzâr ve müdîrân taraflarından mütâlaa beyân olunması ve leffiyatının noksan gönderilmemesi, fi 23 Rebiülahir sene 1303 ve fi 16 Kânûnusânî sene 1301. (28 Ocak 1886)

50 **Daha önceki memuriyetlerinden herhangi bir nedenle uzaklaştırılmış ve işine son verilmiş kişilerin bir daha göreve alınmaması, aksi durumda bu kişileri işe alanların sorumlu tutulacağı ve doğacak zararın bu kişilere ödettirileceği.**

Evvelce bulundukları me'mûriyyetlerden azil ve tard olunmuş olanların me'mûriyyete ta'yîn olunmaması ve ta'yîn olunduğu takdîrde ta'yîn edenlerin mes'ul tutulacağı gibi yüzlerinden görülecek hasarın dahi ta'yîn edenlere tazmîn ettirileceği, fi 19 Cemâziyelevvel sene 1280 ve fi 19 Teşrinievvel sene 1279. (31 Ekim 1863)

51 **Vergi memuru, katip ve hademelerden tezkere yazımında hata yaptığı veya mührünü kaybettiği gerekçesiyle**

görevlerine son verilenlerin bir süre sonra tekrardan işe alınabileceği.

Me'mûrîn-i rüsûmiyye ve ketebe ve hademesinden tezkere terkiminde ve sair muâmelâtta sehvleri vukuna veyahut mîrî mührünü kazaen zayi etmelerine mebnî hizmetlerinden ihraç olanların birer müddet sonra istihdâmlarında beis olmadığı, fi 19 Şevvâl sene 1285 ve fi 23 Teşrînisânî sene 1284. (5 Aralık 1868)

52 **İstifa eden memurlar ile hatasından veya mühür kaybından dolayı bir süre açıkta kaldıktan sonra tekrar işe alınacak kişilere nazır ve merkez müdürlerinin şahsi mühürleri ve Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'nin resmi mühürleri kullanılarak bir şehadetnamé (temiz belgesi) verilmesi, ancak zimmet, rüşvet, hile ve fesat suçlarını işleyenlere ise hiçbir şekilde herhangi bir temiz belgesi verilmemesi.**

İstifa edenlerle tezkere sehvinden ve mühür-i resmiyi zayi etmesinden nâşî veyahut bunlara mümasil ve bir müddet açıkta kalarak mütenebbih olduktan sonra tekrar istihdâmlarına gayr-ı mani esbâba mebnî azil edilenler yedlerine esbâb-ı infisâllerinin derciyle heyet-i idâre ile nâzır veyahut merkez müdîrleri zât-ı mühürleri ve idâre mühr-i kebirleriyle mühürlenerek birer şehâdetnâme verilmesi ve fakat zimmet ve irtikâbı veya adem-i iktidâr ve idâresi veyahut her ne sûretle olursa olsun vuku-ı hile ve fesat ile bâdema idârece istihdâmına emniyet olunamamak gibi esbâb ile azledilenler yedlerine şehâdetnâme i'tâ' olunmaması, fi 13 Rebiülevvel sene 1301 ve fi 31 Kânunuevvel sene 1299. (12 Ocak 1884)

53 **Görevden alınan veya görev yeri değişen memurlara ait hesapların yerlerine alınacak yeni kişilerce kontrol edilmesi, zimmetleri tespit edilen kişilerin zimmete konu para veya malı ödememesi veya yarım bıraktıkları işleri tamamlamaması durumunda hiçbir yere bırakılmaması.**

İnfisâl ve tebdîlleri vuku' bulacak me'mûrînin haletleri tarafından muhasebelerine bakılarak zimmetleri zuhûr ederse tahsîl olunmadıkça ve müddet-i me'mûriyyetlerinde tesviyesiz kalmış işleri bilâ-maaş gördürülmedikçe bir tarafa salıverilmemeleri, fi 29 Safer sene 1280 ve fi 3 Ağustos sene 1279. (15 Ağustos 1863)

54 **Görevden alınan memurların defter ve hesapları devrederken**

resmi idare mührünü de devir ve teslim edeceği.

İnfisâlleri vuku' bulan me'mûrînin haleflerine devir ve teslim kaidesini icrâ' eyledikleri zaman idâre mühr-i resmilerinin dahi hemen teslim ettirilmesi, fi 11 Rebiülahir sene 1292 ve fi 5 Mayıs sene 1291. (17 Mayıs 1875)

55 Görevden alınan memurlara Emekli Sandığı ile ilişiğini kesmedikçe herhangi bir temiz kağıdı veya evrak verilmemesi.

İnfisâlleri vuku' bulan me'mûrînin Tekâüd Sandığı aidat ve muâmelâtınca ilişiği olanların ilişikleri kesilmedikçe yedlerine devr-i muhasebe defterlerinin ve berât kağıtlarının teslim olunmaması, fi 23 Recep 1301 ve fi 7 Mayıs sene 1300. (19 Mayıs 1884)

56 Herhangi bir nedenle bir yere gitmek zorunda kalan veya tayin edilen kişilere ne şekilde harcırah verileceğine dair talimatın idarelere gönderildiği.

Hasb-el-lüzûm memleketlerine veyahut diğer mahalle azimet etmek üzere me'zûniyet istid'â'sında bulunacak ve bir mahalle ta'yîn ve îzâmından dolayı harcirâh verilmesi iktizâ' edecek me'mûrîn haklarında icrâ' kılınacak muâmelâta ve saireye dair on maddeyi hâvî olan "tâlimatın" gönderildiği, fi 10 Zilkade sene 1303 ve fi 29 Temmuz sene 1302. (29 Temmuz 1302)

57 İzinsiz olarak işe gelmeyen İdare memurlarının maaşından gelmedikleri gün sayısı kadar maaş kesintisi yapılması ve bu paranın aybaşlarında düzenli olarak işe gelen diğer çalışanlara dağıtılması.

İdârelerde müstahdem bulunan me'mûrînden bilâ-ruhsat devam etmeyenlerden cezâen kıst-el-yevm kat' olunması ve bu kıst-el-yevmlerin ay başlarında müdâvim bulunan muvazzaf ve mülâzımına taksim edilmesi, fi 19 Şevvâl sene 1290 ve fi 7 Teşrînisânî sene 1289. (19 Kasım 1873)

58 Rüsûmat memurları aleyhinde mühürsüz ve imzasız şekilde düzenlenen ihbar ve şikayet mektuplarının dikkate alınmaması, mühürlü ve imzalı olanlar hakkında ise gereğinin yapılması.

Me'mûrîn aleyhinde mühürsüz ve imzasız vürûd edecek ihbâr ve ihtârnâmelerin battâla atılıp mühürlü ve imzalı olduğu takdirde îcâbına

bakılması, fi 8 Zilkade sene 1285 ve fi 7 Şubat sene 1284. (19 Şubat 1869)

59 **Memurlar aleyhinde imzasız ve mühürsüz şekilde düzenlenen ihbar ve şikayet mektuplarının dikkate alınmaması, ancak dikkate değer konuların müfettişlerce araştırılıp Genel Merkezin bilgilendirilmesi, imzalı ve mühürlü ihbar mektubu yazan kişilerden ihbarın asılsız çıkması durumunda yapılan masrafları ödeyeceğine dair teminat senedi alınması.**

Me'mûrîn aleyhinde ve İdâreye müteallik mevâdd-ı saire hakkında mühürsüz ve imzasız vürûd edecek ihbâr ve ihtârnâmelerin battâla atılıp fakat mündericâtlarında şâyân-ı ta'mîk ve tedkik bir şey görülür ise idârelerce kayd ve hıfzedilerek müfettişlerin devren geşt ü güzârlarında lâzım gelen tedkikatının bunlar ma'rifetiyle icrâ' ile neticelerinden Nezâret-i Umûmiyye'ye ma'lûmât verilmesi ve mühürlü ve imzalı vürûd edecek ihbâr ve ihtârnâmelerin mündericâtlarının tahkiki zımnında gönderilecek tahkik me'mûru masrafını taraflarından te'diye edeceklerini ve saireyi mübeyyin ma'rifet-i hükûmetle muhbirlerden teminat senedi alınması, fi 4 Muharrem sene 1305 ve fi 10 Eylül sene 1303. (22 Eylül 1887)

60 **İnceleme ve kontrol amacıyla bir yere giden memurların Rüsûmat memurlarının evinde misafir olarak konaklamaması.**

İcrâ'-yı teftîşât ve tahkikat zımnında bir tarafa giden me'mûrların me'mûrîn-i rüsûmiyye hanelerinde misafireten ikamet etmemeleri, fi 26 Zilhicce sene 1282 ve fi 29 Nisan sene 1282. (11 Mayıs 1866)

61 **1302 yılı vergi gelirlerini %50 oranında arttıran Rüsûmat memurlarına ikramiye verildiği.**

1302 senesinde % 50'ye kadar fazla-yı vâridâta muvaffak olan me'mûrlara mersûl defter mücîbince ikramiye i'tâ' kılındığı, fi 5 Rebiülevvel sene 1305 ve fi 9 Teşrînisânî sene 1303. (21 Kasım 1887)

62 **1303 yılı vergi gelirlerini %30 oranında arttırmayı başaran Rüsûmat memurlarına ikramiye verildiği.**

1303 senesinde % 30'dan ziyâde fazla vâridâta muvaffak olan me'mûrlara mersûl defter mücîbince ikramiye i'tâ' olunduğu, fi 25 Muharrem sene 1306 ve fi 19 Eylül sene 1304. (1 Ekim 1888)

63 **1304 yılı vergi gelirlerini %30 oranında arttırmayı başaran Rüsûmat memurlarına ikramiye verildiği.**

1304 senesinde 62 numaralı ve fi 19 Eylül sene 1304 (1 Ekim 1888) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyede ta'yîn edilen had nisbetinde fazla-yı vâridâta muvaffak olan me'mûrlara mersûl defter mücibince ikramiye verildiği, 26 Safer sene 1307 ve fi 9 Teşrinievvel sene 1305. (21 Ekim 1889)

64[2] **1305 yılı vergi gelirlerini %30 oranında arttıran Rüsûmat memurlarına ikramiye verildiği.**

1305 senesinde 63 numaralı ve fi 9 Teşrinievvel sene 1305 (21 Ekim 1889) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyede ta'yîn edilen had nisbetinde fazla-yı vâridâta muvaffak olan me'mûrlara mersûl defter mücibince ikramiye verildiği, fi 7 Rebiülahir sene 1308 ve fi 8 Teşrînisânî sene 1306. (20 Kasım 1890)

B. Memurlardan alınacak kefalet senetlerinin kabulü, kontrolü, saklanması ve iadesi işlemleri.

65 **Yabancı ülke vatandaşlarının Rüsûmat çalışanlarına kefil olamayacağı.**

Tebca-i ecnebîyyenin me'mûrîn-i rüsûmiyyeye edecekleri kefâletlerinin kabûl olunmaması, fi 5 Muharrem sene 1279 ve fi 20 Haziran sene 1278. (2 Temmuz 1862)

66 **Rüsûmat çalışanlarının birbirlerine kefil olamayacakları.**

Me'mûrîn-i rüsûmiyyenin yekdiğerine edecekleri kefâletlerinin kabûl olunmaması, fi 4 Zilhicce sene 1279 ve fi 11 Mayıs sene 1279. (23 Mayıs 1863)

67 **Memuriyete atanacak kişilerden alınan kefalet senetlerinin vilayet ve sancak meclislerince her altı ayda bir yoklanması, kefillerin maddi durumunun yeterli olup olmadığının senetlere şerh düşülmesi.**

Me'mûriyyete ta'yîn olunacaklardan alınacak kefâlet senedâtı ile her altı ayda bir kere kefâlet yoklama muâmelesinin vilâyet ve livâ' meclislerinden tasdik ve

[2] İkinci Takım'da 862 numaralı tahrirata müracaat.

icrâ' olunması husûsuna irâde-i aliyye müteallik buyurulduğu, fi 29 Rebiülevvel sene 1292 ve fi 23 Nisan sene 1291. (5 Mayıs 1875)

68 Nezaret ve merkez müdüriyetlerinde işe başlayacak memurlardan istenen kefalet senetlerinin işe başlangıç tarihinden itibaren 10 gün içerisinde İdareye teslim edilmesi aksi halde yerlerine başkalarının atanacağı.

Nezâretlerle merkez müdîriyyetlerinde istihdâm olunacak me'mûrîn ile mülhakatı müdîrlerinin kefilleri nezâretlerle merkez müdîriyyetlerince ve mülhakat müdîriyyetleri merkezlerinde istihdâm edilecek me'mûrîn ile bunların mülhakatı bulunan İdâreler me'mûrlarının müdîriyyetlerce ve İdâreler maiyyet-i me'mûrîn ve hademesinin kefilleri dahi me'mûriyyetlerce ahz olunması ve me'mûrînin kefili irâe etmedikçe umûr-ı me'mûrelerine mübâşeret ettirilmemesi ve mahall-i me'mûriyyetlerine vusûllerinden nihâyet on gün zarfında kefili irâe edemeyenlerin yerlerine diğerlerinin intihâb ve ta'yîn kılınması ve me'mûrîn küfelâsı yoklama muâmelesinin altı aydan altı aya münhasır tutulmayıp her-bâr nazar-ı teftişten bırakılmaması, fi 9 Muharrem sene 1294 ve fi 12 Kânûnusânî sene 1292. (24 Ocak 1877)

69[3] Memuriyete atanacak kişilerden alınacak kefalet senetlerinin idarelere gönderilen örnekler tarzında hazırlanması, kefillerin maddi durumunun yeterli olup olmadığının altı ayda bir kontrol edilmesi

Me'mûriyyete ta'yîn olunacaklardan alınacak kefâlet senedâtı ile küfelânın musaddaklarından ahz olunacak varakaların mersûl numûneleri vechile tanzîm ettirilmesi ve bir de altı ayda bir kere me'mûrînin küfelâsı yoklattırılarak keyfiyyet-i servet ve iktidârları için mahalleri meclislerinden birer yoklama varakası alınması, fi 13 Rebiülevvel sene 1302 ve fi 19 Kânunuevvel sene 1300. (31 Aralık 1884)

70 Memurlara kefil olacak kişilerin ikamet adresleri ile sanatlarının kefalet senetlerinde gösterilmesi.

Me'mûriyyete intihâb ve ta'yîn olunacaklardan alınacak kefâlet senedâtında kefillerin mahall-i ikametleriyle sanatlarının gösterilmesi, fi 7 Safer sene 1302 ve fi 14 Teşrînisânî sene 1300. (26 Kasım 1884)

---

[3] İkinci Takım'da 867 ve 947 numaralara müracaat.

71 **Zimmet suçu işleyen memurlara ait listelerin altı ayda bir düzenlenip İdare Meclislerine verilmesi.**

Me'mûrîn-i müstahdemeden zimmet-i mîrîleri zuhûr edenlerin her altı ayda bir defterinin tanzîmiyle Mecâlis-i İdâreye verilmesi, fi 17 Cemâziyelevvel sene 1292 ve fi 9 Haziran sene 1291. (21 Haziran 1875)

72 **Memuriyete atanacak kişilerin kefalet senetlerine Emekli Sandığı aidatlarını geciktirmeyip zamanında yatıracaklarına ilişkin not yazılması.**

Me'mûriyyete ta'yîn olunacaklardan alınacak kefâlet senedâtına Tekâüd Sandığı aidatını zimmetlerine geçirmeyerek vakit ve zamanıyla sandığa irsâl edeceklerinin derc olunması, fi 14 Cemâziyelâhir sene 1305 ve fi 15 Şubat sene 1303. (27 Şubat 1888)

73[4] **Sandık emâneti görevine atanacak kişilere ait kefaletnamelerin İdare Meclisi'nce onaylanması gerektiği.**

Ma' kitâbet sandık emâneti'ne ta'yîn olunacaklar kefâletnâmelerinin Mecâlis-i İdâre'den tasdîk olunacağı ve bu bâbda Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle'ye tastîr buyurulan muharrerât-ı aliyyenin gönderildiği, fi 12 Şevvâl sene 1301 ve fi 23 Temmuz sene 1300. (4 Ağustos 1300)

74 **Memurluğa atanan kişilere kefil olan şahısların altı ayda bir yapılan kefalet yoklama işlemlerinin İdare meclislerinde harç alınmaksızın onaylanması.**

Me'mûriyyete ta'yîn olunacaklar küfelâ yoklamasının Mecâlis-i İdâre'ce bilâ-harc tasdîk olunması husûsuna Şûrâ-yı Devlet'çe karâr sudûr buyurulduğu, fi 5 Şaban sene 1302 ve fi 8 Mayıs sene 1301. (20 Mayıs 1885)

75 **Memurluğa atanacak kişilerce İdareye sunulan kefaletname belgelerinden ilk başta 50 kuruş harç alınması, daha sonraki tüm yoklamaların İdare Meclisleri ve Yazı İşlerince harç alınmaksızın yapılması.**

Me'mûriyyete ta'yîn olunacaklar kefâletnâmelerinin gerek bidâyeten ve gerek yoklama esnasında Mecâlis-i İdâre'ce bilâ-harc tasdîk edildikten sonra mezkûr kefâletnâmelerin bidâyeten yalnız 50 kuruş harc alınarak mukavelât

[4] İkinci Takım'da 875 numaralı tahrirata müracaat.

muharrirliklerince dahi tasdîk kılınmasının ve yoklama esnasında dahi mukavelât muharrirliklerince bilâ-harc tasdîk edilmesinin usûl ittihâzına Şûrâ-yı Devlet'çe karâr sudûr buyurulduğu ve keyfiyyet Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle ile devâir-i aliyyeye bâ-muharrerât-ı âliye iş'âr buyurulduğu, fi 18 Recep sene 1303 ve fi 10 Nisan sene 1302. (22 Nisan 1886)

76 300 kuruşa kadar maaş alan ve geçici olarak memuriyete atanacak kişilerden alınacak kefalet senetlerinin gerek ilk atama sırasında gerekse kefalet yoklamaları sırasında harç alınmaksızın onaylanması.

300 kuruşa kadar maâş ve avâid ile muvakkaten me'mûriyyete ta'yîn olunacaklar kefâletnâmelerinin mukavelât muharrirliklerince bidâyeten dahi bilâ-harc tasdîk olunması husûsuna Şûrâ-yı Devlet'çe karâr sudûr buyurulduğu, fi 26 Muharrem sene 1304 ve fi 13 Teşrinievvel sene 1302. (25 Ekim 1886)

77 Memuriyete atanacak kişilere kefil olanların sadece mühür ve imzalarının değil, servet ve güçlerinin yerinde olup olmadığının da kontrol edilmesi.

Me'mûriyyete ta'yîn olunacaklar kefâletnâmelerinin mukavelât muharrirliklerince yalnız kefâletnâmelerdeki mühürlerin küfelânın zât-ı mühürleri olduğunu tasdîk ile iktifâ' olunmayıp Mecâlis-i İdâre misillû kefillerin servet ve iktidârlarının tahkik ve tasdîk kılınacağı ve keyfiyyet Adliye Nezâret-i Celîlesi'nden bil-cümle Mahâkim-i İstînâfiye müddeî-i umûmîliklerine iş'âr buyurulduğu, fi 29 Muharrem sene 1304 ve fi 16 Teşrinievvel sene 1302. (28 Ekim 1886)

78 Memuriyete atanacak kişilere kefil olanların kaç kuruş değerinde ve ne cins gayrimenkule sahip olduklarının kefalet senetlerinde gösterilmesi.

Me'mûriyyete ta'yîn olunacaklar kefâletnâmelerinde küfelânın kaç kuruş kıymetinde ne nev-i emlâka mutasarrıf oldukları gösterilmeyen Mecâlis-i İdâre ve mukâvelat muharrirlikleri tasdîklerinin kabûl olunması, fi 24 Muharrem sene 1305 ve fi 30 Eylül sene 1303. (12 Ekim 1887)

79[5] **Bir veya birden çok memura kefil olan şahısların mülk ve servetleri kefil oldukları miktardan fazla değil ise, önceki kefaletlerinden aklanmadıkça bir başka memur veya aşar ihale bedeline kefil olamayacakları.**

Me'mûriyyete kefâlet etmiş olanlar mülk ve servetleri kefâletleri için aranılacak dereceden mütecâviz olmadığı takdirde evvelki kefâletlerinden teberri etmeksizin diğer me'mûra veyahut a'şâr ve saire işlerine kefâletlerinin kabûl edilmeyeceği ve bu bâbda Mâliye Nezâret-i Celilesi'nden Vilâyât-ı Celile'ye tastîr buyurulan muharrerât-ı aliyyenin gönderildiği, fi 29 Cemâziyelevvel sene 1307 ve fi 9 Kânûnusânî sene 1305. (21 Ocak 1890)

80 **Nazır, merkez müdürü, muhasebe başkatibi, sandık emini ve pul memurlarına ait kefalet senetlerinin Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezinde, kolcu ve kantarcı dışındaki diğer tüm memurlara ait kefalet senetlerinin ise Nezaret ve Merkez müdüriyetlerince saklanılacağı.**

Nâzır ve merkez müdîrleriyle muhasebe başkatipleri ve sandık eminleri ve Pul Me'mûrları kefâlet senedâtının Nezâret-i Umûmiyye'de hıfz olunacağı ve kolcu ve kantarcılardan mâ-adâ me'mûrîn ve saire kefâlet senedâtının nezâret ve merkez müdîriyyetlerine celbi ile muhâfaza-yı müştereke altında bulundurulması, fi 17 Rebiülahir sene 1308 ve fi 18 Teşrînisânî sene 1306. (30 Kasım 1890)

81 **Kolculardan alınacak kefalet senetlerinin nezaret ve merkez müdürlüklerinde saklanması.**

Kolculardan alınacak kefâlet senedâtının nezâret ve merkez müdîriyyetlerinde hıfzedilmeyip müdîriyyetlerde saklanılması, fi 19 Recep sene 1280 ve fi 17 Kânunuevvel sene 1279. (29 Aralık 1863)

82 **Görevinden alınan veya meslekten ihraç edileceklere ait kefalet senetlerinin zimmetten aklanıncaya kadar iade edilmemesi, aksi durumda sorumlular hakkında işlem yapılacağı.**

Me'mûriyyetlerinden azl ve ihraç olunacaklar kefâlet senedâtının muhasebece tebriye-i zimmet eyledikten vesair gûne ilişikleri olmadığı tahakkuk ettikten

[5] İkinci Takım'da 946 numaralı tahrirata müracaat.

sonra red olunması ve bilâ-tahkik terk edenlerin mes'ul tutulacağı, fi 13 Zilkade sene 1286 ve fi 2 Şubat sene 1285. (14 Şubat 1870)

83[6] **Rüsûmat İdaresi'ne ait resmi mühürlerin müdür ve memurların boyunlarındaki ipe bağlı olarak taşınması, kaybedenlerin görevine son verilmesi, kefalet senetlerinin azil tarihinden belli bir süre geçtikten sonra iade edilmesi.**

İdâre mühr-i kebirlerinin müdîr ve me'mûrların boyunlarında muhkem bağa merbûten taşıtılması ve kaybedenlerin me'mûriyyetlerinden azl olunmaları ve kefâlet senetlerinin azilleri tarihinden itibaren bir süre sonra red olunması, fi 24 Rebiülahir sene 1282 ve fi 3 Eylül sene 1281. (15 Eylül 1865)

C. Maliye müfettişlerinin teftiş dereceleri ve yetkileri.

84 **Maliye Müfettişleri ile yardımcılarının Düyûn-ı Umumiyye idarelerinde ne şekilde inceleme yapacağı, yetkilerinin derecesi.**

Maliye Müfettişleri ile muavinlerinin Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'nce ne derece teftîşât icrâ'sına me'mûriyyet ve salahiyetleri bulunduğunun beyân ve tarif kılındığı, fi 21 Muharrem sene 1302 ve fi 29 Teşrinievvel sene 1300. (10 Kasım 1884)

85 **Maliye Müfettişlerinin isimlerini gösteren listelerin Mülhakat idarelerine gönderilmesini takiben gereğinin yapılması.**

Maliye Müfettişleri'nin esâmîsini mübeyyin olan pusulası gönderildikten bu bâbda Mülhakat İdâreleri'ne vesâyâ-yı lâzime icrâ' olunması, fi 23 Rebiülevvel sene 1302 ve fi 29 Kânunuevvel sene 1300. (10 Ocak 1885)

86 **Maliye Müfettişlerince Düyûn-ı Umumiyye idarelerinde yapılacak incelemelere müdahale edilmemesi.**

Maliye Müfettişleri'nin Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'nce edecekleri teftîşâta muhâlefet olunmaması, fi 7 Cemâziyelâhir sene 1302 ve fi 12 Mart sene 1301. (24 Mart 1885)

---

[6] İkinci Takım'da 1139 numaralı tahrirata müracaat.

İKİNCİ BÖLÜM

A. Tuz tekeli, tuzun taşınması, taşıma ücretlerinin ihalesi, tuzun teslimi, istiflenmesi, saklanması, devir, kayıt, satış ve fire işlemlerinin ne şekilde yapılacağı.

87 **Tüm tuz ocakları ve madenlerinin tekel haline dönüştürüldüğü.**

1278 senesi Mart'ından itibaren bil-cümle memlaha ve tuz madeni ve kuyularının taht-ı inhisâra alındığına ve teferruâtına dair, fi 9 Ramazan sene 1278 ve fi 26 Şubat sene 1277 (10 Mart 1862) tarihinde neşrolunan 32 bendi hâvi *"Tuz ta'limâtı'nın"* gönderildiği, fi 19 Şevvâl sene 1278 ve fi 6 Nisan sene 1278. (18 Nisan 1862)

88 **Tuz ocaklarında talep miktarından fazla tuz çıkartılmaması, aksi durumda ocak memurları ile nazır ve müdürlerin sorumlu tutulacakları.**

Memlahalarda sürümüne ve sartiyât-ı sabıkalarına nazaran îcâb ve lüzûmundan ziyâde tuz ihraç edilmemesi ve edildiği takdîrde o memlaha me'mûruyla metbu bulunan nâzır ve müdîrün mes'ul tutulacakları gibi tazminâta dahi uğrayacakları, fi 19 Şevvâl sene 1283 ve fi 11 Şubat sene 1282. (23 Şubat 1867)

89 **Ocaklardan çıkartılacak tuzların üretim ve nakliye işlerinin üretim mevsiminden iki üç ay önce ihale edilerek fiyatının belirlenmesi, bu işleri geciktirenlerin sorumlu tutulacağı.**

Memlahalardan ihraç olunacak tuzların ücret-i i'maliye ve ihraciyelerinin mevsim-i ihracattan iki üç ay evvel münâkasaya vaz'ıyla istihsâl-i me'zûniyet olunması ve vaktiyle me'zûniyet-i istihsâl etmeyenlerin tazmînâta uğrayacakları, fi 22 Cemâziyelevvel sene 1291 ve fi 24 Haziran sene 1290. (6 Temmuz 1874)

90 **Ocaklarda gereğinden fazla tuz üretilmemesi, tuz üretim ve sevkiyat fiyatının üretim mevsiminden belli bir süre ihale edilerek belirlenmesi, bu işleri zamanında yapmayanların zincirleme olarak tazminata mahkum edileceği.**

Memlahalarda sürümüne ve sarfiyât-ı sâbıkalarına nazaran îcâb ve

lüzûmundan fazla tuz ihraç edilmemesi ve memlahalardan ihraç olunacak tuzların ücret-i i'maliye ve ihraciyelerinin mevsim-i ihracattan iki üç ay evvel münâkasaya vaz'ıyla istihsâl-i me'zûniyet olunması ve vaktiyle istihsâl-ı me'zûniyet etmeyenlerin müteselsilen tazmînâta uğrayacakları te'kîden bildirildiği, fi 17 Safer sene 1294 ve fi 19 Şubat sene 1292. (3 Mart 1877)

91 Ocaklardan çıkartılan ve ambarlara gönderilecek olan tuz miktarının ihracat mevsiminden iki ay önce genel merkeze bildirilmesi, yeni tuzların eski tuzlara karıştırılmaması, ocak ve ambarlarda tuz yığınlarına birer numara verilmesi.

Memlahalardan ihracına ve ambarlara celbine lüzûm görünecek tuz mikdârının lâ-akall mevsim-i ihracattan iki ay evvel Nezâret-i Umûmiyye'ye inhâ olunması ve Nezâret-i Umûmiyye'den tebliğ olunacak karâra tevfîkân ihracata mübâşeret kılınması ve yeniden ihraç olunacak tuzların eski tuzlara karıştırılmaması ve eski tuzlar satılıp arkası alınmadıkça yeni tuzlara başlanılmaması ve memlahalarda bulunan ambar ve yığınlara birer numara vaz' olunması, fi 26 Safer sene 1301 ve fi 15 Kânunuevvel sene 1299. (27 Aralık 1883)

92 Her ambarın tuz ihtiyacının geçmiş dört yıllık talepler göz önüne alınarak Mart sonuna kadar bildirilmesi, aksine hareket eden kişilerin sorumlu tutulacağı.

Her bir ambarın sürümüne göre bir sene için ne mikdâr tuza lüzûm olduğu dört senelik sarfiyâtıyla bi'l-muvâzene her sene Mart nihâyetinden evvel İdâre-i Merkeziye'ye bildirilmesi ve hilâfında hareket edenlerin mes'ul tutulacakları, fi gurre-i Rebiülevvel sene 1301 ve fi 19 Kânunuevvel sene 1299. (31 Aralık 1883)

93 Ocaklardan çıkartılan tuzların ne şekilde ihale edileceği ve hükümetten ne şekilde yetki alınacağı.

Memlahalardan ihraç olunacak tuzların ne yolda münâkasaya konulacağının ve hükûmetlerden ne sûrette mazbata alınacağının beyânına dair, fi 13 Şaban sene 1290 ve fi 23 Eylül sene 1289. (5 Ekim 1873)

94 Ocaklardan çıkartılacak ve ambarlara gönderilecek tuzların nakliye bedelinin 100 veya 1000 kıyye üzerinden ihale edilmesi.

Memlahalardan ihraç olunacak ve ambarlara nakil edilecek tuzların ücret-i

ihraciye ve nakliyelerinin beher 100 veya 1.000 kıyyesi itibarıyla münâkasaya konulup o yolda mazbata alınması, fi 25 Şevvâl sene 1290 ve fi 3 Kânunuevvel sene 1289. (15 Aralık 1873)

95 Ocaklarda tuz ihracına başlanıldığı günden itibaren defter tutulması, her türlü işlemin bu deftere düzenli olarak kaydedilmesi, defterlerin korunması, mühürlenmesi, defterlerde silinti ve kazıntı yapılmaması, ambarlarda gerekli tamiratın yapılması.

Memlahalarda tuz ihracatına başlanılacağı günden itibaren birer defter tutulup bu deftere beher gün için yevmiye açılarak her gün ihraç olunan tuzun beher çekisinin müfredât vechile yevmiyesine kayd ve terkim olunarak o gün ihraç olunan tuzun ambar ve ludalara vaz' olunduktan sonra beher akşam o günkü yevmiye zîrine "*yalnız şu kadar kıyye tuz ihraç olunmuştur*" ibâresi yazılarak o memlaha heyeti tarafından mühürlendikten sonra işbu tuz mikdârının icmâl defterine dahi yek kalem olarak terkimiyle kezâlik "*yalnız şu kadar kıyye tuz ihraç olunmuştur*" ibâresi yazılıp yine heyet-i mezkûre tarafından mühürlenmesi ve beher yevm memlahalarla tuz ambarları sandık ve kantar ve sarfiyât defterlerinin yekûnleri bağlanılarak kâffesinin zîrleri memlaha ve İdâreler heyeti tarafından temhîr edilmesi ve memlahalara müşterilerin vürûdunda esâmî ve verecekleri akçe ile alacakları tuzun mikdârı ve vesâit-i nakliyyesinin envâi kantar defterine bi-l-kayd müşteriler akçelerini sandık eminlerine veyahut müdîr ve me'mûrlara bi't-teslim sandık ve sarfiyât defterlerine kayd olunduktan sonra tuzların müşterilere verilmesi ve 25 kıyyeden aşağı perakende sûretiyle satılan tuzlar satışının ay nihâyetlerinde yek kalem olarak gösterilmeyip perakende tuz müşterilerinin vürûdlarında alacakları tuz velev bir kıyye dahi olsa kantar ve sandık ve sarfiyât defterlerine kayd olunduktan sonra i'tâ' olunması ve tuz ihracat ve sarfiyât ve sandık ve kantar defterlerinin beher sayfaları bâlâlarına numara vaz'ıyla nezâret veya merkez müdîriyyetleri mühr-i kebiriyle mühürlenmesi ve bir defter kaç sayfadan ibâret olduğunun birinci sayfalarıyla nihâyetteki sayfalarına *işbu defter şu kadar sayfadan ibârettir* diye yazılıp kezâ nezâret veya merkez müdîriyyetleri mühr-i kebiriyle temhîr kılınması ve bu defterlerle tezâkirin sabit mürekkeble yazılması ve bu defterlerin hiçbirinde hakk ve silinti ve çizgi ve karârtı bulunmaması ve kuyûdâtça bir sehv vukuunda o sehvin üzerine incecik bir çizgi çekilerek sahîhinin alt tarafına yazılıp bu sehvin esbâbı çizilen sehvli kaydın hizasına tahrîr ile işbu sehv memlahaya mahsûs defterlerde vuku' bulur ise memlaha heyeti ve idâre defterlerinde vaki olur ise idâre heyeti tarafından

mühürlenmesi ve memlahalarla tuz ambarlarında seyl ve harik ve bârân nüzülü gibi bir kaza ile tuz ve saire telefât vuku' bulduğu anda o memlaha veyahut idâre me'mûru tarafından hemen merciine ma'lûmât verilerek mercinin dahi der-akab hükûmete mürâcaâtıyla keşf ettirilerek mikdârını ve esbâbını ve tarih-i vukuunu mübeyyin mazbata alınarak ve livâ mecâlisine dahi tasdîk ettirilerek İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi ve bunun için memlahalarda birer defter tutulup seyl ve harik ve barân nüzülü gibi bir kaza ile telefât vuku' bulduğu sûrette bu vukuatın günü ve saati işbu deftere kaydettirilerek memlaha heyeti tarafından mühürlenmesi ve bu gibi telefâtın Nezâret-i Umûmiyye'den emr-i istihsâl olunmadıkça mahsubu ve icmâlden tenzîli caiz olamayacağı ve memlaha ve idârelerde tuz mevzu bulunan ambarlar tamire muhtaç oldukları takdîrde me'mûrların mercilerine mürâcaât etmeleri ve edilmeyip de derûnlarında bulunan tuzlardan telefât vuku' bulduğu hâlde bâdilerinin tazmînâta uğrayacakları ve bu bâbda Dahiliye Nezâret-i Celilesi'nden Vilâyât-ı Celile'ye tebliğat icrâ' buyurulduğu, fi 19 Zilhicce sene 1302 ve fi 16 Eylül sene 1301. (1 Ekim 1885)

96 Tuz ambarlarına ait defter kayıtları ile ambar mevcutlarının her akşam kontrol edilerek mühürlenmesi, doğabilecek farklardan ilgili memurların sorumlu tutulacağı.

Tuz ambarları satış defterlerinin yevmiyeleri her akşam nâzırlar veya müdîrler veyahut me'mûrlar ile başkatipler taraflarından yekûnleri görülüp mevcûd sandık ile bade't-tatbik zîrleri tuz ambar me'mûrlarıyla maan mühürlenmesi ve buna riâyet olunmayarak ambar me'mûrlarının açığı zuhûr edildiği takdîrde mâ-fevkinde bulunan me'mûrların mes'ul tutulacağı, fi 2 Rebiülevvel sene 1298 ve fi 20 Kânûnusânî sene 1296. (1 Şubat 1881)

97 Tuz üretim ve nakliye işlemleri sırasında her türlü hesaplamanın yeni kıyye üzerinden yapılması, eski kıyyenin kullanılmaması.

Tuz ihracat ve ithalat ve sarfiyâtının yeni kıyye ile icrâ' olunup icmâlâtta dahi o hesap üzere gösterilerek eski kıyye isti'mâl olunmaması, fi 5 Şaban sene 1299 ve fi 8 Haziran sene 1298. (20 Haziran 1882)

98 Ocaklardan çıkartılacak tuzların tepsi ve harmanlarda kurutulup süzüldükten sonra tartılarak teslim alınması.

Memlahalardan ihraç olunacak tuzların evvela tâbe ve harmanlar kenarında küçük tepe ve yığınlar yapılarak suları süzülüp kuruduktan sonra rüesâdan

vezin ile ahz ve kabz olunması, fi 8 Muharrem sene 1279 ve fi 23 Haziran sene 1278. (5 Temmuz 1862)

99 **Ocaklarda üretilen kumlu, çamurlu ve yaş durumdaki tuzların teslim alınmaması, aksi davrananların sorumlu tutulacağı.**

Memlahalarda kumlu ve çamurlu ve yaş olarak rüesâdan tuz ahz ve kabz edilmemesi ve edildiği takdîrde kabûl edenlerin mes'ul tutulacakları, fi gurre-i Recep sene 1285 ve fi 5 Teşrinievvel sene 1284. (17 Ekim 1868)

100 **Ocaklardan sevk edilen tuzların temizce çıkartılması, kumlu, çamurlu ve yaş durumdaki tuzların teslim alınmaması hususunun yinelendiği.**

Memlahalardan ihraç olunacak tuzların temizce çıkarttırılması ve kumlu ve çamurlu ve yaş olarak rüesâdan tuz kabûl edilmemesi ve tuzların lâyıkıyla kuruyup rutubetleri zayil olduktan sonra rüesâdan ahz ve kabûl olunması te'kiden bildirildiği, fi 24 Rebiülahir sene 1298 ve fi 12 Mart sene 1297. (24 Mart 1881)

101 **Ocaklardan çıkartılan tuzların sehpa ile teslim alınıp o şekilde satılması, kile ve ölçek ile alım satım yapılmaması, aksi davrananların sorumlu tutulacağı.**

Memlahalarda tuzların sehpa ile ahz ve kabûl ve fürûht olunup kile ve ölçek isti'mâl edilmemesi ve edildiği hâlde mütecâsir olan me'mûrlarla mâ-fevkinde bulunan me'mûrînin mes'ul tutulacakları, fi 26 Şaban sene 1292 ve fi 14 Eylül sene 1291. (26 Eylül 1875)

102 **Ocaklarda bulunan basküllerin ne şekilde kullanılacağı.**

Memlahalardaki basküllerin sûret-i isti'mâli ve sairesi hakkında bazı tarifat icrâ' kılındığı, fi 23 Rebiülahir sene 1307 ve fi 4 Kânunuevvel sene 1305. (16 Aralık 1889)

103 **Osmanlı Devleti sahillerinde bulunan şehir ve kasabalara birer ambar yapılması, bu ambarlara ocaklardan tuz nakledilmesi, buralarda resmi tuz fiyatına nakliye ve ambar masrafı ilave edildikten sonra tuz satılması.**

Memâlik-i Şâhâne sevâhilinde bulunan şehir ve kasabalara birer ambar güşâd edilip memlahalardan îcâbı kadar tuzun nakli ile ve fiyat-ı mîrîyyesine nakliye

ve ambar masârifinin zammıyla satılması husûsuna irâde-i aliyye müteallik buyurulduğu, fi 22 Safer sene 1284 ve fi 13 Haziran sene 1283. (25 Haziran 1867)

104 **Ocaklardan perakende olarak yarım kıyyeye kadar tuz satılabileceği, tuz satışının bir memura zimmetlenmek suretiyle yapılması.**

Memlahalarda perakende sûretiyle yarım kıyyeye kadar tuz satılması husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi şeref müteallik buyurulduğu ve böyle perakende sûretiyle satılacak tuzların ayrıca bir mahalle vaz' olunarak birer me'mûr-ı mahsûsa zimmet kaydıyla sattırılması, fi 11 Cemâziyelevvel sene 1283 ve fi 8 Eylül sene 1282. (20 Eylül 1866)

105 **Ocaklarla tuz ambarlarında perakende olarak satılacak tuzlar için %1 ile %5 arasında fire kabul olunabileceği.**

Memlahalarla tuz ambarlarında perakende sûretiyle satılmak üzere ifrâz edilen tuzlardan % 1 kıyyeden nihâyet % 5 kıyyeye kadar fire kabûl olunması husûsuna irâde-i aliyye müteallik buyurulduğu, fi 28 Recep sene 1283 ve fi 23 Teşrînisânî sene 1283. (5 Aralık 1867)

106 **Ocaklarla tuz ambarlarında perakende olarak satılacak tuzlar için %1 ile %5 arasında fire kabul edilirken, toptan olarak satılacak tuzlarda %1 ile %2,5 arasında fire kabul edilebileceği, bu miktarların üzerinde gerçekleşen firelerin sorumlularına tazmin ettirileceği.**

Memlahalarla tuz ambarlarında perakende sûretiyle satılmak üzere ifrâz edilen tuzlardan % 1 kıyyeden nihâyet % 5 kıyyeye kadar perakendenin gayri satılan tuzlardan % 1 kıyyeden nihâyet elnihaye % 2,5 kıyyeye kadar fire kabûl olunacağı ve esbâb-ı mucibe-i mücbire olmaksızın % 2,5'dan % 5 kıyyeye kadar fire gösterenlerin su'isti'mâli tahakkuk ettirilemediği hâlde % 2,5'dan % 5 kıyyeye kadarının me'mûr-ı mes'uline tazmîn ettirileceği ve % 5 kıyyeden ziyâde fire gösterenlerin su'isti'mâli tahakkuk etmese bile % 2,5 kıyyeden ziyâdesi me'mûr-ı mes'uline tazmîn ettirilmekle beraber azledileceği ve ambarlar derûnundaki tuzların hîn-i derûnda sarf olunmuş olan tuzlardan nihâyet % 2,5 kıyyeye kadar henüz sarf olunmayıp da ambara idhârı lâ-akall üç mahı mürûr etmiş olan tuzlardan nihâyet % 1 kıyyeye kadar fire kabûl olunup % 1 kıyyeden % 2,5 kıyyeye kadarının me'mûr-ı mes'uline tazmîn ettirileceği ve % 2,5 kıyyeden ziyâde fire gösterenlerin % 1 kıyyeden ziyâdesi

me'mûr-ı mes'ulüne tazmîn ettirilmekle beraber azledileceği, fi 14 Şevvâl sene 1306 ve fi 31 Mayıs sene 1305. (12 Haziran 1889)

107 Karşılığında tuz verilmek üzere tepsi ve kuyulardan müşterilere tuz taşıttırılmaması.

Alacakları tuzların esmâlıyla ödeşilmek üzere tâbe ve kuyulardan müşterilere tuz taşıttırılmaması, fi 16 Rebiülevvel sene 1292 ve fi 10 Nisan sene 1291. (22 Nisan 1875)

108 Ocaklarda ve sair yerlerde depo olarak belirlenen tuz ambarlarının bölmelere ayrılması, her bölmeye konulan tuz miktarının bölmelerin üzerine yazılması, her bölmenin İdare Heyeti tarafından mühürlenmesi, mühürlerin kontrol edilmeksizin sökülmemesi, tuzların defterlere kaydedilmesi, bir bölmenin tuzu bitmedikçe diğerinden satış yapılmaması, ambarların tamir edilmemesinden dolayı ortaya çıkacak kayıpların ilgililerine ödettirilmesi.

Memlaha ve mahall-i sairede depo ittihâz edilen tuz ambarlarının müteaddid bölmelere taksim olunarak her bölüme lebâleb memlu olduğu hâlde her kaç kıyye tuz istiap eder ise tebeyyün edecek mikdârının üzerlerine işaret olunması ve her bir bölmeye numara vaz'ıyla husûle gelen tuzların tarihleri üzerlerine terkim olunması ve her bir bölmenin iktizâ' eden cihetlerinin memlaha veyahut idâre heyeti tarafından mühürlenmesi ve mühürlerin heyet tarafından muayene olunmadıkça bölmelerin fekk ü güşâd olunmaması ve beher bölmede bulundurulacak tuz mikdârının deftere ayrı ayrı kayd olunması ve bir bölmenin tuzu bitmedikçe diğerlerinden satılmaması ve bu ambarların me'mûrlarınca tebdîl vukuunda yalnız derûnundaki tuzun sarfiyâta başlanılmış olan bölmelerdeki tuzun veznen devredilip küsûr bölmelerin mikdâr-ı istîâbı üzerine devredilmesi ve ambarı bulunan memlahalardan çıkarılacak tuzların iyice kuruyup ambara konulmadıkça müşterilere satılmaması ve memlahalarla mahall-i sairede depo ittihâz olunan ambarların bazı mahalleri harap olup da vaktiyle tamir edilmemesinden dolayı derûnlarında bulunan tuzlardan telefât vuku' bulduğu takdîrde edilecek itizarın kabûl olunmaması husûslarına irâde-i seniyye-i hazret-i padişâhi şerefsudûr buyurulduğu, fi 10 Cemâziyelevvel sene 1296 ve fi 19 Nisan sene 1295. (1 Mayıs 1879)

109 Ocaklarda yığın edilmiş tuzların sel ve fırtına nedeniyle telef olması durumunda yerel devlet yönetileri tarafından bu

durumun düzenlenecek bir tutanakla tespit edilmesi, tutanakların Rüsûmat İdaresi'ne gönderilmesi, zamanında düzenlenmeyen tutanaklardan dolayı sorumluların tazminata maruz kalacağı.

Memlahalarda yığın edilmiş olan tuzlardan seyl ve bârân nüzülü gibi vesair bir kaza ile telefât vuku' bulduğu takdîrde mahalleri Hükûmet meclisinden birer azâ ve muhamminler alınıp mahall-i vukuata getirilerek ve vuku-ı hâl ve mikdârı tebeyyün ettirilerek mücibince alınacak mazbataların leffiyle keyfiyyetin Nezâret-i Umûmiyye'ye inhâ' olunması ve vaktiyle mazbata istihsâl olunmadığı ve ma'lûmât verilmediği sûrette sonradan beyân olunacak telefât için me'mûrlarının tazmînâta uğrayacakları, fi 29 Zilhicce sene 1285 ve fi 31 Mart sene 1285. (12 Nisan 1869)

110 Ocaklardaki tuz yığınlarına sıralı şekilde numara konulması, bir yığının tuzu bitmedikçe diğerinden satış yapılmaması, her yığında ne kadar tuz bulunduğunun kayıtlarda açıkça belirtilmesi.

Memlahalarda tuz yığınlarına sırasıyla numara konulması ve bir yığının tuzu bitmedikçe diğerinden satılmaması ve her bir yığından ne mikdâr tuz mevcûd bulunduğunun icmâllerde sarâhaten gösterilmesi, fi 14 Zilhicce sene 1290 ve fi 21 Kânûnusânî sene 1289. (2 Şubat 1874)

111 Ocaklarda göl tuzunun kilesinin kaç paradan satılacağı.

Memlahalarda beher kilogram göl tuzunun 15 ve kaya tuzunun 23 paraya satılması husûsuna Şûrâ-yı Devlet'çe karâr sudûr buyurulduğu, fi 21 Rebiülahir sene 1299 ve fi 27 Şubat sene 1297. (11 Mart 1882)

112 Dersaâdet tuzcu esnafı tarafından imal edilecek tuzların, askeri seferberlik durumunda kaç paradan satılacağı.

Seferlerde isti'mâl olunmak üzere Dersaâdet tuzcu esnafının i'mâl edeceği tuzun beher şişesi âtîk 300 dirhem olarak üçer buçuk kuruşa satılması husûsuna irâde-i aliyye müteallik buyurulduğu, fi 22 Zilkade sene 1284 ve fi 5 Mart sene 1284. (17 Mart 1868)

113 Osmanlı Devleti'nin bazı sahillerinde deniz dalgalarının biriktirmesi neticesinde taşlar ve kayalar arasında biriken tuzların hükümet tarafından belirlenecek keşif miktarı esas alınarak ve bedeli peşin ödenip kendilerince ihraç edilmek

kaydıyla o civarlarda bulunan köy halkına ihale edilmesi.

Memâlik-i Şâhâne'nin bazı sevâhilinde telâtum-ı deryâdan taşlar ve kayalar arasına ve çukur mahallere su dolarak tabiî incimâd edecek tuzların senevî hasıl olacak mikdârı bâ-marifet-i Hükûmet keşf ve tahmin olunarak bu tuzların kendi taraflarından ihraç olunmak ve esmânı peşinân te'diye edilmek şartıyla ve fiyat-ı mîrîyyesiyle toptan o mahallere civar bulunan kurâ ahalisine maktûan ihale kılınması, fi 21 Recep sene 1284 ve fi 6 Teşrînisânî sene 1283. (18 Kasım 1867)

114 Bedeli ileride alınmak üzere senetli ve senetsiz olarak hiç kimseye tuz verilmemesi, hiç kimseyle satış kontratı ve sözleşmesi imzalanmaması.

Esmânı ileride alınmak üzere senetli ve senetsiz hiç kimseye tuz i'tâ' olunmaması ve i'tâ' edenler haklarında Ceza Kanûnname-i Hümâyûnu'nun 102. maddesi hükmünce mücâzât icrâ' olunacağı ve tuz satışı husûsunda bilâ-istizân hiç kimse ile kontrat ve mukaveleye girişilmemesi, fi 15 Cemâziyelâhir sene 1279 ve fi 26 Teşrinievvel sene 1278. (7 Ocak 1863)

115 Bedeli peşin olarak ödenmediği taktirde askeriyyeye ocak ve ambarlardan tuz verilmemesi.

Esmânı peşinen alınmadıkça Asâkir-i Şâhâne levâzımâtı için memlaha ve ambarlardan tuz verilmemesi, fi 29 Rebiülevvel sene 1297 ve fi 27 Şubat sene 1295. (10 Mart 1880)

116 Şehir ve kasabalara getirilen tuzlardan Duhûliyye Vergisi alınmaması.

Şehir ve kasabalara ithal olunacak tuzlardan Duhûliyye Resmi alınmasından sarf-ı nazar olunması husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi şeref müteallik buyurulduğu, fi 23 Şevvâl sene 1284 ve fi 5 Şubat sene 1283. (17 Şubat 1868)

117 Esnaf tarafından dükkanlarda satılacak tuzların azami satış fiyatının belirlenmesi, bu fiyatın üzerinde tuz satanlar hakkında Ceza Kanunu'nun ilgili maddeleri uyarınca işlem yapılması.

Esnafın dükkânlarında satacakları tuzlara narh konulması ve narhtan ziyâde fiyatıyla tuz satanlar haklarında Ceza Kanûnname-i Hümâyûnu'nun 263.

maddesi hükmüne tevfikân mücâzât olunması husûsuna irâde-i aliyye müteallik buyurulduğu ve bu bâbda Vilâyât-ı Celîle'ye evâmirname-i sâmî tastîr buyurulduğu, fi 2 Muharrem sene 1285 ve fi 12 Nisan sene 1284. (24 Nisan 1868)

118 Tuz ambarı bulunan yerlerde tüccarların ambar fiyatından daha düşük fiyata tuz satmaması, aksi durumun hemen Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezi'ne bildirilmesi.

Tuz ambarı bulunan mahallerde tüccârın ambarlarda satılan fiyatından eksik paha ile tuz sattıkları haber alındığı takdîrde keyfiyyetin hemen Nezâret-i Umûmiyye'ye iş'âr olunması, fi 23 Şevvâl sene 1300 ve fi 14 Ağustos sene 1299. (26 Ağustos 1883)

119 Tuz satışı sırasında her ne isim altında olursa olsun herhangi bir vergi alınmaması.

Tuzlardan hiçbir nam ile bir gûne resm alınmaması husûsuna irâde-i aliyye müteallik buyurulduğu ve bu bâbda Vilâyât-ı Celîle'ye evâmirname-i sâmî tastîr buyurulduğu, fi 16 Recep sene 1280 ve fi 9 Kânunuevvel sene 1279. (21 Aralık 1863)

120 Mağaza ve dükkanlarda satılacak tuzlardan Kantar Vergisi alınmayacağı.

Esnafın mağaza ve dükkânlarında satılacak tuzlardan Kantar Resmi aranılmayacağı ve keyfiyyet Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle'ye iş'âr buyurulduğu, fi 27 Cemâziyelevvel sene 1303 ve fi 20 Şubat sene 1301. (4 Mart 1886)

121 Ocaklardan vadeli olarak tuz satılamayacağı, hatta parası peyderpey kaldırıldığında ödenmek kaydıyla dahi toptan tuz satılamayacağı.

Memlahalardan vade ile veresiye tuz satılmayacağı gibi bir memlaha ve maden ve kuyûdaki tuzun parasını kaldırıldıkça verilmek üzere toptan fürûhtu dahi câiz olamayacağına dair, fi 3 Zilkade sene 1279 ve fi 9 Nisan sene 1279. (21 Nisan 1863)

122 Ocak ve ambarlardan müşterilere satılan tuzların derhal kaldırtılması.

Memlaha ve ambarlardan müşterilere satılacak tuzların derhal kaldırtılması, fi

7 Zilkade sene 1296 ve fi 10 Teşrinievvel sene 1295. (22 Ekim 1879

123 **Ocaklardan çıkartılan tuzlardan her sene 100 dirhem örnek alınması, bu tuzların bir tenekeye konulup üzerine hangi ocağın malı ve hangi yılın ürünü olduğuna ait bilgiler yazıldıktan sonra genel merkeze gönderilmesi.**

Beher sene işleyecek memlahaların her birinden ihraç olunan tuzlardan numûne olarak yüzer dirhem mikdârının birer tenekeye vaz'ıyla ve üzerlerine hangi memlahanın tuzu olduğunu işaretle İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi, fi gurre-i Şaban sene 1301 ve fi 14 Mayıs sene 1300. (26 Mayıs 1884)

124 **Devlete ait arazilerden veya vakıf arazilerinden çıkartılan tuzlara el konulması.**

Arâzî-i emîriyye ve vakfiyeden tuz madeni zuhûr eylediği takdîrde zabtolunması, fi 13 Safer sene 1279 ve fi 28 Temmuz sene 1278. (9 Ağustos 1862

125 **Arazi memurlarının tuz ocaklarının sınırları içinde bulunan çayır, arazi ve harman yerlerine müdahale etmemeleri.**

Arazi me'mûrlarının memlahalara merbût çayır ve arazi ve harman yerlerine müdâhale etmemeleri husûsuna irâde-i aliyye müteallik buyurulduğu, fi 11 Cemâziyelevvel sene 1279 ve fi 22 Teşrinievvel sene 1278. (3 Kasım 1862)

B. Yabancı menşeli tuz yüklü gemiler ile ocaklardan tuz yüklenecek gemiler hakkında yapılacak işlemler

126 **Yabancı ülkelere götürülecek tuzlar için gemi kaptanlarından kefaletname alınması, varış noktasından getirilecek şehadetname sonrasında kefaletin bozulması, gemilerden gemilere veya sandallara tuz aktarılamayacağı, Karadeniz sahiline gitmek istediklerinde yabancı menşeli tuz yüklü gemilere Karantina İdaresi'nden patent verilmeyeceği.**

Memâlik-i ecnebîyeye götürülmek üzere ecnebî tuzu mahmul Akdeniz'den gelip Karadeniz'e gidecek olan gemilerin hâmil oldukları tuzların memâlik-i ecnebîyeye götürüldüğüne dair mevridlerinden şehâdetnâme getirmek üzere kaptanlarının Dersaâdet Liman Dâiresi'nce kefâlete rabt olunmalarının ve bu gemilerden sandallara tuz aktarılamayacağının ve gemiden gemiye ne yolda

tuz aktarılacağının ve ecnebî tuzu mahmul gemilere Karadeniz sevâhiline gitmek için Karantina İdâresi'nden patent verilmeyeceğinin beyânına dair, fi 23 Cemâziyelevvel sene 1280 ve fi 23 Teşrînisânî sene 1279. (5 Aralık 1863)

127 Karadeniz'e gitmek ve Osmanlı limanlarına uğramak isteyen yabancı menşeli tuz yüklü gemilerin nerelerde demir atabileceklerini gösteren nizamnamenin gönderildiği.

Karadeniz'e gitmek üzere ecnebî tuzu mahmul Memâlik-i Şâhâne limanlarına girmek isteyen gemilerin nerelerde demir atabileceklerine ve teferruatına dair beş maddeyi hâvî olan "*nizâmnâmenin*" gönderildiği, fi 25 Zilkade sene 1285 ve fi 25 Şubat sene 1284. (9 Mart 1869)

128 Osmanlı limanlarına girmek isteyen yabancı menşeli tuz yüklü gemiler hakkında nasıl hareket edileceğine ilişkin tüzüğün gönderildiği.

Ecnebî tuzu mahmul Memâlik-i Şâhâne limanlarına girmek isteyen gemiler hakkında 127 numaralı ve fi 25 Şubat sene 1284 (9 Mart 1869) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile gönderilen nizâmnâme ahkâmının icrâ'sı zımnında Vilâyât-ı Celîle'ye tastîr buyurulan evâmirname-i saminin gönderildiği, fi 3 Zilhicce sene 1285 ve fi 5 Mart sene 1285. (17 Mart 1869)

129 Osmanlı limanlarına izinsiz olarak giren yabancı menşeli tuz yüklü gemi kaptanlarının ödemeleri gereken nakit para cezasını ödememeleri durumunda gemilerinin bağlanması, bundan dolayı Karantina memurlarına senet verilmesi.

Ecnebî tuzu mahmul Memâlik-i Şâhâne limanlarına girmek isteyen gemiler hakkında 127 numaralı ve fi 25 Şubat sene 1284 (9 Mart 1869) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile gönderilen nizâmnâme ahkâmı hilâfına hareket edildiği takdîrde kaptanlarından aranılacak cezâ-yi nakdî verilmediği sûrette gemilerin tevkifi zımnında hükûmetlerden Karantina Me'mûrları'na senet verilmesi husûsunda Vilâyât-ı Celîle'ye tastîr buyurulan evâmirname-i sâminin gönderildiği, fi 9 Zilhicce sene 1292 ve fi 25 Kânunuevvel sene 1291. (6 Ocak 1876)

130 Başka ülkelere götürülmek üzere Osmanlı limanlarına demirleyen yabancı menşeli tuz yüklü gemilere ait sıhhiye ve ruhsatiye tezkerelerinin Karantina memurları ile liman reislerince kontrol edilmesi ve bu gemilerin güvenlik

güçlerince gözetim altında tutulması.

Diyar-ı ecnebîyyeye götürülmek üzere ecnebî tuzu mahmul gemilerin sıhhıye ve ruhsatiye tezkerelerinin Karantina Me'mûrlarıyla Liman Reisleri taraflarından yoklanılması ve bu misillû gemilerin hükûmetlerce taht-ı nezârete aldırılması, fi 4 Rebiülevvel sene 1280 ve fi 6 Ağustos sene 1279. (18 Ağustos 1863)

131 Liman tezkereleri Düyûn-ı Umumiyye memurlarınca kontrol edilmedikçe tuz yüklü gemilere pasaport verilmemesi, kaçak veya çalıntı tuz yüklendiği tespit edilen gemi mürettebatının tutuklanması.

Tuz hamûleli gemilerin liman tezkereleri Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları tarafından zahriyye ve tasdîk olunmadıkça pasaport verilmemesi liman riyâset-i aliyyesinden liman me'mûrlarına iş'âr buyurulduğu ve bu gemiler derûnunda memlahalardan çalınmış veya kaçak olarak sarf ve istihlâki mukarrer bulunmuş veyahut bir kısmı kaçak sûretiyle imrâr edilmiş yerli ve ecnebî tuzu bulunduğu anlaşılır ise o sefînenin tevkif edilmesi. 25 Şevvâl sene 1302 ve fi 25 Temmuz sene 1301. (6 Ağustos 1885)

132 Ocaklardan gemilere tuz yüklenirken içinde yabancı menşeli tuz bulunan gemilere tuz verilmemesi, bu bahane ile gemilerde bulunan yabancı menşeli tuzların karaya boşaltılmasına veya ufak kayık ve sandallara aktarılmasına müsaade edilmemesi.

Memlahalardan satılacak tuzların gemilere tahmîl edileceği zaman derûnunda ecnebî tuzu bulunduğu takdîrde tuz verilmemesiyle beraber ecnebî tuzunu ber-takrib karaya çıkaramamaları veyahut ufak kayık ve sandallara aktarma edip sarf ve fürûht edememeleri husûslarına dikkat olunması, fi 3 Muharrem sene 1280 ve fi 7 Haziran sene 1279. (19 Haziran 1863)

133 Tezkereli olarak sahil idarelerine yanaşan tuz yüklü gemilerin ambar kapaklarının tuzun boşaltılması tamamlanıncaya kadar her akşam Düyûn-ı Umumiyye memurlarınca mühürlenmesi, aksine hareket eden idare memurlarının sorumlu tutulacağı.

Sevâhil idârelerine bâ-tezkere gelecek tuz yüklü gemilerin tuzun tahliyesi hitâm buluncaya kadar gemilerin ambar kapaklarıyla sair tuz ihraç ve ithal olunabilecek mahalleri her akşam Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları tarafından

mühürlenmesi ve hilâfında hareket olunur ise İdâreler heyetinin mes'ul tutulacağı, fi 14 Zilkade sene 1302 ve fi 12 Ağustos sene 1301. (24 Ağustos 1885)

134 **Ocaklardan gemilerle Sahil idarelerindeki ambarlara gönderilen tuzlar için fire oranının %2,5 olarak kabul edildiği.**

Sevâhil idâreleri ambarları tertibatına mahsuben memlahalardan gemilerle gönderilen tuzlardan mevridlerde 1304 senesinden itibaren % 2,5 kıyyeye kadar fire kabûl olunması, fi 18 Rebiülahir sene 1305 ve fi 22 Kânunuevvel sene 1303. (3 Ocak 1888)

135 **Ocaklardan gemilerle sahil idarelerindeki ambarlara tuz gönderildiğinde ve varış noktasında tuzun eksik çıkması durumunda gemi kaptanlarının protesto edilmesi ve bu durumun hemen genel merkeze bildirilmesi.**

Sevâhil idârelerindeki ambarlar tertibatına mahsuben memlahalardan gemilerle gönderilen tuzlardan mevridlerde noksan zuhûr eylediği takdîrde kaptanlarının nihâyet 48 saat zarfında protesto edilmekle beraber keyfiyyetin hemen Nezâret-i Umûmiyye'ye inhâ olunması, fi 23 Recep sene 1298 ve fi 8 Haziran sene 1297. (20 Haziran 1881)

136 **Ocaklardan gemilerle sahil idarelerindeki ambarlara gönderilen tuzların varış noktalarında eksik çıkmasını engellemek amacıyla gemilerin dolum işlemi tamamlandığında ambar kapaklarının mühürlenmesi, yükleme yapılan ocaklarda gemi kaptanlarından birer senet alınması ve bu senetlerin diğer taşıma evraklarıyla beraber varış yerlerindeki idarelere gönderilmesi.**

Sevâhil idârelerindeki ambarlar tertibatına mahsuben memlahalardan gemilerle gönderilen tuzlardan mevridlerde noksan zuhûr eylediği takdîrde hukuk-ı idâreyi muhâfaza ve muâmelâtı temin ve muhâkemeyi tesrî' ve teshîl etmek üzere gemilerin hîn-i tahmîlinde geminin ambar kapakları mühürlendikten sonra tuz çıkarabilecek yeri bulunmadığını mübeyyin mahreci olan memlahalarda kaptanları yedlerinden senet alınacağı ve bu senetlerin mukavelenâme ve hamûle varakalarıyla mevridlere gönderileceği, fi 10 Recep sene 1304 ve fi 23 Mart sene 1303. (4 Nisan 1887)

137 **Aynı ocak malı olan ancak iki tezkere ile götürülen tuzlara dokunulmaması, bir ocaktan tuz alan gemiye bir diğer ocaktan tuz verilmemesi, bir ocaktan tuz alan şahsın yolda bir başka ocaktanda tuz almak istemesi durumunda en yakın Rüsûmat İdaresi'ne başvurması.**

Bir memlaha malı olarak iki kıt'a tezkere ile mevridlere götürülecek tuzlara ilişilmemesi ve bir memlahadan tuz almış olan gemiye diğer memlahadan tuz verilmemesi ve bir adam bir memlahadan tuz alıp mevridine götürürken esnayı râhta tüccârdan dahi tuz almak istediği takdîrde gerek tuz tüccârı ve gerek müşterisi orada bulunan İdâreye mürâcaâtla lâzım gelen muâmeleyi icrâ' ettirmeleri, fi 13 Rebiülahir sene 1297 ve fi 12 Mart sene 1296. (24 Mart 1880)

C. Tezkeresiz veya tezkere fazlası kaçak tuzlar, yerli ve yabancı menşeli kaçak tuzlardan alınacak para cezaları, ihbariyeler, yakalanan ve el konulan tuzların satışı, para cezalarını ödemeyenler hakkında ne şekilde işlem yapılacağı.

138 **Tezkeresiz olduğu için yakalanan yerli tuzlara el konulup ihbarcılara verilmesi ve ayrıca tuz bedelinin iki katı kadar para cezası kesilmesi, varış yerlerinde tezkere fazlası olduğu tespit edilen tuzlara el konularak para cezası yazılması, bu paradan belirlenen oranlar dahilinde ihbarcılara ödeme yapılması.**

Bilâ-tezkere tutulacak yerli tuzlarının zabtından başka cezâen ikişer kat esmânı dahi istîfâ' olunup icmâllere îrâd kaydıyla mazbût tuzların muhbirlerine verilmesi ve mevridlerde tezkerelerinde muharrer olan mikdârdan % 3'e kadar zuhûr edecek fazla tuzların birer kat ve % 3'den ziyâde fazlaların ikişer kat esmânı istihsâl olunup mezkûr fazla tuzların ashâbına terk edilmesi ve bu % 3'den ziyâde olan fazlalardan alınacak ikişer kat esmânının birer katı kezâ icmâle îrâd kaydıyla diğer birer katının muhbirlerine verilmesi ve bir adamın malı olarak bir memlahadan doldurulmuş ve birlikte bir mevride gelmiş olan iki gemiden birinin tezkeresinde muharrer olan mikdârdan fazla ve diğerinin tezkeresinde muharrer bulunan mikdârdan noksan zuhûr edildiği takdîrde noksanı fazlasından tenzîl edilerek yine fazlası bulunduğu hâlde bu fazlanın dahi % 3'e kadarının birer kat ve % 3'den ziyâde olan fazlanın ikişer kat

esmânı istîfâ' olunup mezkûr fazla tuzların ashâbına terk edilmesi ve bu % 3'den ziyâde olan fazlalardan alınacak ikişer kat esmânin dahi birer katı icmâllere îrâd kaydıyla diğer birer katının muhbirlerine verilmesi hakkında Tuz ta'lîmâtı'nın 18. bendi yerine kaim olan madde-i nizâmiyyenin gönderildiği, fi 26 Cemâziyelâhir sene 1280 ve fi 25 Teşrînisânî sene 1279. (7 Aralık 1863)

139 İzin belgesi olmaksızın yakalanan yerli tuzlara el konulması ve tuz bedelinin iki katı kadar para cezası yazılması, el konulan tuzların ihbarcılara verilmesi, para cezasının tahsil edilememesi durumunda ele geçen tuzların % 25'inin ihbarcılara verilmesi, geriye kalan kısmın ise satılarak İdareye gelir kaydedilmesi.

Bilâ-tezkere tutulacak yerli tuzların zabtından başka cezâen ikişer kat esmânı istîfâ' olunup icmâllere îrâd kaydıyla mazbût tuzların muhbirlerine verilmesi ve cezâen aranılan ikişer kat esmânın tahsîl olunamadığı takdîrde tuzların birer rub'ı muhbirlerine verilerek diğer üçer rubunun fürûhtuyla esmânının icmâllere îrâd kaydedilmesi ve cezâ-yi nakdîsi tahsîl olunamayan tuzların vasıta-yı nakliyeleri bulunduğu hâlde fürûhtuyla esmânından tahsîl olunacak cezâ-yi nakdînin icmâllere îrâd kaydıyla mazbût tuzların muhbirlerine verilmesi ve vasıta-yı nakliyelerin esmânı cezâ-yı naktilere kifâyet etmediği sûrette tahsîl olunan akçelerin birer rub'ı ile tutulan tuzların birer rub'ı muhbirlerine verilerek diğer üçer rub' tuzların fürûhtuyla esmânının diğer üç rub' vasıta-yı nakliyeler akçeleri ile beraber icmâllere îrâd kaydedilmesi ve böyle vasıta-yı nakliyelerin esmânı cezâ-yi nakdîlere kifâyet etmediği veyahut vasıta-yı nakliyyeleri bulunmadığı takdîrde ashâbının üçer mâh hapis edilmesi ve mevridlerde tezkerelerinde muharrer olan mikdârdan % 3'e kadar zuhûr edecek tuzlarla bir adamın malı olarak bir memlahadan doldurulmuş ve birlikte bir mevride gelmiş olan iki gemiden birinin tezkeresinde muharrer olan mikdârdan fazla ve diğerinin tezkeresinde muharrer bulunan mikdârdan noksan zuhûr edip noksanı fazlasından tenzîl ettirildikten sonra mezkûr iki tezkerenin hâvî olduğu tuzdan % 3'e kadar zuhûr edecek mikdârlardan birer kat ve % 3'den ziyâde zuhûr edenlerin % 3'e kadarlarından birer kat ve % 3'den gayri fazla zuhûr edenlerin ikişer kat esmânı istihsâl olunup fazla tuzların ashâbına terk edilmesi ve bu % 3'e kadarlarından alınan birer kat ile % 3'den gayri fazlalardan alınacak ikişer kat esmânının birer katı icmâllere irad-ı kayt ile ikişer katının diğer birer katı muhbirlerine verilmesi ve me'mûrîn-i rüsûmiyye bulunmayan mahallere tuz götürüldüğü hâlde

mahalleri meclisi veyahut karyeler muhtarları taraflarından getirilen tuzlar ile tezkereleri yoklanılarak tezkerelerinden fazla tuz zuhûr edildiği takdîrde esmânının ve tezkeresiz getirildiği hâlde cezâ-yı nakdisinin tahsîl olunarak en karîb bulunan me'mûrîn-i rüsûmiyyeye gönderilmesi, fi 25 Zilhicce sene 1283 ve fi 17 Nisan sene 1283. (29 Nisan 1867)

140 Osmanlı vatandaşları ve yabancı ülke vatandaşlarınca Osmanlı topraklarına kaçak olarak ithal edilen tuzlara el konulması, yerli resmi tuz fiyatının iki katı kadar para cezası kesilmesi, yakalanan tuzların yakalandığı mahallerde sarf olunmak üzere ihbarcılara teslim edilmesi, para cezasını ödemeyen Osmanlı ve Yunan Devleti vatandaşlarının kendi devletleri tarafından, diğer ülke vatandaşlarının ise bizzat kendi konsoloslukları tarafından üç ay hapis edilmeleri.

Tebea-i Devlet-i Âliyye ve ecnebîye taraflarından Memâlik-i Şâhâne'ye hafiyyen ithal edilen ecnebî tuzlarının zabtından başka beher âtîk kıyyesinden yerli tuzları gibi fiyat-ı mîrîyyesinin iki katı hesâbıyla cezâen kırkar para alınarak mazbût tuzların tutulduğu mahallerde sarf olunmak üzere muhbirlerine verilmesi ve cezâen aranılan ikişer kat esmânı tahsîl olunamayan ecnebî tuzlarının üçer rubunun fürûhtuyla esmânının icmâllere îrâd kaydıyla diğer birer rubunun kezâ tutulduğu mahallerde sarf olunmak üzere muhbirlerine i'tâ' kılınması ve cezâen aranılan ikişer kat esmânı veremeyenler Tebea-i Devlet-i Âliyye'den veyahut Yunan Devleti tebeasından ise hükûmetler ma'rifetiyle ve düvel-i saire tebeasından ise konsolosları ma'rifetiyle üçer mâh hapis edilmeleri husûsuna irâde-i aliyye müteallik buyurulduğu, fi 25 Ramazan sene 1284 ve fi 18 Kânûnusânî sene 1283. (30 Ocak 1868)

141 Osmanlı Devletine kaçak olarak ithal edilen yabancı menşeli tuzlara el konulması, yerli resmi tuz fiyatının iki katı kadar para cezası kesilmesi, para cezasını ödeyemeyenlerin habsedilmesi, yasağa rağmen tuz imal ve ihraç edenler hakkında ne şekilde işlem yapılacağı.

Memâlik-i Şâhâne'ye hafiyyen ithal edilen ecnebî tuzlarının zabtından başka beher âtîk kıyyesinden yerli tuzları gibi fiyat-ı mîrîyyesinin iki katı hesâbıyla cezâen kırkar para alınması ve hafiyyen ithal ile sarf ve istihlâk edildiği müsbet olan tuzların beher kıyyede fiyat-ı mîrîsinin bedelen ve iki kat esmânının dahi cezâen istihsâl kılınmasına ve müstehlek tuz bedelâtını ve cezâen aranılan iki

kat esmânı veremeyenlerin üçer mâh habse konulmalarına ve hilâf-ı memnû'iyyet tuz i'mâl ve ihraç edenler hakkında olunacak muâmeleye dair Tuz ta'lîmâtı'nın 22. bendine fi 4 Ramazan sene 1286 (8 Aralık 1869) tarihinde zeyl olunan fikarât-ı nizâmiyenin gönderildiği, fi 26 Zilhicce sene 1286 ve fi 17 Mart sene 1286. (29 Mart 1870)

142 **İzin belgesi olmaksızın taşınan tuzlar için belirlenen para cezalarını ödemeyenlerin ilk defada üç ay, ikinci defa yakalanıp yine ödeme yapmamaları durumunda altı ay hapisle cezalandırılması, tuz kaçakçıları hakkında bir defter tutulması, mükerreren tuz kaçıranların tuzlarına el konulup dört kat para cezasına çarptırılması.**

Tezkeresiz nakil olunan tuzlar için hüküm olunacak cezâ-yı nakdiyi veremeyenlerin üç mâh ve ikinci defa tutulup kezâlik cezayı veremeyenlerin altı mâh hapis olunması hakkında Tuz ta'lîmâtı'na fi 24 Rebiülahir sene 1288 (13 Temmuz 1871) tarihinde zeyl olunan fikarât-ı nizâmiyyenin gönderildiği ve tuz kaçakçılarının evvelce tuz kaçırıp kaçırmadıkları bilinmek için idârelerde birer defter tutularak kaçak tuz tutuldukça ashâbının esâmîsiyle sairelerini ona kaydedilmesi ve mükerrer tuz kaçıranların tuzlarının zabtından başka beher defada tuzlar için dörder kat olarak cezâ-yi nakdînin alınması, fi 23 Cemâziyelevvel sene 1288 ve fi 29 Temmuz sene 1287. (10 Ağustos 1871)

143 **Tuz kaçakçılarının belirlenen para cezalarını ödeyememeleri durumunda, toplamda üç ayı geçmemek üzere beher 20 kuruş için birer gün hapis yatması.**

Tuz kaçakçılarından mahkûm oldukları cezâ-yı nakdiyi veremeyenlerin üç mahı tecâvüz etmemek üzere beher yirmi kuruş için birer gün hapis edilmeleri husûsuna irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfetpenâhi şeref-sünûh buyurulduğu ve keyfiyyet Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle'ye iş'âr buyurulduğu, fi selh-i Zilkade sene 1299 ve fi 30 Eylül sene 1298. (12 Ekim 1882)

144 **Kaçak olarak ithal edilen İran tuzlarına el konulması hakkında hazırlanan kararnamenin gönderildiği.**

Hafiyyen ithal edilirken tutulacak Memâlik-i İrâniye tuzlarının zabtolunması hakkında kaleme alınan karârnâmenin gönderildiği, fi 5 Safer sene 1293 ve fi 18 Şubat sene 1291. (1 Mart 1876)

145 **Kaçak olarak ithal edilen Rumeli-i Şarkî tuzlarına el konulması, beher kıyyesi için 40 para ceza kesilmesi, ele geçirilen tuzların ihbarcılara verilmesi.**

Hafiyyen ithal edilirken tutulacak Rumeli-i Şarkî tuzlarının zabtından başka beher âtîk kıyyesinden cezâen kırkar para alınarak mazbût tuzların muhbirlerine verilmesi husûsuna irâde-i aliyye müteallik buyurulduğu, fi 29 Muharrem sene 1297 ve fi 31 Kânunuevvel sene 1295. (12 Ocak 1880)

146 **Kaçak yerli ve yabancı tuzlara el konulması, para cezasının yanısıra bu tuzları kaçırmaya yardımcı olan sandalcı, kayıkçı ve arabacılardan kaçak tuz bedelinin iki katının %16'sı oranında para cezası alınması, bu cezayı ödeyemeyenlerin aletlerinin satılması, bu parayı hiç ödeyemeyecek durumda olan Osmanlı ve Yunan Devleti vatandaşlarının bizzat kendi devletlerince, diğer ülke vatandaşlarının ise konsolosları vasıtasıyla birer buçuk ay hapis edilmeleri.**

Kaçak yerli ve hafiyyen ithal edilen ecnebî tuzlarının zabtından ve cezâ-yi nakdîleri alındıktan başka tuzu kaçırmaya alet olan sandalcı ve mavnacı ve kayıkçı ve arabacı ve kiracılardan dahi tuzdan cezâen alınan ikişer kat esmânın % 16'sı hesâbı ile ayrıca cezâ-yi nakdî alınması ve bu % 16'yı veremeyenlerin alâtlarının fürûhtuyla esmânından tahsîl kılınması ve bu % 16'yı îfâya hiç de iktidârı olmayanlar Tebea-i Devlet-i Âliyye'den veyahut Yunan Devleti tebeasından ise hükûmetler ma'rifetiyle ve düvel-i ve saire tebeasından ise konsolosları ma'rifetiyle birer buçuk mâh hapis edilmeleri husûsuna irâde-i aliyye müteallik buyurulduğu, fi 26 Ramazan sene 1284 ve fi 19 Kânûnusânî sene 1283. (31 Ocak 1868)

147 **Gemilerden kayık ve sandallara aktarılan yabancı menşeli tuzlara el konulması.**

Gemilerden kayık ve sandallara aktarılan ecnebî tuzlarının zabtolunması husûsuna irâde-i aliyye müteallik buyurulduğu ve bu bâbda Vilâyât-ı Celîle'ye evâmirname-i sâmi tastîr buyurulduğu, fi 29 Zilhicce sene 1279 ve fi 4 Haziran sene 1279. (16 Haziran 1863)

148 **Yunan vatandaşlarınca kayık ve sandallara aktarılan yabancı menşeli tuzlara el konulması, tuz bedelinin iki katı para cezası kesilmesi, kayık ve sandallara tuz aktaran gemilerin ambarlarındaki tuzlara el konulup ayrıca para cezası**

kesilmemesi.

Tebea-i Yunaniyye gemilerinden kayık ve sandallara aktarılan ecnebî tuzlarının zabtından başka fiyat-ı mîrîyesinin iki katı cezâ-yi nakdînin alınması ve bu kayık ve sandallara aktarılan ecnebî tuzlarını hâmil olan gemiler derûnundaki tuzların dahi yalnız zabt olunup fakat bundan cezâ-yi nakdînin aranılmaması husûslarına irâde-i aliyye müteallik buyurulduğu ve bu bâbda Vilâyât-ı Celîle'ye tastîr buyurulan evâmirname-i sâminin gönderildiği, fi 3 Rebiülahir sene 1285 ve fi 11 Temmuz sene 1284. (23 Temmuz 1868)

149 Gemilerle sahil idarelerine kaçak olarak getirilen tuzlara el konulup para cezası kesilmesi, gemi kaptanı ile tayfaların sorguya alınması, bu kişilere ait ifade tutanakları ile yakalanan tuz örneklerinin ilgili nezaret ve merkez müdürlüklerine iletilmesi, düzenlenen fezlekelerin Genel Merkez'e gönderilmesi.

Gemi derûnunda olarak sevâhil idârelerine tezkeresiz tuz geldiği takdîrde zabt ve müsâdere ve cezâ-yi nakdîlerini tahsîl ile beraber geminin kaptanıyla tâifesi taht-ı istintâka alınarak evrâk-ı nutkiyelerinin zabtolunan tuzların birer mikdâr numûneleriyle beraber mercileri bulunan nezâret veya merkez müdîriyyetlerine irsâl ve oralardan dahi fezlekeleri tanzîm ve o bâbdaki rey ve mütâlaalarının zeyllerine terkim ve tahtim ile hemen Nezâret-i Umûmiyye'ye gönderilmesi, fi 6 Cemâziyelevvel sene 1302 ve fi 9 Şubat sene 1300. (21 Şubat 1885)

150 Varış idarelerine yabancı menşeli tuzla karışık yerli menşeli tuz getirildiği taktirde bu tuzlara el konularak iki kat para cezası kesilmesi, bu mallara el koymayıp karaya çıkmasına izin veren İdare memurları ile yabancı menşeli tuz yüklü gemilere yerli menşeli tuz yükleyen ocak memurlarının tazminata mahkum edileceği.

Mevridlere ecnebî tuzu ile mahlût yerli tuzu getirildiği takdîrde zabtından başka fiyat-ı mîrîyesinin iki katı cezâ-yi nakdî alınması ve zabt etmeyerek karaya ihracına müsaade eyleyen Mevrid İdâreleri me'mûrlarıyla derûnunda ecnebî tuzu bulunduğu hâlde o gemiye tuz vermiş olan memlaha me'mûrlarının şedîden mes'ul tutulacakları gibi tazmînâta dahi uğrayacakları, fi 6 Muharrem sene 1285 ve fi 16 Nisan sene 1284. (28 Nisan 1868)

151 Karada satılacak tuzlar hariç olmak üzere, deniz yoluyla

taşınan tuzların tezkeresinde yazılı olan yerden başka bir yere götürülmesi durumunda bir kat para cezası alındıktan sonra geçişine izin verilmesi.

Berren satılacak tuzlar müstesna olarak bahren nakil olunacak tuzların tezkerelerinde muharrer olan mahalden gayri yere götürüldüğü takdîrde birer kat esmânı alınarak imrârlarına müsaade olunması, fi 17 Safer sene 1297 ve fi 17 Kânûnusânî sene 1295. (29 Ocak 1880)

152 **Tuz tezkerelerini kayıp edenlerden bir kat para cezası alınarak tuzlarının bırakılması.**

Tezkereleri zayi edilen tuzların birer kat esmânının istihsâliyle imrârlarına müsaade olunması, fi 21 Muharrem sene 1285 ve fi 1 Mayıs sene 1284. (13 Mayıs 1868)

153 **Sisam adası halkından olup kaptan ve tayfalık yapan kişilerin gemilerinde adam başı yarımşar kıyyeden fazla Sisam tuzu bulundurmaması, aksi durumda tuzlarına el konulup para cezası kesileceği.**

Sisam Cezîresi ahalisinden olup kaptan ve tâifelikte bulunan kesânın rekûb oldukları gemiler derûnunda her birinin kefâf-ı nefsleri için bulunacak yarımşar kıyye Sisam tuzundan fazla zuhûr ettiği takdîrde zabtıyla beraber beher âtîk kıyyesinden cezâen kırkar para alınması, fi 4 Muharrem sene 1285 ve fi 14 Nisan sene 1284. (26 Nisan 1868)

154 **Şişeler içinde kaçak olarak taşınan yabancı menşeli tuzlara el konulacağı ve para cezası kesileceği.**

Şişeler derûnunda olarak kaçırılır iken tutulacak ecnebî tuzlarının zabtından başka cezâ-yi nakdî dahi alınması, fi 2 Şaban sene 1304 ve fi 14 Nisan sene 1303. (26 Nisan 1887)

155 **Hadd-i husus hanesi kopuk tezkerelerle varış idarelerine getirilen tuzlardan %100 oranında depozito alınması, aksi durumda sözkonusu tuzların geçişine izin verilmemesi.**

Hadd-i husûs hanesi kopuk tezkerelerle Mevrid İdâreleri'ne getirilecek tuzların birer kat esmânı depozito sûretiyle ahz olunarak imrârlarına müsaade olunması, fi 3 Safer sene 1287 ve fi 22 Nisan sene 1286. (4 Mayıs 1870)

156 **Tezkeresiz kaçak tuz yakalatan ve para cezasını ödememek**

için kaçmayı planlayan kişilerin geri dönmeleri sağlamak amacıyla gerekli tedbirlerin alınması.

Bilâ-tezkere tutulacak tuzlardan cezâen aranılan iki kat esmânı vermeksizin savuşacak tuz sâhib ve nakıllerinin avdete mecbûr edilmeleri zımnında te'kîdât-ı lâzime icrâ' kılınması, fi 16 Cemâziyelevvel sene 1279 ve fi 27 Teşrinievvel sene 1278. (8 Kasım 1862)

157 Elkonulan kaçak tuzların tuzu yakalayan ve ihbar edenlere verilmesi, kaçak tuz bedelinin iki katı tutarında para cezası kesilmesi ve bu paranın İdare hesaplarına gelir kaydedilmesi, para cezasının tahsil edilememesi durumunda elkonulan tuzların %25'inin ihbarcılara verilip geri kalanının satılmak suretiyle İdareye gelir kaydedilmesi, sahiplerinin kaçak tuz yüklü araçlarını bırakarak kaçmaları durumunda bu araçların hükümet tarafından müzayede yoluyla satılması, araç satış gelirinin cezadan fazla olması durumunda fazla paranın araç sahibi adına bloke edilmesi.

Cezâen aranılan iki kat esmânı tahsîl kılınan kaçak yerli ve ecnebî tuzlarının aynen tutan ve haber verenlere i'tâ' olunması ve istihsâl olunan cezâ-yı nakdilerin icmâllere îrâd kaydedilmesi ve cezâ-yı nakdisi tahsîl olunamayan tuzların birer rub'ı muhbirlerine verilerek diğer üçer rubun fürûhtuyla esmânlarının icmâllere îrâd kaydedilmesi ve böyle kaçak tuzların hîn-i derdestinde sâhibleri vesâit-i nakliyyelerini terk ile firar eyledikleri takdîrde vesâit-i nakliyyelerin bâ-ma'rifet-i Hükûmet bi'l-müzâyede fürûht olunarak esmânlarından aranılan ikişer kat cezâ-yı nakdilerle üst tarafının sahibi zuhûrunda masraf kaydıyla kendisine verilmek üzere icmâllere îrâd kayd olunması ve vesâit-i nakliyelerin esmânları cezâen aranılan ikişer kat esmâna kifâyet etmediği sûrette tutulan tuzların birer rub'ı ile vesâit-i nakliye esmânlarından tahsîl kılınan mebâliğin birer rub'ı muhbirlerine verilerek diğer üçer rub' tuzların fürûhtuyla gerek bunların esmânının ve gerek vesâit-i nakliye esmânları üçer rubunun icmâllere îrâd kayd kılınması hakkında Tuz ta'lîmâtı'na fi 11 Rebiülevvel sene 1291 (28 Nisan 1874) tarihinde zeyl kılınan fikarât-ı nizâmiyenin gönderildiği, fi 29 Şaban sene 1291 ve fi 28 Eylül sene 1290. (10 Ekim 1874)

158 Kaçak olarak yakalanan tuzlardan dolayı muhbir ve memurlara hangi paylarda ihbariye ödemesi yapılacağı.

Kaçak olarak tutulup muhbirlere verilecek tuzlar ile tezkerelerinden % 3'den ziyâde fazla zuhûr eden tuzlardan cezâen alınacak ikişer kat esmândan birer katının % 30'larının me'mûrîne sûret-i tevzi' ve %70'lerinin muhbirlere verilmesi hakkında üç maddeyi hâvî olan ta'lîmâtın gönderildiği, fi 13 Şaban sene 1295 ve fi 31 Temmuz sene 1294. (12 Ağustos 1878)

159 Gümrük muhafaza memurlarınca yakalanan tuzların Düyûn-ı Umumiyye idarelerine teslimi, yakalanan tuzdan dolayı verilecek ihbariyelerin Düyûn-ı Umumiyye memurları, Muhafaza memurları ve ihbarcılar arasında ne şekilde dağıtılacağı, muhafaza memurları tarafından yakalanmadığı taktirde muhafaza ve Rüsûmat memurlarına herhangi bir ödeme yapılmayacağı.

Rüsâmat ile müştereken istihdâm olunan Muhâfaza Me'mûrları tarafından kaçak tuz ve saire tutulduğu takdîrde Düyûn-ı Umûmiyye İdârcleri'ne teslim kılınacağı ve verilecek ihbâriyyeden % 15'lerinin Düyûn-ı Umûmiyye me'mûrları'na ve % 70'leri muhbirleri bulunan Muhâfaza Me'mûrları'na ve diğer % 15'lerinin dahi Muhâfaza Me'mûrları'nın mâ-fevkinde bulunan Rüsûmat Me'mûrları'na verileceği ve Müşterek Muhâfaza Me'mûrları tarafından tutulamayan tuz ve saire ihbâriyyelerinden muhâfaza ve Rüsûmat Me'mûrları'na bir şey verilmeyeceği ve bu bâbda Rüsûmat Emânet-i Celîlesi'nden Rüsûmat Nezâretleri'ne tastîr buyurulan tahrîrât-ı umûmiyye sûretinin gönderildiği, fi 8 Muharrem sene 1307 ve fi 23 Ağustos sene 1305. (4 Eylül 1889)

160 Yakalanan ve el konulan yabancı menşeli tuzların ne şekilde ve hangi fiyatla satılacağı.

Zabt ve müsâdere olunacak ecnebî tuzlarının memlaha bulunan mahallerde fiyat-ı mîrîye ile memlaha bulunmayan yerlerde müzâyedeye konularak fürûht olunması, fi 8 Safer sene 1280 ve fi 12 Temmuz sene 1279. (24 Temmuz 1863)

161 Müzayede yoluyla satılan yabancı menşeli tuzlardan dellâliye vergisi alınmaması.

Ecnebî mahsûlü tuzların müzâyedeye konularak fürûht olunup fakat Dellâliyye Resmi verilmemesi, fi 8 Şaban sene 1284 ve fi 23 Teşrînisânî sene 1283. (5 Aralık 1867)

162 Kaçak tuzlarla beraber el konulan çuvalların satılması ve bedelinin İdareye gelir kaydedilmesi.

Kaçak tuz zurûfu bulunan çuval ve sairenin tuzlar ile beraber zabt olunup fürûhtuyla esmânının icmâle irad-ı kayd kılınması, fi 8 Şevvâl sene 1284 ve fi 21 Kânûnusânî sene 1283. (2 Şubat 1868)

TALİMAT

Tezkere fazlası yerli tuzlardan alınacak vergi ve cezalar, kaçak yerli ve yabancı tuzlara el konulması, para cezalarının tahsili, ihbariye bedellerinin ne şekilde dağıtılacağı.

Tezkerelerinden fazla zuhûr edecek yerli tuzlardan alınacak esman-ı mîriyye ile kaçak yerli ve ecnebi tuzlarının sûreti zabt ve cezâ-yı nakdilerinin istîfâ'sı ve bundan icmalâta irat kaydedilecek miktarları ve ihbârîyyelerinin tevzi' muâmelâtını hülaseten tarif eder talimattır.

Madde 1. Bilâ-tezkere tutulacak yerli tuzlarının zabtından başka beher âtîk kıyyesinden cezâen kırkar para alınarak icmâllere îrâd kaydıyla mazbût tuzlar aynen tutan ve haber verenlere i'tâ' kılınacak ve bu tuzlar için muhbirlere tezkere verilecektir.

Madde 2. Memâlik-i Şâhâne'ye hafiyyen ithal edilen ecnebî tuzlarının zabtından başka beher âtîk kıyyesinden cezâen kırkar para alınarak icmâllere îrâd kaydıyla mazbût tuzlar tutulduğu mahallerde sarf olunmak üzere aynen bilâ-tezkere tutan ve haber verenlere teslim olunacaktır.

Madde 3. Memâlik-i Şâhâne'ye hafiyyen ithal ile sarf ve istihlâki ve mikdârı sabit olan ecnebî tuzlarının esmân-ı mîrîyyelerinin birer katı bedelen ve ikişer katı dahi cezâen istihsâl olunacaktır.

Madde 4. Sâhib ve nâkılının firar eylemesinden veyahut firar etmeyip de cezâ-yi nakdîyi verememesinden dolayı habsiyle mücâzâtı icrâ' kılınarak cezâ-yı nakdileri tahsîl olunamayan yerli tuzlarının üçer rubunun fürûhtuyla esmânları icmâllere îrâd kayıt olunarak mezkûr tuzlar müşterilerine ve birer rub'ı aynen tutan ve

haber verenlere i'tâ' kılınacak ve muhbirlere i'tâ' olunacak birer rub' tuzlar için tezkere verileceği gibi üçer rub' fürûht olunacak tuzların müşterilerine dahi tezkere i'tâ' kılınacaktır.

Madde 5. Sâhib ve nâkılının firar eylemesinden veyahut firar etmeyip de cezâ-yi nakdî verememesinden dolayı habsiyle mücâzâtı icrâ' kılınarak cezâ-yı nakdileri tahsîl olunamayan ecnebî tuzlarının üçer rubunun memlaha bulunan mahallerde fiyat-ı mîrîyye ile ve memlaha bulunmayan yerlerde müzâyedeye konularak fürûhtuyla esmânları icmâllere îrâd kayıt olunarak mezkûr tuzlar müşterilerine ve birer rub'ı aynen tutan ve haber verenlere teslim kılınacak ve birer rub' tuzların tutulduğu mahallerde sarf olunmak üzere aynen bilâ-tezkere muhbirlere verileceği gibi üçer rub' fürûht olunacak tuzlar dahi tutulduğu mahallerde sarf edilmek şartıyla bilâ-tezkere müşterilerine i'tâ' olunacaktır.

Madde 6. Bilâ-tezkere tutulacak yerli tuzların tutulduğu sırada ashâbı tuzların mahmul olduğu araba ve hayvan ve sandal ve kayık ve vesâit-i nakliyye-i sairelerini terk ile firar eyledikleri takdîrde vesâit-i nakliyyeleri Hükûmet ma'rifetiyle bi'l-müzâyede fürûht olunarak esmânlarından aranılan ikişer kat cezâ-yı nakdilerle ashâbı zuhûrunda bâ-senet makbûz kendilerine verilmek üzere üst tarafları icmâllere îrâd kayıt olunarak mazbût tuzlar aynen tutan ve haber verenlere i'tâ' kılınacak ve bu tuzlar için muhbirlere tezkere verilecek ve fakat vesâit-i nakliyeleri esmânları aranılan cezâ-yı nakdiler râddelerine varamadığı hâlde mazbût tuzların üçer rub'ı fürûht olunarak gerek bu üçer rub' tuzlar esmânlarının ve gerek vesâit-i nakliyeler esmânları üçer rubunun icmâllere îrâd kaydıyla mezkûr tuzlar müşterilerine ve birer rub' tuzlar aynen ve birer rub' vesâit-i nakliyeler esmânları nakden tutan ve haber verenlere teslim olunacak ve muhbirlere i'tâ' olunacak birer rub' tuzlar için tezkere verileceği gibi üçer rub' fürûht olunacak tuzların müşterilerine dahi tezkere i'tâ' kılınacaktır.

Madde 7. Memâlik-i Şâhâne'ye hafiyyen ithal edilen ecnebî tuzlarının tutulduğu sırada ashâbı tuzların mahmul olduğu araba ve hayvan ve sandal ve kayık ve vesâit-i nakliye-i sairelerini terk ile

firar eyledikleri takdîrde vesâit-i nakliyyeleri Hükûmet ma'rifetiyle bi'l-müzâyede fürûht olunarak esmânlarından aranılan ikişer kat cezâ-yı nakdilerle ashâbı zuhûrunda bâ-senet makbûz kendilerine verilmek üzere üst tarafları icmâllere îrâd kayıt olunarak mazbût tuzlar tutulduğu mahallerde sarf olunmak üzere aynen bilâ-tezkere tutan ve haber verenlere teslim olunacak ve fakat vesâit-i nakliyyeleri esmânları aranılan cezâ-yı nakdiler râddelerine varmadığı hâlde mazbût tuzların üçer rubunun memlaha bulunan mahallerde fiyat-ı mîrîyye ile ve memlaha bulunmayan yerlerde müzâyedeye konularak fürûhtuıyla gerek bu üçer rub' tuzlar esmânlarının ve gerek vesâit-i nakliyyeler esmânları üçer rubunun icmâllere îrâd kaydıyla mezkûr tuzlar müşterilerine ve birer rub' tuzlar aynen ve birer rub' vesâit-i nakliyyeler esmânları nakden tutan ve haber verenlere teslim olunacak ve birer rub' tuzların tutulduğu mahallerde sarf olunmak üzere aynen bilâ-tezkere muhbirlere verileceği gibi üçer rub' fürûht olunacak tuzlar dahi tutulduğu mahallerde sarf edilmek şartıyla bilâ-tezkere müşterilerine i'tâ' olunacaktır.

Madde 8. Mevridlerde tezkerelerinde muharrer olan mikdârdan % 3'er kadar zuhûr edecek fazla tuzların birer kat esmân-ı mîrîyeleri istihsâl olunarak icmâllere îrâd kaydıyla mezkûr fazla tuzlar ashâbına terk olunacak ve bu fazla tuzlar için müceddeden tezkere verilecektir.

Madde 9. Mevridlerde tezkerelerinde muharrer olan mikdârdan % 3'den ziyâde zuhûr edecek fazla tuzların 8. maddede gösterildiği üzere % 3'e kadarlarının birer kat ve % 3'den gayri fazla zuhûr edecek mikdârlarının ikişer kat esmân-ı mîrîyeleri istihsâl olunarak % 3'e kadarlarından alınacak birer katı ile % 3'den gayri fazla zuhûr edecek mikdârlarından alınacak ikişer kat esmân-ı mîrîyelerinin birer katı icmâllere îrâd kayıt olunarak mezkûr fazla tuzlar ashâbına terk olunacak ve bu fazla tuzlar için müceddeden tezkere verilecek ve mezkûr % 3'den gayri fazla zuhûr edecek mikdârlarından alınacak ikişer kat esmân-ı mîrîyelerin diğer birer katı nakden tutan ve haber verenlere i'tâ' kılınacaktır.

Madde 10. Bir adamın malı olarak bir memlahadan doldurulmuş

ve birlikte bir mevride gelmiş olan iki gemiden birinin tezkeresinde muharrer olan mikdârdan fazla ve diğerinin tezkeresinde muharrer bulunan mikdârdan noksan zuhûr eylediği hâlde noksanı fazlasından tenzîl edilerek mezkûr iki tezkerenin hâvî olduğu tuzdan % 3'e kadar zuhûr edecek fazlaların birer kat esmân-ı mîrîyyeleri istihsâl olunarak icmâllere îrâd kaydıyla mezkûr fazla tuzlar ashâbına terk olunacak ve bu fazla tuzlar için müceddeden tezkere verilecektir.

Madde 11. Bir adamın malı olarak bir memlahadan doldurulmuş ve birlikte bir mevride gelmiş olan iki gemiden birinin tezkeresinde muharrer olan mikdârdan fazla ve diğerinin tezkeresinde muharrer bulunan mikdârdan noksan zuhûr eylediği hâlde noksanı fazlasından tenzîl edilerek mezkûr iki tezkerenin hâvî olduğu tuzdan % 3'den ziyâde zuhûr edecek fazlaların onuncu maddede gösterildiği üzere % 3'e kadarlarının birer kat ve % 3'den gayri fazla zuhûr edecek mikdârlarının ikişer kat esmân-ı mîrîyeleri istihsâl olunarak % 3'e kadarlarından alınacak birer katı ile % 3'den gayri fazla zuhûr edecek mikdârlarından alınacak ikişer kat esmân-ı mîrîyelerin birer katı icmâllere îrâd kayıt olunarak mezkûr fazla tuzlar ashâbına terk olunacak ve bu fazla tuzlar için müceddeden tezkere verilecek ve mezkûr % 3'den gayri fazla zuhûr edecek mikdârlarından alınacak ikişer kat esmân-ı mîrîyyelerin diğer birer katı nakden tutan ve haber verenlere i'tâ' kılınacaktır.

Madde 12. Mevridlere ecnebî tuzu ile mahlût getirilecek yerli tuzlarının zabtından başka beher âtîk kıyyesinden cezâen kırkar para alınarak icmâllere îrâd kaydıyla mazbût tuzlar tutulduğu mahallerde sarf olunmak üzere aynen bilâ-tezkere tutan ve haber verenlere i'tâ' olunacaktır.

Madde 13. Mükerrer tuz kaçıranlar yedlerinden tutulacak yerli tuzlarının zabtından başka beher âtîk kıyyesinden cezâen ikişer kuruş alınarak icmâllere îrâd kaydıyla mazbût tuzlar aynen tutan ve haber verenlere i'tâ' olunacak ve bu tuzlar için muhbirlere tezkere verilecektir.

Madde 14. Mükerrer tuz kaçıranlar yedlerinden tutulacak ecnebî tuzlarının zabtından başka beher âtîk kıyyesinden cezâen ikişer

kuruş alınarak icmâllere îrâd kaydıyla mazbût tuzlar tutulduğu mahallerde sarf edilmek şartıyla aynen bilâ-tezkere tutan ve haber verenlere i'tâ' kılınacaktır.

Madde 15. Kaçak yerli ve hafiyyen ithal edilen ecnebî tuzlarının zabtından ve cezâ-yı nakdileri alındıktan başka tuzları kaçırmaya alât olan sandalcı ve mavnacı ve kayıkçı ve arabacı ve kiracılardan dahi tuzlardan alınacak ikişer kat esmân-ı mîrîyelerin % 16'ları hesâbıyla ayrıca cezâ-yi nakdî alınarak icmâllere îrâd kaydedilecek ve bu % 16 cezâ-yi nakdileri veremeyenlerin alâtlarının fürûhtuyla esmânlarından tahsîl olunacaktır.

Madde 16. İşbu ta'lîmâtta tutan ve haber verenlere i'tâ' kılınacağı gösterilen tuzlarla tuz esmânlarının % 30'ları Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları'na tevzî' ve yetmişleri tutan ve haber verenlere i'tâ' kılınacak ve fakat tutan ve haber verenler Müşterek Muhâfaza Me'mûrları'ndan bulunduğu takdîrde % 15'leri Düyûn-ı Umûmiyye me'mûrları'na ve yetmişleri muhbirleri olan Muhâfaza Me'mûrları'na ve diğer onbeşleri dahi muhbirleri olan Muhâfaza Me'mûrları'nın mâ-fevkinde bulunan Rüsûmat Me'mûrları'na verilecek ancak tuzların zabtı ve cezâ-yı nakdilerinin veyahut esmânlarının tahsîli husûsunda masârif-i muhâkeme ve saire vuku' bulur ise tenzîl edildikten sonra küsûrleri bu vechile tevzî' ve i'tâ' olunacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

A. Alkollü içkilerin kontrol ve ölçümlemesi, vergi ve diğer işlemlerinin ne şekilde yapılacağı.

163 **Müskirât Resm-i Mîrî Nizamnamesi'nin idarelere gönderildiği, rakı imal eden kişilerden alınacak vergi miktarının üzümün içerdiği şeker oranına göre değişeceği, yabancı menşeli ispirtodan alınan vergi miktarının yükseltildiği.**

Fi 8 Ramazan sene 1298 ve fi 22 Temmuz sene 1297 (3 Ağustos 1881) tarihinde neşrolunan 22 maddeyi hâvî Müskirât Resm-i Mîrî Nizâmnâmesi'nin gönderildiği ve 100 kıyye şaraptan 5 kıyye arak husûlü itibar olunarak ashâbına zimmet kaydedilmesi ve üzümü tatlı ve şıralı cebrelerden % 5'den ziyâde arak hasıl olan mahallerde işbu ziyâdeyi âmiller hîn-i istimârede me'mûrlara haber vererek deftere ithal ettirmeleri veyahut bir mahalle nakl ederken İdâreye ihbâr eyleyerek zimmetlerine ilâve ettirmeleri ve şarap ve araktan maa zamm % 15 hesâbıyla resm-i mîrî alınması ve ecnebî ispirtolarından peşinen alınacak resm-i mîrînin maa zamm kırk sekizer para alınması, fi 20 Zilkade sene 1298 ve fi 1 Teşrinievvel sene 1297. (13 Ekim 1881)

164 **1304 senesinden geçerli olmak üzere 1299-1303 senelerinde gerçekleşen üzüm ortalama fiyatının, 1305-1308 seneleri için esas alınması.**

1304 senesi mahsûlât zamanından itibaren tecrübe makamında olmak ve 1305 ve 1306 ve 1307 ve 1308 senelerinde dahi muteber bulunmak üzere 1299 ve 1301 ve 1302 ve 1303 senelerinde ta'yîn olunmuş olan fiyatın hadd-i vasati itibar olunarak o hesap üzere fiyat vaz' ve takdîr olunması ve bu hesâbâtta küsûrât bulunup da yarım paradan noksan olduğu hâlde tayyedilmesi ve yarım paradan ziyâde olur ise bir paraya ikmâl edilmesi hakkında Müskirât Resm-i Mîrî Nizâmnâmesi'nin 4. ve 5. maddelerine fi 21 Temmuz sene 1304 (2 Ağustos 1888) tarihinde zeyl olunan fikarât-ı nizâmiyenin gönderildiği ve bu bâbda olunacak bazı muâmelenin beyânına dair, fi 17 Zilhicce sene 1305 ve fi 13 Ağustos sene 1304. (25 Ağustos 1888)

165 **İnbik ile rakı üretimi yapacak olanların inbik sayısını Düyûn-ı Umumiyye idarelerine bildirmeleri, i'mâlât yapılmayan**

dönemlerde bu inbiklerin İdare memurları tarafından mühürlenmesi, aksine hareket edenlerin para cezasına çarptırılması.

İnbik vasıtasıyla arak i'mâl etmek isteyenler inbiklerinin adedini idârelere haber vermeleri ve mezkûr inbiklerin idâre mühür-i resmileriyle tahtîm edilmeleri ve arak takdîr edileceği zaman mühürlerinin me'mûrlar ma'rifetiyle fekk edilmesi ve arak taktir olunduktan sonra mezkûr inbiklerin tekrar mühürlenmesi ve hilâfına hareket edenlerden cezâ-yi nakdî aranılması hakkında Müskirât Resm-i Mîrî Nizâmnâmesi'ne fi 22 Ağustos sene 1304 (3 Eylül 1888) tarihinde zeyl olunan altı maddeyi hâvî mevâdd-ı nizâmiyyenin gönderildiği, fi 17 Rebiülevvel sene 1306 ve fi 9 Teşrînisânî sene 1304. (21 Kasım 1888)

166 **Rakı üretiminde verimlilik artışından kaynaklanan farkların üreticilere zimmet kaydedilmesi ve bu rakam üzerinden vergi alınması.**

100 kıyye şarap cebresinden 5 kıyye arak husûlü itibarıyla ve % 5'den ziyâde arak hasıl olan mahallerde % 5'den fazlalarını âmiller idârelere ihbâr eyleyerek zimmetlerine ilâve ile ona göre resm-i mîrî alınması, fi 6 Cemâziyelevvel sene 1293 ve fi 17 Mayıs sene 1292. (29 Mayıs 1876)

167 **Rakı üretiminde verimlilik artışı sağlayan üreticilerin çıkan farkları memurlardan saklamamaları ve başka bir yere sevk edecekleri sırada idarelere haber vererek üzerlerine zimmet kaydettirmeleri.**

Şarap cebrelerinden % 5'den ziyâde arak hasıl olan mahallerde % 5'den fazlalarını âmiller istimâre me'mûrlarından ketm etmemeleri veyahut bir mahalle naklettikleri sırada idârelere ihbâr eyleyerek zimmetlerine ilâve ettirmeleri, fi 5 Zilkade sene 1293 ve fi 10 Teşrînisânî sene 1292. (22 Kasım 1876)

168 **Kağıt paranın tedavülden kaldırılması nedeniyle alkollü içkiler vergisinin %5 oranında arttırıldığı.**

Kavâim karşılığı olarak Müskirât Resm-i Mirîsi'ne % 5 zam olunması husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi şeref-sünûh buyurulduğu, fi 20 Şaban sene 1295 ve fi 7 Ağustos sene 1294. (19 Ağustos 1878)

169 **Kağıt paranın tedavülden kaldırılması nedeniyle rakı**

yapımında kullanılan yerli ve yabancı menşeli romdan alınan alkollü içkiler vergisinin %5 oranında arttırıldığı.

Kavâim karşılığı olarak yerli ve ecnebî mahsûlünden olup araka tahvîl olunan romlardan alınacak resm-i mîriyeye % 5 zam olunması, fi 29 Ramazan sene 1295 ve fi 14 Eylül sene 1294. (26 Eylül 1878)

170 **Alkollü içkilerin ne şekilde ölçümlemeye tabi tutulacağına ilişkin talimatın idarelere gönderildiği.**

Müskirât istimâresinin mersûl risâle mücîbince icrâ' ettirilmesi, fi 16 Zilkade sene 1302 ve fi 14 Ağustos sene 1301. (26 Ağustos 1885)

171 **Alkollü içkilerin ölçümlemesinde kullanılacak karşılaştırma örneklerinin idarelere gönderildiği.**

Müskirât istimâresi için mikyâs numûnesi gönderildiği, fi 24 Zilkade sene 1302 ve fi 22 Ağustos sene 1301. (3 Eylül 1885)

172 **Alkollü içkilerin ölçümlemesi için kullanılan örneklerin idarelerin demirbaş defterlerine kaydedilmesi, ölçümlemelerin bitimini takiben sözkonusu örneklerin ölçümleme memurlarından alınarak idarelerde saklanması.**

Müskirât istimâresi için 170 numaralı ve fi 14 Ağustos sene 1301 (26 Ağustos 1885) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile gönderilen risale ile müskirât istimâresi için 171 numaralı ve fi 22 Ağustos sene 1301 (3 Eylül 1885) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile numûnesi gönderilen mıkyasların demirbaş defterlerine kayd ile her sene istimâre muâmelâtının hitâmında istimâre me'mûrlarından ahz ve istirdâd edilerek hıfz olunması, fi 9 Rebiülevvel sene 1303 ve fi 3 Kânunuevvel sene 1301. (15 Aralık 1885)

173 **Alkollü içki üretim tezkereleri ile üretilen içki miktarlarının karşılaştırılması amacıyla sürekli olarak denetim yapılması, mahalle ve köylerde ne kadar içki üretildiğinin defterlere düzenli olarak kaydedilmesi.**

Cedîd müskirâtın istimâresinden bir mâh mukaddem her hanede yoklama icrâ' edilerek âtîk müskirâtın mikdârı ashâbı yedinde bulunan i'maliye tezkereleri zuhûrına şerh ve işaretle temhîr edildikten ve âtîk müskirâtı kalmayanların i'maliye tezkereleri toplanıldıktan sonra bir karyede ne mikdâr âtîk müskirât yoklama edildiğini mübeyyin müfredât vechiyle musaddak bir defterinin

merkez nezâretlere gönderildikten sonra cedîd müskirâtın istimâresine başlanılıp kasabalarda her bir mahallenin ve kurada dahi her bir karyenin istimâresinin icrâ'sıyla her mahalle ve karyede sebt-i defter edilen müskirâtın mikdârıyla ashâbının esâmîsini mübeyyin müfredât vechiyle musaddak birer defterinin istimâre me'mûrlarından bi'l-ahz merkez nezâretlere gönderilmesi, fi 3 Şaban sene 1301 ve fi 16 Mayıs sene 1300. (28 Mayıs 1884)

174 Kişilerin elinde bulunan eski yıllara ait içki miktarları ile bir önceki yıla ait içki miktarlarının, her müdüriyet tarafından ayrı ayrı ilgili defterlere kaydedilmesi.

Sinîn-i âtîka mahsûlünden ashâbı yedinde mevcûd bulunduğu taayyün eden müskirât mikdârıyla evvelki sene müskirâtının yoklamasında mevcûdiyeti tahakkuk etmiş olan müskirât mikdârının birer kalem olarak müdîriyyet be-müdîriyyet o senenin istimâre hulâsa defterlerinin zîrine terkim ve muvâzene olunması, fi selh-i Zilhicce sene 1303 ve fi 28 Eylül sene 1301. (10 Ekim 1885)

175 Mısır, Bulgaristan ve Rumeli-i Şarkî ile diğer yabancı ülkelere ihraç edilen yerli malı şaraplardan gümrük vergisi alınmaması, bir şehadetname ile bu durumu belgeleyenlere daha önceden ödemiş oldukları içki vergisinin yarısının iade edilmesi.

Yerli mahsûlü olarak memâlik-i ecnebîye ile Mısır ve Bulgaristan ve Rumeli-i Şarki'ye imrâr olunacak şaraplardan resm-i gümrük alınmaması ve bu şaraplardan memâlik ve vilâyet-i mezkûreye imrâr olunduğu bâ-şehâdetnâme tahakkuk edenlerin nısf resm-i mîrîlerinin ashâbına iade olunması hakkında beş maddeyi hâvî kaleme alınan nizâmnâmenin gönderildiği ve bu bâbda olunacak bazı muâmelenin beyânına dair, fi 29 Zilhicce sene 1305 ve fi 25 Ağustos sene 1304. (6 Eylül 1888)

176 Yabancı ülkelere yerli malı şarap gönderdiğini bir şehadetname ile belgeleyenlere daha önceden ödemiş oldukları içki vergisinin yarısının iade edilmesi, vergi iadesi ödemelerinin vekaletname sunan kişilere yapılabileceği.

Memâlik-i ecnebîyeye imrâr olunduğu bâ-şehâdetnâme tahakkuk eden yerli şaraplarının nısf resm-i mîrîlerinin şehâdetnâmelerini ibrâz edenlere ve şayet muâmelesinin icrâ'sı hitâmına kadar beklemeyenlerin taraflarından musaddak vekâletnâme irâe edenlere verilmesi, fi 8 Zilhicce sene 1306 ve fi 24 Temmuz

sene 1305. (5 Ağustos 1889)

177 **Yabancı ülkelere yerli malı şarap ihraç ettiğini bir şehadetname ile belgeleyen ve vergi iadesi talebinde bulunan kişilere olabildiğince kolaylık sağlanması, bu konudaki resmi yazışmaların hemen yapılıp geciktirilmemesi.**

Memâlik-i ecnebîyeye imrâr olunduğu bâ-şehâdetnâme tahakkuk eden yerli şaraplarının nısf resm-i mîrîlerinin reddi ve sairesi hakkında nizâmın müsait olduğu derecede sühûlet gösterilmesi ve bu bâbda olunacak muhâberâtın dahi vakit ve zamanıyla icrâ' kılınıp tehirata düşürülmemesi, fi 16 Zilhicce sene 1307 ve fi 21 Temmuz sene 1306. (2 Ağustos 1890)

178 **Mısır, Bulgaristan ve Rumeli-i Şarkî ile diğer yabancı ülkelere ihraç edilen şarapların resmi işlemlerine dikkat ve özen gösterilmesi.**

Yerli mahsûlü olarak memâlik-i ecnebîye ile Mısır ve Bulgaristan ve Rumeli-i Şarkî'ye imrâr olunacak şarap muâmelâtına dikkat ve i'tinâ' olunması, fi 14 Rebiülahir sene 1307 ve fi 25 Teşrînisânî sene 1305. (7 Aralık 1889)

179 **Şarap üretimini arttırmak amacıyla ürettikleri şarapların içine bir takım mayalar katan üreticilerin uyarılması, şarap üretiminde maya kullanılmaması.**

Şarap i'mâliyatı ve sarfiyâtının artması için i'mâl eyleyecekleri şarapların derûnuna bir takım maya vesair karıştırmamalarının âmillere teblîğ ve tefehhim olunması vesâyâsına dair, fi 11 Şaban sene 1305 ve fi 11 Nisan sene 1304. (23 Nisan 1888)

180 **Osmanlı mahsûlü şarapların içine kimyevi madde, eski şarap köpüğü ve tortu konulmaması, içki yapımında kullanılacak üzümlerin bağ bozumu mevsiminden önce toplattırılması.**

Memâlik-i Şâhâne şaraplarının hîn-i i'mâlinde derûnlarına eczâ-i muzîrra ve eski şarap köpükleriyle tortuları vaz' olunmaması ve üzümlerin bağ bozumundan evvelce toplattırılması, fi 25 Safer sene 1306 ve fi 19 Teşrinievvel sene 1304. (31 Ekim 1888)

181 **Yabancı ülkelere içki ihracatı yapan yerli şarap üreticilerinin Avrupa'dan ithal ettikleri şarap fıçılarını transit ticaret kapsamında vergi ödemeksizin getirebilecekleri, ihraç edilen**

şaraplara ait şehadetname belgesini ibraz eden ihracatçılara hızlı bir şekilde vergi iadesi yapılması.

Memâlik-i ecnebîyeye imrâr olunacak yerli şarapları âmillerine Avrupa'dan celb edilmekte olan fıçılar hakkında olunacak transit muâmelesinden istifâde edeceklerinin tebliğ ve tefehhim olunması ve bu bâbda Rüsûmat Emânet-i Celîlesi'nden Rüsûmat Nezâretleri ile tastîr buyurulan tahrîrât-ı umûmiyye sûretinin gönderildiği ve memâlik-i ecnebîyeye imrâr olunduğu bâ-şehâdetnâme tahakkuk eden yerli şaraplarının nısf resm-i mîrîlerinin ashâbına reddi muâmelesinin sür'atle icrâ' edilmesi, fi 2 Zilhicce sene 1306 ve fi 17 Temmuz sene 1305. (29 Temmuz 1889)

182 **Gayrimüslim kişilerce imal edilen şarap miktarından kişilerin kendi şahsi tüketimleri için herhangi bir indirim yapılmayıp üretilen şarabın tamamından vergi alınması.**

Ahali-i gayr-i müslimenin i'mâl edecekleri şaraplardan kefâf-ı nefs tenzîl olunmaması husûsuna irâde-i aliyye müteallik buyurulduğu, fi 19 Cemâziyelâhir sene 1283 ve fi 15 Teşrinievvel sene 1282. (27 Ekim 1866)

183 **Gayrimüslim kişilerce imal edilen şarap miktarından kişilerin kendi şahsi tüketimleri için hane başına 200 kıyye indirim yapılması, indirime konu içkiden herhangi bir vergi alınmaması.**

Ahali-i gayr-i müslimenin i'mâl edecekleri şaraplardan Müskirât Resm-i Mîrî Nizâmnâmesi'nin 6. maddesi mücîbince kefâf-ı nefs olarak yalnız hane başına âtîk ikişer yüz kıyye terk olunması, fi 16 Zilkade sene 1305 ve fi 13 Temmuz sene 1304. (25 Temmuz 1888)

184 **Kendi şahsi tüketimleri için hane başına 200 kıyye içki bırakılan gayrimüslim üreticilerin, vergi dışı bırakılan bu şarapları rakıya dönüştürmeleri durumunda vergi ödeyecekleri.**

Ahali-i gayr-i müslimeye kefâf-ı nefs olarak terk olunan ikişeryüz kıyye şarapların araka tahvîlinde resm-i mîrî aranılması, fi 13 Zilkade sene 1284 ve fi 24 Şubat sene 1283. (7 Mart 1868)

185 **Üzüm üretiminden alınan vergi miktarının belirlenmesinde sergilerdeki üzüm üretim miktârlarının esas alınacağı.**

Bozulan şarapların beher 100 kıyyesi arak itibar olunarak âmilleri yedlerinde bulunan sergilere işaretle resm-i mîrîlerinin sergilerinde muharrer bulunan şarap mikdârlarından tahsîl olunması, fi 12 Rebiülevvel sene 1283 ve fi 13 Temmuz sene 1282. (25 Temmuz 1866)

186 **Üzümlerin rakıya dönüştürülmesi durumunda 100 kıyye üzümden ne kadar rakı üretileceğinin örnek alınarak tespit edilmesi ve çıkan sonuca göre işlem yapılması.**

Henüz bozulmaya yüz tutmuş olan şarapların araka tahvîl edilmek istenildiği takdirde beher 100 kıyyesinden kaç kıyye arak hasıl olduğu numûne tutularak tebeyyün ettirilmekle o kıyas üzerine muâmele olunması, fi 9 Cemâziyelâhir sene 1283 ve fi 5 Teşrinievvel sene 1282. (17 Ekim 1866)

187 **Şarap yapımına uygun olmayan üzümlerin rakı imalinde kullanılması durumunda 100 kıyye üzümden ne kadar rakı üretileceğinin örnek alınarak tespit edilmesi ve çıkan sonuca göre işlem yapılması.**

Şarap yapılmaya kabiliyeti olmayan fena üzümlerden arak yapılmak istenildiği sûrette beher 100 kıyyesinden kaç kıyye arak hasıl olduğu numûne tutularak tebeyyün ettirilmekle o kıyas üzerine muâmele olunması, fi 6 Muharrem sene 1288 ve fi 15 Mart sene 1287. (27 Mart 1871)

188 **Rakı yapımına uygun olmadığı tespit edilen şarap posalarının Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'nin gözetiminde sahil olan yerlerde denize, deniz olmayan yerlerden derelere dökülmesi veya gömülmek veya yakılmak suretiyle imha edilmesi ve idarelerce kaydının tutulması.**

Arak takdîr olunmadığı inde'l-muayene tebeyyün eden şarap cebrelerinin İdârenin müdîr veyahut me'mûr ve başkatipleri huzurlarında sevâhilde denize ve karalarda bir dereye ilka' veyahut kuyu hafr olunarak gömülmekle veyahut ihrâkla mahvedilmesi ve böyle mahvedilecek cebreler için idârelerde kayd tutulması, fi 28 Zilhicce sene 1286 ve fi 19 Mart sene 1286. (31 Mart 1870)

189 **Pekmez, sucuk veya pestil yapılmak üzere içine pekmez toprağı veya hardal katılarak kaynatılan üzüm şıralarının ölçümlemeye tabi tutulmayacağı ve vergi defterlerine kaydedilmeyeceği.**

Pekmez ve sucuk ve köfter[7] ve buna mümâsil me'kûlât-ı beytiyye i'mâl olunmak üzere derûnuna pekmez toprağı ve hardal vaz' olunarak kaynatılmış olan şıraların istimâre ve sebt-i defter edilmemesi, fi 13 Rebiülahir sene 1284 ve fi 2 Ağustos sene 1283. (14 Ağustos 1867)

190 Girit adasında üretilip tezkereli olarak Osmanlı topraklarına getirilecek içkilerden vergi alınmayacağı.

Girit Cezîresi'nde i'mâl olunup sair Memâlik-i Şâhâne'ye bâ-tezkere-i nakliye getirilecek müskirâttan resm-i mîrî aranılmaması husûsuna Meclis-i Hass-ı Vükelâ'ca karâr sudûr buyurulduğu, fi 24 Şevvâl sene 1300 ve fi 15 Ağustos sene 1299. (27 Ağustos 1883)

191 Sisam adası dışındaki yerlerden Osmanlı topraklarına getirilecek somalardan vergi alınmaması, ancak bu somaların kaynatılarak rakı yapılması durumunda vergiye tabi tutulacağı.

Sisam Cezîresi'nden sair Memâlik-i Şâhâne'ye getirilecek somaların arak yapılmayıp da getirildiği gibi satıldığı takdîrde resm-i mîrî aranılmayıp fakat kazana konularak su ve saire izâfe ile halis arak takdîr olunduğu hâlde resm-i mîrî aranılması, fi 28 Safer sene 1283 ve fi 29 Haziran sene 1282. (11 Temmuz 1866)

192 Girit adası ile yabancı ülkelerden Osmanlı topraklarına getirilecek somalardan vergi alınmaması, ancak bu somaların kaynatılarak rakı yapılması durumunda vergiye tabi tutulacağı.

Girit Cezîresi ile memâlik-i saireden mevridlere getirilecek somaların arak yapılmayıp da getirildiği gibi satıldığı takdîrde resm-i mîrî aranılmayıp fakat araka tahvîlinde resm-i mîrî aranılması husûsuna Şûrâ-yı Devlet'çe karâr sudûr buyurulduğu, fi 4 Ramazan sene 1302 ve fi 5 Haziran sene 1301. (17 Haziran 1885)

193 Sisam adası dışındaki yerlerden Osmanlı topraklarına getirilecek alkollü içeceklerden vergi alınacağı.

Sisam Cezîresi'nden sair Memâlik-i Mahrûse-i Şâhâne'ye getirilecek müskirâttan resm-i mîrî aranılması, fi 26 Zilkade sene 1282 ve fi 31 Mart sene

[7] Üzüm suyu şırasından yapılan pestil.

1282. (12 Nisan 1866)

194 **Sisam adası dışındaki yerlerden Osmanlı topraklarına getirilecek şaraplardan alınmakta olan verginin kıyye hesabıyla alınması, adalardan getirilecek somalardan vergi alınmaması, ancak bu somaların rakı yapımında kullanılması durumunda vergi alınmak üzere muhafaza altına alınması.**

Sisam Cezîresi'nden sair Memâlik-i Mahrûse-i Şâhâne'ye getirilecek şaraplardan alınmakta olan % 5 zamm-ı cedîdin şarapların kıyyesi 30 para itibarıyla istîfâ' olunması ve cezîre-i mezkûreden getirilecek somalardan araka tahvîl olunmadıkça resm-i mîrî aranılmaması ve bu somaların araka tahvîlinde resmi alınmak üzere mevridlere hîn-i vürûdunda ashâbına zimmet kaydıyla muhâfaza altına alınması, fi 29 Şevvâl sene 1305 ve fi 27 Haziran sene 1304. (9 Temmuz 1888)

195 **Rumeli-i Şarkî'den Osmanlı topraklarına getirilecek alkollü içeceklerden vergi alınacağı.**

Rumeli-i Şarkî mahsûlâtı olarak Memâlik-i Mahrûse-i Şâhâne'ye getirilecek müskirâttan resm-i mîrî aranılması, fi 29 Muharrem sene 1297 ve fi 31 Kânunuevvel sene 1295. (12 Ocak 1880)

196 **Vergisi Mısır'da ödenen ve tezkereli olarak Osmanlı topraklarına getirilecek alkollü içeceklerden vergi alınmayacağı.**

Resm-i mîrîsi Mısır'da alınmış olarak bâ-tezkere-i makbûle getirilecek müskirâttan resm-i mîrî aranılmaması, fi 18 Rebiülahir sene 1307 ve fi 29 Teşrînisânî sene 1305. (11 Aralık 1889)

197 **Alkollü içeceklere ait fiyat listelerinin her senenin Teşrînisânî ayı sonuna kadar düzenlenmesi ve fiyatların belirlenmesine dikkat ve özen gösterilmesi.**

Müskirât fiyat mazbatalarının müskirâtın i'mâl edildiği senenin nihâyet Teşrînisânî zarfında tanzîm olunması ve takdîr-i fiyat meselesine dikkat kılınması hakkında Vilâyât-ı Celîle'ye tastîr buyurulan evâmirname-i saminin gönderildiği, fi 20 Rebiülevvel sene 1284 ve fi 11 Temmuz sene 1283. (23 Temmuz 1867)

198 **Alkollü içeceklere ait fiyat listeleri ile ölçümleme**

defterlerinin her senenin Şubat ayından önce idarelere gönderilmesi.

Müskirât fiyat mazbatalarıyla istimâre defterlerinin müskirâtın i'mâl edildiği senenin Şubat'ından evvel gönderilmesi, fi 7 Muharrem sene 1286 ve fi 7 Nisan sene 1285. (19 Nisan 1869)

199[8] **Alkollü içeceklere ait fiyat listeleri ile ölçümleme defterlerinin her senenin Şubat ayından önce idarelere gönderilmesi konusunun yinelendiği.**

Müskirât fiyat mazbatalarıyla istimâre defterlerinin müskirâtın i'mâl edildiği senenin Şubat'ından evvel İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi tc'kîdine dair, fi gurre-i Cemâziyelâhir sene 1302 ve fi 6 Mart sene 1301. (18 Mart 1885)

200 **Alkollü içecek fiyatlarını o beldenin rayiç fiyatından daha düşük seviyede belirleyen İdare Meclisi üyelerinin tazminata uğrayacağı ve hatta görevlerine son verileceği.**

Müskirâta rayic-i beldeden dûn fiyat takdîr eden İdâre Meclisi heyetinin tazmînâta uğrayacaklarından başka me'mûriyyetlerinden dahi azlolunacakları hakkında Vilâyât-ı Celîle'ye tastîr buyurulan evâmirname-i sâminin gönderildiği, fi 18 Cemâziyelevvel sene 1292 ve fi 10 Haziran sene 1291. (22 Haziran 1875)

201 **Alkollü içki i'mâlâtçıları tarafından yapılabilecek hileleri anlatan kitapçığın idarelere gönderildiği. .**

Müskirât âmillerinin kaç türlü hile edeceklerini ma'rûf olan matbû' nüshanın gönderildiği, fi 21 Cemâziyelâhir sene 1289 ve fi 13 Ağustos sene 1288. (25 Ağustos 1872)

202 **Alkollü içki i'mâlâtçılarınca ödenmesi gereken vergilerin her yılın Şubat ayı sonuna kadar taksitler halinde yatırılması, yatırmayanlar hakkında kamu alacaklarının tahsili hakkındaki kanun hükmü uyarınca işlem yapılacağı.**

Müskirât âmillerine zimmet kayd olunmuş olan resm-i mîrîlerin o senenin Şubat'ı nihâyetine kadar mukassatan tahsîl kılınması ve taksitli vermeyenler hakkında emvâl-i mîrîyenin istihsâline dair olan kavânîn ahkâmına tevfîkân

[8] İkinci Takım'da 1097 numaralı tahrirata müracaat.

muâmele olunması, fi 7 Recep sene 1283 ve fi 2 Teşrînisânî sene 1282. (14 Kasım 1866)

203 Alkollü içki i'mâlâtçılarınca ödenmesi gereken vergilerin her yılın Şubat ayı sonuna kadar taksitler halinde yatırılması, bu vergiden gelecek seneye bakiye bırakılmaması.

Müskirât âmillerine zimmet kayd olunmuş olan resm-i mîrîlerin o senenin Şubat'ı nihâyetine kadar mukassatan tahsîl olunması ve Müskirât Resm-i Mîrîsi'nden sene-i atiyeye bakâyada akçe bırakılmaması, fi 6 Cemâziyelevvel sene 1306 ve fi 27 Kânunuevvel sene 1304. (8 Ocak 1889)

204 Alkollü içki vergisinden dolayı İdareye borcu olan kişilere ait menkul ve gayrimenkul malların diğer vergi borçlularına yapıldığı gibi satışa sunulması.

Müskirât Resm-i Mîrîsi'nden borcu olanların vergi ve rüsûm ve saireden borcu olanlar misillû emvâl-i menkule ve gayri menkulelerinin fürûht edileceği ve bu bâbda Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden bazı Vilâyât-ı Celîle'ye tastîr buyurulan muharrerât-ı aliyyenin gönderildiği, fi 28 Cemâziyelâhir sene 1302 ve fi 2 Nisan sene 1301. (14 Nisan 1885)

205 Alkollü içki vergisinden dolayı İdareye borçlu durumda olan kişilere başvuruları halinde yeni içki taşıma belgesi verilmemesi.

Müskirât Resm-i Mîrîsi'nden borcu olanlar, idârelere mürâcaâtla müskirât için nakliye tezkeresi talep eyledikleri hâlde verilmeyeceğinin kendilerine tefhîmiyle talep vukuunda tezkere verilmemesi, fi 25 Şaban sene 1301 ve fi 7 Haziran sene 1300. (19 Haziran 1884)

206 Tezkereli içkilerin satışı sırasında Düyûn-ı Umumiyye idarelerine başvurup adlarına kayıtlı zimmetli içki miktarını azaltmak isteyen üreticilerden sadece üretim belgelerinin talep edilmesi, satılacak içkilerin idarelere getirilmesine gerek olmadığı.

Müskirât âmillerinin zimmet-i mukayyedelerinden satılmak istenilen müskirâtın yalnız i'maliye tezkereleri talep olunup müskirâtın idârelere getirilmesine icbâr edilmemesi, fi 13 Safer sene 1289 ve fi 9 Nisan sene 1288. (21 Nisan 1872)

207 **Kesin fiyat belirlenmezden önce bir yerden başka bir yere nakil edilecek alkollü içkilere ait verginin, fazlası sonradan iade edilmek kaydıyla depozito esasına göre tahsil edilmesi.**

Kat-ı fiyat olunmazdan evvel bir mahalden diğer mahalle nakledilmek istenilen Müskirât Resmi'nin bil'âhire kat-ı fiyat olunacak mikdârdan fazla loca olmak ve fazlası kat-ı fiyattan sonra iade edilmek üzere dipozito sûretiyle ahz olunması, fi gurre-i Cemâziyelâhir sene 1283 ve fi 27 Eylül sene 1282. (9 Ekim 1866)

208 **İ'mâlâtçılar tarafından idarelere ödenecek alkollü içki vergisinin üç taksit halinde ödenebileceği, ölçümleme ve kayıt işlemlerinin vergi tahsilatı için gönderilen memurlar vasıtasıyla yapılabileceği.**

Amillere zimmet kayd olunan şarap ve arakın fiyat-ı mukaddereye göre verecekleri resm-i mîrî mikdârıyla bunu üç taksitte te'diye edeceklerine dair Müskirât Resm-i Mîrî Nizâmnâmesi'nin 4. maddesi mücîbince istimâre defterlerine âmiller ve muhtâran taraflarından verilecek şerhler ile tahtîm ve tasdîk muâmelesi için istimâre defterlerinin me'mûr-ı mahsûslar i'zâmı ile karyeleri dolaştırılmayıp bu muâmelenin resm-i mîrî tahsîlâtı için gönderilen me'mûrlar ma'rifetiyle icrâ' ettirilmesi, fi 25 Zilhicce sene 1298 ve fi 5 Teşrînisânî sene 1297. (18 Kasım 1881)

209 **Rüsûm-ı Sitte İdaresi'nin kuruluş tarihine kadar tahsil edilememiş durumda bulunan alkollü içki vergilerinden ne kadarının Rüsûmat Emânetine ve ne kadarının Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne ait olduğunun genelge ile tarif edildiği.**

Rüsûm-ı Sitte İdâresi'nin teşkîli tarihine kadar bakâyada kalmış olan Müskirât Resm-i Mîrî ve bey'iyyesinden ne tarihe kadar olanların Rüsûmat Emânet-i Celîlesi'ne ve hangi tarihe kadar olanların Düyûn-ı Umûmiyye'ye ait bulunduğunun emânet-i müşarünileyhadan yazılıp gönderilen tahrîrât-ı umûmiyyede tarif ve beyân kılındığı, fi 4 Şaban sene 1297 ve fi 29 Haziran sene 1296. (11 Temmuz 1880)

B. Yabancı ülke vatandaşlarınca üretilen içkiler ile manastır ve manastırlara bağlı çiftliklerde üretilen alkollü içkiler hakkında yapılacak işlemler

210[9] **Yabancı ülke vatandaşlarınca Osmanlı topraklarında üretilen alkollü içkilerin kontrolüne karşı çıkılması durumunda yerel idarelerin talebi üzerine o kişilerin bağlı bulundukları konsolosluklardan çağrılacak birer memur gözetiminde aynı kontrol işleminin yerine getirileceği, ticaretle uğraşan konsolosluk çalışanlarının kendi şahsi tüketimleri için 200 kıyyeden fazla alkollü içki üretemeyeceği, aksi durumda fazlasının vergiye tabi olacağı, konsolosluk görevlilerince ticari amaç güdülmeksizin üretilen alkollü içkilerin vergiden muaf tutulduğu.**

Tebea-i ecnebîyyeden birisi i'mâl eylediği müskirâtın muayenesine muhâlefet gösterecek olur ise hükûmet-i mahalliyenin talebi üzerine o kimsenin devlet-i metbûası konsolosu veyahut konsolos vekili veya konsolos me'mûru muayeneyi icrâ' ettirmek üzere kendi tarafından bir me'mûr ta'yîn edeceği ve ta'yîn etmediği hâlde bu bâbda olan ictinâbının sebebini tahrîren hükûmete bildirmeye mecbûr olacağı ve bu maddenin faslı rüsûmatla sefareti beyninde tesviye olunmak üzere Dersaâdet'e bildirileceği ve ticaretle meşgul olan konsoloslarla konsolos vekilleri ve konsolos me'mûrlarının 200 kıyye kefâf-ı nefsten fazla müskirât i'mâl edecek olurlar ise lâzım gelen resm-i mîrîsinin te'diyesine mecbûr bulunacakları ve ticaretle meşgul bulunmayan konsoloslarla konsolos vekillerinin i'mâl edecekleri müskirâtın resm-i mîrîden muaf olacağı hakkında fi 7 Safer sene 1278 (14 Ağustos 1861) tarihinde neşrolunan âtîk Resm-i Mîrî Nizâmnâmesi'nin 2. maddesine zeyl olmak ve nizâmnâme-i mezkûreye müceddeden ilâve olunmak üzere kaleme alınan fıkarât ve mevâdd-ı nizâmiyye ile bu bâbda Vilâyât-ı Celîle'ye tastîr buyurulan evâmirname-i sâminin gönderildiği, fi 22 Zilkade sene 1285 ve fi 22 Şubat sene 1284. (6 Mart 1869)

211[10] **Katolik rahip ve öğretmenler ile diğer milletlere mensûb rahiplerin kendi şahsi tüketimleri için manastırlarda üretecekleri şaraplardan vergi alınmayacağı, ancak manatırlarda üretilen şarapların dışarıya satılması durumunda vergiye tabi tutulacağı.**

Katolik rahip ve muallimleriyle milel-i saire rahiplerinin kefâf-ı nefsleri için

[9] İkinci Takım'da 892 numaralı tahrirata müracaat.
[10] İkinci Takım'da 893 numaralı tahrirata müracaat.

manastırlarda i'mâl eyleyecekleri şaraptan bil-cümle ruhban takımıyla bunların manastır ve emâkin-i sairesi hakkında Gümrük Muafiyeti Nizâmnâmesi'nin 11. bendi ahkâmınca resm-i mîrî aranılmaması ve fakat manastırlarda i'mâl olunan şarapların harice satıldığı takdîrde resm-i mîrî aranılması, fi 2 Ramazan sene 1282 ve fi 6 Kânûnusânî sene 1281. (18 Ocak 1866)

212 **Aynaroz manastırlarıyla bunlara bağlı çiftliklerde üretilecek şarap ve rakılar ile Aynaroz manastırları haricindeki diğer tüm manastırlarda üretilen şaraplardan vergi alınmaması, ancak bu şarapların manastır dışına çıkartılıp satılması durumunda vergiye tabi tutulacağı, ancak bu manastırlarda üretilen rakılardan iste içerde ister dışarıda tüketilsin vergi alınacağı.**

Aynaroz manastırlarıyla bunlara merbût 58 kıt'a çiftlikte i'mâl olunacak şarap ve araktan resm-i mîrî alınmaması ve bu manastırlardan mâ-adâ sair bil-cümle manastırlarda i'mâl olunup derûnlarında sarf edilecek şaraplardan resm-i mîrî aranılmaması ve bunların derûnlarında sarf edilmeyip de harice satılacak şaraplardan resm-i mîrî aranılması ve bu manastırlar derûnunda i'mâl olunacak arak gerek dahilinde sarf olunsun ve gerek harice satılsın cümlesinden resm-i mîrî aranılması, fi 12 Recep sene 1289 ve fi 3 Eylûl sene 1288. (15 Eylül 1872)

213 **Aynaroz manastırlarına bağlı çiftlikler dışındaki diğer tüm manastır çiftliklerinde üretilen şaraplardan vergi alınmaması ancak üzüm posalarından rakı elde edilmesi durumunda vergi alınacağı.**

Aynaroz manastırlarına merbût 58 kıt'a metıhdan gayri bil-cümle manastırlar metıhlarında i'mâl olunan şaraplardan manastırlara bâ-ilmühaber ithal olunan mikdârından resm-i mîrî aranılmayıp fakat işbu şarapların cebrelerinden husûle gelen araktan resm-i mîrî aranılması husûsuna irâde-i aliyye müteallik buyurulduğu, fi 9 Şaban sene 1292 ve fi 28 Ağustos sene 1291. (9 Eylül 1875)

214 **Aynaroz manastırlarına bağlı çiftlikler dışındaki diğer tüm manastır çiftliklerinde üretilecek şaraplardan her bir çiftlik için 200 kıyye şarabın vergi dışı bırakılması, bu çiftliklerden manastırlara gönderilecek şaraplar dışındaki diğer tüm alkollü içkilerin vergiye tabi olduğu.**

Aynaroz manastırlarına merbût 58 kıt'a metuhdan gayri bil-cümle manastırlar metuhlarında i'mâl olunacak şaraplardan beher metuh için ikişer yüz kıyye kefâf-ı nefs terki ile bu metuhlardan manastırlara gideceklerin gayr-i hamrların resm-i mîrîsinin tahsîl olunması husûsuna irâde-i aliyye müteallik buyurulduğu, 21 Rebiülahir 1293 ve fi 3 Mayıs 1292. (15 Mayıs 1876)

C. Rakı yapımında kullanılmak üzere ithal edilen ispirto, rom, konyak, brendi, votka ve şampanya ile rakı yapımında kullanılan meyveler hakkında yapılacak işlemler

215 **Osmanlı ülkesinde üretilen ispirtoların yabancı ülke ispirtoları gibi vergiye tabi olduğu, vergisi ödenen ispirtonun rakı yapımında kullanılması durumunda bir daha vergi alınmayacağı.**

Memâlik-i Şâhâne'de i'mâl olunacak ispirtoların dahi memâlik-i ecnebîye ispirtoları gibi bir kıyyesinden iki kıyye arak itibarıyla resm-i mîrî ahz olunması ve böyle resmi alınan ispirtodan arak yapıldıkta tekrar arak resmi alınmayacağı hakkında Müskirât Resm-i Mîrî Nizâmnâmesi'nin 14. maddesine fi 7 Nisan sene 1302 (19 Nisan 1886) tarihinde zeyl olunan fıkra-yı nizâmiyyenin gönderildiği, fi 26 Ramazan sene 1303 ve fi 17 Haziran sene 1302. (29 Haziran 1886)

216 **Vergisi peşin olarak ödenmeyen ve kullanıldığında ödenmek üzere iki anahtarlı depolara bırakılan yabancı menşeli ispirtolardan alınacak vergi oranının yükseltildiği.**

Resm-i mîrîsi peşinen verilmeyip iki miftâhlı mağazaya vaz' olunarak muahharen li'ecli'l-imal ihraç olunacak ecnebî ispirtolarından bilâ-zamm altmışar para resm-i mîrî alınması husûsuna Şûrâ-yı Devlet'çe karâr sudûr buyurulduğu, fi 3 Zilkade sene 1299 ve fi 3 Eylül sene 1298. (15 Eylül 1882)

217 **Vergisi peşin olarak ödenen veya kullanıldığında ödenmek üzere iki anahtarlı depolara bırakılan yabancı menşeli ispirtolardan alınan vergi oranlarının değiştiği.**

Resmi peşinen alınacak ispirtonun beher cedîd kıyyesinden 37 para 50 santim ve mağazaya vaz' olunarak muahharen li'ecli'l-imâl ihraç olunacak ispirtoların beher cedîd kıyyesinden dahi 46 para 80 santim alınması, fi gurre-i Cemâziyelevvel sene 1299 ve fi 8 Mart sene 1298. (20 Mart 1882)

218 **24 gradoya kadar olan yabancı menşeli romlardan rakıya dönüştürülmedikçe vergi alınmaması, 24 gradodan yukarı olan romlardan ise vergi alınması.**

18'den 24 gıradoya kadar olan ecnebî rom votkalarından araka tahvîl olunmadıkça resm-i mîrî aranılmayıp fakat 24 gıradodan yukarı olanların beher kıyyesinden bir kıyye arak itibarıyla resm-i mîrî aranılması, fi 17 Şevvâl sene 1295 ve fi 2 Teşrinievvel sene 1294. (14 Ekim 1878)

219 [11] **24-300 grado arası yabancı menşeli romlardan vergi alınması, 24 gradodan aşağı olan ve rakıya dönüştürülmeyen romlardan vergi alınmaması, bu romların rakıya dönüştürülmesi durumunda vergiye tabi tutulması, ispirtodan ne kadar vergi alınacağı.**

24'den 300 gıradoya kadar olan ecnebî rom votkalarından bir kıyyesinden bir kıyye arak itibarıyla resm alınması ve gıradosu 24'den aşağı olan ecnebî romlarından arak çekilmeyip de heyetiyle sarf edildiği hâlde resm-i mîrî aranılmayıp arak çekilecek olur ise rayic-i beldeye göre kat' edilecek fiyat-ı mîrîsi üzerinden resm-i mîrî istihsâl olunması ve gıradosu 24 ve yukarısı olan ale-l-umûm ispirtoların beher kıyye-i âtîkasından 48 ve gıradosu yirmi dörtten aşağı olan ispirtoların beher âtîk kıyyesinden 24 para ahz olunması, fi 9 Recep sene 1305 ve fi 10 Mart sene 1304. (22 Mart 1888)

220 [12] **Yabancı menşeli ispirtoların varış yerlerinde iki anahtarlı depolara teslim edilmesi, rom, brendi ve konyak olduğu ileri sürülen ispirtoların tahlil ettirilmesi, tahlil sonuçları gelinceye kadar ya vergisinin depozito edilmesi yada vergi tutarı kadar ispirtonun İdare ambarlarına emanet bırakılması.**

Ecnebî ispirtolarının mevridlere hîn-i vürûdunda kaç gıradoda olur ise olsun ve ister aynen sarf edilecek ve ister arak i'mâl olunacak bulunsun iki miftâhlı mağazaya vaz' olunması ve şayet mezkûr ispirtoların rom ve brendo konyak olduğunu ashâbı iddia eyledikleri takdîrde tahlil ve muayene ile itmînân-ı tam

[11] İkinci Takım'da 895 numaralı tahrirata müracaat, İkinci Takım'da 896 numaralı tahrirata müracaat, İkinci Takım'da 897 numaralı tahrirata müracaat.
[12] İkinci Takım'da 895 numaralı tahrirata müracaat, İkinci Takım'da 896 numaralı tahrirata müracaat, İkinci Takım'da 897 numaralı tahrirata müracaat.

hasıl oluncaya kadar resm-i mîrîlerinin depozito sûretiyle veyahut ispirtolardan resm-i mîrîye mukabil mikdârı idârelere terk eylemelerinin teklif olunması, fi 28 Safer sene 1306 ve fi 22 Teşrinievvel sene 1304. (3 Kasım 1888)

221 İçerisine çam sakızı ilave edilen ve vergi ödememek için yabancı ülkelerden ithal edilip boya yapımında kullanılacağı beyan edilen ispirtoların rakı imalinde kullanıldığının Selanik Düyûn-ı Umumiyye İdaresince bildirildiği, bu tarz ispirtolardan vergi alınması gerektiği.

Memâlik-i ecnebîyyeden derûnuna çam sakızı ilâve edilmiş 37 ve 38 gıradoda getirilip boya ve sairede kullanılacağı beyânıyla resm-i mîrîden kurtarılmak istenilen ispirtoların arak i'mâline sâlih olduğu Selânik Düyûn-ı Umûmiyye Nezâreti'nce tahakkuk ettiğinden gaflet edilmeyip resm-i mîrîlerinin ahz olunması, fi 11 Rebiülevvel sene 1307 ve fi 24 Teşrinievvel sene 1305. (5 Kasım 1889)

222 Trieste'de içerisine boya katıldığı için rengi değişen ve gradosu düşürülüp rom olarak isimlendirilen hileli ispirtoların ithalinin yasaklandığı.

Triyeste'de bi'l-imâl derûnuna su izafesiyle gıradosu tenzîl ve boya ve saire ile renkleri tagyîr ve tahvîl edilerek rom namıyla Memâlik-i Şâhâne'ye ithal edilmekte olan hileli ispirtoların meni' ithali hükûmet-i seniyyece taht-ı karâra alındığı ve bu memnû'iyyetin muhâfazası zımnında Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden sevâhili bulunan Vilâyât-ı Celîle'ye ve Rüsûmat Emânet-i Celîlesi'nden dahi sevâhilde bulunan Gümrük Me'mûrları'na iş'âr buyurulduğu, fi 27 Rebiülahir sene 1306 ve fi 19 Kânunuevvel sene 1304. (31 Aralık 1888)

223 Şişe, sandık ve fıçı içerisinde yarı mamül olarak Osmanlı topraklarına getirilecek yabancı menşeli şampanya, bordo ve benzeri şarapların burada imal edilmesi durumunda vergi alınmaması.

Memâlik-i ecnebîye ma'mûlâtından şişe ve sandık ve fıçı derûnunda olarak vürûd edecek şampanya ve bordo ve emsâli şaraplarla mümâsili Memâlik-i Şâhâne'de i'mâl olunan müskirât-ı ecnebîyyeden resm-i mîrî aranılmaması, fi 22 Zilhicce sene 1282 ve fi 25 Nisan sene 1282. (7 Mayıs 1866)

224 **Rakı yapılmak üzere fabrikalar ve meyhaneciler tarafından satın alınan kuru üzüm ve incir gibi meyveler ile romların bu kişilere zimmetlenmesi, rakı üretimini takiben vergisinin alınıp zimmet miktarının düşürülmesi.**

Fabrika ve meyhanecilerin arak yapmak üzere mübâyaa edecekleri kuru üzüm ve incir vesair arak i'mâline sâlih meyve ve rom mikdârlarının üzerlerine zimmet kaydettirip ba'de arak i'mâl eylediklerinde resm-i mîrîlerinin bi-l-i'tâ zimmetlerinden tenzîl ettirmeleri, fi selh-i Cemâziyelevvel sene 1299 ve fi 6 Nisan sene 1298. (18 Nisan 1882)

D. Gümrük idarelerine getirilen içkiler hakkında ne şekilde işlem yapılacağı.

25 **Gümrük idarelerine deniz yoluyla ispirto ve alkollü içki getiren kişilerin isimlerinin Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne bildirilmesi ve Gümrük idarelerince istenen Düyûn-ı Umumiyye memurlarının zamanında gönderilmesi.**

Gümrük idârelerine bahren getirilecek ispirto ve müskirât-ı saire için ashâbının esâmîsiyle mikdârlarının Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'ne haber verilmesi ve bunun için gümrük idârelerinden istenilecek Düyûn-ı Umûmiyye me'mûrları'nın vaktiyle gönderilmesi Rüsûmat Emânet-i Celîlesi ile verilen karâr iktizâsından olduğu, fi 11 Cemâziyelevvel sene 1298 ve fi 27 Nisan sene 1297. (9 Mayıs 1881)

226 **Gümrük idarelerine getirilen ispirtoların stoklanmasının mümkün olmadığı, bu mallar gümrük idarelerine geldiği anda Düyûn-ı Umumiyye idarelerindeki işlemlerinin derhal yerine getirilmesi.**

Gümrük idârelerine bahren getirilecek ispirtoların tevkifi uyamıyacağından bunların gümrüklere vürûdu anında Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'nce muâmele-i lâzımesinin hemen icrâ' olunması, fi 20 Zilhicce sene 1298 ve fi 31 Teşrinievvel sene 1297. (12 Kasım 1881)

227 **Gümrük idarelerine deniz yoluyla getirilen ispirto ve diğer alkollü içkiler ile vergisi ödenmiş çeşitli alkollü içkiler için Gümrük ve Düyûn-ı Umumiyye idarelerinde kullanılmak üzere basılan belgelerin idarelere gönderildiği.**

Gümrük idârelerine bahren getirilecek ispirto ve müskirât-ı saire ile resm-i mîrîsi îfâ olunmuş müskirât-ı mütenevvia için gümrük ve Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri beyninde tanzîm ve ibrâz olunmak üzere tab' ettirilen pusula ve ilmühaberlerin irsâl kılındığı ve bunların sûret-i isti'mâli beyânına dair, fi 21 Cemâziyelevvel sene 1303 ve fi 13 Şubat sene 1301. (25 Şubat 1886)

228 Şişe ve çeşitli kaplar içerisindeki şampanya, likör ve şarap ve konyak dışında kalan diğer yabancı menşeli içkiler hakkında ilgili gümrüklerce Düyûn-ı Umumiyye idarelerine bilgi verilmesi.

Şişe vesair züruf derûnunda olarak şampanya ve likör ve Şartroz şarabıyla konyaktan mâ-adâ gümrük idârelerine getirilecek müskirât-ı ecnebîye için gümrüklerden birer memhûr pusula ile Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'ne ma'lûmât verileceği, fi 13 Zilkade sene 1301 ve fi 23 Ağustos sene 1300. (4 Eylül 1884)

229 Gümrük idarelerine deniz yoluyla getirilen ispirto ve diğer alkollü içkilere ait İdare kayıtlarının Gümrük idareleri ve Düyûn-ı Umumiyye idarelerince ne şekilde saklanacağı.

Gümrük idârelerine bahren getirilecek ispirto ve müskirât-ı saire için gümrük ile Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri beyninde tanzîm ve ibrâz olunacak pusula ve ilmühaberler koçanlarının ne yolda hıfz edileceğinin beyânına dair, fi 24 Zilkade sene 1303 ve fi 12 Ağustos sene 1302. (24 Ağustos 1886)

230 Gümrük idarelerine deniz yoluyla getirilen alkollü içkiler için Düyûn-ı Umumiyye idarelerine verilecek belgelerin memur veya kolcular vasıtasıyla Gümrüklerden alınıp getirilmesi.

Gümrük idârelerine berren getirilecek müskirât için Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'ne ma'lûmât verileceğinden bunlar için i'tâ' olunacak pusulaların me'mûr-ı mahsûsumuz olan gümrüklerde me'mûrlarımız vasıtasıyla ve olmayan gümrüklerde dahi hergün kolcular i'zâmıyla aldırılması, fi 14 Rebiülevvel sene 1306 ve fi 6 Teşrînisânî sene 1304. (18 Kasım 1888)

231 Gümrüklerden gaz tenekeleri ve rom fıçıları ile vergi ödemeksizin ispirto kaçırılmasının önlenmesi.

Gaz tenekeleri ve rom fıçıları ile gümrüklerden bilâ-resm-i mîrî ispirto kaçırılmamasına dikkat olunması, fi 12 Muharrem sene 1301 ve fi 31 Teşrinievvel sene 1299. (12 Kasım 1883)

E. Tezkeresiz yakalanan kaçak içkiler ile vergi dışı tutulup kişilerin kendi şahsi tüketimine ayrılan içkilerin kaçırılması durumunda alınacak para cezaları, bu konudaki ihbariye ödemelerinin ne şekilde yapılacağı.

232 **Tezkeresiz veya tezkerede yazılı olan miktardan daha fazla olduğu için yakalanan alkollü içkilere yasal vergisinin iki katı kadar para cezası kesilmesi, bu cezanın bir katının ihbarcılara verilip diğer katının idareye îrâd kaydedilmesi.**

Bilâ-tezkere tutulacak ve tezkerelerinden fazla zuhûr edecek müskirâttan ikişer kat resm-i mîrî istihsâl olunup birer katının muhbirlere ve diğer bir katının icmâllere ithal edilmesi, fi 4 Zilhicce 1282 ve fi 7 Nisan sene 1282. (19 Nisan 1866)

233 **Tezkeresiz veya tezkerede yazılı olan miktardan daha fazla olduğu için yakalanan alkollü içkilerden alınmakta olan vergi cezasının arttırılarak %30 olarak tahsil edileceği, bu cezanın yarısının muhbirlere verilip diğer yarısının İdareye îrâd kaydedileceği.**

Bilâ-tezkere tutulacak ve tezkerelerinden fazla zuhûr edecek müskirâttan alınacak ikişer kat resm-i mîrîlerin maa zamm % 30 olarak tahsîl olunup nısfının muhbirlerine ve nısf-ı diğerlerinin icmâllere ithal edilmesi, fi 15 Ramazan sene 1295 ve fi 31 Ağustos sene 1294. (12 Eylül 1878)

234 **Yarı mamül olarak ithal edilip Osmanlı topraklarında dolumu yapılan yabancı menşeli alkollü içkilerin tezkeresiz veya tezkeresinde belirtilmiş olan miktardan fazla çıkması durumunda yasal vergi tutarının iki katı kadar vergi alınıp geçişine izin verilmesi.**

Mümâsili Memâlik-i Şâhâne'de i'mâl olunan müskirât-ı ecnebîyeden bilâ-tezkere tutulacak ve tezkeresinde muharrer olan mikdârdan fazla zuhûr edeceklerden ikişer kat resm-i mîrî tahsîl olunarak imrârlarına müsaade olunması, fi 22 Zilhicce sene 1282 ve fi 25 Nisan sene 1282. (7 Mayıs 1866)

235 **Ölçümleme memurlarından gizlenen ve resmi kayıtlara girmeyen üzüm tortuları ile idarelere haber verilmeksizin bir yerden başka bir yere sevk edilirken yakalanan rakılardan iki**

kat vergi alınması.

Şarap cebrelerinden % 5'den ziyâde hasıl olup me'mûrlarından ketm edilerek istimâre defterlerine kaydedilmemiş ve bir mahalle nakl edilirken dahi idârelere haber verilmemiş olan rakılardan ikişer kat resmi mîrî aranılması, fi 5 Zilkade sene 1293 ve fi 10 Teşrînisânî sene 1292. (22 Kasım 1876)

236 Ölçümleme memurlarından gizlenen üzümler ile bu üzümlerin tortularından yapılan rakılardan iki kat vergi alınması.

İstimâreden ketm olunduğu tebeyyün eden şaraplardan ikişer kat resm-i mîrî istihsâl olunduktan başka cebrelerinden hasıl olan araklardan dahi başkaca ikişer kat resm-i mîrî istihsâl kılınması, fi 13 Ramazan sene 1286 ve fi 4 Kânunuevvel sene 1285. (16 Aralık 1869)

237 Ölçümleme sonrasında açığa çıkan alkollü içkilerden iki kat vergi alınması, bu vergi cezasından ihbarcılara herhangi bir şey ödenmeyip tümünün İdareye gelir kaydedilmesi.

İstimâreden sonra zâhire çıkarılacak müskirâttan alınacak ikişer kat resm-i mîrîden ihbâriyye verilmeyip tamamen icmâle îrâd kayd olunması, fi 6 Cemâziyelevvel sene 1293 ve fi 17 Mayıs sene 1292. (29 Mayıs 1876)

238 Sahibi tarafından saklandığı belirlenen içkilerin ihbarcılar yardımıyla ele geçirilmesi durumunda Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezinden izin alınmak kaydıyla %30 oranındaki para cezasının yarısının ihbarcılara verileceği.

Me'mûrların sû-i isti'mâlinden nâşî olmayarak mücerred ashâbı tarafından ketm olunduğu tahakkuk eden müskirât-ı mektûmenin muhbirleri hariçten bulunduğu takdîrde Nezâret-i Umûmiyye'den bi-l-istîzân verilecek me'zûniyet üzerine alınacak % 30 cezâ-yi nakdînin nısfları muhbirlere verilmesi, fi 25 Rebiülahir sene 1306 ve fi 17 Kânunuevvel sene 1304. (29 Aralık 1888)

239 Tezkeresiz olarak Mısır'dan getirilen içkilerin geçişine vergisi alındıktan sonra izin verilmesi.

Mısır'dan bilâ-tezkere getirilecek müskirâttan birer kat resm-i mîrî istîfâ' olunarak imrârlarına müsaade olunması, fi 18 Rebiülahir sene 1307 ve fi 29 Teşrînisânî sene 1305. (11 Aralık 1889)

240 Nakliye tezkeresi olmaksızın Girit adasından getirilen

içkilerin geçişine iki kat vergi alındıktan sonra izin verilmesi.

Girit Cezîresi'nden nakliye tezkeresiz getirilecek müskirâttan ikişer kat resm-i mîrî alınarak imrârlarına müsaade olunması, fi 24 Şevvâl sene 1300 ve fi 15 Ağustos sene 1299. (27 Ağustos 1883)

241 **Nakliye tezkeresi olmaksızın getirilen yerli ve yabancı menşeli içkilerden iki kat fazla vergi alınması, buna aykırı hareket edilmemesi.**

Nakliye tezkeresiz imrâr olunan yerli ve ecnebî müskirâtından iki kat resm-i mîrî alınması nizâm-ı iktizâsından bulunduğu cihetle bunun hilâfına hükm ve karâr i'tâ' olunmaması husûsu Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden bâ-muharrerât-ı âliye Vilâyât-ı Celîle'ye iş'âr buyurulduğu, fi 6 Cemâziyelâhir sene 1304 ve fi 18 Şubat sene 1302. (2 Mart 1887)

242 **Fabrika ve meyhanecilerin Düyûn-ı Umumiyye idarelerine haber vermeksizin ithal ettikleri kuru üzüm ve incir ile rakı imaline uygun meyve ve romlardan iki kat vergi alınacağı.**

Fabrika ve meyhanecilerin idârelere haber vermeksizin fabrika ve meyhanelerine ithal eyledikleri kuru üzüm ve incir vesair arak i'mâline sâlih meyve ve romlardan ikişer kat resm-i mîrî aranılması, fi selh-i Cemâziyelevvel sene 1299 ve fi 6 Nisan sene 1298. (18 Nisan 1882)

243 **Tezkeresinde belirtilen yerin haricinde bir başka yere görütülen içkilerden bir kat fazla vergi alınıp geçişine izin verilmesi.**

Tezkeresinde muharrer olan mahalden gayri yere getirilecek müskirâtın birer kat resm-i mîrîsi istîfâ' olunarak imrârlarına müsaade olunması, fi 24 Şevvâl sene 1295 ve fi 9 Teşrinievvel sene 1294. (21 Ekim 1878)

244 [13] **Kişilerin kendi şahsi tüketimi için vergi dışı tutulan şarap miktarını arttırmak için başkalarına ait evlere gizlice sevk edilen üzümlerin ele geçirilmesi durumunda, gerek sevk edenlerden gerekse evine kabul edenlerden vergi ve para cezası alınacağı.**

Kefâf-ı nefs tenzîl ettirmek maksadıyla diğer hanelere hafiyyen nakledilen

[13] Bir hanede birkaç kişinin müskirât imal etmesi caizdir.

şaraplardan gerek kaçıran ve gerek hanesine kabûl edenlerden birinci defasında resm-i mîrînin ahzından başka birer misil ve ikinci defasında resm-i mîrînin ahzından mâ-adâ üçer misil cezâ-yi nakdînin istihsâl olunması husûsuna irâde-i seniyye-i hazret-i padişâhi şerefsudûr buyurulduğu, fi 6 Zilhicce sene 1285 ve fi 8 Mart sene 1285. (20 Mart 1869)

245 Tezkeresiz veya tezkere fazlası olarak ele geçirilen kaçak içkilerden alınan vergi cezasının memurlar ve ihbarcılar arasında ne şekilde dağıtılacağı.

Bilâ-tezkere tutulacak ve tezkerelerinden fazla zuhûr edecek müskirâttan alınacak ikişer kat resmden birer katının % 30'larının me'mûrîne sûret-i tevzî' ve yetmişlerinin muhbirlerine verilmesi hakkında üç maddeyi hâvî olan ta'lîmâtın gönderildiği, fi 13 Şaban sene 1295 ve fi 31 Temmuz sene 1294. (12 Ağustos 1878)

TALİMAT

Tezkeresiz veya tezkere fazlası olduğu için yakalanan içkiler ile gizlice meyhane ve fabrikalara getirilen rom, ispirto ve rakı yapımına elverişli meyveler ve şahsi tüketime ayrılmış gibi gösterilip gizlice başka evlere aktarılan şaraplardan alınacak vergi ve para cezaları ile ihbariye işlemlerinin ne şekilde yapılacağını izah eden talimat.

Bilâtezkere tutulacak ve tezkerelerinden fazla zuhûr edecek müskirât ile hafiyyen meyhane ve fabrikalara ithal olunan rom ve ispirto ve arak i'mâline sâlih meyve ve saireden ve kefâf-ı nefs tenzil ettirmek maksadıyla diğer hanelere aşırılan şaraplardan alınacak resm-i mîri ve cezâ-yı naktilerle verilecek ihbâriyyeler muâmelâtını hulâsaten tarif eder talimattır. [14]

Madde 1. Bilâ-tezkere tutulacak müskirâtın ikişer kat resm-i mîrîleri maa zamm % 30 olarak tahsîl olunup birer katı yani % 15'leri icmâllere îrâd kaydıyla diğer on beşleri tutan ve haber

[14] İşbu ta'lîmâtın 11. maddesinin son fıkrası hakkında iş'ar-ı mahsus gönderilmiştir.

verenlere i'tâ' olunacak ve mezkûr müskirât için nâkilleri veyahut ashâbı yedlerine müceddeden i'maliye tezkereleri verilerek idârelerden imrârlarına müsaade edilecektir.

Madde 2. Bilâ-tezkere tutulacak rom ve ispirto ve saire hakkında birinci madde mücîbince muâmele olunacaktır.

Madde 3. Mümâsili Memâlik-i Şâhâne'de i'mâl olunan müskirât-ı ecnebîyeden bilâ-tezkere tutulacakların ikişer kat resm-i mîrîleri maa zamm % 30 olarak tahsîl olunup birer katı yani % 15'leri icmâllere îrâd kaydıyla diğer on beşleri tutan ve haber verenlere i'tâ' kılınacak ve mezkûr müskirâtın idârelerden imrârlarına müsaade edilecektir.

Madde 4. Tezkerelerinden fazla zuhûr edecek müskirâtın ikişer kat resm-i mîrîleri maa zamm % 30 olarak tahsîl olunup birer katı yani % 15'leri icmâllere îrâd kaydıyla diğer onbeşleri tutan ve haber verenlere i'tâ' olunacak ve mezkûr müskirât için nâkilleri veyahut ashâbı yedlerine müceddeden i'maliye tezkereleri verilerek idârelerden imrârlarına müsaade edilecektir.

Madde 5. Tezkerelerinden fazla zuhûr edecek rom ve ispirto ve saire hakkında 4. madde mücîbince muâmele olunacaktır.

Madde 6. Mümâsili Memâlik-i Şâhâne'de i'mâl olunan müskirât-ı ecnebîyeden tezkerelerinden fazla zuhûr edeceklerin ikişer kat resm-i mîrîleri maa zamm % 30 olarak tahsîl olunup birer katı yani % 15'leri icmâllere îrâd kaydıyla diğer onbeşleri tutan ve haber verenlere i'tâ' kılınacak ve mezkûr müskirâtın idârelerden imrârlarına müsaâde edilecektir.

Madde 7. Bir mahalde i'mâl olunarak gerek hîn-i istimâre ve tahrîrinde ve gerek yoklamasında me'mûrlarından ketm ve ihfâ olunduğu tebeyyün eden müskirâtın ikişer kat resm-i mîrîleri maa zamm % 30 olarak tahsîl olunup tamamen icmâllere îrâd kaydıyla ve fakat me'mûrların sû-i isti'mâlinden nâşî olmayarak mücerred ashâbı tarafından ketm olunduğu tahakkuk eden müskirâtın muhbirleri hariçten bulunduğu takdîrde Nezâret-i Umûmiyye'den bi-l-istîzân verilecek me'zûniyet üzerine % 30 olarak alınan ikişer kat resm-i mîrîlerin birer katı yani % 15'leri muhbirlere verilerek ikişer kat alınan resm-i mîrîlerle müskirât

mikdârları i'maliye tezkerelerine ilâve edilecektir.

Madde 8. Bir mahalde i'mâl olunarak gerek hîn-i istimâre ve tahrîrinde ve gerek yoklamasında me'mûrlarından ketm ve ihfâ olunduğu tebeyyün eden şarapların ikişer kat resm-i mîrîleri maa zamm % 30 olarak tahsîl kılındıktan başka cebrelerinden hasıl olan arakların dahi başkaca ikişer kat resm-i mîrîleri maa zamm % 30 olarak tahsîl olunup tamamen icmâllere îrâd kaydıyla ve fakat me'mûrların sû-i isti'mâlinden nâşî olmayıp mücerred ashâbı tarafından ketm olunduğu tahakkuk eden şaraplar muhbirleri hariçten bulunduğu takdîrde Nezâret-i Umûmiyye'den bi-l-istîzân verilecek me'zûniyet üzerine gerek şaraplardan ve gerek cebrelerinden hasıl olan araklardan başka başka % 30 olarak alınan ikişer kattan dört kat resm-i mîrîlerin ikişer katı yani % 30'ları muhbirlere verilerek gerek ikişer kat şarap ve ikişer kat arak resm-i mîrîleri ve gerek şarap ve arak mikdârları i'maliye tezkerelerine ilâve edilecektir.

Madde 9. İdarelere haber verilmeyerek ve vezin ettirilmeyerek hafiyyen meyhane ve fabrikalara ithal olunduğu tebeyyün eden kuru üzüm ve incir vesair arak i'mâline sâlih meyve ve romların ikişer kat resm-i mîrîleri maa zamm % 30 olarak tahsîl olunup birer katı yani % 15'leri icmâllere îrâd kaydıyla diğer on beşleri tutan ve haber verenlere i'tâ' kılınacaktır.

Madde 10. Kefâf-ı nefs tenzîl ettirmek maksadıyla diğer hanelere hafiyyen nakil edilen şarapların birinci defasında gerek kaçıran ve gerek hanelerine kabûl edenlerden başka başka birer kat resm-i mîrîleri ile birer misil cezâ-yi nakdîleri maa zamm % 15'erden ve otuzar olarak tahsîl olunduktan başka mezkûr şarapların cebrelerinden hasıl olan arakların dahi başkaca gerek kaçıran ve gerek hanelerine kabûl edenlerden ayrı ayrı birer kat resm-i mîrîleri ile birer misil cezâ-yi nakdîleri kezâ maa zamm % 15'erden otuzar olarak tahsîl olunup gerek kaçıran ve gerek kabûl edenlerden başka başka alınan birer kat şarap ve birer kat arak resm-i mîrîleri icmâllere îrâd kaydıyla gerek kaçıran ve gerek kabûl edenlerden ayrı ayrı alınan birer misil şarap ve birer misil arak cezâ-yı nakdileri muhbirlerine i'tâ' olunacak ve ikinci defasında gerek kaçıran ve gerek hanelerine kabûl edenlerden

başka başka şarapların birer kat resm-i mîrîleri ile üçer misil cezâ-yı nakdileri maa zamm % 15'erden altmışar olarak tahsîl kılındıklarından mâ-adâ mezkûr şarapların cebrelerinden hasıl olan arakların dahi başkaca gerek kaçıran ve gerek hanelerine kabûl edenlerden ayrı ayrı birer kat resm-i mîrîleri ile üçer misil cezâ-yi nakdîleri maa zamm % 15'erden altmışar olarak tahsîl kılınıp gerek kaçıran ve gerek kabûl edenlerden başka başka alınan birer kat şarap ve birer kat arak resm-i mîrîleri icmâllere îrâd kayd olunacağı gibi gerek kaçıran ve gerek kabûl edenlerden ayrı ayrı alınan üçer misil şarap ve üçer misil arak yani 12 misil cezâ-yı nakdilerin nısfları olan altı misillerinin dahi icmâllere îrâd kaydıyla diğer altı misil cezâ-yi nakdîler muhbirlerine verilecektir.

Madde 11. İşbu ta'lîmâtta tutan ve haber verenlere i'tâ' kılınacağı gösterilen cezâ-yı nakdilerin % 30'ları Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları'na tevzî' ve yetmişleri tutan ve haber verenlere i'tâ' kılınacak fakat tutan ve haber verenler Müşterek Muhâfaza Me'mûrları'ndan bulunduğu takdîrde % 15'leri Düyûn-ı Umûmiyye me'mûrları'na ve yetmişleri muhbirleri olan Muhâfaza Me'mûrları'na ve diğer on beşleri dahi muhbirleri olan Muhâfaza Me'mûrları'nın mâ-fevkinde bulunan Rüsûmat Me'mûrları'na verilecek ancak resm-i mîrîlerle cezâ-yı nakdilerin tahsîli husûsunda masârif-i muhâkeme ve saire vuku' bulur ise tenzîl edildikten sonra küsûrleri bu vechile tevzî' ve i'tâ' olunacaktır.

F. Tezkeresiz içki satanlar ile evlerinde içki satan ve bey'iyye vergisini ödemeyen kişilere kesilecek para cezaları ve ihbariye işlemleri.

246 Alkollü içki satılan mağaza ve dükkanlardan alınan Bey'iyye vergisinin toplanması amacıyla basılan nizamnamenin gönderildiği.

Derûnlarında müskirât satılacak mağaza ve dükkânlardan alınacak Bey'iyye Resmi'nin sûret-i istihsâli ve sairesi hakkında fi 15 Ağustos sene 1283 (27 Ağustos 1867) tarihinde neşrolunan 25 maddeyi hâvî Müskirât Resm-i Bey'iyye Nizâmnâmesi'nin gönderildiği, fi 6 Recep sene 1284 ve fi 22 Teşrinievvel sene 1283. (3 Kasım 1867)

247 **Bey'iyye vergisini ödemeyen Yunan vatandaşlarına ait işyerlerinin kapatılması, Osmanlı vatandaşları için geçerli olan kuralların Yunan vatandaşları içinde aynı şekilde geçerli olduğu, mağazası kapatılan kişilere kesilen vergi ve para cezalarının tahsil edilmesi amacıyla düzenlenen yönetmeliğin gönderildiği.**

Tebea-i Yunaniyye'den müddet-i muayyenesinde bey'iyye resmini vermeyenlerin ber-mu'cib-i ahd Tebea-i Devlet-i Âliyye gibi dükkân ve mağazaları kapatılıp aranılan resm-i bey'iyye ve cezâ-yi nakdînin tahsîl olunması hakkında Vilâyât-ı Celîle'ye tastîr buyurulan evâmirname-i samiyenin gönderildiği, fi 9 Şevvâl sene 1284 ve fi 22 Kânûnusânî sene 1283. (3 Şubat 1868)

248 **Bey'iyye vergisinin ödenmemesi veya tezkeresiz alkollü içki satılmasından dolayı kapatılan Osmanlı ve diğer ülke vatandaşlarına ait işyerlerine kesilen vergi ve para cezalarının 15 gün içinde ödenmesi, bu vergilerin ödenmemesi durumunda işyerlerinde bulunan eşyaların satılması, satış gelirinin vergi ve ceza alacağını karşılamaması durumunda eksik kalan kısmın icrâ' yoluyla tahsil edilmesi.**

Müddet-i muayyenesinde iktizâ' eden bey'iyye resminin verilmemesinden veyahut bilâ-tezkere müskirât satılmasından dolayı kapatılan Tebea-i Devlet-i Âliyye ve ecnebîye dükkân ve mağazalarından aranılan resm-i bey'iyye ve cezâ-yi nakdîlerin dükkânları sedd olunduğu günden itibaren 15 gün zarfında te'diye olunmadığı sûrette derûnlarında bulunan eşyanın fürûht edilmesi ve eşya-yı mevcûde kifâyet etmediği sûrette üst tarafının ma'rifet-i hükûmetle tahsîl olunması, fi 8 Cemâziyelevvel sene 1286 ve fi 4 Ağustos sene 1285. (16 Ağustos 1869)

249 **Bey'iyye vergisinin ödenmemesi veya tezkeresiz alkollü içki satılmasından dolayı kapatılan Osmanlı ve diğer ülke vatandaşlarına ait işyerlerine kesilen vergi ve cezaların tahsil edilememesi durumunda işyerlerinde bulunan eşyaların ne şekilde satılacağına ilişkin genelgenin gönderildiği.**

Müddet-i muayyenesinde iktizâ' eden bey'iyye resminin verilmemesinden veyahut bilâ-tezkere müskirât satılmasından dolayı kapatılan Tebea-i Devlet-i Âliyye ve ecnebîye dükkân ve mağazalarından aranılan resm-i bey'iyye ve cezâ-

yi nakdîlerin istîfâ'sı zımnında derûnlarında bulunan eşyanın fürûht edilmesi hakkında Vilâyât-ı Celîle'ye tastîr buyurulan evâmirname-i saminin gönderildiği, fi 15 Ramazan sene 1289 ve fi 4 Teşrînisânî sene 1288. (16 Kasım 1872)

250 Belirli dönemlerde yenilenmesi gereken bey'iyye tezkerelerini yenilemeyerek eski tezkere ile içki satanlara kesilecek vergi ve ceza bedellerinin süratle tahsil edilmesi.

Vakt-i muayyeninde bey'iyye tezkeresini değiştirmeyerek eski tezkere ile müskirât satanlardan aranılan cezâ-yı naktinin sürüncemede bırakılmayıp sür'at-i tahsîli hakkında Vilâyât-ı Celîle'ye evâmirname-i sâmi tastîr buyurulduğu, fi 7 Muharrem sene 1292 ve fi 2 Şubat sene 1290. (14 Şubat 1875)

251 Bey'iyye vergisini zamanında ödemeyenler ile tezkeresiz alkollü içki satış yeri açanlardan alınacak para cezalarının ne kadarının muhbirlere verileceği.

Bey'iyye Resmi'ni müddet-i muayyenesinde te'diye etmeyenlerle bilâ-tezkere müskirât mahalli açanlardan alınacak cezâ-yi nakdîlerden ne mikdârı muhbirlere verileceğinin beyânına dair, fi 18 Recep sene 1285 ve fi 22 Teşrinievvel sene 1284. (3 Kasım 1868)

252 Evlerinde kıyye veya kadehle içki satanlardan tahsil edilecek vergi ve para cezalarının miktarı.

Hanelerinde kıyye ve kadehle müskirât satanlardan birinci defasında hanelerin kirasının % 25'i nisbetiyle Bey'iyye Resmi'nin birer katı ve ikinci defasında bey'iyye resminin üçer katı cezâ-yi nakdî istihsâl olunması ve hanelerde müskirât fürûhtu bütün bütün memnû' olduğundan birinci ve ikinci defa cezâ-yi nakdî alınan hanelerde yine müskirât satıldığı takdîrde her defasında üçer misil cezâ-yi nakdî aranılması ve bu bâbda Vilâyât-ı Celîle'ye tastîr buyurulan evâmirname-i saminin gönderildiği, fi 6 Şevvâl sene 1285 ve fi 7 Kânûnusânî sene 1284. (19 Ocak 1869)

253 Tezkeresiz alkollü içki satan mağaza ve dükkanlar ile bey'iyye vergisini zamanında ödemeyenlerden tahsil edilecek para cezalarının tamamının ihbarcılara verilmesi.

Tezkeresiz müskirât satılan mağaza ve dükkânlar ile müddet-i muayyenesinde bey'iyye resmini îfâ etmeyenlerden birinci defa da resm-i bey'iyye den başka

alınacak ve müskirâttan istihsâl olunacak birer kat cezâ-yı nakdilerin tamamen muhbirlere verilmesi husûsuna irâde-i aliyye müteallik buyurulduğu, fi 11 Cemâziyelevvel sene 1286 ve fi 7 Ağustos sene 1285. (19 Ağustos 1869)

254 Kahve, lokum ve çay satılan dükkanlarda kıyye veya kadehle alkollü içki satılması durumunda bey'iyye vergisinin 3. sınıf işyeri dilimine göre alınması, daha düşük vergi ödemesi talep eden işyerleri için bir komisyon oluşturulması, alkollü içkinin yanısıra erzak satan veya tezkeresiz alkollü içki satan dükkanlara ne şekilde işlem yapılacağı.

Kahve ve lokum ve çay satılan dükkânlarda kıyye ve kadehle müskirât satılmak istenildiği sûrette resm-i bey'iyyesinin 3. sınıf itibarıyla alınması ve müskirât dükkân ve mağazalarının takdîr olunan bey'iyye resminin tenzîli talep olunduğunda bir heyet-i mahsûsa ıma'rifetiyle tenzîlât-ı muâmelesinin icrâ' olunması ve müskirât ile beraber erzak satılacak ve tezkeresiz müskirât satılan dükkânlar hakkında olunacak bazı muâmelenin beyânına dair, fi 7 Rebiülahir sene 1306 ve fi 29 Teşrinisâni sene 1304. (11 Aralık 1888)

TALİMAT

İçki bey'iyye vergisini zamanında ödemeyen veya bey'iyye tezkeresi almaksızın içki satış yeri açan veya başka bir konuda faaliyet gösteren işyerlerinde kadeh veya kıyye ile içki satan kişilerden alınacak vergi, para cezası ve ihbariye işlemlerini izah eden talimat.

Müskirât bey'iyye vergisini zamanında ödemeyen veya bey'iyye tezkeresi almaksızın müskirât yeri açan veya başka bir eşya satmak üzere açılmış bulunan işyerlerinde kadeh ve kıyye ile müskirât satan kişilerden alınacak bey'iyye vergi ve para cezaları ile ihbar işlemlerini açıklayan talimat.

Madde 1. Müskirât Bey'iyye Resmi'ni Müskirât Resm-i Bey'iyye Nizâmnâmesi'nin 14. maddesinde ta'yîn edilen vakitlerde îfâ etmeyenlerin dükkânları kapatılarak lâzım gelen bey'iyye resimlerinin ahzından başka resm-i mezkûrun birer misillû cezâ-yi nakdî alınarak birer kat alınan resm-i bey'iyyelerin icmâllere îrâd

kaydıyla birer misil alınan cezâ-yi nakdîler muhbirlere i'tâ' olunacak ve bu hareketin tekrarına mütecâsir olanlardan lâzım gelen bey'iyye resimlerinin ahzından mâ-adâ resm-i mezkûrun üçer misillû cezâ-yi nakdî alınarak birer kat alınan resm-i bey'iyyelerin tamamen icmâllere îrâd kaydedileceği gibi üçer misil alınan cezâ-yi nakdîlerin nısfları dahi kezâ icmâllere îrâd kayıt olunarak işbu üçer misil cezâ-yi nakdîlerin nısf-ı diğerleri muhbirlere verilecektir.

Madde 2. Bey'iyye tezkeresi olmaksızın müskirât mahalli açan veyahut başka eşya satmak üzere açılmış bulunan mahallerde kadeh ve kıyye ile müskirât satmaya kalkışanların dükkânları kapatılarak lâzım gelen bey'iyye resimlerinin ahzından başka resm-i mezkûrun birer misli cezâ-yi nakdî alınarak bir kat alınan resm-i bey'iyyelerin icmâllere îrâd kaydıyla birer misil alınan cezâ-yi nakdîler muhbirlere i'tâ' olunacak ve bu hareketin tekrarına mütecâsir olanlardan lâzım gelen bey'iyye resimlerinin ahzından mâ-adâ resm-i mezbûrun üçer misli cezâ-yi nakdî alınarak birer kat alınan resm-i bey'iyyelerin tamamen icmâllere îrâd kaydedileceği gibi üçer misil alınan cezâ-yı nakdilerin nısfları dahi kezâ icmâllere îrâd kayıt olunarak işbú üçer misil cezâ-yi nakdîlerin nısf-ı diğerleri muhbirlere verilecektir.

Madde 3. İşbu ta'lîmâtta tutan ve haber verenlere i'tâ' kılınacağı gösterilen cezâ-yi nakdîlerin % 30'ları Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları'na tevzî' ve yetmişleri tutan ve haber verenlere i'tâ' kılınacak ve fakat tutan ve haber verenler Müşterek Muhâfaza Me'mûrları'ndan bulunduğu takdîrde % 15'leri Düyûn-ı Umûmiyye me'mûrları'na ve yetmişleri muhbirleri olan Muhâfaza Me'mûrları'na ve diğer onbeşleri dahi muhbirleri olan Muhâfaza Me'mûrları'nın mâ-fevkinde bulunan Rüsûmat Me'mûrları'na verilecek ancak resm-i bey'iyyelerle cezâ-yi nakdîlerin tahsîli husûsunda masârif-i muhâkeme ve saire vuku' bulur ise tenzîl edildikten sonra küsûrları bu vechile tevzî' ve i'tâ' olunacaktır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

A. Damga pullarının ne şekilde satılacağı, pul satan kişilere bey'iyye ücretinin ne şekilde verileceği, pulların teslim ve kabulü ve ne şekilde korunacağı.

255 **Damga vergisi işlemlerinin Rüsûmat memurları tarafından yürütülmesi, damga pullarının yetkili memurlar veya bayiler kanalıyla satılması, vilayet merkezleri ile vilayet harici alanlarda pul satanlara memur ve bayilere verilecek komisyon miktarları.**

Damga Rüsûmu muâmelâtının Rüsûmat Me'mûrları ma'rifetiyle idâre ettirilmesi ve damga pullarının me'mûrîn-i merkûma ve bâyiler ma'rifetleriyle sattırılması ve merkez-i vilâyet olan mahallerde me'mûrlar ve bâyilere % 5 ve merkez-i vilâyetin gayri mahallerdeki me'mûrlara % 5 ve bâyilere % 7 kuruş ücret-i bey'iyye verilmesi, fi 22 Muharrem sene 1291 ve fi 27 Şubat sene 1289. (11 Mart 1874)

256 **İstanbul ile İstanbul dışındaki tüm yerlerde pul satışı yapan memur ve bayilerin yükümlülükleri ile Rüsûmat memurlarının görevlerini içeren talimatın Rüsûmat idarelerine gönderildiği.**

Dersaâdet ve taşrada damga pulu satmak isteyenlerin sûret-i mecbûriyetleriyle me'mûrînin edecekleri muâmelât hakkında kaleme alınan 11 maddeyi hâvî ta'lîmâtın gönderildiği, fi 29 Cemâziyelâhir sene 1292 ve fi 20 Temmuz sene 1291. (1 Ağustos 1875)

257 **Posta ve Telgraf memurlarının taşralarda pul satabileceği, bunlara verilecek komisyonların miktarı.**

Taşralarda % 5 ve % 7 kuruş ücret-i bey'iyye verilerek Posta ve Telgraf me'mûrlarına onar paralık pul sattırılması, fi 26 Rebiülevvel sene 1301 ve fi 13 Kânûnusânî sene 1299. (25 Ocak 1884)

258 **Tapu devir ve intikal evraklarına, pasaport ve av tezkerelerine, resmi daire makbuzlarına yapıştırılacak pulların satışından dolayı vilayet ve taşra pul memurlarına verilecek komisyonların miktarı.**

Ferâğ ve intikal zabtnâmelerine ve pasaport ve saydiye ve mürûr tezâkirine ve Devâir-i Resmiyye makbûzatına mahsûs pullar için merkez-i vilâyet olan

mahallerdeki me'mûrlar ve bâyilere % 5 ve merkez vilâyâtın gayri mahallerdeki me'mûrlara % 5 ve ba'yilere % 7 kuruş ücret-i bey'iyye verilmesi, fi 18 Muharrem sene 1306 ve fi 12 Eylül sene 1304. (24 Eylül 1888)

259 Ticari gemiler ve kayıklardan alınacak çeşitli vergiler karşılığında düzenlenecek tezkerelere pul yapıştırılması amacıyla Liman Reislerinin elinde pul bulundurulması.

Sefâin-i ticâriye ile kayıklardan alınacak rüsûm-ı mütenevvia mukabilinde verilecek tezkerelere pul yapıştırılmak üzere Liman Reisleri nezdlerinde pul bulundurulması, fi 23 Rebiülevvel sene 1306 ve fi 15 Teşrînisânî sene 1304. (27 Kasım 1888)

260 Damga pulu satan memurlara satış komisyonu olarak bey'iyye ücreti verildiğinden nakliye masrafı dışındaki diğer masraflarının kabul olunmayacağı.

Pul satan me'mûrlara ücret-i bey'iyye verileceği cihetle nakliyeden başka sair masrafları kabûl olunamayacağı, fi 22 Şaban sene 1291 ve fi 21 Eylül sene 1290. (3 Ekim 1874)

261 Yeniden damga vergisine bağlanan evrak ve belgelere yapıştırılacak yeni pulların gönderildiği yerlerde satışına hemen başlanılması, bu pulların satışı için pul bayileri yerine her sınıf memurun tercih edilmesi.

Müceddeden Resm-i Damga'ya tâbi tutulan evrâk ve tezâkire yapıştırılacak yeni pulların vasıl olan mahallerde fi 15 Eylül sene 1304 (27 Eylül 1888) tarihinden vasıl olmayan yerlerde vusûlleri tarihinden itibaren isti'mâle başlanılması ahiren bildirildiği ve bu pulları isti'mâl edecek olan her sınıf me'mûrînden bey' için talep zuhûrunda bunların bâyilere tercih ile anlar marifetleriyle sattırılması, fi 6 Muharrem sene 1306 ve fi 31 Ağustos sene 1304. (12 Eylül 1888)

262 Yeniden damga vergisine bağlanan evrak ve belgelere yapıştırılacak yeni pulların gönderildiği yerlerde hemen satışına başlanılması hususunun yinelendiği.

Müceddeden Resm-i Damga'ya tâbi tutulan evrâk ve tezâkire yapıştırılacak yeni pulların vasıl olan mahallerde fi 15 Eylül sene 1304 (27 Eylül 1888) tarihinden ve vasıl olmayan yerlerde vusûlleri tarihinden itibaren kullanılmasına başlanılması, fi 16 Muharrem sene 1306 ve fi 10 Eylül sene

263 **Damga pulu satacak bayilerin alacakları pulların cins ve miktarlarını Rüsûmat memurlarına iletmeleri, bayilerin talepleri doğrultusunca hazırlanacak listelerin ilgili Rüsûmat memurlarınca mühürlenip imzalanması, pul bedellerinin bayilerden alınmasını takiben sandık eminlerince hazırlanan pulların bayilere teslimi.**

Damga pulu mübâyaa edecek bâyilerin evvel emirde alacakları pulların cins ve mikdârlarını nezâretlerde muhasebe başkatipleriyle pul me'mûrlarına ve müdîriyyetlerle me'mûriyyetlerde müdîr veya me'mûrlar ile katiplerine ifâde edip bâyilerin ifâdelerine göre talep eyledikleri damga pullarının cins ve mikdârlarıyla esmâ-ı mecmualarını mübeyyin olmak üzere mersûl numûnesine tevfîkân birer cetvelinin muhasebe başkatipleriyle Pul Me'mûrları veyahut müdîr veya me'mûrlar ile katipleri tarafından terkim ve zîrleri bâyiler tarafından imza ve tahtîm ile sandık eminlerine i'tâ' ederek sandık eminleri tarafından dahi o cetvellerin hâvî oldukları akçelerin bâyilerinden yedlerinden kâmilen alındıktan ve sûret-i kabzını mûş'ir imza ve temhîr kılındıktan sonra ve muhasebe başkatipleriyle pul me'mûrlarına iade olunması ve idârelerde birer tomar ittihâz edilerek pullar bâyilere teslim olunduktan sonra mezkûr cetvellerin bu tomarlara rabten hıfz edilmesi, fi 19 Şaban sene 1295 ve fi 6 Ağustos sene 1294. (18 Ağustos 1878)

264 **Pul bayilerine verilen kontenjanlara dikkat edilmesi, bayilerin diğer bayilerden veya Rüsûmat idareleri haricindeki başka yerlerden pul alamayacakları, pul bayilerine ait dükkanların sürekli kontrol edileceği.**

Pul bâyilerinin tahdid mikdârına i'tinâ' olunması ve bunların diğer bâyilerden ve İdârenin gayriden pul alamayacakları ve bu bâbda bâyiler dükkânlarının vakitli vakitsiz muayene olunacağı, fi 18 Recep sene 1304 ve fi 31 Mart sene 1303. (12 Nisan 1887)

265 **Pul bayiliğini bırakan veya dükkanını başka birisine devreden kişilerin Rüsûmat idarelerine müracaat ederek ellerindeki tezkereleri teslim etmeleri, yeni dükkan sahiplerinin kendi adlarına yeni tezkere çıkartması, bayilerin dükkanlarında adam çalıştırmak istemesi durumunda çalıştırdıkları kişilerin isimlerini Rüsûmat idarelerine başvurarak kendi**

tezkerelerine yazdırmaları.

Pul bâyiliğini terk ile dükkânını âhere devreyleyecek olanların İdâreye mürâcaâtla yedlerindeki tezkereleri teslim etmeleri ve yerlerine kaim olacakların dahi yeniden tezkere almaları ve bâyiler kendi taraflarından dükkânlarında başka adamlarını otırtmak istedikleri takdîrde kendi namlarına olan ruhsat tezkerelerini idârelere ibrâz ederek namlarının tezkerelerle idârelerdeki kaydlarına işaret ettirmeleri, fi 22 Muharrem sene 1296 ve fi 3 Kânûnusânî sene 1294. (15 Ocak 1879)

266 [15] **Vilayet ve taşralarda bulunan Rüsûmat idarelerinin Dersaâdet Pul Bey'iyye Memuriyetinden ne şekilde pul talep ve teslim alabileceğine ilişkin talimatın gönderildiği.**

Nezâret ve merkez müdîriyyetlerinin Dersaâdet Pul Bey'iyye Me'mûriyyeti'nden ne yolda pul talep ve celb ve kabz edeceklerini ve sairesini ma'rûf kaleme alınan beş maddeyi hâvî ta'lîmât ile beş nevi koçanın gönderildiği, fi 12 Muharrem sene 1300 ve fi 11 Teşrînisânî sene 1298. (23 Kasım 1882)

267 **Nezaret ve merkez müdüriyetlerinin talep ettikleri ve gönderilmesini istedikleri pulların cins ve miktarlarını eksiksiz bir şekilde hazırlayıp yazıyla bildirmeleri.**

Nezâret ve merkez müdîriyyetlerinin talep ve celb eyleyecekleri pulların envai ve mikdârlarınca lüzûm-ı sahîh tahakkuk ettirilerek ona göre iş'âr olunması, fi 10 Safer sene 1306 ve fi 4 Teşrinievvel sene 1304. (16 Ekim 1888)

268 **Taşralara gönderilecek pulların ne şekilde sayılacağı, eksik çıktığı taktirde ne şekilde işlem yapılacağı.**

Taşralara gönderilecek pulların ne yolda ta'dâd edileceğinin, tamam veya noksan zuhûr eylediği takdîrde ne yolda muâmele ve hareket olunacağının beyânına dair, fi 13 Recep sene 1293 ve fi 22 Temmuz sene 1292. (3 Ağustos 1876)

269 **Taşralara gönderilen pulların eksiksiz olarak yerine ulaştığına ilişkin tutanağın nazırlar ve muhasebe başkatipleri tarafından mühürlenmesi.**

---

[15] İkinci Takım'da 1099 numaralı tahrirata müracaat.

Taşralara gönderilecek pulların bi't-ta'dâd tamam zuhûr eylediği takdîrde vusûllerini mübeyyin tanzîm olunacak makbûz senedâtının nâzırlara iştiraken muhasebe başkatipleri tarafından dahi temhîr edilmesi, fi 21 Cemâziyelâhir sene 1294 ve fi 20 Haziran sene 1293. (2 Temmuz 1877)

270 **Taşralara gönderilen ve Rüsûmat merkezlerine ulaşan pul paketlerinin nazırlarca teslim alınması, nazırların olmadığı durumlarda ise bu işlemin muhasebe başkatipleri tarafından yapılması.**

Taşralara gönderilecek pul denklerinin merkezlere vusûlünde nâzırların mahall-i me'mûriyyetlerinden infikâk ettikleri zamana tesâdüf eylediği takdîrde heyet-i idâre hazinesinde muhasebe başkatipleri tarafından ta'dâd ve teselüm olunması, fi 7 Şaban sene 1291 ve fi 6 Ağustos sene 1290. (18 Ağustos 1874)

271 **Taşralara gönderilen pulların sayım ve teslimi sırasında yırtık pulların geciktirilmeksizin hemen iade edilmesi, sonradan yapılan başvuruların dikkate alınmayıp yırtık pul bedellerinin sorumlularından talep ve tahsil edileceği.**

Taşralara gönderilecek pulların hîn-i ta'dâd ve kabz ve teslîminde yırtıkları zuhûr eylediği takdîrde bilâ-tehir hemen iade olunması ve şayet aradan vakit geçirildikten sonra yırtık olarak gönderildiği iddia olunduğu hâlde kabûl olunmayıp esmânının tazmînen istihsâl kılınacağı. 3 Ramazan sene 1293 ve fi 9 Eylül sene 1292. (21 Eylül 1876)

272 **Taşralardan iade edilecek yırtık ve hasarlı pulların şekilleri tamamıyla görülecek şekilde kağıtlara yapıştırılması, bu pulların cins ve kıymetlerini gösteren listelerle beraber genel merkeze gönderilmesi.**

Taşralardan iade olunacak fersûde pulların şekilleri tamamıyla görülecek sûrette tabaka kağıtlara sırasıyla yapıştırılıp cins ve kıymetleri yapıştırılan mahallerin üzerlerine tahrîr olunarak tanzîm olunacak müfredât pusulalarıyla gönderilmesi, fi 16 Rebiülahir sene 1294 ve fi 18 Nisan sene 1293. (30 Nisan 1877)

273 **Taşra idarelerince iade edilen pulların hangi dükkanlardan ve hangi idarelerden iade alındığının yaftalar üzerinde belirtilmesi.**

Taşralardan iade olunacak pulların mevzû' oldukları dükkânların yaftaları

üzerine iade eden İdâre isminin işaret olunması, fi 7 Cemâziyelevvel sene 1306 ve fi 28 Kânunuevvel sene 1304. (9 Ocak 1889)

274 **Damga pullarının sağlam sandık ve dolaplar içerisinde saklanması, bu yerlerin sık sık kontrol edilerek fare girebilecek deliklerinin kapatılması, bu konuya dikkat edilmemesinden dolayı oluşabilecek zarar ve ziyanın sorumlularından talep ve tahsil edileceği.**

Damga pullarının muhkem sandık ve dolaplar derûnuna vaz' olunup ve sıkça sıkça yoklanılarak fare girebilecek delik peyda olduğu hâlde derhal tamir edilmesi ve buna dikkat olunmayıp da telefât vukua getirilecek olur ise muhafızlarına tazmîn ettirileceği, fi 29 Şevvâl sene 1293 ve fi 4 Teşrînisânî sene 1292. (16 Kasım 1876)

275 **Damga pullarının taş ve tuğladan yapılan kargir binalarda korunması.**

Damga pullarının kargir mahallerde hıfzedilmesi, fi 3 Rebiülahir sene 1299 ve fi 9 Şubat sene 1297. (21 Şubat 1882)

276 **Pul satılan yerlerde bir aylık ihtiyaç miktarından fazla pul bulundurulmaması, pulların korunduğu yerlerin kapılarının nazır veya merkez müdürü ile muhasebe başkatipleri tarafından müştereken mühürlenmesi, Mülhakat idarelerinde bu yerlerin müdür veya memurlar ile başkatip ve sandık eminleri tarafından mühürlenmesi.**

Pul satılan me'mûrlar nezdinde bir aylık sarfiyâta kâfî mikdârdan fazla pul bulundurulmaması ve pulların mahfûz olan mahaller kapılarının nâzır veyahut merkez müdîrleriyle muhasebe başkatipleri taraflarından müştereken tahtîm olunması ve Mülhakat İdâreleri'nde pulların mahfûz olan mahaller kapılarının dahi müdîrler veyahut me'mûrlar ile başkatip ve sandık eminleri taraflarından mühürlenmesi, fi 2 Ramazan sene 1298 ve fi 16 Temmuz sene 1297. (28 Temmuz 1881)

277 **Pul saklanan yerlerin müfettişlerce mühürlenmesine son verildiği.**

Pulların mahfûz olan mahaller kapılarının müfettişlere mühürlettirilmesinden sarf-ı nazar olunması, fi 4 Şevvâl sene 1298 ve fi 17 Ağustos sene 1297. (29 Ağustos 1881)

278 **Mülhakat idarelerinin ihtiyacı olan pulları teslim almak için müdür ve memurların Rüsûmat idarelerine bizzat gelmemesi, nezaret ve müdüriyet merkezlerince görevlendirilen güvenilir kişilere pul teslim edilebileceği.**

Mülhakat İdâreleri sarfiyâtı için müdîr ve me'mûrların pul almak üzere bizzat merkezlere gelmeyip nezâret ve müdîriyyet merkezlerinde irâe edecekleri mu'temed adamlara teslîmen irsâl olunması, fi gurre-i Recep sene 1293 ve fi 10 Temmuz sene 1292. (22 Temmuz 1876)

279 **Mülhakat idarelerinin ihtiyacı olan pulları teslim almak için müdür ve memurların Rüsûmat idarelerine bizzat gelmemesi, nezaret ve müdüriyet merkezlerince görevlendirilen güvenilir kişilere pul teslim edilebileceğinin yinelendiği.**

Mülhakat İdâreleri sarfiyâtı için müdîr ve me'mûrların pul almak üzere bizzat merkezlere gelmeyip nezâret ve müdîriyyet merkezlerinde irâe edecekleri mu'temed adamlara teslîmen gönderilmesi, fi 13 Ramazan sene 1297 ve fi 10 Mayıs sene 1296. (22 Mayıs 1880)

280 **Rüsûmat idarelerinin altı aylık ihtiyaçlarını dikkate alarak pul talebinde bulunması, Genel Merkezden geliş süresi gözönünde bulundurularak pulların tamamı bitmeden bir sonraki altı aylık ihtiyacın planlanması.**

Altı aylık İdâreye kâfî görünecek pulların birden talep olunması ve bu altı aylık pulların hitâmından evvel diğer altı aylığının talep ve celbi takdîr-i vakte muhtaç olduğu hesap olunarak ona göre vaktiyle davranılması, fi 21 Zilhicce sene 1292 ve fi 6 Kânûnusânî sene 1291. (18 Ocak 1876)

281 **Rüsûmat taşra idarelerinin üç aylık pul stokları kaldığı anda yeniden üç aylık pul talebinde bulunması.**

Taşralarda bulunan pulların mevcûdları üç aylık sarfa kifâyet edecek râddeye tenzîl eder etmez hemen bir üç aylık daha talep olunması, fi 15 Zilkade sene 1298 ve fi 26 Eylül sene 1297. (8 Ekim 1881)

282 **İdarelerde bulunan pul stoklarının sürekli olarak kontrol edilmesi, stokların altı aylık pul ihtiyacından ne kadar eksik olduğunun belirlenmesi ve eksik kalan kısmın talep edilmesi, zamanında pul talep edilmemesinden dolayı yaşanabilecek bir**

sıkışıklık durumunda Genel Merkez ile yapılan haberleşme giderlerinin sorumlularından talep ve tahsil edileceği.

İdârelerde bulunan pulların mevcûdu daima yoklanılarak sarfiyâtın derece-i devamına nazaran ne kadar müddet kifâyet edeceği ve bunların talep ve celbi ne kadar vakte muhtaç olduğu nazar-ı hesâba alınarak ve her türlü ihtimâlât derpiş olunarak mevcûdun altı aylık sarfa kâfî mikdâra iblâğı için ne mikdâr pul celbine lüzûm görünür ise talep olunması ve vaktiyle talep olunmayıp da idârelerdeki pulların mevcûdu azalmasından dolayı olunacak muhabere için verilecek Posta ve Telgraf ücretlerinin bâdilerine tazmîn ettirileceği, fi 13 Cemâziyelâhir sene 1307 ve fi 22 Kânûnusânî sene 1305. (3 Şubat 1890)

283 [16] **İdarelerce ihtiyaç duyulan pulların her cinsinden geçmiş altı aylık sarfiyat rakamları dikkate alınarak talep bordrosu düzenlenmesi, eskiye göre daha fazla talep edilen pullara ilişkin gerekli düzeltmelerin bordrolarda yapılması, gereğinden fazla pul talep edilmesi durumunda yapılacak haberleşme ücretlerinin sorumlularından talep ve tahsil edileceği.**

Celbine lüzûm görülen pulların her cinsinden altı aylık sarfa kâfî mikdârı sabıktaki sarfiyâta kıyasen tahmin ve takrîb olunarak ona göre talep bordrosunun tanzîm ve irsâl kılınması ve şayet sabıkından ziyâde pul sürülür de emsâlinden fazlası lüzûm görülür ise esbâbının bordrolarda tasrîh edilmesi ve bu muâmelenin hüsn-i cereyânına nâzır ve merkez müdîrleriyle muhasebe başkatipleri tarafından müştereken ve mütemâdiyen dikkat olunması ve yine fazla pul talep olunduğu takdîrde telgraf veyahut posta ile edilecek muhâberât ücretlerinin nâzırlar ve merkez müdîrleriyle muhasebe başkatiplerinden tazmînen istihsâl kılınacağı, fi 14 Zilhicce sene 1307 ve fi 19 Temmuz sene 1306. (31 Temmuz 1890)

284 **Zamanında pul talep edilmemesinden dolayı pul sıkıntısı yaşayan idarelere o bölgeye en yakın idarelerden pul gönderilmesi, pulsuz kalan idare memur ve başkatipleri hakkında soruşturma açılacağı.**

Vakit ve zamanıyla talep olunmamasından dolayı pulsuz kalan idârelere civar bulunan diğer idârelerden gönderilmesi ve böyle pulsuz kalan idârelerin

---

[16] İkinci Takım'da 914 numaralı tahriratı müracaat.

me'mûr ve başkatiplerinin taht-ı mes'uliyete alınacakları, fi 4 Cemâziyelevvel sene 1293 ve fi 15 Mayıs sene 1292. (27 Mayıs 1876)

285[17] **Damga Vergisi Kanunu uyarınca eski pullar bittiği anda yeni basılan pulların kullanımına başlanılacağı.**

Resm-i Damga Kanûnu'nun 6. maddesi mücîbince elvân-ı cedîde üzere tab' ettirilen pulların âtîk pulların hangi cinsinden mevcûdu hitâm bulup da pul celbine lüzûm görünür ise o vakit istenilerek sarf ve isti'mâle başlanılması, fi 27 Recep sene 1307 ve fi 7 Mart sene 1306. (19 Mart 1890)

286[18] **Pul bayiliği yapan dükkanlara asılacak levhaların toplu olarak istenilmesi.**

Pul bâyileri dükkânlarına ta'lîk olunmak üzere talep olunacak levhaların birer birer istenilmeyip lâ-akall 12 adedinin toptan talep olunması, fi 25 Rebiülahir sene 1303 ve fi 18 Kânûnusânî sene 1301. (30 Ocak 1886)

287 **Gemicilere mahsus geçiş tezkerelerinin Bahriye Nezaretince verileceği.**

Gemicilere mahsûs olan mürûr tezâkirinin Bahriye Nezâreti'nce i'tâ' kılınacağı, fi 26 Recep sene 1298 ve fi 11 Haziran sene 1297. (23 Haziran 1881)

288 **Geçiş tezkereleri ile pasaport evrakının senet ile teslim alınması.**

Mürûr ve pasaport evrâkının hükûmetlerden talep vukuunda bâ-senet teslim alınması, fi 5 Zilkade sene 1300 ve fi 25 Ağustos 1299. (6 Eylül 1883)

289 **Gazete ve ilanlarda kullanılacak olan yeni baskı pulların taşralara gönderilmesi hususunun Pul Bey'iyye Memuriyetine bildirildiği, Mülhakat idarelerinde bu pullardan yeter derecede bulundurulması.**

Taşralara gazete ve i'lânnâmeler için yeniden tertîb ve tab' ettirilen iki nevi pullardan gönderilmesi Pul Bey'iyye Me'mûriyyeti'ne bildirildiğinden mezkûr pullardan Mülhakat İdâreleri'nde bulundurulması beyânına dair, fi 17 Cemâziyelâhir sene 1308 ve fi 16 Kânûnusânî sene 1306. (28 Ocak 1891)

---

[17] İkinci Takım'da 911 numaralı tahrirata müracaat.
[18] İkinci Takım'da 1092 numaralı tahrirata müracaat.

290 **Bedelli ve bedelsiz geçiş tezkereleri ve şehadetnameler ile davar ve Sırplılara verilen izin belgeleri ve koçanların kullanılmaması.**

Semenli ve semensiz mürûr tezâkir ve şehâdetnâmeleriyle davar ve Sırplılara mahsûs verilen izinnâme ve koçanların kullanılmaması, fi 7 Cemâziyelevvel sene 1297 ve fi 5 Nisan sene 1296. (17 Nisan 1880)

291 **Kıymetli belgeler tedavülden kaldırılacağından ilan tarihinden itibaren üç ay içerisinde ellerinde kıymetli kağıt bulunan kişilerin bu kağıtları Rüsûmat idarelerine getirerek pul ile değiştirmesi, bu tarihten sonra kıymetli evrak üzerine yazılan her türlü işlemin pulsuz kabul edilerek ilgililerinden para cezası alınacağı.**

Evrâk-ı sahîhanın tedâvülden kaldırılacağı cihetle i'lânın tarih-i neşrinden itibaren üç ay zarfında yedlerinde bulunan evrâk-ı sahîhanın idârelere getirilip pul ile mübâdele edilmesinin ve bu mühletin inkızâ'sından sonra varaka-i sahîhaya yazılmış senet ve saire görülür ise pulsuz addi ile cezâ-yi nakdî alınacağının mersûl varaka mücîbince ve gazetelerle ahaliye i'lân ve işâ' edilmesi, fi 9 Zilhicce sene 1306 ve fi 25 Temmuz sene 1305. (6 Ağustos 1889)

292 **Kıymetli belgelerin tedavülden kaldırılmasıyla ilgili olarak açıklama yapıldığı.**

Evrâk-ı sahîhanın tedâvülden kaldırılacağı hakkında yazılan 291 numaralı ve fi 25 Temmuz sene 1305 (6 Ağustos 1889) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyenin tefsir edildiği, fi 20 Zilhicce sene 1306 ve fi 5 Ağustos sene 1305. (17 Ağustos 1889)

293 **Kıymetli belgelerin tedavülden kaldırılması sırasında bayilerde bulunan kıymetli belgelerin idarelerden, şahıslarda bulunan kıymetli belgelerin ise bayilerden alınıp alınmadığının araştırılması, bu belgelerin sahte veya kullanılmış olup olmadığına dikkat edilmesi.**

Evrâk-ı sahîhanın tedâvülden kaldırılacağı cihetle bâyiler yedlerinde bulunan evrâkın idârelerden ve efrâd yedinde bulunanların dahi bâyilerden alındığının idâre-i mecâlis-i inzimâm ve ma'lûmâtlarıyla sübût buldurulması ve bunların derûnunda müsta'mel ve sahte bulunmamasına dikkat olunması, fi 5

Rebiülahir sene 1307 ve fi 16 Teşrînisânî sene 1305. (28 Kasım 1889)

294 **İdarelere gönderilen Resmi Damga Kanunu kitapçığının kaç paradan satılacağı.**

İdârelerden bâyilerde otuzar ve bâyiler tarafından dahi efrada kırkar paraya fürûht olunmak üzere Resm-i Damga Kanûnu'ndan gönderildiği, fi 10 Rebiülevvel sene 1300 ve fi 8 Kânûnusânî sene 1298. (20 Ocak 1883)

B. Damga vergisi kanunu ve buna bağlı her türlü evrak işlemleri.

295 **Damga Vergisi Kanunu ile para cezalarının ne şekilde tahsil edileceğine ilişkin nizamnamelerin idarelere gönderildiği.**

Fi 6 Safer sene 1300 ve fi 5 Kânunuevvel sene 1298 (17 Aralık 1882) tarihinde neşrolunan 37 maddeyi hâvî Resm-i Damga Kanûnu ile cezâ-yi nakdînin sûret-i tahsîli hakkında 10 maddeyi muhtevî nizâmnâmenin gönderildiği, fi 4 Cemâziyelevvel sene 1300 ve fi 1 Mart sene 1299. (13 Mart 1883)

296 **Damga Vergisi Kanunu'nun düzeltilen 12. maddesi ile yeniden düzenlenen damga vergisi tarifesinin idarelere gönderildiği.**

Resm-i Damga Kanûnu'nun tashîh olunan 12. maddesi ile yeniden tanzîm olunan Rüsûm-ı Maktua Tarifesi'nin gönderildiği, fi 25 Safer sene 1303 ve fi 20 Teşrînisânî sene 1301. (2 Aralık 1885)

297 **Bütün senetlere ve diğer belgelere yapıştırılacak damga pullarının çizilerek iptal edilmesi hakkında kaleme alınan Damga Vergisi Kanunu'nun idarelere gönderildiği.**

Kâffe senedât ve evrâk-ı saireye yapıştırılacak pulların sûret-i ibtâli hakkında Resm-i Damga Kanûnu'nun ta'dîlen kaleme alınan 18. maddesinin gönderildiği, fi 20 Rebiülevvel sene 1305 ve fi 24 Teşrînisânî sene 1303. (6 Aralık 1887)

298 **Sahte damga ve sahte pul yaparak piyasaya sürenlerin en az 10 yıl, kullanılmış pulları bilerek yeniden kullananların ise üç yıl hapis cezasına çarptırılacağına ilişkin Damga Vergisi**

Kanunu'nun idarelere gönderildiği.

Sahte damga ve pul yapanlar ve sürmeye say' edenler hakkında on seneden ziyâde olmamak üzere muvakkat kürek veyahut kal'a bendlik cezası icrâ' olunacağı ve bilerek müsta'mel pul kullananların üç sene hapis edileceği hakkında Resm-i Damga Kanûnu'nun ta'dîl ve tashîhen kaleme alınan 31. maddesinin gönderildiği, fi 10 Cemâziyelâhir sene 1303 ve fi 4 Mart 1302. (16 Mart 1886)

299 **Ruhsatsız olarak damga pulu satanlarla ruhsatlı olmasına rağmen bu pulları üzerinde yazılı değerden daha yüksek fiyata satanlardan üç Osmanlı altını, tekrarı halinde ise altı Osmanlı altını para cezası alınması, bu tür usulsüz işlere yeltenen kişiler hakkında cezai işlem yapılmasına özen gösterilmesi.**

Bilâ-ruhsat Resm-i Damga pulu fürûht edenler ile ruhsatlı olup da bunları fi-mukarrer mîrîsinden ziyâde satanlardan üç yüzlük Osmanlı altını ve tekerrürü halinde iki misillû cezâ-yi nakdî alınacağı hakkında Resm-i Damga Kanûnu'na fi 7 Nisan sene 1302 (19 Nisan 1886) tarihinde zeyl olunan fıkra-yı nizâmiyyenin gönderildiği ve bunlara mütecâsir olanları tutulduğu hâlde hemen hükûmete mürâcaâtla fıkra-ı nizâmiyye-i mezkûre mücîbince icrâ'-yı muâmele-i cezâiyyeye fevkalâde dikkat ve i'tinâ' kılınması, fi 29 Şaban sene 1303 ve fi 21 Mayıs sene 1302. (2 Haziran 1886)

300[19] **Her çeşit emlak ve para kazandıran mülkün tapu devir ve intikal işlemleri ile ilgili belgelere bedelinin binde yirmisi oranında, pasaportlara ve av tezkerelerine üç kuruşluk, geçiş belgelerine bir kuruşluk, resmi dairelerde ve mal sandıklarında yapılacak her çeşit vergi ödemeleri ile mültezimler ve şahıslar tarafından verilecek makbuz ve ibra senetlerinden 100 kuruşa kadar olanlara 10 paralık, 100 kuruştan fazla olanlara ise 20 paralık pul yapıştırılması gerektiğine ilişkin Damga Vergisi Kanunu'na ilave edilen düzenlemenin idarelere gönderildiği, varidatı doğrudan doğruya Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne ait olan evraka yeni pullardan yapıştırılmaması, yapıştırıldığı taktirde pulsuz kabul edilerek para cezası alınacağı.**

[19] İkinci Takım'da 925-926 numaralı tahriratlara müracaat.

Bil-cümle emlâk ve akarın ferâğ ve intikal muâmelâtına dair tanzîm edilen zabtnâmeler binde 20 para resm-i nisbîyyeye ve pasaportlar ve Sayd-ı Berrî ve bahri tezâkiri maktûan üçer ve mürür tezkereleri maktûan birer kuruşluk pul ve resmine tâbi olacağı ve her nevi rüsûm ve tekâlif ve verginin ahz ve kabzını mübeyyin Devâir-i Resmiyye ile Mal Sandıkları'ndan ve emvâl-i mîrîyye mültezimleri taraflarından i'tâ' olunan makbûz ve ibrâ senetleri ve ale-l-umûm mükellefinin berâetlerine müteallik her nevi ibrâ senedâtının 100 kuruşa kadar meblâğı hâvî olanları 10 paralık ve 100 kuruştan ziyâde bir meblâğı muhtevî bulunanları dahi 20 paralık pul resmine tâbi olacağı ve ta'dâd olunan evrâka yapıştırılacak pulların üzerinde iş'ârat-ı mahsûsa bulunacağı hakkında Resm-i Damga Kanûnu'na fi 14 Temmuz sene 1304 (26 Temmuz 1888) tarihinde zeyl olunan mevâdd-ı nizâmiyyenin gönderildiği ve öteden beri vâridâtı doğrudan doğruya Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'ne ait olan evrâka yeni pullardan yapıştırılmaması ve yapıştırıldığı hâlde pulsuz itibar edilerek cezâ-yi nakdî alınacağı, fi 15 Zilhicce sene 1305 ve fi 11 Ağustos sene 1304. (23 Ağustos 1888)

301 Damga Vergisi Kanunu'na ilave olunan madde gereğince damga pulu yapıştırılması gereken belgelere pul yapıştırmaksızın veren ve yapıştırılan pulları iptal etmeyen veya gereğinden az pul yapıştıran memurların para cezasına çarptırılacağına ilişkin kanun maddesinin idarelere gönderildiği.

Resm-i Damga Kanûnu'na fi 14 Temmuz sene 1304 (26 Temmuz 1888) tarihinde zeyl olunan fikarât-ı kanûniye ahkâmınca Damga Resmi'ne tâbi olan Devâir-i Resmiyye makbûz ve ibrâ senedâtı ve pasaport ve mürûr ve Sayd-ı Berrî ve bahrî tezkereleriyle emlâk zabtnâmelerini iktizâ' eden pulu yapıştırmaksızın i'tâ' eden veya pulu yapıştırılıp da Resm-i Damga Kanûnu ahkâmına tevfîkân ibtâl etmeyen veyahut hadd-i nizâmiyyesinden dûn pul yapıştıran me'mûrlar Resm-i Damga Kanûnu'nun 22. maddesi mücîbince lâzım gelen cezâ-yi nakdîyi i'tâ' edeceklerine dair kanûn-ı mezkûrun 22. maddesine fi 14 Cemâziyelevvel sene 1307 ve fi 25 Kânunuevvel sene 1305 (6 Ocak 1890) tarihinde zeyl olunan fikra-yı kanûniyenin gönderildiği, fi 18 Recep sene 1307 ve fi 26 Şubat sene 1305. (10 Mart 1890)

302 Taahhütlü mektuplara ve telgraf makbuz senetlerine yapıştırılması gereken pulların iptal edilmemesi durumunda alınması gereken para cezasının posta ve telgraf

memurlarının maaşından kesileceği, toplanacak para cezalarının İhbariye Nizamnamesi doğrultusunca paylaştırılacağı.

Emânet ve taahhütlü mekâtib ve telgraf makbûz senedâtına yapıştırılıp Resm-i Damga Kanûnu ahkâmına tevfikân ibtâl olunmayan pullar için ahzı lâzım gelen cezâ-yi nakdînin pulu ibtâl etmeyen Posta ve Telgraf me'mûrlarının maâşından bâ-tevkif Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'ne gönderileceği ve cezâ-yi nakdî-i mezkûrun kaçak ihbâriyyelerine dair olan ta'lîmât ahkâmına tevfikân taksim edileceği hakkında Resm-i Damga Kanûnu'nun 23. maddesine fi 26 Zilhicce sene 1305 ve fi 22 Ağustos sene 1304 (3 Eylül 1888) tarihinde zeyl olunan fikra-yı kanûniyenin gönderildiği, fi 11 Safer sene 1306 ve fi 5 Teşrinievvel sene 1304. (17 Ekim 1888)

303 Damga Vergisi Kanunu'na ilave olunan madde gereğince damga pulu yapıştırılması gereken belgelere pul yapıştırmaksızın veren ve yapıştırılan pulları iptal etmeyen veya gereğinden az pul yapıştıran memurların bu paraları nakit olarak ödeyememesi durumunda maaşlarından kesinti yapılarak tahsil edilmesi.

Devâir-i Resmiyye makbûz ve ibra senedâtı ve pasaport ve mürûr ve Sayd-ı Berrî ve bahrî tezkereleriyle emlâk ve zabtnâmelerini iktizâ' eden pulu yapıştırmaksızın i'tâ' eden veya pulu yapıştırıp da Resm-i Damga Kanûnu ahkâmına tevfikân ibtâl etmeyen veyahut hadd-i nizâmiyesinden dûn pul yapıştıran me'mûrdan Resm-i Damga Kanûnu'nun 22. maddesinin zeyli ahkâmınca alınacak cezâ-yi nakdîyi nakden vermediği hâlde maâşından kat ve tevkif olunması husûsuna meclis-i hass-ı vükelaca karâr sudûr buyurulduğu ve keyfiyyet Maliye Nezâreti Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle'ye iş'âr buyurulduğu, 10 Rebiülahir 1308 ve 11 Teşrînisânî 1306. (23 Kasım 1890)

304 Gereğinden az pul yapıştırılmış belgeleri kabul ederek bir yerden başka bir yere havale eden veya işleme koyan memurlardan eksik pul bedellerinin alınacağı, pulların eksiklik derecesine göre memurlardan ne kadar para cezası talep edileceği.

Miktar-ı muayyeninden noksan pul yapıştırılmış evrâk sûretlerini kabûl ile bir mahalle havâle eden ve icrâ'-yı muâmele eyleyen me'mûrînden ikmâli noksan ettirildikten sonra noksan pul nısf derecesinde olur ise 25 kuruş ve bütün

bütün pulsuz olur ise yarım altın cezâ-yi nakdî alınması ve bir varakaya ihraç edilen suver-i adîde için üç kuruşluk pul vaz'ıyla iktifâ' olunması husûslarına irâde-i aliyye müteallik buyurulduğu, fi 14 Zilkade sene 1303 ve fi 2 Ağustos sene 1302. (14 Ağustos 1886)

305 **Damga Vergisi Kanununda yapılan yeni düzenlemeyle damga vergisine tabi evrak ve senet cinslerini içeren listenin idarelere gönderildiği.**

Resm-i Damga Kanûnu'na fi 17 Zilkade sene 1305 ve fi 14 Temmuz sene 1304 (26 Temmuz 1888) tarihinde zeyl olunan mevâdd-ı nizâmiyyede ta'dâd olunan evrâktan mâ-adâ mevâdd-ı mezkûre mücibince Resm-i Damga'ya tâbi tutulacak evrâk ve senedâtın envai ve ecnasını mübeyyin cetvelinin gönderildiği, fi 27 Cemâziyelâhir sene 1306 ve fi 16 Şubat sene 1304. (28 Şubat 1889)

306 **Senet ve diğer belgelere pul yapıştırılmasına ve gerektiği şekilde iptal edilmesine özen gösterilmesi, kullanılmış pulları tekrardan kullananlar hakkında yasal işlem yapılacağı, bu konulara gerekli hassasiyeti göstermeyen Düyûn-ı Umumiyye memurlarının sorumlu tutulacağı.**

Senedât ve evrâk-ı saire üzerine yapıştırılmakta olan pulların gerek yapıştırılması ve gerek ibtâli muâmelesine dikkat olunması ve mükerrer pul isti'mâl edildiği tahakkuk edenler hakları hakkında hükm-i kanûnun îfâ olunması husûsları Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden Devâir-i Âliye ile Vilâyât-ı Celîle'ye iş'âr buyurulduğu ve bu muâmeleye Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları taraflarından daha ziyâde dikkat olunması ve her hangi Düyûn-ı Umûmiyye me'mûrunun şu muâmeleye adem-i dikkat ve i'tinâsı tebeyyün eder ise hakkında nizâmen mukarrer olan muâmelenin icrâ'sından başka vazifesince dahi mes'ul tutulacağı, fi 10 Muharrem sene 1301 ve fi 29 Teşrinievvel sene 1299. (10 Kasım 1883)

307 **Taşra Şer'iyye, Nizamiye ve Ceza Mahkemeleri ile bunların şubelerinde ve hükümet dairelerinde Damga Vergisi Kanunu'na uyulup uyulmadığının Maliye müfettişlerince kontrol edileceği, Maliye müfettişlerinin bu konularda Düyûn-ı Umumiyye memurlarına yardımcı olacakları.**

Taşra Mahâkim-i Şer'iyye ve nizâmiyye ve cezaiyyesi ile onların şuabâtında ve mahalleri devâir-i hükûmetinde Resm-i Damga Kanûnu ahkâmının tamamen

icrâ'sına riâyet edilip edilmediğinin tedkik ve taharrîsi husûsu Adliye Nezâret-i Celîlesi'nden Adliye Müfettişleri'ne ve Divân-ı Muhasebât Risâyet-i Aliyyesi'nden dahi Maliye Müfettişleri'ne iş'âr buyurulduğu ve mezkûr müfettişlerin bu bâbda Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları'na muâvenet edecekleri, fi 19 Muharrem sene 1303 ve fi 17 Teşrinievvel sene 1301. (29 Ekim 1885)

308 **Emlak ve gayrimenkullerin tapu devir ve intikal işlemleri için düzenlenecek belgelere emlak değerinin binde yarımı oranında pul yapıştırılacağı.**

Emlâk ve akarın ferâğ ve intikal muâmelâtına dair tanzîm olunan zabtnâmelerin taşralarca ferâğ ve intikâl muâmelât-ı resmiyyesinin icrâ'sını mütcakip ashâb-ı emlâk ve araziye verilen muvakkat ilmühaberler olduğu cihetle zabtnâmelere binde yarım itibarıyla yapıştırılacak pulların mezkûr ilmühaberlere ilsâk olunması, fi 4 Recep sene 1306 ve fi 22 Şubat sene 1304. (6 Mart 1889)

309 **Kara avcılığı yapanlara verilecek tezkerelere üçer kuruşluk pul yapıştırılmasına dikkat edilmesi, aksine hareket eden sorumlular hakkında yasal işlem yapılacağı.**

Sayd-ı mahî tezkerelerine devaire mahsûs üçer kuruşluk pul yapıştırılmasına dikkat olunması ve aksi halinde bâdîlerinin mes'ul tutulacağı, fi 19 Rebiülahir sene 1307 ve fi 30 Teşrînisânî sene 1305. (12 Aralık 1889)

310 **Gümrük idarelerine sunulacak konşimento, ordino ve pusulalar ile bunların suretlerinin her birine üçer kuruşluk pul yapıştırılması, vapur acentaları ve demiryolu idareleri ile diğer araç sahipleri tarafından Rüsûmat idareleri ve resmi dairelere yazılacak tebligatların 40 paralık arzuhal kağıtları üzerine yazılması, Damga Vergisi Kanununda belirtilen diğer belgelere da pul yapıştırılacağı.**

Gümrük idârelerine ibrâz olunacak konşimento ve ordino ve pusulaları ile sûretlerinin beher nüshasına onar paralık ve manifesto ve listelerle sûretlerinin beher nüshasına üçer kuruşluk pul yapıştırılması ve vapur acenteleri ve gerek demiryolu idâreleri vesair nakiller tarafından Rüsûmat İdâreleri ile sair mevâki-i resmiyyeye tahrîren vuku' bulacak tebligatın kırkar paralık arzuhal ve istek edenlerin üç kuruşluk tezkere ve takrîrlik kağıt üzerine yazmaları ve Resm-i Damga Kanûnu'nda münderic bazı evrâkın ta'dâdıyla anlara dahi pul

yapıştırılmak lâzım geleceği, fi 17 Safer sene 1292 ve fi 13 Mart sene 1291. (25 Mart 1875)

311 **Vapur acentelerince düzenlenen taşıma belgelerine onar paralık pul yapıştırılacağı.**

Vapur acentelerinden verilecek hamûle senetlerine onar paralık pul yapıştırılacağı, fi 17 Ramazan sene 1301 ve fi 28 Haziran sene 1300. (10 Temmuz 1884)

312 **Medreseler tarafından medrese talebeleri için verilecek kefalet senetleri ile işlediği bir suçtan dolayı devlet tarafından gözaltına alınan kişilerden alınacak şahsi kefalet senetlerine kırkar paralık pul yapıştırılacağı.**

Medreseler tarafından talebe-i ulûm için verilecek kefâlet senetleriyle bir cünha ve kabahatten dolayı hükûmete celb olunan eşhâstan alınacak kefâlet-i nefsiyyelere kırkar paralık pul yapıştırılması, fi 23 Recep sene 1292 ve fi 13 Ağustos sene 1291. (25 Ağustos 1875)

313 **Medrese talebeleri ile işlediği bir suçtan dolayı devlet tarafından gözaltına alınan kişilerden ve askerlik hizmetine girmek için başvuruda bulunan kişilerden alınacak kefaletnamelere kırkar paralık pul yapıştırılacağı.**

Talebe-i ulûm ile cünha ve saireden dolayı hükûmetten celb olunacak eşhâstan ve silk-i zabtiyyeye dehâlet edeceklerinden alınacak kefâletnâmelere kırkar paralık pul yapıştırılmasına Şûrâ-yı Devlet'çe karâr sudûr buyurulduğu, fi 3 Recep sene 1308 ve fi 31 Kânûnusânî sene 1306. (12 Şubat 1891)

314 **Ceza Mahkemeleri ile Polis Meclislerinden alınacak nakdi teminat ve kefalet senetlerine kırkar paralık, Şer'iyye Mahkemelerince düzenlenecek ve tebliğ olunacak davet ve çağrı belgelerine yirmişer paralık pul yapıştırılacağı.**

Mahâkim-i Cezâiyye ile Polis Meclisleri'nden alınacak kefâlet-i nakdiyye ve nefsiyye senedâtına kırkar paralık ve Mahâkim-i Şer'iyye'den tanzîm ve tebliğ olunacak celb ve davet ve ihzâr varakalarına yirmişer paralık pul yapıştırılması, fi 8 Safer sene 1302 ve fi 15 Teşrînisânî sene 1300. (27 Kasım 1884)

315 **Ceza Mahkemeleri ile şubelerince düzenlenecek çağrı, davet ve ihzâr belgelerine pul yapıştırılmaması, ancak bu belgelerin**

Nizamiye mahkemelerinin hukuk ve ticaret bölümlerinden düzenlenmesi durumunda yirmişer paralık pul yapıştırılması, Ceza Daireleri ile polis Meclislerinden alınacak nakdi ve şahsi kefalet senetlerine kırkar paralık pul yapıştırılması.

Mahâkim-i Cezaiyye ile şuabatı olan devâir-i istintâkiyeden tanzîm olunacak celb ve davet ve ihzâr varakalarına pul yapıştırılmayıp fakat işbu evrâk Mahâkim-i Nizâmiyye'nin hukuk ve ticaret kısımlarından tanzîm edildiği sûrette yirmişer paralık pul yapıştırılması ve devâir-i cezâiyye ile Polis Meclisleri'nden alınacak kefâlet-i nakdiye ve nefsiyye senetlerine kırkar paralık pul yapıştırılması, fi 22 Cemâziyelâhir sene 1302 ve fi 27 Mart sene 1301. (8 Nisan 1885)

316 **Silah altında iken vefat eden ordu mensûblarının veraset ilamlarına pul yapıştırılmayacağı, askerlik mesleğine katılmak isteyenlerden alınacak kefalet senetlerine kırkar paralık pul yapıştırılacağı.**

Silah altında vefât eden efrâd-ı askeriyye veresesinin sübût-ı verasetlerini musaddak i'tâ' olunacak ilâmat-ı şer'iyyeye pul yapıştırılmayacağı ve asâkir-i zabtiye silkine dehâlet edeceklerden alınacak kefâlet senetlerine kırkar paralık pul yapıştırılacağı, fi 28 Rebiülevvel sene 1302 ve fi 3 Kânûnusânî sene 1300. (15 Ocak 1885)

317 **Fener idareleri resmi daire statüsünde olduğundan damga vergisi işlemlerinin diğer resmi dairelerdeki gibi uygulanacağı.**

Fener İdâreleri devâir-i resmiyyeden madud bulunduğu cihetle Resm-i Damga Muâmelâtı'nca devâir-i saire misillû muâmele olunacağı, fi 29 Recep sene 1292 ve fi 19 Ağustos sene 1291. (31 Ağustos 1875)

318 **Yabancı ülke konsolosluklarınca resmi dairelere verilecek resmi yazı ve beyannamelerin Damga Vergisinden muaf olduğu, ancak bu belgelerin asıl ve suretleri ile konsolosların kendi vatandaşları ile yapacakları şahsi işlemler için düzenlenecek belgelerin Damga vergisine tabi olduğu.**

Düvel-i ecnebîyye konsolosları tarafından devâir-i resmiyyeye verilecek takrîr ve beyânnamelerin Resm-i Damga'dan muaf tutulacağı ve fakat mezkûr takrîr ve beyânnamelere merbût ve melfûf devlet-i metbuaları tebeası taraflarından

verilmiş istid'â' ve evrâk-ı saire asıllarının veyahut sûretlerinin ve konsolosların ahali ile vuku' bulacak muâmele-i zatiyeleri için tanzim olunacak evrâkın Resm-i Damga'ya tâbi olacağı, fi 23 Zilhicce sene 1292 ve fi 8 Kânûnusânî sene 1291. (20 Ocak 1876)

319 **Haciz belgeleri ile suretlerine kırkar paralık pul yapıştırılacağı.**

Sikvestro varakaları ile sûretlerine kırkar paralık pul yapıştırılması, fi 29 Safer sene 1293 ve fi 13 Mart sene 1292. (25 Mart 1876)

320 **Karantina idareleri, Adliyelere ve resmi dairelere tanıklık için verilecek şehadetnamelere üçer kuruşluk pul yapıştırılacağı.**

Karantina İdâreleri ile Mahâkim-i Adliye ve devâir-i resmiyyeden li-ecl-il ihticâc verilecek şehâdetnâmelere üçer kuruşluk pul yapıştırılacağı ve keyfiyyet Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden Devâir-i Âliye ile Vilâyât-ı Celîle'ye iş'âr buyurulduğu, fi 25 Zilkade sene 1299 ve fi 25 Eylül sene 1298. (7 Ekim 1882)

321 **Resmi daireler ve İdare Meclislerince zimmeti olmayan memurlara verilen mazbata ve şehadetnameler ile Düyûn-ı Umumiyye idarelerince Rüsûmat memurlarına verilen şehadetnamelere üçer kuruşluk pul yapıştırılacağı.**

Devâir-i Resmiyye ile Mecâlis-i İdâre'den me'mûrîn-i devlet yedlerine verilecek tebriye-i zimmet mazbata ve şehâdetnâmelerine üçer kuruşluk pul yapıştırılması Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle'ye iş'âr buyurulduğu ve Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'nden me'mûrîn-i rüsûmiyyeye verilecek şehâdetnâmelere dahi üçer kuruşluk pul yapıştırılması, fi 8 Şaban sene 1301 ve fi 21 Mayıs sene 1300. (2 Haziran 1884)

322[20] **Mahkeme ve meclislerce talep edilen ve belediyelerce verilecek bina haritalarının suretlerine üçer kuruşluk, Liman idarelerince gemi kaptanlarına verilecek fırtına belgelerine onar kuruşluk pul yapıştırılacağı.**

Mahâkim ve mecâlisde ihticâca sâlih Devâir-i Belediye ve saireden verilecek ebniye harîtaları sûretlerine üçer kuruşluk pul yapıştırılmasına Şûrâ-yı Devlet'çe karâr sudûr buyurulduğu ve keyfiyyet Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden

[20] İkinci Takım'da 940 numaralı tahrirata müracaat.

Vilâyât-ı Celîle'ye iş'âr buyurulduğu ve Liman İdâreleri'nden sefain kaptanlarına verilecek pruvadi-fırtına varakalarına onar kuruşluk pul yapıştırılacağı, fi 17 Rebiülahir sene 1302 ve fi 22 Kânûnusânî sene 1300. (3 Şubat 1885)

323[21] **Hükümetlerce devlet memurlarına verilecek zimmetleri olmadığına dait mazbatalar ile muhasebe defterlerinin asıllarına pul yapıştırılmaması, fakat memurlar tarafından talep edilen belgelerin ikinci nüshalarına üçer kuruşluk pul yapıştırılması, sözkonusu belgelerin resmi dairelere dilekçe eki olarak verilmesi durumunda ise evrak suretlerine pul yapıştırılmasına gerek bulunmadığı.**

Hükûmetlerden me'mûrîn-i devlet yedlerine verilecek tebriyye-i zimmet mazbatalarıyla devr-i muhasebe defterlerinin asıllarına pul yapıştırılmayıp fakat me'mûrîn cânibinden talep ve ahz edilen nüsha-i saniyelerine üçer kuruşluk pul yapıştırılmasına Şûrâ-yı Devlet'çe ve bunların diğer sûretleri me'mûrîn tarafından bi'l-ihraç arzuhâle rabten devâir-i resmiyyeye takdim olunduğu takdîrde mezkûr sûretlere pul yapıştırılmamasına dahi Encümen-i İdâre-i Maliye'ce karâr verildiği, fi 11 Cemâziyelâhir sene 1302 ve fi 16 Mart sene 1301. (28 Mart 1885)

324 Hal tercümelerine eklenecek mazbata, şehadetname ve muhasebe defterlerinin suretlerine üçer kuruşluk pul yapıştırılacağı.

Terâcim-i ahvâl evrâkına rabtolunacak mazbata ve şehâdetnâme ve devr-i muhasebe defterleri sûretlerine üçer kuruşluk pul yapıştırılacağı, fi 11 Recep sene 1302 ve fi 14 Nisan sene 1301. (26 Nisan 1885)

325[22] **Hal tercümelerinin gerek aslına ve gerekse eki niteliğindeki mazbata ve şehadetname suretlerine üçer kuruşluk pul yapıştırılacağı.**

Terâcim-i ahval evrâkının gerek aslına ve gerek merbûtâtından bulunan mazbata ve şehâdetnâme sûretlerine üçer kuruşluk pul yapıştırılmasına Şûrâ-yı Devlet'çe karâr sudûr buyurulduğu ve keyfiyyet Vilâyât-ı Celîle'ye iş'âr buyurulduğu, fi 23 Cemâziyelâhir sene 1304 ve fi 7 Mart sene 1303. (19

[21] İkinci Takım'da 940 numaralı tahrirata müracaat.
[22] İkinci Takım'da 936 numaralı tahrirata müracaat.

Mart 1887)

326[23] **Resmi sıfata hâiz olanlar dışındaki diğer tüm doktorlar tarafından verilen tüm raporlara (fakir ve ihtiyaç sahiplerine verilenler hariç) üçer kuruşluk pul yapıştırılacağı.**

Sıfat-ı resmiyyeyi hâiz olanlardan mâ-adâ sair bil-cümle etıbbâ tarafından fakat fukarâ' ve muhtâcîn müstesna olmak üzere me'mûrîn ve saireye verilecek raporlara üçer kuruşluk pul yapıştırılacağı, fi 8 Muharrem sene 1302 ve fi 16 Teşrinievvel sene 1300. (28 Ekim 1884)

327 Emlak idarelerince kefaletnamelerin arkasına yazılacak kayıt suretleri ile telgrafhanelerden verilecek telgraf suretlerine üçer kuruşluk pul yapıştırılacağı.

Kefâletnâmeler zahrına tahrîr-i emlâk idârelerinden yazılan kayd sûretleriyle telgrafhânelerden verilecek telgrafnâme sûretlerine üçer kuruşluk pul yapıştırılacağı, fi 10 Rebiülevvel sene 1307 ve fi 23 Teşrinievvel sene 1305. (4 Kasım 1889)

328 Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezinden verilecek akçe havale evraklarının arkasına akçenin teslim alındığını belirten şerhin yazılması ve onun altına belli bir oranda pul yapıştırılması.

Nezâret-i Umûmiyye'den verilecek akçe havâlenâmeleri zahrına akçenin kabz olunduğunu müş'ir, ashâbı tarafından verilecek şerhler zîrine nisbî pul yapıştırılması, fi 14 Cemâziyelâhir sene 1300 ve fi 9 Nisan sene 1299. (21 Nisan 1883)

329 Her ne miktarda olursa olsun düzenlenecek kefalet senetlerine ve kefaletname belgelerine onar kuruşluk pul yapıştırılacağı.

Gerek mebâliğ-i muayyen ve gerek gayr-i muayyen olarak verilecek kefâlet senetleri ile ve kefâletnâmelere onar kuruşluk pul yapıştırılması husûsuna irâde-i aliyye müteallik buyurulduğu, fi 15 Cemâziyelâhir sene 1300 ve fi 11 Nisan sene 1299. (23 Nisan 1883)

330 Her ne miktarda olursa olsun düzenlenecek kefalet

[23] İkinci Takım'da 935 numaralı tahrirata müracaat.

senetlerine ve kefaletname belgelerine onar kuruşluk pul yapıştırılmasıyla ilgili yazının Maliye Nezaretinden ilgili yerlere gönderildiği, bir kişinin birkaç memura kefil olması durumunda her bir memur için ayrı ayrı kefalet senedi düzenlenmesi gerektiği.

Gerek meblâğ-ı muayyen ve gerek gayr-ı muayyen olarak verilecek kefâlet senetleri ile kefâletnâmelere onar kuruşluk pul yapıştırılması hakkında Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden vilayât-ı celîleye tastîr buyurulan muharrerât-ı aliyyenin gönderildiği ve bu bâbda Ticaret Nezâret-i Celîlesi'nden Orman Müfettiş ve Maden Müdîrlüklerine dahi tebliğat-ı mukteziye icrâ' buyurulduğu ve bir adamın birkaç me'mûra birden kefâlet edeceği takdîrde her birerleri ayrı ayrı kefâlet senedi tanzîm kılınacağı, fi gurre-i Zilhicce sene 1301 ve fi 10 Eylül sene 1300. (22 Eylül 1884)

331 **Mahkeme ve resmi dairelerle yapılan yazışma belgeleri üzerine kefalet ve vekalet bilgilerini içeren şerhlerin yazılması, mahkemeler huzurunda sözlü olarak vekalet tescili yapıldığı taktirde bunların altına onar kuruşluk pul yapıştırılması, bu durumun Adliye Nezaretince tüm adliye çalışanlarına yazı ile bildirildiği.**

Mahâkim ve devâirde muâmele cereyân eden evrâk üzerine kefâlet ve vekâleti müş'ir şerh yazıldığı veyahut huzur-ı muhâkemelerde şifâhen tescîl-i vekâlet olunduğu hâlde bunların zîrine dahi onar kuruşluk pul yapıştırılması husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişahî şeref-sunuh buyurulduğu ve keyfiyyet Adliye Nezâret-i Celîlesi'nden bil-cümle me'mûrîn-i adliyeye iş'âr buyurulduğu, fi 20 Zilhicce sene 1302 ve fi 17 Eylül sene 1301. (29 Eylül 1885)

332 **Borç senetleri dışında kalan her çeşit kefalet senetlerine onar kuruşluk, 20.000 kuruşa kadar olan borç senetlerine kefaletten dolayı asıl borç senedine yapıştırılacak pul miktarı kadar ilave pul yapıştırılacağı, 20.000 kuruştan daha fazla olan borç senetlerine nisbî pul miktarının yanısıra ayrıca kefaletten dolayı onar kuruşluk pul yapıştırılması gerektiği.**

Deyn senedâtından mâ-adâ her nevi kefâleti hâvî ayrıca tanzîm olunacak senedâta onar kuruşluk ve 20.000 kuruşa kadar olan deyn senedâtına kefâleti mutazammın yazılacak hâmiş ve zahriyyelere asıl senede yapıştırılacak nisbî pul kadar ayrıca pul yapıştırılması ve 20.000 kuruştan yukarı olan deyn

senedâtına nisbî pul yapıştırıldıktan başka kefâlet-i mutazammın yazılacak hâmiş ve zahriyyelere dahi ayrıca onar kuruşluk pul yapıştırılacağı ve aşar iltizâm edecek olanların verecekleri senedâta dahi pul yapıştırılması, fi 27 Şevvâl sene 1303 ve fi 17 Temmuz sene 1302. (29 Temmuz 1886)

333 **Borç senetleri dışında kalan her çeşit kefalet senetlerine onar kuruşluk, 20.000 kuruşa kadar olan borç senetlerine kefaletten dolayı asıl borç senedine yapıştırılacak pul miktarı kadar ilave pul yapıştırılacağı, 20.000 kuruştan daha fazla olan borç senetlerine nisbî pul miktarının yanısıra ayrıca kefaletten dolayı onar kuruşluk pul yapıştırılması gerektiğinin yeniden bildirildiği.**

Deyn senedâtından mâ-adâ her nevi kefâleti hâvî ayrıca tanzîm olunacak senedâta onar kuruşluk ve 20.000 kuruşa kadar olan deyn senedâtına kefâlet-i mutazammın yazılacak hâmiş ve zahriyyelere asıl senede yapıştırılacak nisbî pul kadar ayrıca pul yapıştırılması ve 20.000 kuruştan yukarı olan deyn ve mültezim senedâtına nisbî pul yapıştırıldıktan başka kefâlet-i mutazammın yazılacak hâmiş ve zahriyyelere dahi ayrıca onar kuruşluk pul yapıştırılacağı te'kîden bildirildiği, fi 5 Cemâziyelevvel sene 1304 ve fi 18 Kânûnusânî sene 1302. (30 Ocak 1887)

334[24] **Her çeşit kefalet senetlerine eskiden olduğu gibi 10 kuruşluk pul yapıştırılması, 20.000 kuruşa kadar olan borç senetlerine kefaletten dolayı asıl borç senedine yapıştırılacak pul miktarı kadar ilave pul yapıştırılması, 20.000 kuruştan daha fazla olan borç senetlerine nisbî pul miktarının yanısıra ayrıca kefaletten dolayı onar kuruşluk pul yapıştırılması gerektiği.**

Her nevi kefâleti hâvî ayrıca tanzîm olunacak senedât kemâ-kân 10 kuruşluk pula tâbi olmak şartıyla 20.000 kuruşa kadar olan deyn senedâtına kefâlet-i mutazammın yazılacak hâmiş ve zahriyyelere asıl senede yapıştırılacak nisbî pul kadar ayrıca pul yapıştırılması ve 20.000 kuruştan yukarı olan deyn senedâtına nisbî pul yapıştırıldıktan başka kefâlet-i mutazammın yazılacak hâmiş ve zahriyyelere dahi onar kuruşluk pul yapıştırılması husûsuna irâde-i aliyye mütealliktir buyurulduğu, fi 5 Zilhicce sene 1305 ve fi 1 Ağustos sene 1304. (13 Ağustos 1888)

---

[24] İkinci Takım'da 930 numaralı tahrirata müracaat.

335 **Zincirleme kefalet yoluyla köy halkına ihale edilen köy aşarının 20.000 kuruşa kadar olması durumunda alınacak senetlere 10 kuruşluk, 20.000 kuruştan fazla olması durumunda ise belli bir oran üzerinden pul yapıştırılıp kefalet için ayrıca pul yapıştırılmasına gerek olmadığı.**

Kefâlet-i müteselsile ile ahâlisine ihale olunan kurâ aşarı için alınacak senedâtın hâvî oldukları meblâğ mikdârı 20.000 kuruşa kadar olduğu hâlde 10 kuruşluk ve 20.000 kuruştan ziyâde meblâğı muhtevî oldukları hâlde nisbetine göre nisbî pul yapıştırılmakla iktifâ' olunup kefâlet için başkaca pul vaz'ı îcâb etmeyeceğine Şûrâ-yı Devlet'çe karâr sudûr buyurulduğu, fi 4 Safer sene 1305 ve fi 10 Teşrinievvel sene 1303. (22 Ekim 1887)

336 **Kiralama veya kiraya verme sözleşmelerinin altına kefiller tarafından yazılacak şerhlere onar kuruşluk pul yapıştırılacağı.**

İcâr ve isticâr mukavelenâmeleri zîrine küfelâ tarafından yazılacak şerhlere başkaca onar kuruşluk pul yapıştırılacağı, fi 19 Zilhicce sene 1304 ve fi 26 Ağustos sene 1303. (7 Eylül 1887)

337 **Belediyeye ait çeşitli vergi gelirlerinin ihalesi sonrasında düzenlenecek senetlerin alt kısmına kefiller tarafından yazılacak şerh ve taahhüt kayıtlarının altına onar kuruşluk pul yapıştırılması, aksi durumda sorumlular hakkında yasal işlem yapılacağı.**

Belediyeye ait rüsûm-ı mütenevvianın ihalesinde tanzîm olunacak senedât hâmişine küfelâ tarafından yazılacak şerhler ve taahhütler zîrine başkaca onar kuruşluk pul yapıştırılacağı cihetle buna riâyet olunmadığı takdîrde derhal mâfevklerine mürâcaâtla hükm-i kanûnun icrâ' ettirilmesi, fi 17 Rebiülahir sene 1305 ve fi 21 Kânunuevvel sene 1303. (2 Ocak 1888)

338 **Telgraf ve Posta idareleri tarafından kamu idareleri adına alınıp verilecek makbuz senetlerine pul yapıştırılmaması, ancak bu idarelerce şahıslara verilecek makbuz senetlerine onar paralık pul yapıştırılması gerektiği.**

Telgraf ve Posta İdâreleri'nden devâir-i mîriye namına alınıp verilecek makbûz senedâtına pul yapıştırılmayıp fakat mezkûr idârelerden efrada verilecek makbûz senedâtına onar paralık pul yapıştırılmasına Şûrâ-yı Devlet'çe karâr

verildiği ve keyfiyyet Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle'ye iş'âr buyurulduğu, fi 13 Muharrem sene 1301 ve fi 1 Teşrînisânî sene 1299. (13 Kasım 1883)

339 **Telgraf ve Posta idareleri tarafından şahıslara verilecek makbuz senetlerine onar paralık pul yapıştırılması gerektiğinin Posta İdaresi tarafından tüm başmüdürlüklere yazı ile bildirildiği.**

Telgraf ve Posta İdâreleri'nden efrada verilecek makbûz senedâtına onar paralık pul yapıştırılması Posta ve Telgraf Nezâret-i Aliyyesi'nden evvelce bil-cümle baş müdîrâne iş'âr buyurulduğu, fi selh-i Cemâziyelevvel sene 1302 ve fi 5 Mart sene 1301. (17 Mart 1885)

340 **Telgraf ve Posta idareleri tarafından şahıslara verilecek paket, taahhütlü mektup ve telgraf makbuz senetlerine eski pullardan yapıştırılması, bu durumun Posta İdaresi tarafından tüm baş müdürlüklere yazı ile bildirildiği.**

Telgraf ve Posta İdâreleri'nden efrada verilecek emânet ve taahhütlü mekâtib ve telgraf makbûz senedâtına eski pullardan yapıştırılacağı ve keyfiyyet Posta ve Telgraf Nezâret-i Aliyyesi'nden bil-cümle baş müdîrâne iş'âr buyurulduğu, fi selh-i Rebiülevvel sene 1306 ve fi 22 Teşrînisânî sene 1304. (4 Aralık 1888)

341 **Telgraf ve Posta idareleri tarafından Düyûn-ı Umumiyye adına alınıp verilecek makbuz senetlerine pul yapıştırılmaması, bu durumun Posta İdaresi tarafından tüm baş müdürlüklere yazı ile bildirildiği.**

Telgraf ve Posta İdâreleri'nden Düyûn-ı Umûmiyye nâmına olarak alınıp verilecek makbûz senedâtına pul yapıştırılmaması Posta ve Telgraf Nezâret-i Aliyyesi'nden bil-cümle baş müdîrâne iş'âr buyurulduğu, fi 28 Muharrem sene 1301 ve fi 16 Teşrînisânî sene 1299. (28 Kasım 1883)

342 **Telgraf ve Posta idareleri tarafından Düyûn-ı Umumiyye adına alınıp verilecek makbuz senetlerine pul yapıştırılmaması, bu durumun Posta İdaresi tarafından tüm baş müdürlüklere yazı ile bildirildiğinin yinelendiği.**

Telgraf ve Posta İdâreleri'nden Düyûn-ı Umûmiyye namına olarak alınıp verilecek makbûz senedâtına pul yapıştırılmaması Posta ve Telgraf Nezâret-i Aliyyesi'nden bil-cümle baş müdîrâne te'kîden iş'âr buyurulduğu, fi 24 Recep

sene 1303 ve fi 16 Nisan sene 1302. (28 Nisan 1886)

343 **Düyûn-ı Umumiyye idarelerince yakalanan pulsuz belgeler konusunda düzenin sağlanması, Düyûn-ı Umumiyye idareleri tarafından verilecek müzekkere ve yazılar için kaydiye harcı verilmesine gerek görülmediği, bu durumun Adliye Nezaretince vilayet savcılıklarına yazı ile bildirildiği.**

Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'nce tutulan pulsuz evrâktan dolayı hükm-i nizâmın icrâ'sına dair Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'nden icrâ' dâirelerine verilecek müzekkere ve takrîrler için kaydiye harcı verilmek iktizâ' etmeyeceği ve keyfiyyet Adliye Nezâret-i Celîlesi'nden vilâyet müddeî-i umûmîlerine iş'âr buyurulduğu, fi 9 Rebiülevvel sene 1308 ve fi 11 Teşrinievvel sene 1306. (23 Ekim 1890)

344 **Devletin şahıslar zimmetinde olan alacağından dolayı çıkarılacak hüküm mazbataları ile ilamlara onar kuruşluk pul yapıştırılması, memurların yargılanması sırasında resmi dairelerin şahıs gibi değerlendirilmesi ve gereken pul masrafının resmi dairelerce karşılanması.**

Devletin eşhâs zimmetinde olan alacağına dair sâdır olacak hüküm mazbatalarıyla ilâmata onar kuruşluk pul yapıştırılmasına ve me'mûrîn muhakematında müddeî şahsi ve saireye teblîğ ve îtası iktizâ' eden evrâka vaz' olunacak pul masârifinin emr-i tesviyesinde Devâir-i Resmiyye'nin efrâd gibi hükm-i kanûna tevfîki hareket etmesine Şûrâ-yı Devlet'çe karâr sudûr buyurulduğu ve keyfiyyet Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle'ye iş'âr buyurulduğu, fi 24 Şaban sene 1301 ve fi 6 Haziran sene 1300. (18 Haziran 1884)

345 **Mahkeme ve meclislerce mahkeme kararlarını içeren mazbatalara onar kuruşluk pul yapıştırılacağı ve konuyla ilgili yazının Dahiliye Nezaretince vilayetlere gönderildiği.**

Mahâkim ve mecâlisten hükmü hâvî tanzîm olunacak mazbatalara onar kuruşluk pul yapıştırılacağı ve bu bâbda Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle'ye tastîr buyurulan muharrerât-ı aliyyenin gönderildiği, fi 12 Recep sene 1302 ve fi 15 Nisan 1301. (27 Nisan 1885)

346 **Aylık maaşları 500 kuruşu geçmeyen mülkiye memurlarına maaş bağlanması için vilayet idare meclislerince verilecek**

mazbatalara pul yapıştırılmaması, aylık maaşı 500 kuruştan fazla olan kişilerin mazbatalarına pul yapıştırılması gerektiği.

Me'mûrîn-i mülkiyyeden müddet-i me'mûriyyetlerinde maâş-ı şehrîleri 500 kuruşu tecâvüz etmemiş olanların kendileriyle ailelerine maâş tahsis için vilâyât idâre meclislerinden verilecek mazbatalara pul yapıştırılmayıp fakat maâş-ı şehrîyeleri 500 kuruşu tecâvüz etmiş olan me'mûrîn ve aileleri için verilecek mazbatalara pul yapıştırılmasına Şûrâ-yı Devlet'çe karâr sudûr buyurulduğu, fi 25 Muharrem sene 1305 ve fi 1 Teşrinievvel sene 1303. (13 Ekim 1887)

347 **Atama, değişim veya bir soruşturma dolayısıyla bir yerden başka bir yere giden her sınıf memurun alacağı harcırah miktarını gösteren ve Düyûn-ı Umumiyye İdare Meclislerince verilen çıkış/varış mesafelerinin yeraldığı mazbatalara onar kuruşluk pul yapıştırılacağı.**

Ta'yîn ve becâyiş veyahut tahkikat ve saire zımnında bir mahalden diğer mahalle giden her sınıf me'mûrînin alacakları harcırâh için azimet ve avdet eyledikleri mevâkiin mesafelerini mübeyyin Mecâlis-i İdâre'den yedlerine verilecek mazbatalara onar kuruşluk pul yapıştırılacağı ve bu bâbda Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle'ye tastîr buyurulan muharrerât-ı âliye sûretinin gönderildiği, fi 23 Recep sene 1303 ve fi 15 Nisan sene 1302. (27 Nisan 1886)

348 **Şer'iyye mahkemelerince verilecek bakire ve dul kadın izinnâmelerine onar kuruşluk pul yapıştırılması.**

Mahâkim-i Şer'iyye'den verilecek bâkir ve seyyib izinnâmelerine onar kuruşluk pul yapıştırılacağı ve keyfiyyet mâkam-ı âli meşihatpenâhiden Mahâkim-i Şer'iyye'ye iş'âr buyurulduğu, fi 18 Rebiülahir sene 1300 ve fi 14 Şubat sene 1298. (26 Şubat 1883)

349 **Hakimleri atanmamış olan yerlerde nikâh sözleşmesi için gereken izin belgelerine kırkar paralık pul yapıştırılacağı.**

Hükkâmı muvazzaf olmayan mahallerde akd-i nikâha dair verilecek izinnâmelere kırkar paralık pul yapıştırılacağı, fi 18 Recep sene 1304 ve fi 31 Mart sene 1303. (12 Nisan 1887)

350 **Hakimler tarafından yazılacak izin belgelerinin adi kağıtlara yazılıp üzerlerine pul yapıştırılması, hakim olmayan yerlerde yazılacak izin belgelerine ise onar kuruşluktan eksik pul**

yapıştırılmamasına dikkat edilmesi.

Hükkâmın yazacakları izinnâmelerin evrâk-ı saire misillû âdi kağıtlara tahrîriyle üzerlerine pul yapıştırılacağı ve hükkâmı muvazzaf olan mahallerde yazılacak izinnâmelere onar kuruşluktan noksan pul yapıştırılmamasına dikkat olunması, fi 27 Muharrem sene 1305 ve fi 3 Teşrinievvel sene 1303. (15 Ekim 1887)

351 **Gayrimüslimlerin nikah işlemlerinde kendi cemâat liderleri tarafından verilecek izin belgelerine onar kuruşluk pul yapıştırılması, bu durumun Adliye Nezaretince Patrikhanelere, Hahambaşıya ve Protestan Ruhani liderlerine yazı ile bildirildiği.**

Milel-i gayr-i müslime efradının münâkehâtında cemâat-i ruhâniyeleri tarafından verilecek izinnâmelere onar kuruşluk pul yapıştırılacağı ve keyfiyyet Adliye Nezâret-i Celîlesi'nden Patrikhaneler ile Hâhambaşı'ya ve Protestan reis-i ruhanisine iş'âr buyurulduğu, fi 9 Ramazan sene 1302 ve fi 10 Haziran sene 1301. (22 Haziran 1885)

352 **Gayrimüslimlerin nikah işlemlerinde kendi cemâat liderleri tarafından verilecek izin belgelerine pul yapıştırılmayacağı, ancak Nüfus idarelerince imam ve muhtarlara verilecek kırmızı renkli nikâh ilmühaberlerine onar kuruşluk pul yapıştırılması gerektiği, bu durumun Dahiliye Nezaretince vilayetlere bildirildiği.**

Milel-i gayr-i müslime efradının münâkehâtında cemâat-i ruhâniyeleri tarafından verilecek izinnâmelere pul yapıştırılamayacağı cihetle buna mukabil Nüfus İdâreleri'nden cimme ve muhtârana verilecek kırmızı renkli münâkehât ilmühaberlerine onar kuruşluk pul yapıştırılmasına Şûrâ-yı Devlet'çe karâr sudûr buyurulduğu ve keyfiyyet Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle'ye iş'âr buyurulduğu, fi 16 Safer sene 1305 ve fi 22 Teşrinievvel sene 1303. (3 Kasım 1887)

353 **Rum cemâatinin nikah işlemlerinde verilecek ilmühaberlere onar kuruşluk pul yapıştırılması gerektiği, aksine hareket eden cemâat memurları hakkında yasal işlem yapılacağının Rum Patrikhanesi tarafından kendi memurlarına yazı ile bildirildiği.**

Rum cemâati münâkehâtında verilecek ilmühaberlere onar kuruşluk pul yapıştırılması ve hilâfında hareket edenlerin mes'ul tutulacağı Rum Patrikhanesi'nden me'mûrîn-i Ruhâniyeye iş'âr kılındığı, fi 7 Cemâziyelevvel sene 1307 ve fi 18 Kânunuevvel sene 1305. (30 Aralık 1889)

354 **Bulgar cemâatinin nikah işlemlerinde verilecek ilmühaberlere onar kuruşluk pul yapıştırılması gerektiği, bu durumun Adliye Nezaretince Bulgar azınlık halkına yazı ile bildirildiği, nikah ilmühaberlerine pul yapıştırılıp yapıştırılmadığının Düyûn-ı Umumiyye memurlarınca özenle kontrol edilmesi gerektiği.**

Bulgar cemâati münâkehâtında verilecek ilmühaberlere onar kuruşluk pul yapıştırılması husûsu Adliye Nezâret-i Celîlesi'nden Bulgar ekser halkına iş'âr buyurulduğu cihetle ba'de-mâ her nikâh ilmühaberlerinin pullu olarak i'tâ' olunmasına Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları tarafından dikkat ve i'tinâ' kılınması, fi 4 Ramazan sene 1307 ve fi 11 Nisan sene 1306. (23 Nisan 1890)

355[25] **İçki ölçümleme defterleri ile rakı üretiminde kullanılan kimyasal madde, kazan ve inbiklere ilişkin olarak Düyûn-ı Umumiyye idarelerinde tutulan kayıtlarda her bir üretici ve ismin altına kırkar paralık pul yapıştırılacağı.**

Müskirât istimâre defterleriyle arak i'mâl olunacak eczalar ve kazan ve inbiklerle çekilen arak için idârelerde tutulan kuyûdâdda bulunan her bir âmil ve isim zîrine kırkar paralık pul yapıştırılacağı, fi 26 Zilhicce sene 1302 ve fi 23 Eylül sene 1301. (5 Ekim 1885)

356[26] **İçki ölçümleme defterleri ile rakı üretiminde kullanılan kimyasal madde, kazan ve inbiklere ilişkin olarak Düyûn-ı Umumiyye idarelerinde tutulan kayıtlarda her bir üretici ve ismin altına kırkar paralık pul yapıştırılacağı hususunun yinelendiği, pul yapıştırılmaması durumunda sözkonusu para cezasının sorumlu memurlardan talep ve tahsil edileceği.**

Müskirât istimâre defterleriyle arak i'mâl olunacak eczalar ve kazan ve inbiklerle çekilen arak için idârelerde tutulan kuyûdâdda bulunan her bir âmil ve isim zîrine kırkar paralık pul yapıştırılması te'kîden bildirildiği ve şayet pul

[25] İkinci Takım'da 853 numaralı tahrirata müracaat.
[26] İkinci Takım'da 853 numaralı tahrirata müracaat.

yapıştırılmadığı görüldüğü takdîrde lâzım gelen cezâ-yi nakdînin me'mûr-i mes'ulünden tazmînen istihsâl kılınacağı, fi 28 Zilhicce sene 1305 ve fi 24 Ağustos sene 1304. (5 Eylül 1888)

357 **Reji idareleri tarafından Hükümete verilecek teklif ve önergelere pul yapıştırılmaması, iskelelere getirilecek odun ve kömür yüklü gemi, mavna ve çektirmelerden alınan duhûliyye vergisinin beş kuruştan aşağı olması durumunda düzenlenecek vergi makbuzlarına pul yapıştırılmaması, beş kuruş ve ondan yukarı vergi makbuzlarına onar paralık pul yapıştırılması, senetlere yapıştırılacak pulların gereği gibi iptal edilmesi, hayvan sahiplerine verilen Belediye tezkerelerine resmi daire makbuzlarına yapıştırılan pullardan yapıştırılması, pul bayilerinin pul talebinde bulunup idarelere verdikleri listelere kırkar paralık pul yapıştırılması, Şer'iyye Mahkemeleri ile Nizamiye Mahkemelerinde sözlü olarak onaylanan vekaletnamelere pul yapıştırılması gerektiği.**

Reji İdâreleri'nden hükûmete verilecek tekârir ve saireye pul yapıştırılmamasına Şûrâ-yı Devlet'çe karâr sudûr buyurulduğu ve iskelelere vürûd edecek hatab ve kömür ve saire yüklü sefâin ve mavna ve çektirmelerden beş kuruştan aşağı olarak alınan rüsûm-ı Duhûliyyenin ahz ve istîfâ'sını mübeyyin verilecek makbûzlara pul yapıştırılmayıp fakat beş kuruş ve ondan yukarı alınan rüsûm için verilecek makbûzlara onar paralık pul yapıştırılması ve senedâta yapıştırılacak pulların nizâmı dâiresinde ibtâl olunması ve hayvanatın hîn-i fürûhtunda rüsûmu alınacağına dair ashâbına verilecek ihtisâb tezâkirine Devâir-i Resmiyye makbûzatına mahsûs pullardan yapıştırılması ve pul bâyilerinin pul talebine dair idârelere verecekleri cetvellere kırkar paralık pul yapıştırılması ve Mahâkim-i Şer'iyye ve nizâmiyyede şifâhen tescîl olunan vekaletnamelere pul yapıştırılmasına dikkat olunması, fi 5 Şaban sene 1306 ve fi 25 Mart sene 1305. (6 Nisan 1889)

358 **Reji İdaresi ile tüccarlar, ziraatçılar ve diğer şahıslar arasında yapılacak yazışmaların hangilerinin damga vergisine tabi olduğu, bu yazışmalardan hangilerine maktu, hangilerine nisbî pul yapıştırılacağını gösteren listenin gönderildiği.**

Reji İdâresi ile tüccâr ve zürrâ' ve efrâd-ı saire beyninde teati olunacak evrâkın hangileri Resm-i Damga'ya tâbi olduğu ve hangilerine ne mikdâr maktu ve hangilerine ne kadar nisbî pul yapıştırılacağı mersûl tarifede gösterildiği, fi 11

Cemâziyelevvel sene 1304 ve fi 24 Kânûnusânî sene 1302. (5 Şubat 1887)

359 **Reji İdaresi adına satın alınan tütünlerin bedelinin ödenmesi sırasında aşar bedelinin 100 kuruşa kadar olması durumunda 10 para tutarında, 100 kuruştan fazla olması durumunda ise 20 para tutarındaki pul bedelinin ziraatçıya verilecek tütün bedelinden kesilmesi, kesilen bedelin Düyûn-ı Umumiyye idarelerine gönderilmesi, sözkonusu aşar bedelleri için düzenlenen makbuz ilmühaberlerinin pullanmış şekilde sahibine verilmek üzere Reji idarelerine gönderilmesi.**

Reji namına mübâyaa edilecek tütünlerin öşrü istîfâ' olunacağı sırada beher zirâ'dan alınacak öşr 100 kuruşa kadar ise 10 ve daha ziyâde ise 20 paralık pul esmânının zürrâya verilecek tütün esmânından bi't-tevkif Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'ne irsâliyle mezkûr öşr için verilecek makbûz ilmühaberlerine pul yapıştırılarak ashâbına verilmek üzere Reji İdâreleri'ne i'tâ' kılınması, fi 9 Rebiülahir sene 1308 ve fi 10 Teşrînisânî sene 1306. (22 Kasım 1890)

360 **Tüccarların yabancı ülkelere gönderdikleri tütünler için Reji idarelerine verdikleri beyannamelere on kuruşluk pul yapıştırılması gerektiği.**

Tüccârın diyâr-ı ecnebiyyeye sevk eyledikleri tütünler için Reji İdâreleri'ne verecekleri beyânnamelere onar kuruşluk pul yapıştırılacağı, fi 12 Muharrem sene 1306 ve fi 6 Eylül sene 1304. (18 Eylül 1888)

361 **Gümrüklerden geçirilecek eşyanın aşar vergisinin ödendiğini gösteren ve Aşar Mültezimleri tarafından verilecek ihbarnamelere resmi dairelerde kullanılan on ve yirmi paralık pullardan yapıştırılacağı.**

Gümrüklerden imrâr ettirilecek eşyanın öşrü alındığını müş'ir a'şâr Mültezimleri tarafından verilecek ihbârnâmelere devaire mahsûs onar ve yirmişer paralık pullardan yapıştırılacağı, fi 15 Muharrem sene 1307 ve fi 30 Ağustos sene 1305. (11 Eylül 1889)

362 **Gümrüklerce tahsil edilen vergilere karşılık düzenlenecek makbuz senetleri ile eda tezkerelerine ve depozito karşılığında verilecek geçici senetlere resmi dairelere mahsus 10 ve 20 paralık, ücretsiz tezkerelere ise 20 paralık pul yapıştırılacağı.**

Gümrüklerde rüsûm mukâbili verilecek makbûz senedâtı ile edâ' tezkerelerine ve depozito mukabilinde i'tâ' kılınacak muvakkat senetlere devâire mahsûs onar ve yirmişer paralık ve hasbî tezkerelere ale-l-umûm yirmişer paralık pul yapıştırılacağı, fi 7 Safer sene 1306 ve fi 1 Teşrinievvel sene 1304. (13 Ekim 1888)

363 **Halka dağıtılan vergi tezkerelerinde tezkereye konu vergilerin alındığını gösteren asıl evrağın altına 10 ve 20 paralık pul yapıştırılması, muhtar ve kabzımalların Hazine adına tahsil edip mal sandıklarına teslim ettikleri vergilerle ilgili teslimat tutanaklarına pul yapıştırılmayacağı.**

Efrâd-ı ahali yedlerine verilecek vergi tezkerelerinin hîn-i tevzi' ve îtasında bunlardaki verginin ahz olunduğunu müş'ir olan ibâre-i matbû'anın zîrine onar ve yirmişer paralık pul yapıştırılacağı ve muhtar ve kabzımalların tekâlîf-i emîrîyeden tahsîlât-ı vakıalarını Mal Sandıkları'na teslim eylediklerini müş'ir yedlerinde bulunacak tob vergi tezkerelerine pul yapıştırılmayacağı ve keyfiyyet Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle'ye iş'âr buyurulduğu, fi 22 Rebiülevvel sene 1306 ve fi 14 Teşrînisânî sene 1304. (26 Kasım 1888)

364[27] **Halka verilecek vergi tezkerelerine belli oranlar dahilinde yapıştırılması gereken pulların muhtar ve kabzımallar tarafından vergi memurlarına satılıp yapıştırma işleminin vergi memurlarınca yapılması, sözkonusu pulların muhtar veya kabzımalların mühürüyle iptal edilmesi, bu durumun Maliye Nezareti tarafından ilgililerine tebliğ edildiği, vergi tezkerelerinin sürekli olarak kontrol edilmesi.**

Efrâd-ı ahali yedlerine verilecek vergi tezkerelerine nisbetlerine göre yapıştırılacak pullar muhtar ve kabzımallar taraflarından bi'l-mübâyaa vergi me'mûrlarına i'tâ' ile onlar ma'rifetleriyle yapıştırılıp muhtar ve kabzımalların mühürleriyle ibtâl edilerek yedlerine teslim edileceği ve keyfiyyet Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden îcâb edenlere teblîğ buyurulduğu ve bu vergi tezkereleri için dâim-ül-evkat tahkikat icrâ' olunması, fi 7 Zilhicce sene 1306 ve fi 22 Temmuz sene 1305. (3 Ağustos 1889)

365 **Bedelli askerlik tezkereleri ile her çeşit ağnâm vergisi için**

[27] İkinci Takım'da 939 numaralı tahrirata müracaat.

verilecek makbuzlara bir defaya mahsus olmak üzere 10 ve 20 paralık pul yapıştırılması.[28]

Bedel-i askerî tezkereleriyle kâffe ağnâm için verilecek koçanlara bir defaya mahsûs olarak onar ve yirmişer paralık pul yapıştırılması, fi 7 Cemâziyelevvel sene 1306 ve fi 28 Kânunuevvel sene 1304. (9 Ocak 1889)

366 **Mültezimlerin aşar paylaşımı sırasında ziraatçılara verdikleri belgelere 10 ve 20 paralık pul yapıştırılması.**

Mültezimlerin ta'şîr esnasında zürrâya verdikleri pusulalara onar ve yirmişer paralık pul yapıştırılması, fi 23 Cemâziyelâhir sene 1308 ve fi 22 Kânûnusânî sene 1306. (3 Şubat 1891)

367 **Maârif nezareti adına yardım alındığını gösteren makbuz ilmühaberlerine 10 ve 20 paralık pul yapıştırılması.**

Menâfi' ve Maârif hisse-i ianelerinin sûret-i kabzını müş'ir verilecek makbûz ilmühaberlerine onar ve yirmişer paralık pul yapıştırılacağı, fi 16 Cemâziyelevvel sene 1307 ve fi 27 Kânunuevvel sene 1305. (8 Ocak 1890)

368 **Hayvan hırsızlığının önlenmesi amacıyla muhtarlarca verilecek tezkerelere 10 paralık pul yapıştırılması.**

Hayvan sirkatının men'i için muhtarların nizâmen verecekleri tezkerelere onar paralık pul yapıştırılması, fi 12 Safer sene 1307 ve fi 25 Eylül sene 1305. (7 Ekim 1889)

369 **Gazete merkezlerince müşterilere verilen abone senetlerine 20 paralık pul yapıştırılması gerektiği, bu durumun Dahiliye Nezaretince gazete imtiyâz sahiplerine tebliğ edildiği.**

Gazete idârehanelerinden müşterilere verilmekte olan abone senedâtına yirmişer paralık pul yapıştırılacağı ve bu bâbda Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden gazeteler ashâbı imtiyâzına teblîgat icrâ' buyurulduğu, fi 27 Şaban sene 1305 ve fi 27 Nisan sene 1304. (9 Mayıs 1888)

370 **Şer'iyye mahkemelerince düzenlenen ve ödenen şer'iyye senetlerine yapıştırılacak pulların üzerine mühür veya imza atılması yada asıl senet ibaresinin pulun üzerine yazılması durumunda da iptal edilmiş sayılacağı.**

---

[28] İkinci Takım'da 954 numaralı tahrirata müracaat.

Mahâkim-i Şer'iyye'den tanzîm ve i'tâ' olunan senedât-ı şer'iyyeye yapıştırılacak pulların mühür veya imza veyahut asıl senedin ibâresinin pulun üzerine tahrîr edildiği hâlde ibtâl edilmiş addolunmasına Şûrâ-yı Devlet'çe karâr sudûr buyurulduğu, fi gurre-i sene 1304 ve fi 18 Teşrinievvel sene 1302. (30 Ekim 1886)

371 **İdarelerden verilen tezkerelere yapıştırılan damga pulları iptal edilirken para kısımlarının tamamen kapanmamasına dikkat edilmesi, mühür ve tarihlerin sadece bir kısmının pula isâbet ettirilmesi.**

İdârelerden verilen tezkerelere yapıştırılacak pulların para hanelerini külliyyen bozmayacak sûrette üzerlerine yalnız mühür ve tarihlerin birer kısmı isâbet ettirilmek sûrette ibtâl edilmesi, fi gurre-i Ramazan sene 1306 ve fi 19 Nisan sene 1305. (1 Mayıs 1889)

372 **Öğrenci, derviş, fukarâ' ve muhtaçlara verilen geçiş tezkerelerine pul yapıştırılmaması, gemilere verilen geçiş tezkerelerine 10 ve 20 paralık pul yapıştırılması, tapu devir ve intikal işlemleri hangi evraka yazılırsa yazılsın % yarım hesabıyla damga vergisi alınması.**

Talebe ve dervişân ve fukarâ' ve muhtâcîne verilen mürûr tezâkirine pul yapıştırılmayacağı ve sefâine verilen mürûr tezkerelerine onar ve yirmişer paralık pul yapıştırılması ve ferâğ ve intikal muâmeleleri hangi evrâka yazılır ise yazılsın yeniden yarım hesâbıyla Resm-i Damga alınması, fi 25 Zilkade sene 1306 ve fi 11 Temmuz sene 1305. (23 Temmuz 1889)

373 **Osmanlı vatandaşı olan tüccarlar tarafından damgalanan ancak pulsuz durumdaki poliçe, havale senedi ve diğer belgelerin kabul edilmeyeceği hususunun Dersaâdet Bank-ı Osmani yönetimi tarafından tüm şubelere yazıyla bildirildiği.**

Devlet-i Âliyye tâbiiyyetinde bulunan tüccâr tarafından damgalanmış ve pul yapıştırılmamış poliçe ve havâle senetleri ve evrâk-ı sairenin kabûl edilmemesi husûsu Dersaâdet Bank-ı Osmânî Direktörlüğü'nden şuabatına iş'âr kılındığı, fi 19 Muharrem sene 1302 ve fi 27 Teşrinievvel sene 1300. (8 Kasım 1884)

374 **Pulsuz olarak yakalanan gazete ve ilannamelerden alınacak para cezasının yarısının ihbarcılara verileceği.**

Pulsuz olarak derdest olunacak gazete ve ilânnamelerden alınacak cezâ-yi

nakdîler nısfının muhbirlere verilmesine irâde-i aliyye müteallik buyurulduğu, fi 12 Cemâziyelâhir sene 1292 ve fi 3 Temmuz sene 1291. (15 Temmuz 1875)

375 **Yeni baştan damga vergisine tabi tutulan evrak ve tezkerelere eksik pul yapıştırılması durumunda eksik pul yapıştıran memurlardan para cezası alınacağı, bu paranın yarısının ihbarcılara diğer yarısının Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'nin pul hesaplarına gelir kaydedileceği.**

Müceddeden Resm-i Damga'ya tâbi tutulan evrâk ve tezâkire noksan pul yapıştırılmış olduğu takdîrde bunlara noksan pul yapıştıran me'mûrlardan cezâ-yi nakdî alınması ve bu cezâ-yi nakdîlerin nısfları muhbirlerine ve nısf-ı diğerleri İdâremize mahsûs pul icmâline îrâd kaydedilmesi, fi 21 Safer sene 1306 ve fi 15 Teşrinievvel sene 1304. (27 Ekim 1888)

376 **Pulları yapıştırılmamış olarak mahkemelere, meclislere veya memurlara sunulacak senetlerden alınacak para cezasının belirlenmesi sırasında senetlerin önem ve içeriğine bakılması gerektiği.**

Rüsûm-ı maktua tâbi pulları yapıştırılmamış olarak mahâkim ve mecâlise ve me'mûrîn-i saireye ibrâz olunacak senedât mündericâtının ehemmiyetiyle mütenasip cezâ-yi nakdî takdîr olunması Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden bâ-muharrerât-ı âliye Vilâyât-ı Celîle'ye iş'âr buyurulduğu, fi 15 Cemâziyelâhir sene 1303 ve fi 9 Mart sene 1302. (21 Mart 1886)

377 **Kullanılmış damga pullarının bir daha kullanılmamasına veya pullar üzerinde oynama yapılmamasına dikkat edilmesi, aksine hareket edenler hakkında yasal işlem yapılması, konu hakkında Düyûn-ı Umumiyye genel merkezinin acilen bilgilendirilmesi.**

Damga pullarının tahvîl ve tahrîf edilmemesine dikkat olunması ve buna cesaret edenler haklarında muâmele-i kanûniye icrâ'sına teşebbüsle derhal Nezâret-i Umûmiyye'ye ma'lûmât verilmesi, fi 28 Safer sene 1306 ve fi 22 Teşrinievvel sene 1304. (3 Kasım 1888)

378 **Kullanılmış damga pullarının bir daha kullanan ve pullar üzerinde oynama yaptığı gerekçesiyle beş yıl kürek cezasına çarptırılan Mevlüt isimli pul bayisinin bu durumunun**

gazeteler vasıtasıyla kamuoyuna duyurulması, Düyûn-ı Umumiyye idarelerince bu konudaki yoklama ve araştırmaların sıklaştırılması.

Damga pullarını tahvîl ve tahrîf eden pul bâyii Mevlüt nâm kimsenin beş sene müddetle küreğe konulduğundan keyfiyyetin gazeteler vasıtasıyla ve Hükûmet ma'rifetiyle ilân ettirilerek idârelerce icrâ'-yı tecessüsât ve taharrîyyâta bir kat daha takviyet verilmesi, fi 16 Recep sene 1306 ve fi 6 Mart sene 1305. (18 Mart 1889)

379 **Yabancı ülkelerde görev yapan Osmanlı konsolosları tarafından düzenlenecek her türlü belgeye özel pul yapıştırılacağı, pulsuz belgelerin yok hükmünde sayılarak Hariciye Nezaretine iletilmek üzere Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezi'ne gönderilmesi.**

Memâlik-i ecnebîyede mukim saltanat-ı seniyye şehbenderleri tarafından tanzîm olunacak her nevi evrâk için istihsâl kılınacak resm mikdârını mübeyyin kendilerine mahsûs pul yapıştırılacağı cihetle bu misillû pulsuz evrâk ibrâzında ke-en-lem-yekün hükmünde tutularak Hariciye Nezâret-i Celîlesi'ne takdim olunmak üzere İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi, fi 4 Cemâziyelevvel sene 1299 ve fi 11 Mart sene 1298. (23 Mart 1882)

BEŞİNCİ BÖLÜM

A. Tütün havan ve bıçaklarının Tütün Reji Şirketi'ne satışı, kurşun mühür makinelerinin devri, tütün vergisi ve gecikme faizleri, defterlerin ne şekilde düzenleneceği

380 **Tütün Reji Şirketi'ne ait şartnamenin gönderildiği.**

Tütün Rejisi hakkında kaleme alınan şartnâmenin gönderildiği, fi 27 Rebiülevvel sene 1301 ve fi 14 Kânûnusânî sene 1299. (26 Ocak 1884)

381 **Yabancı ülkelere ihraç edilen tütünler için şehadetname getirmeyen veya eksik şehadetname getiren veya ihraç kaydıyla aldığı tütünleri Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'nin kontrolündeki mağazalara bırakan ve yapılan sayımlarda eksikleri tespit edilen kişilere zimmet çıkartılacağı, alınacak vergi ve faizlerin Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne ait olacağı.**

1300 senesi Nisan'ının 2. gününe (14 Nisan 1884) kadar tüccârın diyâr-ı ecnebîyeye ihraç eyledikleri tütünler için şehâdetnâme getiremeyenlerden ve noksan getirenlerden ve tüccârın diyâr-ı ecnebîyeye çıkarmak şaibesiyle celb edip İdârenin taht-ı nezâretinde bulunan mağazalarına vaz' eyledikleri tütünlerden son yoklamada noksan zuhûr eden ve zürrâ' zimmet mukayyed olup müstehlik olduğu tahakkuk eden tütünlerden aranılacak rüsûm ve güzeştelerin Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'ne ait bulunduğuna dair, fi gurrei Cemâziyelâhir sene 1301 ve fi 17 Mart sene 1300. (29 Mart 1884)

382 **Tüccar ve ziraatçıların elinde bulunan tütün miktarı ile sahiplerinin ismini, sergi ve müruriye tezkerelerinin numara ve tarihlerini içeren listenin Reji memurlarına verilmesi.**

1300 senesi Nisan'ının 2. gününde (14 Nisan 1884) tüccâr ve zürrâ' yedlerinde gayr-i ez sarf kayden mevcûd görünen tütünlerin mikdâr-ı kıyyeleriyle ashâbının esâmîsini ve sergi veyahut mürûriyye tezkerelerinin numara ve tarihlerini mübeyyin birer defterinin Reji Me'mûrları'na verilmesi, fi 11 Cemâziyelâhir sene 1301 ve fi 27 Mart sene 1300. (8 Nisan 1884)

383 **İdarelerde bulunan tütün havan ve bıçaklarının Reji İdaresi'ne satılması, satılamaması durumunda parçalanması, parçalarının devlet veya Reji memurları tarafından hurda**

demir olarak satılması.

İdârelerde mevcûd bulunan tütün havan ve bıçaklarının Reji'ye bey' olunması ve mübâyaa olunmadığı hâlde mahalli hükûmetleri ve Reji Me'mûrları ma'rifetleriyle kesr ettirilerek demirlerinin fürûht edilmesi, fi 7 Recep sene 1301 ve fi 21 Nisan sene 1300. (3 Mayıs 1884)

384 İdarelerde bulunan kurşun mühür makinelerinin tüm parçalarıyla Reji memurlarına devredilmesi.

İdarelerde mevcûd bulunan kurşun mühür makinelerinin ma'-edevât Reji Me'mûrları'na devredilmesi, fi 17 Recep sene 1301 ve fi 1 Mayıs sene 1300. (13 Mayıs 1884)

385 Tüccar ve fabrikatörlerin elinde bulunan ve vergisi daha önceden ödenmiş olan yaprak tütünlerin ağırlığını ve sözkonusu tütünler için ne kadar müruriye vergisi ödendiğini gösteren listelerin genel merkeze gönderilmesi.

Tüccâr ve fabrikatörler yedlerinde resm-i mürûriyyeleri evvelce verilmiş olduğu sabit olan yaprak tütünlerin mikdâr-ı kıyyeleriyle resm-i mürûriyyeleri neden ibâret olduğunu mübeyyin bir kıt'a defterinin tanzîm ve tesyâr kılınması, fi 28 Recep sene 1301 ve fi 12 Mayıs sene 1300. (24 Mayıs 1884)

386 Tüccar ve fabrikatörlerin elinde bulunan ve vergisi daha önceden ödenmiş olan yaprak tütünlerin ağırlığını ve sözkonusu tütünler için ne kadar müruriye vergisi ödendiğini gösteren listelere bazı açıklamalar yazılması.

Tüccâr ve fabrikatörler yedlerinde resm-i mürûriyyeleri evvelce verilmiş olduğu sabit olan yaprak tütünler için 385 numaralı ve fi 12 Mayıs sene 1300 (24 Mayıs 1884) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile talep olunan deftere bazı izahatın derc olunması beyânına dair, fi 2 Şaban sene 1301 ve fi 15 Mayıs sene 1300. (27 Mayıs 1884)

387 Tüccar ve fabrikatörlerin elinde bulunan ve vergisi daha önceden ödenmiş olan yaprak tütünlerin cins ve miktarı ile bu tütünler için ne kadar müruriye vergisi ödendiği, tüccar ve fabrikatörlerin isimleri ve tezkerelerin cilt ve sayfa numaraları içeren listelerin, Rüsûmat idareleri, Düyûn-ı Umumiyye idareleri ve Reji idarelerinden birer kişinin katılımıyla oluşan komisyon vasıtasıyla düzenlenmesi.

Tüccâr ve fabrikatörler yedlerinde resm-i mürûriyyeleri evvelce verilmiş olan yaprak tütünlerin nevi ve mikdârlarıyla her birinden alınmış olan rüsûmun kemmiyeti ve tüccâr ve fabrikatörlerin esâmîsiyle tezkerelerinin cilt ve varak numaraları ve tarihleri ve keyfiyyet-i saireleri mahalli idâre meclisleriyle Rüsûmat İdâreleri ve Düyûn-ı Umûmiyye ve Reji İdâreleri'nden birer me'mûrdan mürekkeb komisyonlar teşkîliyle bunlar ma'rifetiyle bi't-tedkik tasrîhen birer defterinin tanzîm ve isrâ' olunması Bâb-ı-âlî'ce taht-ı karâra alındığı ve keyfiyyet Vilâyât-ı Celîle'ye dahi iş'âr buyurulduğu, fi 24 Ramazan sene 1302 ve fi 25 Haziran sene 1301. (7 Temmuz 1885)

B. Tütün aşar işlemleri.

388 **Tütün aşarı Düyûn-ı Umumiyye idareleri tarafından idare edileceğinden tütün mahsûlünün sayımına dikkat edilmesi, tütün hesabının diğer Düyûn-ı Umumiyye gelirlerine karıştırılmayıp ayrı tutulması, elde edilen tahsilatın masraflar düşüldükten sonra İdareye gönderilmesi.**

Tütün öşrünün Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri tarafından idâre olunacağı cihetle tütün mahsûlünün sûret-i tahrîrine dikkat olunması ve hesâbâtının başkaca tutulması ve tahsîlâtının masârif-i mahsûsa-i vakıası tenzîl olunarak gönderilmesi, fi 18 Cemâziyelâhir sene 1299 ve fi 24 Nisan sene 1298. (6 Mayıs 1882)

389 **Tütün aşarının bedel üzerinden alınacağı yerlerde aşara esas alınacak fiyat listelerinin Genel Merkeze gönderilmesi.**

Tütün öşrünün bedelen ta'şîr olunacak mahaller için fiyat mazbataları alınıp İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi, fi 17 Safer sene 1300 ve fi 15 Kânunuevvel sene 1298. (27 Aralık 1882)

390 **Tütün aşar mültezimlerince gösterilen kefillerin servet ve güçlerinin Düyûn-ı Umumiyye İdare meclislerince onaylanması, kefillerin servet ve iktidârlarının yerinde olup olmadığı hususunun nazır ve müfettişler tarafından gizli ve açık şekilde araştırılması, kefillerin güvenilir çıkmaması durumunda daha güvenilir kefil veya kefiller istenilmesi.**

Tütün Öşrü mültezimlerinin irâe edecekleri kefillerin derece-i servet ve iktidârları idâre meclislerinden bâ-mazbata tasdîk ettirildikten sonra küfelâ-yı

merkûmenin fi-l-hakika ma'rûf zevâttan ve ashâb-ı servet ve iktidârdan olup olmadıklarının nâzır ve müfettişler tarafından dahi hafiyy ü celî tahkik kılınarak şâyân-ı emniyet olmadıkları takdîrde idâre meclislerine ihtâriyle kavî kefil alınması, fi 2 Zilkade sene 1299 ve fi 2 Eylül sene 1298. (14 Eylül 1882)

391 **Tütün aşarının Düyûn-ı Umumiyye adına Reji memurları tarafından toplanacağı, Düyûn-ı Umumiyye memurlarının tütün aşarı hakkında her türlü inceleme yetkisine sahip olduğu.**

Tütün öşrünün Düyûn-ı Umûmiyye hesâbına olarak Reji Me'mûrları ma'rifetiyle istîfâ' olunacağı ve Düyûn-ı Umûmiyye me'mûrlarının Tütün Öşrü hakkında ter türlü teftîşâta salahiyetleri bulunacağı, fi selh-i Zilhicce sene 1301 ve fi 8 Teşrinievvel sene 1300. (20 Ekim 1884)

392 **Tütün aşarının ne şekilde toplanacağı ve Reji idarelerine ait defterlerin Düyûn-ı Umumiyye memurları tarafından kontrol edileceğine ilişkin talimatın idarelere gönderildiği.**

Tütün öşrünün sûret-i istihsâli ve Reji İdâreleri defterlerinin Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları tarafından teftiş edileceği hakkında 9 maddeyi hâvî kaleme alınan ta'lîmâtın gönderildiği, fi 22 Rebiülevvel sene 1302 ve fi 18 Kânunuevvel sene 1300. (30 Aralık 1884)

393 **1299 yılına ait ve bir kısmı toplanamamış durumda olan tütün aşar borcunun kimlere ait ve ne kadar miktar olduğunu gösteren listelerin hazırlanarak Reji memurlarına verilmesi.**

1299 senesi Tütün Öşrü'nden bakâyada kalan mebâliğin mikdârını ve nerelerden kimlerden aranıldığını mübeyyin birer defterinin tanzîmiyle Reji Me'mûrları'na verilmesi, fi 5 Zilkade sene 1301 ve fi 15 Ağustos sene 1300. (27 Ağustos 1884)

394 **1298 ve 1299 yılı mahsûlü olmasına rağmen aşar vergisi henüz ödenmemiş olan tütünlerin başka bir yere sevk edilmesine veya gönderilmesine Reji memurlarınca izin verilmemesi.**

1298 ve 1299 senelerinde husûle gelip öşrü istîfâ' olunmamış olan tütünlerin Reji Me'mûrları tarafından hiçbir mahalle nakl ve imrâr ettirilmemesi, fi 12 Cemâziyelâhir sene 1301 ve fi 28 Mart sene 1300. (9 Nisan 1884)

395 **Ziraatçılar tarafından Reji ambarlarına gönderilen veya ambarlara sevk edilmeyip muhafaza edilmek üzerine sahiplerine zimmetlenen tütünlerin, teslim tarihine kadar yaşayacağı fire ve sair kayıp oranlarını içeren tablonun idarelere gönderildiği.**

Zürrâ' tarafından Reji ambarlarına nakledilen veyahut ambarlara nakl edilmeyerek emr-i muhâfazası ashâbına terk olunan tütünlerin mübâyaası zamanına kadar tenzîl olunacak fire ve sairenin mukâddirini mübeyyin cetvelinin gönderildiği, fi 16 Rebiülevvel sene 1306 ve fi 8 Teşrînisânî sene 1304. (20 Kasım 1888)

396 **Kullanıma elverişli olmadığı için ziraatçılar tarafından Reji İdaresi'ne terk edilen veya kaçak olarak yakalanıp el konulan işe yaramayan tütünlerin ne şekilde yakılacağı.**

İsti'mâle gayr-i sâlih zürrâ' tarafından Reji'ye terk olunan ve kaçak olarak zabt ve müsâdere edilip işe yaramayan tütünlerin ihrâk edileceği zaman ne yolda muâmele olunmak lâzım geleceğinin beyânına dair, fi 14 Muharrem sene 1307 ve fi 29 Ağustos 1305. (10 Eylül 1889)

397 **Hazine arazilerinde yetişen tütünlere ait aşar işlemlerinin Reji İdaresi ile Çiftlikat-ı Hümâyûn memurları arasında yürütüleceği.**

Arazi-i seniyyede husûle gelecek tütünlerin aşar muâmelâtının Reji ile Çiftlikât-ı Hümâyûn Me'mûrları beyninde tesviye olunacağı, fi 9 Cemâziyelevvel sene 1305 ve fi 11 Kânûnusânî sene 1303. (23 Ocak 1888)

398 **Kaçak olarak üretilen ve Reji idareleri tarafından ele geçirilen tütünlerden iki kat aşar alınacağı, bu paranın yarısının Düyûn-ı Umumiyye İdaresine diğer yarısının Reji İdaresi'ne ait olacağı.**

Tahrîrden mektûm olarak Reji İdâreleri tarafından zabt olunacak tütünlerden iki kat öşr alınıp bir katının Düyûn-ı Umûmiyye'ye ve diğer bir katının Reji İdâreleri'ne ait olacağı, fi 10 Recep sene 1302 ve fi 13 Nisan sene 1301. (25 Nisan 1885)

C. İpek aşarı, av vergisi, kara ve deniz av tezkereleri bedeli, tömbeki bey'iyye vergisi, menafi' ve maârif hisseleri işlemleri

399[29] **Aşar vergisinin ne şekilde toplanacağına ilişkin Aşar Nizamnamesi'nin idarelere gönderildiği.**

Âşârın sûret-i istîfâ'sı ve sairesi hakkında fi 24 Şevvâl sene 1306 ve fi 10 Haziran sene 1305 (22 Haziran 1889) tarihinde neşrolunan 54 maddeyi hâvî a'şâr Nizâmnâmesi'nin gönderildiği, fi 24 Zilhicce sene 1306 ve fi 9 Ağustos sene 1305. (21 Ağustos 1889)

400 **Vadesi gelen aşar taksit bedellerini ödemeyen aşar mültezimleri hakkında ekli haciz yazıları ve dilekçeler doğrultusunca işlem yapılması.**

Âşâr Mültezimleri'nden hulûl eden taksit bedelâtını te'diye etmeyenler hakkında numûnesi mersûl haciz ve istid'â-nâme mücîbince muâmele olunması ve bu bâbda Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden me'mûrîn-i maliyeye tastîr buyurulan muharrerât-ı âliye sûretinin gönderildiği, fi 16 Safer sene 1308 ve fi 19 Eylül sene 1306. (1 Ekim 1890)

401 **İpek aşarının ne şekilde toplanacağı.**

Harir Öşrü'nün sûret-i istîfâ'sı ve sairesi hakkında fi ..... ve fi ..... tarihinde neşr olunan (.....) hâvî (.....) gönderildiği, fi (.....) ve fi (.....).

402 **Sahil gümrük idarelerinden geçirilecek ipeklerin tezkere firesinden fazla çıkması veya tezkeresiz ve ilmühabersiz olarak getirilmesi durumunda Düyûn-ı Umumiyye memurlarına haber verileceği.**

Sevâhil gümrük idârelerinden imrâr olunacak harir tezkerelerinde hakk-ı rutubetten ziyâde fazla zuhûr eylediği veyahut tezkere ve ilmühaberi bulunmadığı takdîrde Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları'na ma'lûmât verileceği ve bu bâbda Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden vârid olan tezkere-i âliye sûretinin gönderildiği, fi 3 Şevvâl sene 1297 ve fi 27 Ağustos sene 1296. (8 Eylül 1880)

403 **İpek böceklerinin beslenmesi ve hastalıklarının tedavisine yönelik olarak hazırlanan kitapçığın gönderildiği.**

İpek böceklerinin beslenmesi ve bunlara araz olan hastalıkların tarifatıyla

[29] İkinci Takım'da 984 numaralı tahrirata müracaat.

önünün alınması zımnında iktizâ' eden tedâbîr-i ihtiyatiyeye dair telif olunmuş olan risâleden gönderildiği, fi 9 Ramazan sene 1304 ve fi 20 Mayıs sene 1303. (1 Haziran 1887)

404 **Osmanlı ürünü ipek kozalarının ülke içinde alım satımı sırasında gümrük vergisi alınmaması.**

Memâlik-i Mahrusa mahsûlâtından olarak Memâlik-i Şâhâne'nin her mahalline ithal olunacak ipek kozalarından resm-i gümrük aranılmaması husûsu bâ-tezkere-i samiye Rüsûmat Emânet-i Celilesi'ne iş'âr buyurulduğu, fi 9 Zilkade sene 1307 ve fi 14 Haziran sene 1306. (26 Haziran 1890)

405 **Deniz ürünlerinden alınacak verginin toplanma yöntemi hakkında yayımlanan nizamnamenin gönderildiği.**

Mahsûlât-ı bahriyeden alınacak resm-i mîrînin sûret-i istîfâ'sı ve sairesi hakkında fi 25 Muharrem sene 1299 ve fi 5 Kânunuevvel sene 1297 (17 Aralık 1881) tarihinde neşrolunan 17 maddeyi hâvî Dersaâdet ve Tevâbi' Balıkhane Nizâmnâmesi'nin gönderildiği, fi 8 Safer sene 1307 ve fi 21 Eylül sene 1305. (3 Ekim 1889)

406 **Dersaâdet balıkçı esnafı tarafından kullanılacak ağ gözlerinin Zabıta-i Saydiye Nizamnamesine göre yapılacağı, hamsi balığının mevsimi dışında avlanmaması, aksine davranan kişilerce toplanan balıkların denize dökületeceği ve bir ile beş Osmanlı altını arasında para cezasına mahkum edileceği.**

Dersaâdet balıkçı esnafının isti'mâl edecekleri ağ gözleri Zabıta-i Saydiye Nizâmnâmesi'nin 30. maddesinde muharrer kaideye tevfîkân yapılmak mukarrer olduğuna ve hamsi balığının mevsim-i mürûru olan Kânunuevvel ve Kânûnusânî ve Şubat ve Mart aylarında balık ağlarına ta'lîk olunacak hamsi kurnalarının mevsim-i mezkûrdan başka vakitlerde isti'mâli câiz olamayacağına ve hilâfında hareket edenlerden sayd ettikleri balıklar denize döküldükten başka bir Osmanlı altınından beş Osmanlı altınına kadar cezâ-yi nakdî alınacağına dair Dersaâdet ve Tevâbi' Balıkhane Nizâmnâmesi'nin 13. maddesi yerine kaim olmak üzere kaleme alınan madde-i nizâmiyenin gönderildiği, fi 10 Safer sene 1307 ve fi 23 Eylül sene 1305. (5 Ekim 1889)

407 **Balık masdariyye vergisinin eskisi gibi tahsil edileceği.**

Balık Masdariyye Resmi'nin öteden beri müteamilen alına gelen mahallerden tahsîl olunması, fi 28 Şevvâl sene 1306 ve fi 14 Haziran sene 1305. (26

Haziran 1889)

408 **Deniz, göl ve nehirler ile karalarda yapılan av ve avcılık hakkındaki nizamnamenin gönderildiği.**

Deniz ve göl ve nehirlerle karalarda sûret-i sayd ve şikâr ve saire hakkında 52 maddeyi hâvî Zabıta-i Saydiye Nizâmnâmesi'nin gönderildiği, fi 8 Safer sene 1307 ve fi 21 Eylül sene 1305. (3 Ekim 1889)

409 **Balıkçı esnafı tarafından kullanılan ağ gözlerinin ne genişlikte olacağı, belirlenen ölçülerden daha küçük ağ gözü kullananlar hakkında kanuni işlem yapılacağı.**

Balıkçı esnafının ağlarını teşkil eden aksamından eşkâli merbût cetvelde gösterildiği vechile mikrâzlık gözünün beher zalı' 25 ve uskumru gözü 19 ve nâtıka ve mazgala gözleri 15 ve torba gözü 13 ve kalendar 10 ve hamsi kurnası 7 milimetre olmak üzere ta'yîn kılındığına ve bu ölçülerden dar gözlü ağ kullananlar hakkında 26. maddeye tevfîkân icrâ'-yı mücâzât olunacağına dair Zabıta-i Saydiye Nizâmnâmesi'nin 30. maddesi yerine kaim olmak üzere kaleme alınan madde-i nizâmiyenin gönderildiği, fi 10 Safer sene 1307 ve fi 23 Eylül sene 1305. (5 Ekim 1889)

410 **Deniz ve göllerde ördek ve diğer kanatlı deniz kuşlarını avlayanlardan ilgili kanun gereğince %20 vergi alınıp idareye gelir kaydedilmesi.**

Deniz ve göllerde sayd olunan ördek ile tuyûr-ı saire-i bahriyeden Zabıta-i Saydiye Nizâmnâmesi'nin 9. ve 10. maddeleri mücibince % 20 resm alınarak vâridât-ı cedîde icmâline îrâd kayd olunması, fi 25 Recep sene 1307 ve fi 5 Mart sene 1306. (17 Mart 1890)

411 **Yanıcı kimyasal maddeler ve kimyasal bileşikler kullanarak vapur ve yelkenli sandallarla sürütme yoluyla balık avcılığının yasaklandığı, konu hakkında Maliye Nezaretince Cezair-i Bahr-i Sefid ve sahillerde bulunan vilayetlere resmi yazı gönderildiği.**

Eczâ-yı narîyye ve terkibât-ı kimyevi isti'mâliyle ve vapur ve yelkenli sandallar ile sürütme sûretiyle balık sayd-ı memnû'iyyetinin muhâfazası zımnında Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden Cezâir-i Bahr-i Sefid ile sevâhil-i bulunan sair Vilâyât-ı Celîle'ye tastîr buyurulan muharrerât-ı âliye sûretinin gönderildiği, fi 15 Cemâziyelâhir sene 1306 ve fi 4 Şubat sene 1304. (16 Şubat 1889)

412[30] **İpek aşarı, balık vergisi, deniz ve kara avcılığı tezkereleri ve tömbeki bey'iyyesi hasılatının Eylül 1304'den itibaren Hazine adına Düyûn-ı Umumiyye İdaresi tarafından toplanacağı, 1304 Eylül ayından önceki ve sonraki hasılatların ne şekilde tahsil edileceği.**

Harir Öşrü ve Saydiye Rüsûmu ile Sayd-ı Berri ve bahri tezâkiri ve Tömbeki Bey'iyyesi hâsılatının 1304 senesi Eylül'ü ibtidasından (13 Eylül 1888) itibaren Hazine-i Celîle nâm ve hesâbına olarak ahz ve cibâyeti Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'ne ihale ve tevdi kılındığı ve bu bâbda lâzım gelen devriyâtın icrâ'sı husûsu Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle'ye iş'âr buyurulduğu ve mezkûr Eylül ayından Şubat nihâyetine kadar olan müddete ait bedelât ve hâsılattan evvelce tahsîl olunmuş akçelerin nakden istihsâl olunması ve mezkûr Eylül'den evvelki müddete ait bedelât ve hâsılattan bakâyada kalmış akçelerin tahsîl kılınması, fi 2 Muharrem sene 1306 ve fi 27 Ağustos sene 1304. (8 Eylül 1888)

413 **Toplanması ve idaresi Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne bırakılan ipek, balık, deniz ve kara avcılığı tezkereleri ve tömbeki bey'iyyesi ile ilgili tüm devir teslim işlemlerinin bir an önce yapılması, konuyla ilgili yazıların Maliye Nezaretince vilayet muhasebe ve defterdarlıklarına gönderildiği.**

Ahz ve cibâyeti Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'ne tevdi olunan Harir Öşrü ve Saydiye Rüsûmu ile Sayd-ı Berri ve bahr-i tezâkiri ve Tömbeki Bey'iyyesi devriyâtının bir an evvel icrâ'sı husûsu Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle muhasebecilik ve defterdarlıklarına iş'âr buyurulduğu, fi 8 Cemâziyelevvel sene 1306 ve fi 29 Kânunuevvel sene 1304. (10 Ocak 1889)

414[31] **Mültezimlere ihale yoluyla verilecek Saydiye Rüsumu'nun ne şekilde ihale edileceğini ilişkin sözleşme örneklerinin idarelere gönderildiği.**

Mültezimlere ihalcten idâre olunacak mahaller Saydiye Rüsûmu'nun şerâit-i ihalesini mübeyyin tertîb edilen mukavelenâme numûnesinin gönderildiği, fi 9 Şaban sene 1306 ve fi 29 Mart sene 1305. (10 Nisan 1889)

415 **Mültezimlere ihale edilecek İpek Aşarı ile Saydiye**

[30] Harir öşrü ta'limâtlarından bahisdir.
[31] Cilt-i sani 987 numaralı tahrirata müracaat.

32 **Rüsumu'nun müzayedeye çıkartılması, ihale bedellerinin ne şekilde ve nasıl ödeneceği, kefillerde aranan şartlar, emâneten işletilmesi daha kârlı olan yerlerin mültezimlere ihale edilmemesi.**

Mültezimlere ihaleten idâre olunacak mahaller harir öşrüyle Saydiye Rüsûmu'nun müzâyedeye vaz'ıyla inkıtâ'-i rekabetten sonra karâr-ı dâdîlerinin keşidesi için ta'yîn olunan günde sûret-i resmiyyede hükûmetlere mürâcaâtla Mecâlis-i İdâre'den birer aza alınıp onun huzurunda takarrür edecek bedel ile karâr-ı dâdîlerinin keşidesiyle bedel-i sâbık ve lâhik mikdârları bildirilerek bi-l-istîzân ihale-i kat'iyyelerinin icrâ' olunması ve takarrür eden bedelleri mikdârıyla ne cins akçe olarak kaçar taksitte ve ne vakitlerde te'diye olunmak üzere gemilere ne şerâitle ihale kılındıklarını ve bedel-i müzâyedelerinin hadd-i lâhiklerinden ziyâdeye taleb-i âherleri zuhûr etmediğini musaddak mahalleri hükûmetlerinden mazbata alınarak İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi ve bir de öşr ve rüsûm-ı mezkûre mültezimlerinden alınacak senedât üzerine mültezimlerle kefillerinin kifâyet kudretlerini mübeyyin Mecâlis-i İdâre'den bâ-mazbata tasdîk olunacağı gibi yalnız bu mazbata ile kanaat hasıl edilmeyip bunların ma'rûf ve mutaber olup olmadıklarının hafiyy ü celî tahkik kılınması ve öşr ve rüsûm-ı mezkûre vâridâtının % 5 nisbetinde masraf-ı ihtiyâriyle emâneten idâresi mümkün ve mültezime ihaleten menfaatli mahallerin emâneten idâre olunması, fi 13 Cemâziyelâhir sene 1306 ve fi 2 Şubat sene 1304. (14 Şubat 1889)

416 **Aşar ihalesi sonrasında mültezimlerden alınan aşar taksit senetlerinin Düyûn-ı Umumiyye nezaret ve merkez müdüriyetlerine teslim edilmesi ve saklanması, aşar taksit borçlarını ödeyenlere inceleme yapıldıktan sonra senetlerinin iade edilmesi, senetlerinin iade edilmesini talep eden mültezim ve kefillere ait dilekçelerin idarelerde saklanması.**

Âşâr için alınacak senedâtın nezâret ve merkez müdîriyyetlerine celbiyle muhâfaza-i müştereke altında bulundurulması ve a'şârdan olan borçlarını kâmilen tesviye eden mültezimlerin bâ-arzuhal idârelere mürâcaât edip bunun üzerine tedkikat-ı lâzime ba'de-l-icrâ borcu kalmadığı tebeyyün ettiği takdîrde mültezim ve küfelâsına arzuhal üzerine tahtîm veya imza ettirilerek senedâtın reddiyle arzuhallerinin tomar olunup hıfz kılınması, fi 17 Rebiülahir sene

---

[32] İkinci Takım'da 980 numaralı tahrirata müracaat, İkinci Takım'da 982 numaralı tahrirata müracaat, İkinci Takım'da 985 numaralı tahrirata müracaat.

1308 ve fi 18 Teşrînisânî sene 1306. (30 Kasım 1890)

417 **Aşar ihalesi taksit bedellerini Dersaâdet'de ödemek isteyen mültezimlerin ne şekilde hareket edeceği.**

Âşâr Mültezimleri'nden bedelât-ı mukassatayı Dersaâdet'de te'diye etmek isteyenler hakkında ne yolda muâmele olunmak lâzım geleceğinin beyânı tafsîlatına dair, fi 6 Rebiülahir sene 1308 ve fi 7 Teşrînisânî sene 1306. (19 Kasım 1890)

418[33] **Düyûn-ı Umumiyye idarelerine getirilen hayvan postlarından gereken verginin alınması, bu postların her birine ayrı ayrı damga vurularak tezkere verilmesi, tezkeresiz ve damgasız olan postların yakalanması durumunda bunlara el konularak iki kat fazla vergi alınması, alınan para cezasının İhbariye Talimatı doğrultusunca ilgililerine dağıtılması.**

İdârelere getirilecek hayvanat postekilerinden îcâb eden resmin istihsâliyle beraber her birine mersûl damgalarla ayrı ayrı damga darbolunarak tezkere verilmesi ve tezkeresiz veya damgasız veyahut tezkeresinden fazla zuhûr edecek postekilerden iki kat resm alınması ve kaçak olarak tutulacakların dahi zabt ve müsâderesiyle ihbâriyyelerinin ihbâriyye ta'lîmâtı mücibince tevzî' olunması, fi 24 Şaban sene 1306 ve fi 13 Nisan sene 1305. (25 Nisan 1889)

419[34] **Gümrük idarelerine hayvan postları getirildiği taktirde Düyûn-ı Umumiyye idarelerine haber verilmesi, Düyûn-ı Umumiyye idareleri ile post sahipleri arasında tartışmaya meydan verilmemesi, anlaşmazlık durumunda postların haciz altına alınmayıp teminat karşılığı serbest bırakılması, konunun incelenmesi amacıyla Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezi'ne acilen bilgi verilmesi.**

Gümrük idârelerine getirilecek hayvanat postekileri için gümrüklerden Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'ne ma'lûmât verileceği ve bu bâbda Rüsûmat Emânet-i Celîlesi'nden Rüsûmat Nezâretleri'ne tastîr buyurulan tahrîrât-ı umûmiyye sûretinin gönderildiği ve Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri ile postekiler ashâbı aralarında mübâyenet vukua getirilmemesi ve şayet mübâyenet vukuunda malları taht-ı hacze alınmayıp teminata rabtıyla esbâb-ı

[33] İkinci Takım'da 1026 numaralı tahrirata müracaat.
[34] İkinci Takım'da 1026 numaralı tahrirata müracaat.

mübâyenetin li'eclittahkik Nezâret-i Umûmiyye'ye inhâ olunması, fi 27 Zilhicce sene 1306 ve fi 12 Ağustos sene 1305. (24 Ağustos 1889)

420 Kara avcılığına mahsus av tezkerelerinin avcılara ne şekilde verileceği ve tezkere harcının ne şekilde tahsil edileceği.

Berre mahsûs av tezâkirinin avcılara ne sûretle verileceğinin ve bu tezkereler harcının ne vechile istîfâ' olunacağının beyânına dair, fi 3 Recep sene 1306 ve fi 21 Şubat sene 1304. (5 Mart 1889)

421 Konsoloslar ile konsolosluk çalışanlarına hükümetler tarafından ücretsiz av tezkeresi verilmemesi.

Konsoloslarla muavin ve tercüman ve kavas gibi me'mûrîn ve müstahdemîn-i ecnebîyeye av için hükûmetlerden meccânen varaka i'tâ' olunmaması hakkında Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle'ye tastîr buyurulan muharrerât-ı âliye sûretinin gönderildiği, fi 26 Zilhicce sene 1307 ve fi 31 Temmuz sene 1306. (12 Ağustos 1890)

422[35] Tezkeresi olmaksızın avcılık yapan kişilerin av gereçlerine yerel devlet görevlilerince el konulup satılması, kaçak avcıların Düyûn-ı Umumiyye idarelerine teslim edilmesi, ele geçen aletler içerisinde savaş tüfekleri çıkması durumunda bunların satılmayıp Tophane-i Amire'ye gönderilmesi, el konulan alet edevâtın satışından elde edilen gelirin İhbariye Talimatı doğrultusunca ilgililerine dağıtılması.

Bilâ-tezkere avcılık edenlerden zabt olunacak âlât-ı saydiyenin hükûmet-i mahalliyece hıfzıyla fürûht ettirilerek esmânının Düyûn-ı Umûmiyye İdârcleri'ne teslimi ve zabt olunacak âlât-ı saydiye miyânında harp tüfekleri zuhûr eylediği takdîrde fürûht olunmayıp bilâ-semen Tophane-i Âmire'ye gönderilmesi husûsuna Şûrâ-yı Devlet'çe karâr sudûr buyurulduğu ve fürûht olunacak âlât-ı saydiye esmânından nısfının ihbârîyye ta'lîmâtı mücîbince tevzî' ve nısf-ı diğerinin Düyûn-ı Umûmiyye icmâllerine îrâd kaydedilmesi, fi 13 Rebiülahir sene 1308 ve fi 14 Teşrînisânî sene 1306. (26 Kasım 1890)

423 Avlanırken görülen avcılara tezkereleri olup olmadığının jandarmalar ve kır serdarları tarafından sorulması, tezkeresi olmayanların en yakın Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne

[35] İkinci Takım'da 1018 numaralı tahrirata müracaat, İkinci Takım'da 1019 numaralı tahrirata müracaat.

gönderilmesi, bu konudaki yazıların Dahiliye nezaretince vilayetlere gönderildiği.

Sayd ederken görülecek avcıların tezkereleri olup olmadığının kır serdarlarıyla jandarma zabitân ve neferâtı taraflarından sorulması ve tezkere ibrâz edemeyenlerin en yakın bulunan Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'ne göndermeleri zımnında îcâb eden jandarma kumandanlıklarına tebligât-ı mukteziye icrâ'sı husûsu Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle'ye iş'âr buyurulduğu, fi 28 Recep sene 1307 ve fi 8 Mart sene 1306. (20 Mart 1890)

424 Sadece tömbeki satışı yapacak olan dükkanlardan alınacak bey'iyye resminin şehir ve beldelere göre tarifesi.

Dükkânlarda yalnız tömbeki satacaklardan 1. sınıf şehirlerde birer buçuk ve 2. sınıf şehirlerde birer ve 3. sınıf beldelerde yarımşar Osmanlı altını Bey'iyye Resmi istihsâl olunması, fi 8 Rebiülevvel sene 1300 ve fi 6 Kânûnusânî sene 1298. (18 Ocak 1883)

425 Tütün ile birlikte tömbeki satışı yapacak olan dükkanlardan alınacak bey'iyye resminin şehir ve beldelere göre tarifesi.

Dükkânlarda tütün ile birlikte tömbeki satacaklardan tömbeki için lira 100 kuruş hesâbıyla 1. sınıf şehirlerde otuz yedişer buçuk ve 2. sınıf şehirlerde yirmi beşer ve 3. sınıf beldelerde on ikişerbuçuk kuruş Bey'iyye Resmi istîfâ' kılınması, fi 11 Rebiülahir sene 1300 ve fi 7 Şubat sene 1298. (19 Şubat 1883)

426 Seyyar tömbeki satıcılarından şehir ve belde farkı olmaksızın 1,5 Osmanlı altını bey'iyye resmi alınması.

Gezgincilik sûretiyle tömbeki satacaklardan ale-s-seviyye birer buçuk Osmanlı altını Bey'iyye Resmi istihsâl olunması, fi 28 Ramazan sene 1299 ve fi 31 Temmuz sene 1298. (12 Ağustos 1882)

427 Seyyar tütün ve tömbeki satıcılarından şehir ve belde farkı olmaksızın tömbeki için 1,5 Osmanlı altınına ilave olarak 1,5 Osmanlı altını daha bey'iyye resmi alınması.

Gezgincilik sûretiyle hem tütün ve hem de tömbeki satacaklardan tömbeki için başkaca birer buçuk Osmanlı altını Bey'iyye Resmi istîfâ' kılınması, fi 7 Rebiülahir sene 1300 ve fi 5 Kânûnusânî sene 1298. (17 Ocak 1883)

428 **Osmanlı vatandaşları gibi İran vatandaşlarınında tömbeki satması durumunda bey'iyye resmi vermeye mecbûr olduğu.**

Tömbeki satan tebea-i İrâniyenin Devlet-i Âliyye tebeası gibi Bey'iyye Resmi'ni vermeye mecbûr bulundukları ve keyfiyyet Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle'ye bâ-muharrerât-ı âliye iş'âr buyurulduğu, fi 19 Muharrem sene 1301 ve fi 7 Teşrînisânî sene 1299. (19 Kasım 1883)

429 **Tömbeki satan İran ve Osmanlı vatandaşlarından bey'iyye resmini ödemeye karşı çıkanların ticari faaliyetlerinin yasaklanması.**

Tömbeki satan Tebea-i Devlet-i Âliyye ve İrâniye ve saireden istihsâli iktizâ' eden Bey'iyye Resmi'ni îtada muhâlefet edenlerin icrâ'-yı sanatdan men' edilmeleri ve bu bâbda Vilâyât-ı Celîle'ye bâ-telgrafnâme-i sâmi icrâ'-yı vesâyâ buyurulduğu, fi 22 Ramazan sene 1298 ve fi 5 Ağustos sene 1297. (17 Ağustos 1881)

430 **Dükkanlarda tömbeki satan ve bey'iyye tezkeresini kaybedenlere ücretsiz olarak yeni tezkere verilebileceği, gezginci ve sergici tarzında çalışıp tezkeresini kaybedenlere ise ancak yeniden bey'iyye vergisi ödemeleri durumunda tezkere verilebileceği.**

Dükkânlarda tömbeki satanlardan bey'iyye tezkeresini zâyi edenlere zayiden meccânen diğer tezkere verilmesi ve gezginci ve sergici bâyilerden zâyi edenlerden bi-tekrar Bey'iyye Resmi alınarak yeniden tezkere verilmesi, fi 11 Şaban sene 1294 ve fi 8 Ağustos sene 1293. (20 Ağustos 1877)

431 **Tezkeresiz olarak tömbeki satanlardan bey'iyye vergisinin iki katı para cezası alınması, bu paranın bir katının Düyûn-ı Umumiyyeye îrâd kaydedilip kalanının ihbariye talimatı doğrultusunca dağıtılması, bu kişilerin bir kere daha kaçak tömbeki satmaları durumunda bey'iyye vergisinin üç katı tutarında para cezasına çarptırılacağı.**

Bilâ-tezkere tömbeki fürûht edenlerden Bey'iyye Resmi'nin ikişer katı cezâ-yi nakdî ahzıyla birer katının icmâl-i mahsûsuna îrâd kaydıyla diğer birer katının ihbâriyye ta'limâtı mücibince muhbir ve memûrine i'tâ' ve tevzî' olunması ve mükerrerlerden Bey'iyye Resmi'nin üçer katı cezâ-yi nakdî alınması, fi 22 Cemâziyelâhir sene 1308 ve fi 21 Kânûnusânî sene 1306. (2 Şubat 1891)

432[36] Tütün ve ipek aşarı ile birlikte toplanacak Maârif Yardım Hisselerinin ne şekilde toplanacağı, teslim alınacağı ve gönderileceği.

Tütün ve harir öşrüyle birlikte istîfâ' olunacak Menâfi' ve Maârif Hisselerinin sûret-i ahz ve teslim ve irsâli beyânına dair, fi 7 Muharrem sene 1307 ve fi 22 Ağustos sene 1305. (3 Eylül 1889)

433[37] Tütün ve ipek aşarı ile birlikte toplanacak Maârif Yardım Hisselerinin hangi oran üzerinden toplanacağı.

Tütün ve harir öşrüyle birlikte istîfâ' olunacak Menâfi' ve Maârif Hisselerinin ne nisbet üzere istihsâl olunacağının beyânına dair, fi 11 Cemâziyelâhir sene 1307 ve fi 20 Kânûnusânî sene 1305. (1 Şubat 1890)

[36] İkinci Takım'da 1033 numaralı tahrirata müracaat.

[37] Arazi-i seniyyede meskûn ahali tarafından hususa getirilen kozalardan hisse-i mezkurenin ahzı icap etmeyeceği 169 numaralı mazbatanın beşinci fıkrası mûcebince 86 harir numaralı ve fi 19 Teşrinievvel sene 320 tarihli tahriratıyla İzmir'e tebliğ olunmuştur.

ALTINCI BÖLÜM

A. Tezkere ve koçanların ne şekilde talep edileceği, tezkerelerin sayımı, saklanması, devri, yazımı, iptali ve iadesi.

434 **İdarelerin altı aylık ihtiyacı dikkate alınarak tezkerelerin toplu olarak talep edilmesi, tezkerelerin tümünün bitmesi beklenmeksizin bir sonraki altı aylık ihtiyacın da zamanında istenmesi.**

Altı aylık İdâreye kâfî görünecek her nevi tezâkirin birden talep olunması ve bu altı aylık tezâkirin hitâmından evvel diğer altı aylığının talep ve celbi ne kadar vakte muhtaç olduğu hesap olunarak ona göre vaktiyle davranılması, fi 21 Zilhicce sene 1292 ve fi 6 Kânûnusânî sene 1291. (18 Ocak 1876)

435 **İdarelerde bulunan tezkerelerin sürekli olarak kontrol edilmesi, tüketim durumu dikkate alınarak kalan tezkerelerin ne kadar süre yeteceğinin hesaplanması ve buna göre yeni tezkere talep edilmesi, tezkerelerin zamanında talep edilmemesinden dolayı yapılacak posta ve telgraf iletişim masraflarının sorumlularından talep ve tahsil edileceği.**

İdarelerde bulunan tezâkirin mevcûdu daima yoklanılarak sarfiyâtın derece-i devamına nazaran ne kadar müddet kifâyet edeceği ve bunların talep ve celbi ne kadar vakte muhtaç olduğu nâzar-ı hesâba alınarak ve her türlü ihtimalât derpîş olunarak mevcûdun altı aylık sarfa kâfî mikdâra iblâğı için ne mikdâr tezâkir celbine lüzûm görünür ise talep olunması ve vaktiyle talep olunmayıp da idârelerdeki tezkerelerin mevcûdu azalmasından dolayı alınacak muhabere için verilecek Posta ve Telgraf ücretlerinin bâdilerine tazmîn ettirileceği, fi 13 Cemâziyelâhir sene 1307 ve fi 22 Kânûnusânî sene 1305. (3 Şubat 1890)

436 **Zamanında tezkere talep edilmemesinden dolayı tezkere sıkıntısı yaşayan idarelere en yakın idarelerden tezkere takviyesi yapılması, böyle bir durumda idarelerin memur ve başkatiplerinin sorumlu tutulacakları.**

Vakit ve zamanıyla talep olunmamasından dolayı tezkeresiz kalan idârelere civar bulunan diğer idârelerden gönderilmesi ve böyle tezkeresiz kalan idârelerin me'mûr ve başkatiplerinin taht-ı mes'uliyete alınacağı, fi 4 Cemâziyelevvel sene 1293 ve fi 15 Mayıs sene 1292. (27 Mayıs 1876)

437 **Taşralarda bulunan idarelere gönderilecek tezkere ciltlerinin ne şekilde sayılacağı, belgelerin eksiksiz ulaşması durumunda konunun resmi yazı ile genel merkeze bildirilmesi, eksik çıkması durumunda ise toplu olarak iade edilmesi.**

Taşra idârelerine gönderilecek tezâkir-i mütenevvia ve ciltlerinin ne yolda ta'dâd olunacağının ve ta'dâdında tamam zuhûr ettiği takdîrde vusûlünün iş'âr ve noksan zuhûr eylediği hâlde heyetiyle iade olunmasının beyânına dair, fi 20 Zilhicce sene 1292 ve fi 5 Kânûnusânî sene 1291. (17 Ocak 1876)

438 **Taşralarda bulunan idarelere gönderilecek tezkere ciltlerinin eksiksiz ulaşması durumunda resmi yazı ile genel merkezin bilgilendirilmesi, eksik çıkması durumunda ise kurşun mühürleri bozulmaksızın paketlerin toplu olarak iade edilmesi, nezaret, müdiriyet ve memuriyetlere gönderilecek tezkere paketlerine kurşun mühür vurulması.**

Taşra idârelerine gönderilecek tezâkir-i mütenevvia ve ciltlerinin ta'dâdında tamam zuhûr eylediği takdîrde derhal vusûlünün iş'âr ve noksan zuhûr eylediği hâlde kurşun mühürleri bozulmaksızın heyetiyle iade olunması ve nezâretlerden müdîriyyetlere ve müdîriyyetlerden me'mûriyyetlere gönderilecek tezâkir denklerine kurşun mührü darbıyla irsâl olunması, fi 20 Muharrem sene 1293 ve fi 4 Şubat sene 1291. (16 Şubat 1876)

439 **Taşralarda bulunan idarelere gönderilecek tezkere ciltlerinin eksiksiz ulaşmasını takiben düzenlenecek makbuz senetlerinin nazırlar ve muhasebe başkatipleri tarafından mühürlenmesi.**

Taşra idârelerine gönderilecek tezâkir-i mütenevvia ve ciltlerinin tamam zuhûr eylediği takdîrde vusûllerini mübeyyin tanzîm ve irsâl olunacak makbûz senedâtının nâzırlara iştiraken muhasebe başkatipleri tarafından dahi mühürlenmesi, fi 21 Cemâziyelâhir sene 1294 ve fi 20 Haziran sene 1293. (2 Temmuz 1877)

440 **Tezkere ciltlerinin güvenli yerlere konularak anahtarlarının nazır, müdür ve memurlar tarafından korunması, tezkerelere ihtiyaç duyulduğunda Müdüriyetlerinde müdürler, Memuriyetlerde ise memurlar tarafından saklandığı yerden çıkartılarak kullanacak memurun gözü önünde sayılıp ona teslim edilmesi, tezkereleri kaybeden ve yok olmasına sebep**

olanların tazminata mahkum edilecekleri.

Tezâkir-i mütenevvia ciltlerinin emniyetli mahallere konularak anahtarlarının nâzır ve müdîr ve me'mûrlar nezdlerinde hıfzolunması ve tezâkir-i mezkûrenin nefs-i idârelerde sarf için lüzûmu halinde müdîriyyette ise müdîrler ve me'mûriyyetlerde ise me'mûrlar ma'rifetiyle mahfûz olduğu mahalden çıkarılıp sarfedecek me'mûru gözü önünde bi't-ta'dâd ona teslim edilmesi ve bunlardan zayi ve telef vuku' bulduğu takdîrde bâdilerinin tazmînâta uğrayacakları gibi kanûnen mücâzât dahi görecekleri, fi 4 Muharrem sene 1287 ve fi 25 Mart sene 1286. (6 Nisan 1870)

441 **Tezkere ciltlerinin güvenli yerlere konularak anahtarlarının nazır, müdür ve memurlar tarafından korunması, bunları kaybeden ve yok olmasına sebep olanların tazminata uğrayacağı ve haklarında soruşturma açılacağı.**

Tezâkir-i mütenevvia ciltlerinin emniyetli mahallere konularak anahtarlarının nâzırlar ve merkez müdîrleri ve müdîr ve me'mûrlar nezdlerinde hıfzolunması ve bunların zayi ve telef vuku' bulduğu takdîrde bâdilerinin tazmînâta uğrayacakları gibi taht-ı mes'uliyette dahi kalacakları, fi 4 Cemâziyelevvel sene 1302 ve fi 7 Şubat sene 1300. (19 Şubat 1885)

442 **Tezkere ciltlerinin karışık kullanılmaması ve numaralarının sıra ile yürütülmesi.**

Tezâkir-i mütenevvia koçanlarının cilt numaralarının hiçbir vakit tecdîd edilmeyip müteselsilen yürütülmesi, fi 24 Safer sene 1298 ve fi 12 Kânûnusânî sene 1296. (24 Ocak 1881)

443 **İdarelerce adi kağıt üzerine yazı yazılarak tezkere düzenlenmemesi, bu şekilde davrananların derhal memuriyetten uzaklaştırılması, diğer idareler tarafından düzenlenen bu tarz evrak görüldüğünde sahiplerine geçici olarak matbu tezkereler verilip adi kağıt üzerine yazılan tezkerelerin teslim alınması ve Genel Merkeze bilgi verilmesi.**

İdârelerden âdi kağıt üzerine tezkere i'tâ' olunmaması ve i'tâ' edenlerin derhal me'mûriyyetlerinden azledilmesi vesair idârelerden verilenler zuhûr eylediği takdîrde ashâbına tebdîlen matbû' tezkereler verilerek âdi kağıt üzerine yazılmış olan tezkerenin ahzıyla Nezâret-i Umûmiyye'ye ma'lûmât verilmesi, fi 12 Muharrem sene 1280 ve fi 16 Haziran sene 1279. (28 Haziran 1863)

444 **İdarelerce verilecek her çeşit tezkerenin sabit mürekkeble yazılması, adi mürekkeb kullanan memur ve yöneticiler hakkında işlem yapılacağı.**

İdârelerden verilecek her nevi tezâkirin sâbit mürekkeble yazılması ve âdi mürekkeble yazılmış tezkere verildiği takdîrde memurları ile âmirlerinin mes'ul tutulması, fi 15 Safer sene 1280 ve fi 19 Temmuz sene 1279. (31 Temmuz 1863)

445 **Düyûn-ı Umumiyye idarelerinden verilecek her çeşit tezkerenin sabit mürekkeble yazılması hususunun yeniden bildirildiği, adi mürekkeb kullanan memur ve yöneticiler hakkında en sert şekilde işlem yapılacağı.**

İdârelerden verilecek her nevi tezâkirin sâbit mürekkeble yazılması te'kîden bildirildiği ve âdi mürekkeble yazılmış tezkere verenler hakları nda muâmele-i şedide icrâ' kılınacağı, fi 19 Rebiülahir sene 1301 ve fi 5 Şubat sene 1299. (17 Şubat 1884)

446 **İdarelerce düzenlenecek tezkerelere basılacak kişi ve kurum mühürlerinde neft yağından üretilen mürekkeb kullanılması.**

İdârelerden verilecek tezâkire basılacak zat ve idâre mühürlerinin neft yağıyla ma'mûl mürekkeble tab' edilmesi, fi 9 Safer sene 1287 ve fi 28 Nisan sene 1286. (10 Mayıs 1870)

447 **İdarelerce düzenlenecek her çeşit tezkere ve koçanlarda eşyanın cinsi, ismi, vergi miktarı ile düzenlenme tarihlerinin gösterilmesi.**

İdârelerden verilecek her nevi tezâkirle koçanlarına hâvî oldukları eşyanın cins ve esmân ve resmleri mikdârıyla tarih-i imrârlarının gösterilmesi, fi 11 Şevvâl sene 1278 ve fi 29 Mart sene 1278. (10 Nisan 1862)

448 **İdarelerce düzenlenecek tezkerelerde eşyaların kutu sayısı, numarası ve markalarının gösterilmesi.**

İdârelerden verilecek her nevi tezâkire hâvî oldukları eşyanın mevzu bulundukları kabların adet ve numara ve markalarının gösterilmesi, fi 29 Recep sene 1279 ve fi 8 Kânûnusânî sene 1278. (20 Ocak 1863)

449 **Düyûn-ı Umumiyye idarelerinden verilecek her çeşit tezkere koçanında vergi tutarının yanı sıra ödemenin ne çeşit akçe ile**

yapıldığının gösterilmesi, varış noktalarına ulaşan tezkerelerde bu bilgilerin yer almaması durumunda tezkere sahipleri hakkında hiçbir işlem yapılmayıp sözkonusu tezkerelerin bir zarfa konularak gönderilmesi ve konu hakkında Genel Merkezin bilgilendirilmesi.

İdarelerden verilecek her nevi tezâkirle koçanlarına ne mikdâr resm ve ne cins akçe alındığının gösterilmesi ve mevâridlere vürûd edecek tezkerelerde o vechile alınan resmin cinsi gösterilmemiş olduğu takdîrde ashâbı hakkında bir gûne muâmele olunmayıp mezkûr tezkerenin leffiyle Nezâret-i Umûmiyye'ye ma'lûmât verilmesi, fi 17 Safer sene 1302 ve fi 24 Teşrînisânî sene 1300. (6 Aralık 1884)

450 **Düyûn-ı Umumiyye idarelerince düzenlenecek tezkere koçanlarına alınan akçelerin cins, adet ve miktarlarının kuruş olarak yazılması.**

İdârelerden verilecek her nevi tezâkirle koçanlarına alınan akçenin yalnız cinsiyle mikdâr-ı kuruşu yazılıp adedinin gösterilmemesi, fi 27 Cemâziyelevvel sene 1302 ve fi 2 Mart sene 1301. (14 Mart 1885)

451 **İdarelerce düzenlenecek her çeşit tezkereye sahibinin isminden başka ünvan ve şöhretlerinin de yazılması.**

İdarelerden verilecek her nevi tezâkire ashâbının isimlerinden başka lâkap ve şöhretlerinin dahi derc edilmesi, fi 2 Cemâziyelevvel sene 1284 ve fi 20 Ağustos sene 1283. (1 Eylül 1867)

452 **İdarelerce düzenlenecek tezkerelerde eşya miktarı ile vergi tutarı rakamlarının sağına ve soluna ikişer çizgi çekilmesi.**

İdârelerden verilecek tezkerelerin hâvî oldukları eşyanın mikdârıyla alınmış olan resmin kemmiyyetine dair tezkerelere yazılacak rakamın iki tarafına ikişer çizgi çekilmesi, fi 18 Zilhicce sene 1284 ve fi 31 Mart sene 1284. (12 Nisan 1868)

453 **İdarelerce düzenlenecek tezkerelerde eşya miktarı ile vergi tutarının tezkerelerin ilgili bölümlerine yazılması ve bu rakamların sağına ve soluna ikişer çizgi çekilmesi.**

İdârelerden verilecek tezkerelerin hâvî oldukları eşyanın mikdârıyla alınmış olan resmin kemmiyyetine dair tezkerelerin cetvel hanelerine yazılacak

rakamın iki tarafına ikişer çizgi çekilmesi, fi 25 Şaban sene 1285 ve fi 28 Teşrînisânî sene 1284. (10 Aralık 1868)

454 **İskenderiye yoluyla Mısır'a gönderilecek eşyalar için düzenlenecek tezkerelerde, bu eşyaların İskenderiye yoluyla doğruca Mısır'a gideceğinin açıkça belirtilmesi, Mısır gümrüğünce yapılan işlemlerle düzenlenen tezkerelerin idarelerce kabul edilmesi.**

İskenderiye tarîkiyle Mısır'a gönderilecek eşya için verilecek tezkerelere hâvî oldukları eşyanın İskenderiye tarîkiyle doğruca nefs-i Mısır'a gideceğinin tahrîr ve izah olunması ve bu tezkereler üzerine Mısır gümrüğünden olunacak muamelenin ve Mısır gümrüğünden verilecek tezkerelerin kabûl olunması, fi 7 Rebiülahir sene 1298 ve fi 23 Şubat sene 1296. (7 Mart 1881)

455 **Girit, Midilli ve Cezair-i Bahr-i Sefid'de bulunan şehir ve kasabalara gönderilecek eşyalar için düzenlenecek tezkerelerde yalnızca ada isminin değil o adanın hangi iskelesine gidileceği bilgisinin de açıkça yazılması.**

Girit ve Midilli gibi Cezair'de bulunan şehir ve kasabâta gönderilecek eşya için verilecek tezkerelerde yalnız cezîrelerin ismiyle iktifâ' olunmayıp gideceği cezîrenin hangi iskelesine ihraç kılınacağının dahi derc ve tasrîh olunması, fi 15 Recep sene 1290 ve fi 26 Ağustos sene 1289. (7 Eylül 1873)

456 **Taşoz Adasına gönderilecek eşyalar için düzenlenecek tezkerelerde yalnızca ada isminin değil sözkonusu malların o adanın hangi iskelesine gideceği bilgisinin de açıkça yazılması.**

Taşoz Cezîresi'ne gönderilecek eşya için verilecek tezkerelerde yalnız cezîrenin ismiyle iktifâ' olunmayıp mezkûr cezîrenin Hırvat ve Talus iskelelerinden hangisine ihraç olunacağının dahi derc ve tasrîh kılınması, fi 26 Recep sene 1293 ve fi 4 Ağustos sene 1292. (16 Ağustos 1876)

457 **Kara ve deniz yoluyla sevk edilecek eşyalar için düzenlenecek nakliye tezkerelerinde varış yerinin gösterilmesi, tezkerelerin kaybedilmesi durumunda tezkereyi veren İdareden şehadetname alınması, gitmesi gereken yerden başka bir yere götürülen eşyaların vergisi ödenmedikçe geçişine izin verilmemesi, mal sahibinin bu eşyaları başka bir yere**

götüreceğini beyan etmesi durumunda sözkonusu malların tezkeresiyle beraber İdare ambarında tutulması, bir yere getirilen malların bir kısmının satılıp bir kısmının satılmaması ve kalan malların bir başka yere sevk edilmek istenmesi durumunda yeni tezkere düzenlenmesi, tezkerede belirtilen varış yerinin değiştirilmek istenmesi durumunda eski tezkerenin sahibi elinde alınıp yerine yenisinin düzenlenmesi.

Berren ve bahren bir mahalle nakil edilecek eşya için verilecek nakliye tezkerelerine mevridinin gösterilmesi ve bu tezkerelerin zayi halinde mahrec-i idârelerinden şehâdetnâme verilmesi ve mevridden gayriye gelen eşya orada sarf ve fürûht edileceği hâlde resmi alınmadıkça dahil-i memlekete getirilmesine müsaade olunmaması ve fakat sahibi o eşyayı tezkerede muharrer mevridine götüreceğini beyân eylediği takdîrde dahil-i memlekete götürülmesine müsaade olunmayıp idâre ambarında tevkifiyle muahharen tezkeresiyle beraber sahibine teslim olunması ve bir mahalle getirilen eşyanın kâffesini veya bir mikdârını orada satamayıp da başka yere nakletmek ister ise meccânen diğer tezkere i'tâ' olunması ve bir mahal için alınan tezkerenin hâvî olduğu eşya henüz mahrec-i idâresinden kaldırılmaksızın sahibi bunları diğer mahalle göndermek isteyerek tezkerenin tebdîlini talep eyler ise evvelce verilmiş olan tezkerenin yed'inden bi'l-ahz battâl edilerek tebdîlen ve meccânen diğer tezkere i'tâ' kılınması, fi 16 Cemâziyelâhir sene 1290 ve fi 28 Temmuz sene 1289. (9 Ağustos 1873)

458 **İdarelerce düzenlenecek tezkerelerde varış yerlerinin mal sahibinin beyanı üzerine tezkereye yazıldığını ispat etmek amacıyla idarelerde bir defter tutulması, bu deftere varış yerlerinin yazılıp tezkere sahiplerine bizzat imzalatılması.**

İdârelerden verilecek tezâkirin hîn-i tahrîrinde mevridleri ashâbının ifâdeleri üzerine yazıldığını isbât için idârelerde birer defter tutulup mevrid isimlerinin ona kaydıyla yanıbaşlarına ashâbına imza ettirilmesi, fi gurre-i Rebiülahir sene 1293 ve fi 13 Nisan sene 1292. (25 Nisan 1876)

459 **Tezkerelerin üst kısmında varış noktasındaki Düyûn-ı Umumiyye idarelerinin bağlı olduğu Nezaret ve Merkez müdürlüklerinin yanlış gösterilmemesi amacıyla Mülhakat idarelerinin hangi nezaret ve müdürlüğe bağlı olduğunu gösteren listenin idarelere gönderildiği.**

Tezâkir bâlâlarında gösterilecek Mevrid İdâreleri'nin tâbi olunduğu nezâret ve merkez müdîriyyetlerinin yanlış gösterilmemesi zımnında Mülhakat İdâreleri'nin hangi nezâret ve merkez müdîriyyetleri dahilinde bulunduğunu gösterir tanzîm olunan cetvelin gönderildiği, fi 18 Cemâziyelâhir sene 1308 ve fi 18 Kânûnusânî sene 1306. (30 Ocak 1891)

460 İdarelerce düzenlenecek tezkerelerin müdür, memur, başkatip ve sandık eminlerinin kişisel mühürleriyle mühürlenmesi, müdür ve memurların görev gereği başka bir yere gitmeleri durumunda tezkerelerin vekil sıfatıyla başkatipler tarafından imzalanması.

İdârelerden verilecek her nevi tezâkirin müdîr veya me'mûrlar ile başkatip ve sandık eminleri taraflarından zât mühürleriyle temhîr olunması ve müdîr ve me'mûrların hasb-el-îcâb bir tarafa gittiklerinde başkatip, "*idâre-i filan vekil, müdîr veyahut vekil me'mûr*" diyerek başkatipler tarafından imza edilmesi, fi 5 Cemâziyelevvel sene 1285 ve fi 11 Ağustos sene 1284. (23 Ağustos 1868)

461 Tezkere kaybı durumunda düzenlenecek şehadetnamelerden harç alınmayacağı.

Tezkeresini zâyi edenlere verilecek şehâdetnâmeler için harç aranılmaması husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi şeref müteallik buyurulduğu, fi 17 Şevvâl sene 1278 ve fi 5 Nisan sene 1278. (17 Nisan 1862)

462 Vergisi ödenmiş olan bir eşyanın sahibi tarafından başka bir yere sevk edilmek istenmesi durumunda düzenlenecek tezkerelerden harc alınmayacağı.

Rüsûm-ı lâzımesi alınmış olan eşyanın muahharen ashâbı tarafından mahall-i âhere nakledileceği zaman talep olunacak hasbî tezkereler için harç aranılmaması husûsuna irâde-i seniyye-i hazret-i padişâhi şerefsudûr buyurulduğu, fi 18 Muharrem sene 1279 ve fi 9 Temmuz sene 1278. (21 Temmuz 1862)

463 İdarelerce düzenlenecek ücretsiz tezkerelerin sandık eminleri tarafından mühürlenmemesi.

İdârelerden verilecek hasbî tezkerelerin sandık eminleri tarafından temhîr edilmemesi, fi 7 Safer sene 1288 ve fi 15 Nisan sene 1287. (27 Nisan 1871)

464 Çıkış idarelerince düzenlenen ve varış noktalarındaki

idarelere sunulan her çeşit tezkerenin arkasına varış tarihinin yazılıp varış idarelerince mühürlenmesi, tezkereleri kullanılan koçanların genel merkeze iade edilmesi, tezkere koçanlarında varış yerlerinin belirtilmesi.

İdârelerden verilip Mevrid İdâreleri'ne ibrâz olunacak her nevi tezâkirin tarih-i vusûlleri zuhûrlarına işaret olunarak zîrleri İdâreler mühr-i kebiriyle temhîr kılınması ve tezkereleri sarf olunmuş koçanların iade olunacağı zaman hangi idâreden vürûd ettiği bilinmek için her bir koçanın ilk veyahut nihâyet varakanın bulunduğu idâre mühr-i kebiriyle mühürlenmesi, fi 29 Muharrem sene 1282 ve fi 11 Haziran sene 1281. (23 Haziran 1865)

465 **Resmi mührü bulunmayan varış idarelerine sunulan tezkelerin üstüne geliş tarihlerinin yazılıp o idaredeki memurların şahsi mühürleriyle mühürlenmesi, gelen tezkerelerin o varış idaresinin bağlı bulunduğu müdüriyet veya memuriyete gönderilmesi, idarelere ulaşan belgeler üzerindeki mühürlerin hangi memuriyetlere ait olduğunun incelenmesi ve onaylanması.**

Mühr-i kebiri bulunmayan idârelere ibrâz olunacak tezâkirin tarih-i vusûlleri zuhûrlarına işaret olunduktan sonra zîrlerinin me'mûrlarının zât mühürleriyle temhîr ile tâbi oldukları müdîriyyet veya me'mûriyyete gönderilerek o tezkerelerin müdîriyyet veyahut me'mûriyyete vusûlü anda mezkûr tezkereler zuhûrlarındaki zât mühürlerinin hangi me'mûrluğun mührü olduğunun şerh ve tasdîk kılınması ve tezkereleri sarf olunmuş koçanların temhîri maddesinin dahi ayniyle icrâ' olunması, fi 17 Rebiülahir sene 1282 ve fi 27 Ağustos sene 1281. (8 Eylül 1865)

466 **Çıkış idarelerince düzenlenen ve varış idarelerine sunulan her çeşit tezkerenin sahibi elinden alındığı anda en üstten en alta kadar kalın yazıyla "*battal*" kelimesi yazılarak iptal edilmesi, ancak bu sırada sabit mürekkeble yazılmış olan rakam ve ibarelerin bozulmamasına dikkat edilmesi.**

İdârelerden verilip Mevrid İdâreleri'ne ibrâz olunacak her nevi' tezâkirin ashâbından alındığı anda hemen derûnlarında muharrer olan matbû' ibârelerin üst satır başından alt satırı nihâyetine kadar fakat derûn-ı tezâkirde matbû' bulunan ibârelerden mâ-adâ Mahrec İdârelerince sabit mürekkeble yazılmış olan rakam ve ibârelere halel getirilmeksizin kalın yazı ile "*battal*" kelimesi

keşide olunması, fi 28 Zilkade sene 1283 ve fi 21 Mart sene 1283. (2 Nisan 1867)

467 **Çıkış idarelerince düzenlenen ve varış idarelerine sunulan tezkerelerden üzerine varış tarihi ve "*battal*" kelimesi yazılmamış olanları görüldüğü taktirde, bu tarz belgelerin Rüsûmat İdaresi'ne gelip gitmesi için harcanacak posta ve vapur navlun ücretlerinin sorumlu başkatipten tazmin edileceği, tekrarı halinde ise başkatibin değiştirilmesine kadar gidileceği.**

İdârelerden verilip Mevrid İdâreleri'ne ibrâz olunmuş olan her nev'î tezâkirden Mevrid İdâreleri'nce tarih-i vusûlleri zahriyye edilmemiş ve battâl kelimesi keşide olunmamışları zuhûr eylediği takdîrde bu misillû tezkerelerin gelip gitmesinde verilecek posta ücreti veya vapur navlu bunu gönderen nezâret başkatibine tazmîn ettirilmek üzere tezkerelerin iade olunacağı gibi tekrarı halinde başkatibin tebdîline kadar yürünüleceği, fi 6 Muharrem sene 1285 ve fi 16 Nisan sene 1284. (28 Nisan 1868)

468 **Varış noktalarındaki idarelere sunulacak tezkerelerde belirtilen eşyalarla gelen eşyaların aynı cins ve miktarda olması durumunda tezkerelere "*mutabıktır*" ibaresinin yazılıp İdare Heyeti tarafından mühürlenmesi ve "*battal*" kelimesi yazılarak iptal edilmesi, buna aykırı davranan memurların derhal görevden alınması.**

Mevrid İdâreleri'ne ibrâz olunacak her nevi tezâkirin hâvî oldukları eşya ile muayene olunarak zuhûrlarına vürûd eden eşyanın cins ve mikdârı tezkeresine "*mutabıktır*" ibâresi yazılarak İdâreler heyeti taraflarından temhîr olunduktan sonra battâl kelimesi keşide olunması ve bu muâmeleye riâyet etmeyen me'mûrların derhal azilleriyle beraber mes'uliyet-i şedide altına alınacağı, fi 6 Şaban sene 1301 ve fi 19 Mayıs sene 1300. (31 Mayıs 1884)

469 **Çıkış noktalarındaki idarelerce düzenlenecek tezkerelerde sehven yanlışlık yapılması durumunda ne yapılacağı, yanlışlık yapılan belgenin farkına varılmaksızın sahibi eline verilmesi ve varış noktalarında bu belge ile işlem yapılması durumunda ne şekilde hareket edileceği.**

Mahrec idârelerinden verilecek tezkerelerde sehv vuku' bulduğu takdîrde ne yapılmak lâzım geleceğinin ve dikkat olunmayarak verilip Mevrid İdâreleri'ne

ibrâz olunacak tezkerelerden sehvli ve muâmelesi noksan zuhûr edenlerin hâvî olduğu eşya hakkında olunacak muâmelenin beyânına dair, fi 13 Recep sene 1283 ve fi 9 Teşrînisânî sene 1282. (21 Kasım 1866)

470 **Varış noktalarındaki idarelere sunulacak tezkerelerin şüpheye yer vermeyecek derecede sehven yanlış ve eksik hazırlandığının anlaşılması durumunda sahiplerinden depozito alınmaması ve mallarının tutulmaması.**

Mevrid İdâreleri'ne ibrâz olunacak tezkerelerden tüccâr hakkında şübhe vermeyecek sûrette sehvli ve muâmelesi noksan zuhûr edenler için ashâbından dipozito alınmaması ve mallarının tevkif edilmemesi, fi 2 Rebiülahir sene 1284 ve fi 22 Temmuz sene 1283. (3 Ağustos 1867)

471 **Çıkış noktalarındaki idarelerce düzenlenen ve varış noktalarındaki idarelere sunulan tezkerelerde mürekkeb yayılması veya sahibinin elinin ıslak olması nedeniyle yazıların kirlenmesi veya üzerinden kalemle iki defa geçilmiş olmasından dolayı yazıların kabaca düştüğü durumlarda herhangi bir sorun yaratılmaması.**

Mahrec idârelerinden verilip Mevrid İdâreleri'ne ibrâz olunacak tezkerelerden mürekkebin kalemden kesret üzere cereyânıyla bazı kelimeleri yayılmış veyahut ashâbının elinde nemlenerek yazıları kirlenmiş veyahut iki kere kalem yürütülüp yazıları kabaca düşmüş olan tezkerelere ilişilmemesi, fi 12 Zilkade sene 1283 ve fi 4 Mart sene 1283. (16 Mart 1867)

472 **Çıkış idarelerince düzenlenen ve varış idarelerine sunulan tezkerelerde sehven yanlış yazılmış rakamların üzerine çizgi çekilip doğrusunun yazılması veya miladi ve rumi tarihlerde yanlışlık yapılması durumlarında herhangi bir sorun yaratılmaması ve bu tür tezkerelere ceza kesilmemesi.**

Mahrec idârelerinden verilip Mevrid İdâreleri'ne ibrâz olunacak tezkerelerden numara çizilip sonra üzerine yazılmış veya tekrar kalem yürütülerek tashîh edilmiş veyahut garbi veya rumî tarihleri yevmlerince sehv vuku' bulmuş olan tezkerelere ilişilmemesi ve bunlar için sâhi cezası icrâ' olunmaması, fi 8 Zilkade sene 1284 ve fi sene 19 Şubat sene 1283. (2 Mart 1868)

473 **Varış noktalarındaki idarelere sunulacak tezkerelerde rumi veya hicri tarihlerden herhangi birisinin yazılmaması**

durumunda sorun yaratılmaması ve bu tarz tezkerelere ceza kesilmemesi.

Rumi tarihi konulup da garbî veyahut garbî tarihi konulup da rumî tarihi terkim olunmamış tezkerelere Mevrid İdâreleri'nce ilişilmemesine ve bunlar için sâhi cezası icrâ' olunmamasına dair, fi 22 Recep sene 1288 ve fi 25 Eylül sene 1287. (7 Ekim 1871)

474 **Sahte tezkere düzenleyen memurların Ceza Kanunu'nun 152. maddesi gereğince en az 10 yıl, memur olmayan kişilerin ise 7 seneyi geçmeyecek şekilde kürek ve kalebendlik cezasına çarptırılması.**

Sahtekârlıkla tezkere tagyîr edenlerin Ceza Kanûnname-i Hümâyûnu'nun 152. maddesi hükmünce me'mûrînden olanların 10 seneden aşağı olmamak ve me'mûrînden olmayanların 7 seneyi tecâvüz etmemek üzere kürek veya kalebendlik cezasıyla mücâzât olunmaları husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi şerefsudûr buyurulduğu ve keyfiyyet Vilâyât-ı Celîle'ye bâ-evâmirname-i sâmi iş'âr buyurulduğu, fi 13 Şevvâl sene 1280 ve fi 9 Mart sene 1280. (21 Mart 1864)

475 **Sahte veya kalem oynatılarak düzenlenmiş tezkereye konu mallara el konulup taşıyan kişinin güvenlik güçlerine teslim edilmesi, bu çeşit tezkereler hakkında işlem yapmayan ve sahte tezkere ile mal geçişine göz yuman memurların tazminata mahkum edileceği.**

Sahte ve kalem karıştırılarak tagyîr edilmiş tezkere ibrâz edildiği takdîrde hâvî olduğu eşyanın tevkifiyle beraber nâkılinin hükûmete teslim olunması ve bu misillû tezkerelere ilişilmeyerek hâvî oldukları eşyanın imrârına müsaade eyleyen mevrid me'mûrlarının tazmînâta uğrayacakları, fi 18 Muharrem sene 1285 ve fi 28 Şubat sene 1284. (12 Mart 1869)

476 **Mühürleri eski tezkerelerden sökülmek suretiyle düzenlenmiş ve içerdiği eşyanın cins ve miktarı değiştirilmiş tezkerelerin idarelere sunulması durumunda tezkereye konu eşyalara el konulması ve durumun hemen Genel Merkeze bildirilmesi.**

Mühürleri diğer hükümsüz tezkerelerden çıkarılarak yapıştırılmış ve hâvî olduğu eşyanın cins ve mikdârı tahvîl olunmuş tezkere ibrâz edildiği takdîrde

hâvî olduğu eşyanın tevkifiyle beraber keyfiyyetin Nezâret-i Umûmiyye'ye bildirilmesi, fi 6 Safer sene 1298 ve fi 25 Kânunuevvel sene 1296. (6 Ocak 1881)

477 **Sahte veya kalem oynatılmak suretiyle düzenlenmiş tezkere içeriğine konu mallara ait para cezalarının sözkonusu belgeler idarelere sunulduğu anda tahsil edilmesi.**

Sahte ve kalem karıştırılarak tagyîr edilmiş tezkerelerin hâvî olduğu eşyanın iktizâ' eden cezâ-yi nakdîlerinin sahtekârlığın zâhire ihracı tahkikatının arkası alınmasına taalluk edilmeyerek tezkerelerin hîn-i ibrâzında tahsîl olunması, fi 23 Rebiülevvel sene 1286 ve fi 21 Haziran sene 1285. (3 Temmuz 1869)

478 **Bozuk ve işlemi tamamlanmamış tezkere düzenleyen ve veren memurlar ile bu tezkereleri kabul eden varış noktalarındaki İdare memurları hakkında uygulanacak cezalara ilişkin nizamnamenin gönderildiği.**

Bozuk ve muâmelesi nâkıs tezkere veren ve kabûl eden mahrec ve mevrid me'mûrları haklarında olunacak mücâzâta dair altı maddeyi hâvî kaleme alınan nizâmnâmenin gönderildiği, fi 11 Muharrem sene 1296 ve fi 23 Kânunuevvel sene 1294. (4 Ocak 1879)

479 **Düyûn-ı Umumiyye idarelerinden verilecek makbuzlarda silinti, yalama, kazıntı ve düzeltme yapılmaması.**

İdârelerden verilecek makbûz senedâtında silme, yalama, hakk ve tashîh gibi bozukluk bulunmaması ve bulunduğu takdîrde sehvli tezkereler misillû bâdileri hakkında ceza icrâ' kılınacağı, fi 6 Rebiülahir sene 1290 ve fi 20 Mayıs sene 1289. (1 Haziran 1873)

480 **Çıkış idarelerince verilip varış noktalarındaki idarelere sunulan ve sahibi elinden alınıp biriktirilen tezkerelerin bir defter halinde genel merkeze gönderilmesi, tezkere dökümleri ile koçan dökümleri arasında fark çıkması durumunda eşya vergisinin iki kat olarak talep ve tahsil edileceği.**

Mahrec idârelerinden verilip Mevrid İdâreleri'ne ibrâz olunarak toplanacak tezâkirin bâ-defter gönderilmesi ve bu tezkerelere icmâl ve koçanından fazla görünecek eşya resminin iki kat olarak mevrid me'mûrlarına tazmîn ettirileceği, fi 12 Muharrem sene 1281 ve fi 4 Haziran sene 1280. (16

Haziran 1864)

481 **Çıkış idarelerince verilip varış noktalarındaki idarelere sunulan ve sahibi elinden alınıp biriktirilen tezkerelerin deftersiz olarak gönderilmemesi, aksi durumda muhasebe başkatiplerinin sorumlu tutulacağı.**

Mahrec idârelerinden verilip Mevrid İdâreleri'ne ibrâz olunarak toplanacak tezâkirin deftersiz gönderilmemesi ve gönderildiği takdirde Nezâret Muhasebe başkatiplerinin şediden mes'ul tutulacakları, fi 4 Zilkade sene 1283 ve fi 25 Mart sene 1282. (6 Nisan 1866)

482 **Çıkış idarelerince verilip varış noktalarındaki idarelere sunulan ve sahibi elinden alınıp biriktirilen tezkereler ile çıkış noktalarındaki idarelerde tutulan kullanılmış tezkerelere ait koçanların ne şekilde Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezi'ne gönderileceği.**

Mahrec idârelerinden verilip Mevrid İdâreleri'ne ibrâz olunarak toplanacak tezâkir ile Mahrec İdârelerinde evrâkı sarf olunmuş koçanların suret-i irsâli hakkında bazı izahata dair, fi 23 Cemâziyelevvel sene 1285 ve fi 29 Ağustos sene 1284. (10 Eylül 1868)

483 **Çıkış idarelerince verilip varış noktalarındaki idarelere sunulan ve sahibi elinden alınıp biriktirilen tezkerelerin her ayın sonunda düzenlenecek bir irsaliye belgesi ile Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezi'ne gönderilmesi.**

Mahrec idârelerinden verilip Mevrid İdâreleri'ne ibrâz olunarak toplanacak tezâkir-i mütenevviaının beheme-hâl ay nihâyetlerinde bâ-irsaliyye İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi, fi 6 Şaban sene 1301 ve fi 19 Mayıs sene 1300. (31 Mayıs 1884)

484 **Çıkış idarelerince verilip varış noktalarındaki idarelere sunulan ve sahibi elinden alınıp biriktirilen tezkerelerin yeni düzenlenen irsaliye belgeleri ile gönderilmesi, başka tarz yazı yazılmaması.**

Mahrec idârelerinden verilip Mevrid İdâreleri'ne ibrâz olunarak toplanacak tezâkir-i mütenevvia ile ciltlerinin müceddeden tab' ve irsâl ettirilen irsâliyyelerle gönderilip başkaca tahrîrât yazılmaması, fi 18 Recep sene 1297 ve fi 14 Haziran sene 1296. (26 Haziran 1880)

485 [38] **Çıkış idarelerince verilip varış idarelere sunulan ve sahibi elinden alınıp biriktirilen tezkerelerin, çıkış idarelerinde üç ay zarfında tamamen tükenmeyen tezkere ciltlerinin ve sahil varış idarelerinde biriken tuz ihbarnamelerinin aylık olarak hazırlanmış listelere aktarılarak Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezi'ne gönderilmesi.**

Mahrec idârelerinden verilip Mevrid İdâreleri'ne ibrâz olunarak toplanacak tezâkir-i mütenevvia ile üç mâh zarfında evrâkı kâmilen sarf olunamayan tezâkir-i mütenevvia ciltlerinin ve sahil Mevrid İdâreleri'nde birikecek tuz ihbârnâmelerinin numûnesi mersûl cedâvil-i şehrîyyeye ithalen gönderilmesi, fi 13 Ramazan sene 1303 ve fi 4 Haziran sene 1302. (16 Haziran 1886)

486 **Çıkış idarelerince verilip varış noktalarındaki idarelere sunulan ve sahibi elinden alınıp biriktirilen tezkerelerin sahiplerinin elinden alınmasına dikkat edilmesi, bu tezkereleri sahiplerinin elinde bırakan memurların görevlerinden alınacakları.**

Mahrec idârelerinden verilip Mevrid İdâreleri'ne ibrâz olunacak toplanacak tezâkirin ashâbı yedinde bırakılmaması ve bırakanların azl olunacaklarından başka mes'uliyet-i şedide tahtına alınacakları, fi 28 Şevvâl sene 1281 ve fi 16 Mart sene 1281. (28 Mart 1865)

B. Tuz tezkereleri, çeki defterleri, ambar pusulaları, sergi ve ihbarnameleri.

487 **Bir köy veya aşiret halkından birkaç kişinin bir ocaktan tuz alırken içlerinden sadece birine toptan tezkere düzenlenmesi, ancak diğer kişilerin isimlerinin o tezkere ve tezkere koçanına kaydedilmesi.**

Bir karye veya aşiret ahalisinden birkaç kesânın bir memlahadan tuz alacakları zaman içlerinden birinin müşteri ittihâzıyla onun ismine toptan bir kıt'a tezkere verilip fakat diğer arkadaşlarının cümlesinin esâmîsi o tezkere ile koçanına kayd olunması, fi 2 Rebiülevvel sene 1279 ve fi 15 Ağustos sene 1278. (27 Ağustos 1862)

---

[38] İkinci Takım'da 1035 numaralı tahrirata müracaat.

488 **25 kıyyeye kadar satılacak perakende tuzlar için tezkere düzenlenmeyeceği.**

Perakende sûretiyle 1/2 kıyyeden 25 kıyyeye kadar satılacak tuzlar için tezkere verilmemesi, fi 11 Cemâziyelevvel sene 1283 ve fi 8 Eylül sene 1282. (20 Eylül 1866)

489 **25 kıyyeye kadar satılacak perakende tuzlar için tezkere düzenlenmesine gerek olmadığının yinelendiği.**

Perakende sûretiyle 1/2 kıyyeden 25 kıyyeye kadar satılacak tuzlar için tezkere verilmemesi te'kîden bildirildiği, fi 6 Şevvâl sene 1297 ve fi 30 Ağustos sene 1296. (11 Eylül 1880)

490 **Kaçak olarak yakalanan ve ihbarcılara verilecek yerli tuzlar için tezkere düzenlenmesi, varış idarelerinde tezkere tutarından daha fazla tuz çıkması durumunda fazla kısım için yenibaştan tezkere düzenlenmesi, tuz müşterilerine verilecek tezkerelerde hata yapılmamasına özen ve dikkat gösterilmesi.**

Kaçak olarak tutulup muhbirlere verilecek yerli tuzları için tezkere verilmesi ve mevridlerde tezkerelerinde muharrer olan mikdârdan fazla zuhûr edecek tuzlar için ashâbına müceddeden tezkere i'tâ' olunması ve tuz müşterilerinin alacakları tezkerelerin sehvden salim olmasına dikkat kılınması hakkında Tuz ta'lîmâtı'nın 18. bendi yerine kaim olan madde-i nizâmiyyenin gönderildiği, fi 26 Cemâziyelâhir sene 1280 ve fi 25 Teşrînisânî sene 1279. (7 Aralık 1863)

491[39] **Kaçak olarak yakalandığı için ihbarcılara verilecek veya idarelerce başka kişilere satılacak yerli tuzların başka yerlere sevk edilmesi durumunda ne şekilde tezkere düzenleneceği.**

Kaçak olarak tutulup muhbirlere verilecek ve İdâreler tarafından âher kimselere satılacak yerli tuzlarının diğer mahalle nakledileceği sûrette ne yolda tezkere verileceğinin tarif kılındığı, fi 17 Recep sene 1290 ve fi 28 Ağustos sene 1289. (9 Eylül 1873)

492 **Gizlice ithal edildiği için yakalanıp el konulan ve ihbarcılara verilecek olan yabancı menşeli tuzlar için tezkere verilmemesi.**

[39] İkinci Takım'da 1036 numaralı tahrirata müracaat.

Hafiyyen ithal edilmesinden dolayı zabt ve müsâdere olunup muhbirlere verilecek ecnebî tuzları için tezkere verilmemesi, fi 25 Ramazan sene 1284 ve fi 18 Kânûnusânî sene 1283. (30 Ocak 1868)

493 **Bir ocaktan tuz alıp götüren tüccarın yolda bir başka tüccardan da tuz almak istemesi durumunda, o kişiye sözkonusu tuzun yolda satın alındığına dair bir tezkere verilmesi.**

Bir adam bir memlahadan tuz alıp götürürken esna-yı râhta tüccârdan dahi tuz alacağı takdîrde mezkûr tuzun esna-yı râhta mübâyaa olunduğunu müş'ir şerhli tezkere verilmesi, fi 13 Rebiülahir sene 1297 ve fi 12 Mart sene 1296. (24 Mart 1880)

494 **Deniz yoluyla taşınacak tuzlar için yeni basılan tezkerelerin kullanılması, tezkere ciltlerinin üç ay içerisinde tamamen tükenmemesi durumunda ciltleriyle beraber Düyûn-ı Umumiyye İdare merkezine gönderilmesi, tuz taşıyan kişilerin elindeki battal edilmiş tezkereleri toplamayan ve Genel Merkeze iade etmeyen nazır ve müdürleri ile muhasebe başkatiplerinin sorumlu tutulacağı, tezkere ciltleri için nezaret ve müdürlüklerde birer defter tutulması.**

Bahren nakil olunacak tuzlar için 1301 senesi Mayıs'ı ibtidasından (13 Mayıs 1885) itibaren her nezâret ve merkez müdîriyyetleri namına olarak yeniden tab' ve tertîb olunup gönderilen tezâkirden verilmesi ve bu tezâkir ciltlerinin sarfına bed olunduğu mâh zarfında tezkereleri sarf olunmayıp da bir mikdârı ertesi ay zarfında bittiği hâlde bu ertesi ay nihâyetinde ve bu ertesi ayda dahi sarf olunmayıp da daha ertesi maha kaldığı sûrette işbu üçüncü ay zarfında mezkûr ciltlerin tezkereleri gerek bir kısmı sarf olunsun gerek yalnız bir nüshası sarf olunmuş bulunsun her hâlde mezkûr tezâkir ciltlerinin sarfına mübâşeret olunduğu aydan itibaren üç mâh nihâyetinde ciltleriyle maan İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi ve tuz nâkılı yedlerinden toplatılarak battâl edilmiş olan tezkerelerin evkat-ı matlubede İdâre-i Merkeziye'ye iade olunmadığı takdîrde nâzır ve merkez müdîrleriyle muhasebe başkatiplerinin mes'ul tutulacağı ve tezâkir ciltleri için nezâret ve merkez müdîriyyetlerinde birer defter tutulması, fi 26 Cemâziyelevvel sene 1302 ve fi 1 Mart sene 1301. (13 Mart 1885)

495 **Deniz yoluyla taşınacak tuzlar için yeni basılan tezkerelerden**

kullanılması, tezkere ciltlerinin üç ay içerisinde tamamen tükenmemesi durumunda ciltleriyle beraber Düyûn-ı Umumiyye İdare merkezine gönderilmesi, tuz taşıyan kişilerden toplanan battal edilmiş tezkerelerin Nezaretlerden Merkez müdürlüklerine oralardan da Genel Merkeze gönderilmesi, tezkere ciltleri için nezaret ve müdürlüklerde birer defter tutulması.

Berren nakil olunacak tuzlar için evvelce irsâl kılınan yeni tezâkir ciltlerinin sarfına bed olunduğu mâh zarfında tezkereleri hitâm bulduğu hâlde o mâh nihâyetinde ve sarfına bed olunduğu mâh zarfında tezkereleri sarfolunmayıp da bir mikdârı ertesi ay zarfında bittiği takdîrde bu ertesi ay nihâyetinde ve bu ertesi ayda dahi sarf olunmayıp da daha ertesi maha kaldığı sûrette işbu üçüncü ay zarfında mezkûr ciltlerin tezkereleri gerek bir kısmı sarfolunsun ve gerek yalnız bir nüshası sarfedilmiş bulunsun her hâlde mezkûr tezâkir ciltlerinin sarfına mübâşeret olunduğu aydan itibaren üç mâh nihâyetinde ciltleriyle maan ve tuz nâkilleri yedlerinden toplanılarak battâl edilmiş olan tezâkirden bir mâh zarfında terâküm edecek mikdârının dahi bi-eyyi hâl o malın nihâyetinde icmâle rabten me'mûriyyetlerden müdîriyyet ve merkez me'mûriyyetlerine ve onlardanda nezâret ve merkez müdîriyyetlerine ve oralardan dahi İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi ve tezâkir ciltleri için nezâret ve merkez müdîriyyetlerinde birer defter tutulması, fi 5 Ramazan sene 1303 ve fi 27 Mayıs sene 1302. (8 Haziran 1886)

496 **Varış noktasına ulaşan ve bir kısmı yada tamamı başka bir yere sevk edilecek olan tuzlar için sahibinin elinde bulunan tezkerenin alınıp arkasına şerh düşülmesi ve sevk edilecek tuzlar için yeniden ayrı bir tezkere düzenlenmesi.**

Mevridine bi'l-vusûl oradan ya kâffesi veyahut bir mikdârı âher mahalle nakil olunacak tuzlar için mevridlerde ashâbı yedlerinde bulunan ana tezkereleri bi'l-ahz zahriyye olunarak yeniden diğer müfrez tezkere verilmesi, fi 27 Safer sene 1289 ve fi 23 Nisan sene 1288. (5 Mayıs 1872)

497 **Varış noktasına ulaşan ve bir kısmı ayrılarak kalanı başka bir yere sevk edilecek bir kıyyeden 100.000 kıyyeye kadar olan tuzlar için yeniden tezkere düzenlenmesi, tuz tüccarlarının her 15 günde bir kimlere ne kadar tuz sattıklarını gösteren listeleri idarelere vermesi ve ellerindeki tuz miktarından düşürmeleri, tuz tezkere ciltlerinden herhangi birisini**

kaybeden memurun derhal görevden alınması ve o defterde yer alan en yüksek tuz bedeli tutarı kadar para cezasının tezkere cildini kaybeden memurdan talep ve tahsil edilmesi, tuz tezkere ciltlerinin Düyûn-ı Umumiyye idarelerinin o yerdeki en yüksek yetkilisi tarafından korunması, defterlerin kilitli tutulduğu yerlerin anahtarlarının yine bu kişilerce bizzat saklanması, her yıl Şubat ayı sonunda gerek kullanılmayan gerekse yeni sene için kullanılacak tezkerelerin bir deftere kaydedilerek Genel Merkeze gönderilmesi, her yılın Mart ayı başında tüccarların elinde bulunan tuz miktarını içeren listelerin Genel Merkeze iletilmesi.

Mevridine bi'l-vusûl oradan bir mikdârı ifrâzen mahall-i âhere nakil ve imrâr olunacak tuzlar için bir kıyyeden 5.000 kıyyeye ve 5.000 kıyyeden 10.000 kıyyeye ve 10.000 kıyyeden 30.000 kıyyeye ve 30.000 kıyyeden 50.000 kıyyeye ve 50.000 kıyyeden 100.000 kıyyeye kadar ve 100.000 kıyyeden ilâ-nihaye her nezâret ve merkez müdîriyyetleri namına olarak yeniden tab' ve tertîb olunup gönderilen tezâkirden verilmesi ve 1301 senesi Mayıs'ı ibtidasından itibaren tuz tüccârı tarafından gerek ona ve gerek müfrez tezkere ile mevridlere getirilecek tuzların muayenesi bil'âhire tezkereleri ahz olunduktan sonra getirilen tuzların mikdârıyla tezkerelerinin numara ve tarihinin mersûl sergilere derciyle ashâbına i'tâ' olunması ve tuz tüccârı taraflarından tuz satıldıkça idârelere ihbâr-ı keyfiyyet ve sergilerini ibrâz ve irâe ederek satmış oldukları tuzlar için meccânen müfrez tezkerelerinden verilmesi ve tuz tüccârından her 15 gün zarfında sattıkları tuzların mikdârıyla tarihleri ve müşterilerin esâmîsini mübeyyin birer pusula istenilerek bu pusulalar mücibince 15 günlük satışı toptan yedlerinde bulunan sergilerden tenzîl olunması ve tuz tezkerelerinden birinin ciltinden ziyâî halinde zâyi eden me'mûrun azliyle beraber o tezkerede muharrer en ziyâde mikdâr tuz bedelinin tazmîn ettirileceği ve tezâkir ciltlerinin nezâretlerde nâzırların ve merkez müdîriyyetlerinde merkez müdîrlerinin ve müdîriyyetlerde müdîrlerin ve me'mûriyyetlerde me'mûrların muhâfazasına tevdien ve me'men mahallerde hıfz olunarak anahtarlarının nâzırlar ve merkez müdîrleri ve me'mûrlar nezdlerinde hıfz kılınması ve beher sene Şubat ibtidasında mezkûr tezkerelerden sarf edilemeyip de bâkî kalanlarla sene-i cedîde için gerek ona gerek ifrâzen i'tâ' olunacak tezkerelerin her birinden lüzûmu olacak mikdârını mübeyyin birer defterinin tanzîmiyle İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi ve her Mart ibtidasında tuz tüccârı yedlerinde bulunacak bil-cümle sergiler

toplanılarak yedlerinde mevcûd bulunan tuz mikdârının derciyle yeniden sergi verilmesi ve toplanılan eski sergilerin nihâyetine *"işbu sergide muharrer şu kadar kıyye tuz merkûmun yed'ine verilen filan numaralı sergiye nakil olunmuştur"* ibâresi yazılıp ve mühürlenerek İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi, fi 26 Cemâziyelevvel sene 1302 ve fi 1 Mart sene 1301. (13 Mart 1885)

498 **Gerek Düyûn-ı Umumiyye İdaresi hesabına gerekse tüccar hesabına deniz yolu ile getirilecek tuzlar için varış noktalarındaki idarelere ihbarname gönderilmesi ve ihbarname doğrultusunca işlem yapılması, bir sahil İdaresi'nden bir başka sahil İdaresi'ne tezkeresiz olarak tuz getirilmesi ve bu tuzlara ait ihbarnamelerin tezkere tarihinden itibaren iki ay içerisinde gönderilmemesi durumunda Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezinin yazıyla bilgilendirilmesi, varış idarelerine gelen ihbarnamelerin battal edilmiş tezkerelerle birlikte her ay sonu Genel Merkeze gönderilmesi.**

Gerek Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi hesâbına olsun ve gerek tüccâr hesâbına bulunsun ana tezkerelerle bahren nakil olunacak tuzlar için verilecek tezkerelerde gösterilecek mevrid me'mûrlarına mersûl ihbârnâmelerden gönderilmesi ve bu ihbârnâmelere mevrid veyahut mevride yakın idârelerce tarif olunduğu vechile muâmele icrâ' olunması ve sevâhilden bir mevride bâ-tezkere getirilecek tuzların tezkereleri tarihlerinden itibaren iki ay nihâyetine kadar ihbârnâmesi zuhûr etmediği takdîrde mevrid me'mûrları tarafından mercilerine ve mercilerinden dahi Nezâret-i Umûmiyye'ye iş'âr-ı keyfiyyet olunması ve bu ihbârnâmelerden Mevrid İdâreleri'nde beher mâh zarfında terâküm edeceklerin her ay nihâyetinde battâl edilmiş olan tezkerelerle beraber İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi, fi 26 Cemâziyelevvel sene 1302 ve fi 1 Mart sene 1301. (13 Mart 1885)

499 **Kara yoluyla taşınacak tuzlar için varış idarelerine ihbarname gönderilmemesi.**

Berreyn nakil olunacak tuzlar için Mevrid İdâreleri'ne ihbârnâme gönderilmemesi, 27 Rebiülevvel sene 1303 ve fi 21 Kânunuevvel sene 1301. (2 Ocak 1886)

500 **Deniz yoluyla tezkereli olarak taşınan tuzların bir kısmının**

başka bir yere gönderilmesi durumunda sözkonusu tuzun ikinci varış noktası için ihbarname gönderilmesine gerek olmadığı.

Ana tezkere ve ihbârnâme ile bahren bir mevride nakil olunan tuzlardan bir mikdârının müfrez tezkere ile mahalli âhere imrâr edileceği takdirde bu tuz için ikinci mevridine ihbârnâme gönderilmemesi, fi 3 Şaban sene 1302 ve fi 6 Mayıs 1301. (18 Mayıs 1885)

501 **Tuz tezkerelerinin ekindeki ambar pusulalarına tuz müşterilerinin isim ve tabiiyeti ile alacağı tuz miktarının yazılması ve altlarının İdare memurlarınca mühürlenmesi, ambarlardan tuz teslimatının bu pusula ile yapılması, pusulaların tuz ambar memurları ile katip ve kantarcılar tarafından mühürlenerek idarelere gönderilmesi, ambar pusulalarının tezkere koçanlarına yapıştırılması.**

Tuz tezkerelerinin zîrindeki ambar pusulalarına tuz müşterilerinin isim ve tabiiyetiyle alacağı tuzun mikdâr ve esmânı hane-i mahsûslarına terkim ve imlâ' ve zîrleri idâre me'mûrları tarafından tahtîm olunarak ambarlara isrâ' olunup mezkûr pusulalarda gösterilen tuz müşteriye i'tâ' olunarak zikr olunan pusulaya "*şu kadar kilogram tuz teslim ve i'tâ' olunmuştur*" ibâresi bi't-tahrîr tuz ambar me'mûrlarıyla katip ve kantarcılar tarafından mühürlenerek idârelere gönderilmesi ve işbu pusulaların hâvî oldukları tuzlar için verilecek tezkerelerin kat' edildikleri koçanlarının varakalarına yapıştırılması, 3 Muharrem sene 1302 ve fi 11 Teşrinievvel sene 1300. (23 Ekim 1884)

502 **Tuz ocakları ile ambarlardaki çeki defterlerinin el altında tutulması, satılan tuzların bu defterlere kaydedilmesi ve altlarının memur, katip ve kantarcılara imzalatılarak mühürletilmesi, tuz tezkerelerinin ekindeki ambar pusulalarında belirtilen tuz rakanu ile ambar çeki defterlerindeki teslim edilen tuz rakamlarının aynı olup olmadığına dikkat edilmesi.**

Memlahalarla tuz ambarlarında çeki defterinin sûret-i matlubede tutulması ve tuz fürûht olundukça onlara kayıt olunarak zîrlerinin me'mûr ve katip ve kantarcılara tahtîm veya imza ettirilmesi ve tuz tezkerelerinin zîrindeki ambar pusulalarında muharrer tuz mikdârlarının çeki defterlerinde muharrer mikdârlara muvâfık ve mutabık bulunmasına dikkat olunması, fi 16

Muharrem sene 1302 ve fi 24 Teşrinievvel sene 1300. (5 Kasım 1884)

503 **Sahilde bulunan tuz ocakları ile karalarda bulunan ambarlardan Düyûn-ı Umumiyye İdaresi hesabına sevk edilecek tuzlar için çeki defteri kullanılması, bu defterlerde kazıntı ve silinti yapılmaması, başkaca pusula ve el defteri kullanılmaması.**

Sahilde bulunan memlaha ile karada bulunan ambarlar tertibatından olarak idâre nâm ve hesâbına sevk olunacak olan tuzlar için mersûl çeki defterlerinden kullanılması ve bunlarda hakk ve silinti gibi yolsuzluklar vukua getirilmemesi ve bâdema mezkûr tuzlar için defterlerden mâ-adâ pusula ve el defteri gibi şeyler kullanılmaması, fi 26 Recep sene 1307 ve fi 6 Mart sene 1306. (18 Mart 1890)

504 **Gerek kara yoluyla gerek deniz yoluyla sevk edilecek tuzlara ait tezkerelerin yeni kıyye olarak düzenlenmesi.**

Gerek berren ve gerek bir mahalle bahren nakledilecek tuzlar için verilecek tezkerelere yeni kıyyelerin başkaca gösterilmemesi, fi gurre-i Cemâziyelevvel sene 1299 ve fi 8 Mart sene 1298. (20 Mart 1882)

505 **Tuz tüccarlarının bir ocaktan alıp birkaç gemiye paylaştıracağı tuzlar için ayrı ayrı tezkere verilmesi, her bir tezkereye gemi kaptanı ile mal sahibinin isminin yazılması.**

Tüccârın bir memlahadan iştirâ' edip birkaç sefîneye tahmîl edecekleri tuzlar için ayrı ayrı tezkere verilmesi ve her bir sefîne için verilecek tezkerelerin her birerlerine sahibi ve sefîne kaptanı isimlerinin derc edilmesi, fi 16 Rebiülevvel sene 1280 ve fi 18 Ağustos sene 1279. (30 Ağustos 1863)

506 **Tuz tüccarlarının ocaklardan alıp gemilere paylaştıracakları tuzlar için düzenlenecek tezkerelere "*pasaportuna müracaatla yazılmıştır*" ibaresinin şerh düşülmesi ve varış idarelerinde gemi kaptanlarının tezkereleriyle beraber pasaportlarına da bakılması.**

Tüccârın memlahalardan iştirâ' edip sefînelere tahmîl edecekleri tuzlar için verilecek tezkerelere sefîne kaptanlarının yedlerinde bulunacak pasaportlar mündericâtının tasrîhiyle "*pasaportuna müracaatla yazı*lmıştır" ibâresinin derc edilmesi ve mevridlerde dahi tezkerelerin pasaportlarla tatbîk olunması, fi 9 Safer sene 1290 ve fi 26 Mart sene 1289. (7 Nisan 1873)

507 **Tuz tüccarlarının ocaklardan satın alıp gemilere paylaştıracakları tuzlar için düzenlenecek tezkere işleminin deniz yoluyla getirilip bir kısmı başka bir yere sevk edilecek tuz tezkereleri içinde uygulanması.**

Tüccârın memlahalardan iştirâ edip sefînelere tahmîl edecekleri tuzlar için verilecek tezkerelere (506) numaralı ve fi 26 Mart sene 1289 (7 Nisan 1873) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile bildirilen muâmelenin bahren imrâr olunacak tuzlar için ifrâzen verilecek tezkerelerde dahi icrâ' olunması, fi 6 Cemâziyelevvel sene 1290 ve fi 19 Haziran sene 1289. (1 Temmuz 1873)

508 **Tuz tüccarlarının ocaklardan alıp gemilere paylaştıracakları tuzlar için düzenlenecek tezkerelere "*pasaportuna müracaatla yazılmıştır*" ibaresinin yanı sıra pasaport tarihinin de yazılması.**

Tüccârın memlahalardan iştirâ' edip sefînelere tahmîl edecekleri tuzlar için verilecek tezkerelere sefîne kaptanlarının yedlerinde bulunacak pasaportlar müdericâtının tasrîhiyle "*pasaportuna mürâcaâtla yazılmıştır*" ibârenin dercinden başka pasaportlar tarihinin dahi ilâveten gösterilmesi, fi 4 Ramazan sene 1290 ve fi 13 Teşrinievvel sene 1289. (25 Ekim 1873)

509 **Tuz tezkerelerinin "hadd-i husus" kısmının tezkerelerin arkasına katlanarak yapıştırılması.**

Tuz tezkereleri hadd-i husûs hanelerinin zâhirlerine bükülerek zamk ile yapıştırılması, fi 19 Cemâziyelâhir sene 1293 ve fi 29 Haziran sene 1292. (11 Temmuz 1876)

510 **Hadd-i husus bölümü kopmuş olarak varış idarelerine sunulan tuz tezkerelerinin getirilen tuza ait olup olmadığının ortaya çıkarılması açısından gerekli yazışmaların yapılması.**

Hadd-i husûs hanesi kopuk olarak Mevrid İdâreleri'ne ibrâz olunacak tuz tezkerelerinin getirilen tuzun tezkeresi olup olmadığı Mahrec İdârelerince tebeyyün ettirilmek üzere keyfiyyetin iş'âr olunması, fi 3 Safer sene 1287 ve fi 22 Nisan sene 1286. (4 Mayıs 1870)

511 **Tuz tezkerelerinin hadd-i husus bölümlerinin kopuk olmamasına varış idarelerince dikkat edilmesi, hadd-i husus bölümü kopuk tezkereleri kabul eden ve zarara sebebiyet veren memurların tazminata mahkum edileceği, zarar ortaya**

çıkmamışsa birer aylık maaşlarının ceza olarak kesileceği.

Tuz tezkerelerinin hadd-i husûs haneleri kopuk olmamasına Mevrid İdârcleri'nce dikkat olunması ve dikkat edilmeyerek kabûl olunduğu takdîrde bu bâbda zayiat vuku' bulmuş ise bu zayiatın bâdilerine tazmîn ettirileceği ve zayiat vuku' bulmamış ise bâdilerinin birer aylık maâşlarının cezâen kat' olunacağı, fi 25 Safer sene 1293 ve fi 9 Mart sene 1292. (21 Mart 1876)

512 **Tuz tezkerelerinin katlanıp yapıştırılan "hadd-i husus hanesi" kısmını gerektiği şekilde doldurmayan memurlar hakkında ne yapılacağı.**

Hadd-i husûs hanesi metnine gayr-ı muvâfık olarak tuz tezkeresi kat' ve i'tâ' edenler haklarında olunacak mücâzâta dair, fi 25 Rebiülevvel sene 1288 ve fi 2 Haziran sene 1287. (14 Haziran 1871)

513 **Tuz tezkeresini kaybedenlere yeni tezkere verilmemesi.**

Tuz tezkeresini zayi edenlere zayiinden tezkere verilmemesi, fi 21 Muharrem sene 1285 ve fi 1 Mayıs sene 1284. (13 Mayıs 1868)

514 **Tezkeresiz olarak tuz getiren kişilere ileride tezkere ibraz edecekleri hususunda kefalet göstermeleri durumunda dahi süre verilmemesi, bu şekildeki tuzların geçişine tuz bedelinin yanı sıra iki kat para cezası alınıp depozito edilmesi durumunda izin verilmesi, tezkerelerin sonradan ibraz edilmesini takiben gerekli inceleme yapıldıktan sonra depozitonun iade edilmesi, inceleme yapmaksızın depozito iade edip bundan dolayı zarara sebebiyet veren müdür ve memurların sorumlu tutulacağı.**

Tezkeresinin geride kalmasına bazı esbâb beyân ederek bilâ-tezkere getirilen tuzlar için ileride tezkeresi ibrâz olunmak üzere sâhib ve nâkıllarının mehil ta'yîniyle kefâlete rabtedilmesi câiz olmayıp bu misillû tuzların bir kat esmânı ile iki kat cezâ-yi nakdîsinin bi'l-hesap her ne mikdâra bâliğ olur ise o mikdâr akçe dipozito sûretiyle alınmadıkça imrârlarına ruhsat verilmemesi ve bu gibi geride kalan tezkerelerin sonradan ibrâzında her türlü şübheden salim olduğu takdîrde alınmış olan dipozitonun reddolunması ve bu tezkerelerin hîn-i ibrâzında dikkat olunmayarak mezkûr tezkerelerde bozukluk ve fesat olduğu lede-t-tedkîk tebeyyün ettiği takdîrde bu bâbda terettüb etmiş olan hasarın sebeb olan müdîr ve me'mûrlara tazmîn ettirileceği, fi 6 Recep sene 1280 ve fi

4 Kânunuevvel sene 1279. (16 Aralık 1863)

C. İçki için verilecek üretim, nakliye, bey'iyye tezkereleri ile ipek tezkeresi işlemleri.

515 **Şişe ve fıçı içerisinde Osmanlı topraklarına getirilen yabancı menşeli şampanya ve bordo şarapları ile benzeri ülke içinde üretilmeyen yabancı içkilerden vergi tezkeresi istenilmemesi, ancak benzeri ülke içinde üretilen yabancı içkiler için tezkere istenilmesi.**

Memâlik-i Ecnebîyye ma'mûlâtından şişe ve sandık ve fıçı derûnunda olarak Memâlik-i Şâhânc'ye getirilecek şampanya ve bordo ve emsâli şaraplarla dahilde mümâsili i'mâl olunmayan müskirât-ı ecnebîyyeden resm-i mîrî tezkeresi aranılmayıp fakat dahilde mümâsili i'mâl olunan müskirât-ı ecnebîyyeden tezkere aranılması, fi 22 Zilhicce sene 1282 ve fi 25 Nisan sene 1282. (7 Mayıs 1866)

516 **İçki üretim tezkerelerini kaybedenlere ücretsiz olarak yeni tezkere verilebileceği.**

Müskirât-ı i'maliye tezkerelerinin zayii halinde meccânen diğer tezkere verilmesine dair, fi selh-i Zilhicce sene 1282 ve fi 3 Mayıs sene 1282. (15 Mayıs 1866)

517 **Ölçümlemeden kaçırılan içkilerden ceza olarak iki kat vergi alınması, yakalanan fazla içki miktarlarının üretim tezkerelerine ilave edilmesi, tezkeresiz yakalanan veya tezkeresinden fazla üretilen içkiler için sahiplerine ve taşıyanlara yeni üretim tezkeresi verilmesi.**

İstimâreden mektûm olarak muahharen zâhire çıkarılan müskirâttan cezâen maa zam alınacak iki kat resm-i mîrî ile müskirât mikdârlarının i'maliye tezkerelerine ilâve edilmesi ve bilâ-tezkere tutulacak ve tezkeresinden fazla zuhûr edecek müskirât için nâkılleri veyahut ashâbı yedlerine müceddeden i'maliye tezkeresi verilmesi, fi 4 Zilhicce sene 1282 ve fi 7 Nisan sene 1282. (19 Nisan 1866)

518 **Kontroller sırasında elinde eski içkisi kalmayan kişilerin üretim tezkerelerinin toplanarak iptal edilmesi, bu tezkerelerin biriken diğer tezkerelerle birlikte toplu olarak**

Düyûn-ı Umumiyye merkezlerine gönderilmesi.

Müskirâtın hîn-i yoklamasında âmillerin yedlerinde âtîk müskirâtı kalmayanların i'maliye tezkerelerinin yedlerinden toplanılarak ibtâliyle tezâkir-i müterâkime-i saire ile bâ-defter merkezlere gönderilmesi, fi 3 Şaban sene 1301 ve fi 16 Mayıs sene 1300. (28 Mayıs 1884)

519 **Vergiye esas kesin içki fiyatı belirlenmezden önce bir yerden başka bir yere sevk edilecek içkilere ne şekilde tezkere verileceği.**

Kat'-i fiyat olunmazdan evvel bir mahalden diğer mahalle nakledilecek müskirâta ne yolda nakliye tezkeresi verileceğinin beyânına dair, fi gurre-i Cemâziyelâhir sene 1283 ve fi 27 Eylül sene 1282. (9 Ekim 1866)

520 **Vergiye esas kesin içki fiyatı belirlenmezden önce bir yerden başka bir yere sevk edilecek içkilerden depozito yoluyla alınacak vergi miktarlarının içki nakliye tezkerelerinde açıkça gösterilmesi.**

Kat'-i fiyat olunmazdan evvel bir mahalden diğer mahalle nakledilecek müskirâttan dipozito sûretiyle alınacak resm-i mîrî mikdârlarının müskirât nakliyye tezkerelerinde sarâhaten gösterilmesi, fi 14 Recep sene 1300 ve fi 9 Mayıs sene 1299. (21 Mayıs 1883)

521 **Tüccarlar tarafından perakende olarak satın alınan ve bir yerden başka bir yere taşınan vergisi ödenmiş şarap ve rakılar hakkında nakliye tezkerelerine ne şekilde açıklama yapılacağı.**

Resm-i mîrîsi verilmiş olarak tüccâr tarafından perakende sûretiyle mübâyaa ve cem' edilecek şarap ve arakların bir mahalle nakil olunacağı hâlde i'maliye ve nakliye tezkerelerine ne yolda tasrîhat derc edileceğinin beyânına dair, fi 15 Cemâziyelevvel sene 1284 ve fi 2 Eylül sene 1283. (14 Eylül 1867)

522 **Gerek deniz gerek kara yoluyla bir yerden başka bir yere sevk edilecek yerli ve yabancı menşeli her çeşit içki ve ispirto için ne şekilde nakliye tezkeresi düzenleneceği ve tezkerelere ne şekilde açıklama yazılacağı.**

Gerek bahren ve gerek berren bir mahalden diğer mahalle nakledilecek yerli ve ecnebî mahsûlü her nevi müskirât ve ispirtolar için ne yolda nakliye tezkeresi verileceğinin ve bu tezkerelere ne gibi tasrîhat derc edileceğinin tarif kılındığı,

fi 16 Cemâziyelevvel sene 1292 ve fi 8 Haziran sene 1291. (20 Haziran 1875)

523 **Deniz yoluyla bir yerden başka bir yere sevk edilecek içkiler için gümrüklerce düzenlenecek eda tezkerelerinin yanısıra idareler tarafından da nakliye tezkeresi düzenleneceği.**

Bahren bir mahalle nakil olunacak müskirâta gümrükler tarafından verilecek edâ' tezkerelerinden mâ-adâ Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri cânibinden dahi nakliye tezkeresi verileceği, fi 21 Şaban sene 1297 ve fi 16 Temmuz sene 1296. (28 Temmuz 1880)

524 **İçki üretim tezkeresinin hangi İdare tarafından verildiğinin içki nakliye tezkerelerine şerh düşülmesi.**

Müskirât nakliye tezkerelerine hangi İdârenin kaçıncı cilt ve varak numaralı i'maliye tezkeresinden müfrez olduğunun şerh ve beyân olunması, fi 19 Cemâziyelâhir sene 1286 ve fi 13 Eylül sene 1285. (25 Eylül 1869)

525 **Kağıt paranın tedavülden kaldırılması dolayısıyla içki nakliye tezkerelerine % 5 zam yapıldığının bildirilmesi.**

Müskirât nakliye tezkerelerine kavâim-i nakdiyye karşılığı olan % 5 zammın ahz olunduğunun tasrîh olunması, fi 2 Rebiülevvel sene 1296 ve fi 11 Şubat sene 1294. (23 Şubat 1879)

526 **İçki nakliye tezkerelerinin eski kıyye üzerinden değil yeni kıyye üzerinden düzenlenmesi.**

Müskirât nakliye tezkerelerinde âtîk kıyye gösterilmeyip cedîd kıyye gösterilmesi, fi gurre-i Cemâziyelevvel sene 1299 ve fi 8 Mart sene 1298. (20 Mart 1882)

527 **Bir yerden başka bir yere sevk edilecek yerli şaraplar için düzenlenecek nakliye tezkerelerinde şarapların sergi numarası, sergi tarihi, fiyatı ve hangi kazanın ürünü olduğunun açıkça belirtilmesi.**

Bir mahalden diğer mahalle nakledilecek yerli şarapları için verilecek nakliye tezkerelerine hâvî oldukları şarapların asıl sergilerine numara ve tarihleriyle hangi kaza mahsûlü olduklarının ve mahalleri fiyatlarının ne mikdâr olduğunun derc ve tasrîh olunması, fi 29 Zilhicce sene 1305 ve fi 25 Ağustos sene 1304. (6 Eylül 1888)

528 **Bir yerden başka bir yere sevk edilecek yerli şaraplar için düzenlenecek nakliye tezkerelerinde bu şarapların sergi numarası, sergi tarihi, fiyatı ve hangi kazanın ürünü olduğunun açıkça belirtilmesi, aksine hareket edenlerin cezalandırılacağı.**

Bir mahalden diğer mahalle nakil olunacak yerli şarapları için verilecek nakliye tezkerelerine hâvî oldukları şarapların asıl sergilerinin numara ve tarihleriyle hangi kaza mahsûlü olduklarının ve mahalleri fiyatlarının ne mikdâr olduğunun numûnesi vechile derc ve tasrîh olunması ve buna riâyet etmeyenler hakkında cezâ icrâ' kılınacağı, fi 21 Rebiülahir sene 1307 ve fi 2 Kânunuevvel sene 1305. (14 Aralık 1889)

529 **İçki nakliye tezkeresini kaybedenlere çıkış noktalarındaki idarelerce şehadetname verilmesi, bu şehadetnamelere ne şekilde açıklama düşüleceği, şehadetnamelerin varış noktalarındaki idarelerce kabul edilmesi.**

Müskirât nakliye tezkeresini zay'i edenlere Mahrec İdârelerinden şehâdetnâme îtası ve bu şehâdetnâmelere ne yolda tasrîhat derc edileceğinin tarif kılındığı ve bunların mevridlerde kabûl olunması, fi gurre-i Safer sene 1283 ve fi 2 Haziran sene 1282. (14 Haziran 1866)

530 **Deniz ve kara yoluyla bir yerden başka bir yere sevk edilecek içki, ipek için düzenlenecek nakliye tezkerelerinde varış noktalarının belirtilmesi, bu tezkerelerin kaybedilmesi durumunda çıkış noktalarındaki idarelerce şehadetname verilmesi.**

Berren ve bahren bir mahalle nakledilecek müskirât ve harir için verilecek nakliye tezkerelerine mevridlerinin gösterilmesi ve bu tezkerelerin zayii halinde Mahrec İdârelerinden şehâdetnâme verilmesi, fi 24 Şevvâl sene 1295 ve fi 9 Teşrinievvel sene 1294. (21 Ekim 1878)

531 **İki taksit halinde ödenen içki bey'iyye tezkerelerinde ödemenin hangi yıla ve hangi döneme ait olduğunun şerh düşülmesi.**

Mart taksiti için verilecek müskirât bey'iyye tezkerelerine "*filan senenin Eylül ibtidasına kadar altı aylık*" ve Eylül taksidi için verileceklere dahi "*filan senenin Mart'ı ibtidasına kadar altı aylık*" ibârelerinin ve alınan resimlerin taksid-i evvel

veyahut taksid-i sanî için olduğunun işaret ve derc edilmesi, fi 28 Cemâziyelevvel sene 1285 ve fi 15 Eylül sene 1284. (27 Eylül 1868)

532 **Diğer tezkerelerin aksine içki bey'iyye tezkerelerinin arkalarına varış tarihlerinin yazılmaması, ancak bu tezkerelere sabit mürekkeble yazılmış rakam ve ibarelerin görülmesini engellemeyecek şekilde kalın yazı ile battal kelimesinin yazılması, aksi durumda nezaret başkatiplerinin sorumlu tutulacağı.**

Müskirât bey'iyye tezkerelerine sair tezkereler misillû zahrlarına tarih-i vusûllerinin işaret olunmaması ve bu tezkerelerde matbû' bulunan ibârelerden mâ-adâ sabit mürekkeble yazılmış olan rakkam ve ibârelere halel getirilmeksizin kalın yazı ile battâl kelimesi keşide olunması ve hilâfı halinde nezâret başkatiplerinin mes'uliyeti bâkî olduğunun bilinmesi, fi 12 Recep sene 1285 ve fi 16 Teşrinievvel sene 1284. (28 Ekim 1868)

533 **Tartım yerlerine götürülüp oradan satılacak olan ipek ve kozalar için verilecek tezkerelerin arkasına varış noktalarındaki idarelerce bu ipek ve kozaların hangi tarihte satıldığının ve vergisinin nereye kaydedildiğinin yazılması, ipek için düzenlenen eda tezkerelerinde ipek aşarının hangi tarihte nereye ödendiğinin ve vergisinin nereye kaydedildiğinin belirtilmesi.**

Mizan mahallerine götürülüp oradan fürûht edilmek üzere öteye beriye nakil olunacak harir ve kozalar için verilecek tezkerelere Mevrid İdâreleri'nce hâvî oldukları harir ve kozaların hangi tarihde fürûht olunup alınan resmin kaçıncı icmâl yevmiyesine îrâd kayd olunduğunun zahriyye ile mahrecine iade olunması ve rüsûm ve harir için verilen edâ' tezkerelerine öşrünün hangi tarihte ne mikdâr olarak alınıp hangi icmâl yevmiyesine geçirildiğinin metinlerine tahrîr ve tasrîh olunması ve harir mizanlarından verilecek ruhsatiye tezkerelerinde ahz olunan resmin mikdârı yazı ile tahrîr ve terkim kılınması, fi 9 Recep sene 1297 ve fi 5 Haziran sene 1296. (17 Haziran 1880)

534 **Bir yerden başka bir yere sevk edilen ipek koza ve tohumları için aşar vergisinin ödendiğine dair ücretsiz nakliye tezkeresi verilmesi, satılamadığı için başka bir yere götürülen mallara ait tezkerelerin o yerlerin Düyûn-ı Umumiyye idarelerince ücretsiz olarak yenilenmesi, tezkeresiz olarak götürülecek**

malların yabancı menşeli olması durumunda bunların teminata bağlanması ve Genel Merkeze bilgi verilmesi.

Bir mahalden diğer mahalle nakil olunacak harir ve koza ve tohumlar için ashâbı yedine öşrü alındığını mübeyyin meccânen birer nakliye tezkeresi i'tâ' olunması ve mevridlerinde satılamayıp da başka mahallerde nakil ve imrâr olunduğu hâlde oraların ve vardıkları yerlerde de satılamayarak diğer taraflara götürülür ise kezâlik o mahallerin Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri tarafından mezkûr tezâkirin yine meccânen tebdîl edilmesi ve mevridlere bilâ-tezkere götürülecceklerin ecnebî malı olduğu iddia olunduğu takdîrde îcâbı bildirilmek üzere teminata rabtıyla Nezâret-i Umûmiyye'ye ma'lûmât verilmesi, fi 21 Recep sene 1308 ve fi 18 Şubat 1306. (2 Mart 1891)

D. Hayvan postları, avcılık, tömbeki bey'iyyesi, ve tütün tezkereleri ile aşar taksiti makbuz senetleri ve tütün tezkerelerinin devri.

535 **Hazine adına ihale yoluyla toplanan gelirlerden Deniz ve Kara Avcılığı ile Saydiye ve Tömbeki Bey'iyyesi için ne kadar tezkere gerektiğinin her sene Kanunuevvel ayı içinde Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezi'ne bildirilmesi.**

Hazine-i Celîle nâmına cibâyeti ihale buyurulan vâridâttan berre ve bahre mahsûs kırmızı renkli saydiye ile Tömbeki Bey'iyyesi için mersûl tezâkirden verilmesi ve her sene bunlardan ne mikdârına lüzûm olduğunun beheme-hâl Kânunuevvel içinde Nezâret-i Umûmiyye'ye inhâ' olunması, fi 3 Cemâziyelevvel sene 1306 ve fi 24 Kânunuevvel sene 1304. (5 Ocak 1889)

536 **Hazine adına ihale yoluyla toplanan gelirlerden deniz avcılığı için pembe, sünger avcılığı için gümüş renkli tezkere düzenlenmesi, 1305 yılı Şubat ayı sonuna kadar eski tezkerelerin kullanılabileceği.**

Hazine-i Celîle nâmına cibayeti ihale buyurulan vâridâttan sayd-ı bahri için pembe ve sünger saydiyesi için gümüş renkli tezâkirden verileceği ve 1305 senesi Şubat'ı nihâyetine kadar (12 Mart 1890) yeşil renkli olarak gayr-i ez sarf mevcûd kalacak eski Sayd-ı Berri ve bahrî tezâkiriyle gümüş renkli âtik Sünger Saydiye Tezâkiri'nin bâ-ma'rifet-i Hükûmet ihrâkıyla bâlâsı müfredâtlı mazbatasının icmâle rabten gönderilmesi, fi 13 Cemâziyelevvel 1307 ve fi 24 Kânunuevvel sene 1305. (5 Ocak 1890)

537[40] **Kara avcılığı için düzenlenen tezkerelerinin hangi yıllarda ne renk olacağı ve ne şekilde değişeceği.**

Sayd-ı berrî tezkerelerinin 1307 senesinde sarı ve 1308 senesinde yeşil ve 1309 senesinde mor ve 1310 senesinde maî ve 1311 senesinde beyaz renkli verileceği ve 1312 senesinden itibaren pembe renkli tezkerelerden bed ile her sene sırasıyla değişeceği, fi 13 Cemâziyelâhir sene 1308 ve fi 12 Kânûnusânî sene 1306. (24 Ocak 1891)

538 **Mültezimlere ihale yoluyla verilen ve taksitler halinde toplanan İpek Aşarı ve Balık Vergisi için alınan paralara karşılık koçanlı makbuz senetleri düzenlenmesi.**

Mültezimlere ihaleten idâre olunacak Harir Öşrü ile Saydiye Rüsûmu için mültezimlerden mukassatan alınacak mebâliğe mukabil mersûl koçanlı makbûz senedâtından verilmesi, fi 12 Recep sene 1306 ve fi 2 Mart sene 1305. (14 Mart 1889)

539 **İmtiyâzlı eyaletlere mahsus tütün nakliye tezkerelerinin Reji memurlarına devredilmesi.**

Eyâlât-ı mümtazeye mahsûs tütün nakliye tezâkirinin Reji Me'mûrları'na devredilmesi, fi 11 Cemâziyelâhir sene 1301 ve fi 27 Mart sene 1300. (8 Nisan 1884)

540 **Tütün ziraatçılarına mahsus nakliye tezkerelerinin Reji memurlarına devredilmesi.**

Tütün zürra'ına mahsûs nakliye tezâkirinin Reji Me'mûrları'na devredilmesi, fi 16 Cemâziyelâhir sene 1301 ve fi 1 Nisan sene 1300. (13 Nisan 1884)

541 **Tütün sergi ve müruriye tezkereleri ile tüccarlara mahsus nakliye tezkereleri ve duhâna mahsus diğer tezkerelerin Reji memurlarına devredilmesi.**

Tütün sergi ve mürûriyye ve tüccâra mahsûs nakliye ve duhâna mahsûs sair tezâkirin Reji Me'mûrları'na devredilmesi, fi 26 Cemâziyelâhir sene 1301 ve 11 Nisan sene 1300. (23 Nisan 1884)

---

[40] İkinci Takım'da 1011 numaralı tahrirata müracaat.

YEDİNCİ BÖLÜM

A. Düyûn-ı Umumiyye'ye ait kaçaklar hakkında düzenlenecek evraklar, soruşturma tutanaklarının ne şekilde düzenleneceği, kaçakların resmi makamlara ve mahkemelere sevk edilmesi durumunda dava harcı işlemleri.

542 **Düyûn-ı Umumiyye memurlarının devlet memurları ile eşit tutulacağı.**

Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları'nın me'mûrîn-i devlete siyyân tutulması Düyûn-ı Umûmiyye Nizâmnâmesi'nin sûretleri mersûl 16. maddesi fıkraları ahkâmından olduğu ve keyfiyyet Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle'ye iş'âr buyurulduğu, fi 25 Muharrem sene 1300 ve fi 24 Teşrînisânî sene 1298. (6 Aralık 1882)

543 **Çözümlenmesi olası konularla ilgili olarak öncelikle devlet birimlerine başvurulması, sonuç alınamaması durumunda konunun Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezi'ne iletilmesi.**

Hükûmetlere mürâcaât edildiği hâlde tesviyesi mümkün olabilecek mevâdd için Nezâret-i Umûmiyye'ye mürâcaât olunmazdan evvel hükûmâta mürâcaât edilmesi ve mürâcaât edilip de semeresi görülemediği takdîrde o vakit Nezâret-i Umûmiyye'ye beyân-ı hâl olunması, fi 16 Şaban sene 1298 ve fi 30 Haziran sene 1297. (12 Temmuz 1881)

544 **Vergi konuları hakkında hükümete başvurulacağı zaman hangi usül ve esaslar dahilinde hareket edileceği.**

Mesâlih-i rüsûmiyye hakkında hükûmete mürâcaât edileceği zaman vuku' bulan mürâcaâtın hangi nizâm ve emre müstenid olduğunun irâe ve beyânıyla ona göre mürâcaât olunması, fi 27 Recep sene 1285 ve fi 31 Teşrinievvel sene 1284. (8 Kasım 1868)

545 **Vergi konularında yabancı ülke konsoloslukları ile herhangi bir yazışma yapılmaması, sorunların çözümü noktasında hükümete müracaat edilerek gerekli bağlantının kurulması, yabancı konsolosluklar tarafından vergi memurlarına gelen resmi yazılara sözlü olarak cevap verilebileceği, konsolosluklarca yazılı olarak cevap istenmesi durumunda bu durumun yasak olduğunun kendilerine beyanı ve hükümete**

müracaat etmeleri gerektiğinin sözlü olarak tebliği.

Mesâlih-i rüsûmiyye hakkında düvel-i ecnebîyye konsoloslarıyla tahrîren hod-be-hod muhabere edilmeyip mesâil-i müteallikada hükûmâta mürâcaâtla ma'rifet-i hükûmetle muhaberât-ı lâzime icrâ' kılınması ve şayet bunlar tarafından me'mûrîn-i rüsûmiyyeye bir iş'âr vuku' bulur ise şifâhen cevap verilmesinde beis olmayıp fakat tahrîren cevap isterler ise memnû'iyyetin beyânı ile hükûmete mürâcaâtları lâzım geleceğinin yine şifâhen teblîğ kılınması, fi 22 Şevvâl sene 1286 ve fi 12 Kânûnusânî sene 1285. (24 Ocak 1870)

546 **Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'nin mahkemelere intikal eden işlerinin mahkemeler tarafından iyice araştırılarak çözümlenmesi hususunun Adliye Nezaretine, tuz kaçağının önlenmesi hususunun da Dahiliye ve Harbiye nezaretlerine yazı ile bildirildiği, bu konuda devlet memurları ile jandarma ve polis kuvvetlerinin Düyûn-ı Umumiyye memurlarına yardımcı olması.**

İdârenin mahâkime müteallik zuhûr edecek mesâlihanın mahâkim tarafından hüsn-i rüiyet ve tesviyesi husûsu bâ-tezkere-i sâmiye Adliye Nezâret-i Celîlesi'ne iş'âr buyurulduğu ve tuz kaçağının men'-i vuku' zımnında mülkiye me'mûrlarıyla Asâkir-i Nizâmiye ve zabtiyye-i Şâhâne taraflarından muâvenet olunması hakkında Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle ile Harbiye Nezâret-i Celîlesi'ne tastîr buyurulan muharrerât ve tezkere-i âliye sûretlerinin gönderildiği ve bu bâbda Harbiye Nezâret-i Celîlesi'nden dahi lâzım gelen kumandanlara evâmir-i mukteziye i'tâ' buyurulduğu, fi 26 Muharrem sene 1300 ve fi 25 Teşrînisânî sene 1298. (7 Aralık 1882)

547 **Bir yerde kaçak yerli ve yabancı menşeli tuz bulunduğunu haber veren ve yakalayanlara ihbariye (ödül) verileceği, resmi işlemlerin çabucak yürütülmesi amacıyla Düyûn-ı Umumiyye memurlarına yardımcı olunması hususunun Dahiliye Nezaretince vilayetlere resmi olarak bildirildiği.**

Bir mahalde kaçak yerli ve ecnebî tuzu bulunduğunu haber veren ve tutanlara ihbâriyye verileceğinin Asâkir-i Nizâmiye ve Zabtiye-i Şâhâne'ye teblîğ olunması husûsu makam-ı vâlâ-yı seraskeriden ordu müşîriyyetleriyle fırka kumandanlıklarına ve bunun ahaliye dahi başkaca tebliği ve derdest edilecek kaçak tuzlardan hükûmetlere ait muâmelâtın sür'at-i icrâ'sıyla Düyûn-ı

Umûmiyye Me'mûrları'na muavenat ve teshîlât icrâ'sı husûsu dahi Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle'ye iş'âr buyurulduğu, fi 5 Zilkade sene 1302 ve fi 3 Ağustos sene 1301. (17 Ağustos 1885)

548 **Bir yerde kaçak yerli ve yabancı menşeli tuz bulunduğunu haber veren ve yakalayanlara ihbariye (ödül) verileceğinin kolluk kuvvetlerine tebliği, bu konudaki resmi işlemlerin çabucak yürütülmesi amacıyla Düyûn-ı Umumiyye memurlarına yardımcı olunması hususunun Dahiliye Nezaretince vilayetlere resmi olarak tekrar bildirildiği.**

Bir mahalde kaçak yerli ve ecnebî tuzu bulunduğunu haber veren ve tutanlara ihbâriyye verileceğinin Asâkir-i Nizâmiye ve Zabtiye-i Şâhâne'ye tebliğ olunması husûsu makam-ı vâlâ-yı seraskeriyyeden ordu müşiriyetleriyle fırka kumandanlıklarına ve bunun ahaliye tebliği ve derdest edilecek kaçak tuzlardan hükûmetlere ait muâmelâtın sür'at-i icrâ'sıyla Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları'na muavenat ve teshîlât icrâ'sı husûsu dahi Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle'ye tekîden iş'âr buyurulduğu, fi 15 Safer sene 1304 ve fi 1 Teşrînisânî sene 1302. (13 Kasım 1886)

549 **Sahillerdeki gümrük idarelerine şişe içerisinde yabancı menşeli tuz getirildiğinde Düyûn-ı Umumiyye idarelerine bilgi verileceği.**

Sevahilde vaki gümrük idârelerine şişeler derûnunda ecnebî tuzu getirildiği hâlde Düyûn-ı Umûmiyye İdârcleri'ne ma'lûmât verileceği, fi 2 Şaban sene 1304 ve fi 14 Nisan sene 1303. (26 Nisan 1887)

550 **Yerli ve yabancı menşeli kaçak tuz yakalandığında bu tuzlara Düyûn-ı Umumiyye idarelerince el konulması, mal sahiplerinin yakalayanların ve ihbar edenlerin soruşturma yapılması amacıyla hükümet yetkililerine teslim edilmesi, düzenlenecek soruşturma tutanaklarından bir tanesinin mahalli Düyûn-ı Umumiyye İdaresinde tutularak, diğerinin yazı ile Genel Merkeze gönderilmesi, tutanaksız olarak tuz yakalayan memurların ortaya çıkabilecek zararlardan sorumlu tutulacağı.**

Kaçak yerli ve ecnebî tuzu ile sairenin hîn-i derdestinde idârelerde tevkifiyle derhal bunların ashâbı ile tutan ve haber verenler ve tutulduğunu görenlerin mahalleri Hükûmet meclisine celble tahkikat icrâ' ettirilerek hükm ve sübûtu

şâmil ikişer nüsha mazbata alınarak birinin idârelerde tevkif ve diğerinin bâ-tahrîrât gönderilmesi ve mazbatasız tuz ve saire müsâdere eden me'mûrların mes'ul tutulacakları gibi ol bâbda vuku' bulacak hasarın dahi kendilerine tazmîn ettirileceği, fi 5 Rebiülevvel sene 1284 ve fi 26 Haziran sene 1283. (8 Temmuz 1867)

551 **Vilayetlerden uzak olan yerlerde yerli ve yabancı menşeli kaçak tuz ele geçirilmesi durumunda Düyûn-ı Umumiyye İdaresi müdür ve memurlarıyla başkatip ve sandık eminleri tarafından tutanak benzeri iki belge hazırlanması, bu belgelerden birisinin İdare de tutulup diğerinin genel merkeze gönderilmesi.**

Hükûmet Meclisleri'nden uzak olan mahallerde kaçak yerli ve ecnebî tuzu ile sairenin hîn-i derdestinde idâre müdîr veya me'mûrlarıyla başkatip ve sandık eminleri tarafından mazbata kılıklı iki nüsha jurnal yapılıp birinin idârelerde tevkif ve diğerinin bâ-tahrîrât gönderilmesi, fi 17 Cemâziyelevvel sene 1284 ve fi 4 Eylül sene 1283. (16 Eylül 1867)

552 **Düyûn-ı Umumiyyeye ait tezkeresiz veya tezkere fazlası veya tezkeresi ile uyuşmayan veya gitmesi gereken yer dışında bir başka yere giden eşyalar ile mühürsüz veya mührü bozulmuş içki üretim araçlarının yakalanması durumunda ele geçen mallara derhal el konulması, düzenlenecek tutanakların Düyûn-ı Umumiyye müdür, memur, başkatip, sandık emini, katip, kantarcı ve kolcular tarafından mühürlenmesi, bu belgelerin İdare'de bir dosya içerisinde tutulması ve korunması.**

Düyûn-ı Umûmiyye'ye ait tezkeresiz veya tezkeresinden fazla veya tezkeresine tevâfuk etmeyen veya mevrid muâmelesine tâbi olup mevridden gayriye giden eşya ile mühürlenmemiş veyahut mührü bozulmuş müskirât inbiklerinin hîn-i derdestinde bunların sûret-i derdesti ile esbâb-ı sübûtiyyesini hâvî derhal bir zabt varakası tanzîm ile nefs-i nezâret ve merkez müdîriyyetleri ile müdiriyetlerde nazır ve merkez müdîr ve müdir ve başkatipleriyle sandık ümenası ve me'mûriyyetlerde dahi me'mûr ve katip ve kantarcı ve kolcular taraflarından tahtîmiyle bunun için idârelerde birer tomar tutularak ona rabten hıfzolunması, fi 3 Şaban sene 1307 ve fi 12 Mart sene 1306. (24 Mart 1890)

553 **Yerli ve yabancı menşeli kaçak tuzlar için güvenlik güçlerince hazırlanan tutanaklarda kaçakçıların hangi ülke vatandaşı olduğunun, kimlerin yardımıyla nereden ne zaman ve ne yaparken yakalandıklarının yazılması, delil ve belgelerin tutanaklara eklenmesi hususunun yinelendiği.**

Kaçak yerli ve ecnebî tuzu ile saire için hükûmetlerden alınacak mazbatalara kaçakçıların hangi devlet tebeasından olduklarının ve kimlerin ma'rifetiyle nerelerde ve ne vakitlerde ve ne sûrette kaçırılır iken tutulduklarının ve-l-hâsıl müsâdere muâmelesinin icrâ'sını îcâb ettirecek delâil ve berâhînin ilâveten derc olunması te'kîdine dair, fi 12 Cemâziyelâhir sene 1284 ve fi 29 Eylül sene 1283. (11 Ekim 1867)

554 **Kaçak tuzla yakalanan yabancı ülke vatandaşlarının ifadesinin alınması, ifade tutanağının düzenlenmesini takiben en geç 24 saat içinde bağlı bulundukları konsolosluklara haber verilmesi, aksi durumda ortaya çıkabilecek zararın sorumlularına tazmin ettirileceği.**

Tebea-i ecnebîyye yedlerinde kaçak olarak tutulacak tuz ve sairenin hîn-i derdestinde mazbatasının tanzîminden 24 saat zarfında mahalleri hükûmetlerinden ashâbının mensûb oldukları konsoloshanelere tebliğ ettirilmesi ve vaktiyle tebliğ ettirilmediği takdîrde terettüb edecek zararın bâdilerine tazmîn ettirileceği, fi 2 Zilkade sene 1294 ve fi 27 Teşrinievvel sene 1293. (8 Kasım 1877)

555 **Vergi konularından dolayı sorgusu alınacak kişilerin okuyup yazma bilmemesi ve mühürlerinin olmaması durumunda ifade tutanaklarıyla beraber kaza ve vilayet meclislerine gönderilip durumlarının tutanağa geçirilmesi.**

Mevâdd-ı rüsûmiyyeden dolayı istintâkları icrâ' olunacak kesândan okuyup yazmaları olmayanların ve mühürleri bulunmayanların varaka-i nâtıkiyeleriyle beraber mahalleri Hükûmet meclisine irsâliyle okuyup yazmaları ve mühürleri bulunmadığına dair evrâk-ı tatkiyeleri zeyillerine mecâlis-i mezkûreden şerh verdirilerek temhîr ettirilmesi ve buna riâyet etmeyen idâre me'mûrlarının tazmîn derecesine kadar mes'ul tutulması, fi 16 Zilhicce sene 1296 ve fi 18 Teşrînisânî sene 1295. (30 Kasım 1879)

556 **Tuz ve eşya kaçırırken yakalanan Yunan vatandaşlarının ceza yönünden Osmanlı vatandaşlarından hiçbir farklarının**

olmadığı.

Tebea-i Yunaniyyeden tuz ve saire kaçıranların ceza cihetince Devlet-i Âliyye tebeasından farkları olmadığı ve bu bâbda Vilâyât-ı Celile'ye tastîr buyurulan evâmirname-i samiyenin gönderildiği, fi 9 Şevvâl sene 1284 ve 22 Kânûnusânî sene 1283. (3 Şubat 1868)

557 **Yunan vatandaşı olan ve tuz kaçırırken yakalanan kayıkçı, sandalcı ve mavnacılar hakkında yasal işlem başlatıldığında konsoloslarına haber vermeye gerek olmadığı, ancak soruşturma aşamasında tercüman göndermeleri amacıyla konsoloslarına yazı yazılabileceği, konsoloslukların belirlenen gün ve saatte tercüman göndermemesi durumunda soruşturmanın hükümet tarafından yerine getirilip tamamlanacağı.**

Tebea-i Yunaniyye'den olup kayıkçı ve sandalcı ve mavnacı ve buna mümâsil esnaflığa dahil bulunanlardan tuz vesair kaçıranlar hakkında olunacak muâmelenin konsoloslarının tavassutu vuku' bulmaksızın hükûmetler ma'rifetiyle icrâ' olunacağı ve fakat bu misillû esnaflığı dahil olmayanlar tarafından kaçırılırken tutulacak eşyanın hîn-i zabtında kaçakçıları hakkında olunacak muâmelenin icrâ'sında hazır bulunmak üzere gün ve saat tahsîsiyle tercüman gönderilmesi için hükûmetlerden konsoloshanelere haber gönderilmesi ve ta'yîn olunan vakitlerde tercüman gönderilmediği takdirde hükûmetler ma'rifetiyle muâmelelerinin icrâ' kılınacağı ve bu bâbda Vilâyât-ı Celîle'ye tastîr buyurulan evâmirname-i saminin gönderildiği, fi 9 Rebiülevvel sene 1285 ve fi 17 Haziran sene 1284. (29 Haziran 1868)

558 **Kaçak tuz ve eşya araması yapılacağı vakit resmi devlet görevlisi alınmaksızın hiçbir yere girilmemesi.**

Kaçak tuz ve saire taharrîsi zımnında hükûmetlerden me'mûr alınmadıkça hiçbir mahalle girilmemesi, fi 5 Recep sene 1283 ve fi 31 Teşrinievvel sene 1282. (12 Kasım 1866)

559 **Osmanlı vatandaşlarına ve yabancı ülke vatandaşlarına ait ev ve işyerlerinde ne şekilde kaçak tuz ve eşya araması yapılacağı.**

Kaçak tuz ve saire saklanılmış olan Devlet-i Âliyye ve ecnebîye tebealarî hane ve dükkân ve mağazalarının ne yolda taharrî edileceğinin tarif olunduğu ve

keyfiyyet bâ evâmirname-i sami Vilâyât-ı Celîle'ye iş'âr buyurulduğu, fi 17 Şaban sene 1283 ve fi 12 Kânunuevvel sene 1282. (24 Aralık 1866)

560 **Yabancı ülke vatandaşı olduklarını ileri süren ve belli bir adresleri olmayan şahıslar hakkında Osmanlı vatandaşları gibi işlem yapılacağı.**

Tebea-i ecnebîyyeden olduklarını iddiada bulunup usûlen sabit olmayan eşhâs hakkında Tebea-i Devlet-i Âliyye misillû muâmele icrâ' olunması, fi 10 Cemâziyelevvel sene 1291 ve fi 12 Haziran sene 1290. (24 Haziran 1874)

561 **Kaçak tuz ve eşya saklanılmış olan yerlerde arama yapılırken devlet memurlarına Düyûn-ı Umumiyye müdür, memur ve başkatiplerinden birinin eşlik etmesi.**

Kaçak tuz ve saire saklanılmış olan hane ve dükkân ve mağazaların hîn-i taharrîsinde Hükûmet me'mûrlarına bizzat müdîr veyahut me'mûr veya başkatiplerin terfîk edilmesi, fi 27 Ramazan sene 1284 ve fi 20 Kânûnusânî sene 1283. (1 Şubat 1868)

562 **Kaçak tuz ve eşya saklanılmış olan yerlerde arama yapılırken Düyûn-ı Umumiyye İdaresi memurlarınca devlete senet verileceği.**

Kaçak tuz ve saire saklanılmış olan hane ve dükkân ve mağazaların tahrîsi zımnında mes'uliyeti deruhte ederek idâre me'mûrları tarafından hükûmetlere senet verilmesi ve keyfiyyet Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden bâ-muharrerât-ı âliye Vilâyât-ı Celîle'ye iş'âr buyurulduğu, fi 24 Cemâziyelâhir sene 1286 ve fi 18 Eylül sene 1285. (30 Eylül 1869)

563 **Yeterli soruşturma yapmaksızın kaçak tuz ve eşya saklanıldığı gerekçesiyle arama yapılan bir mahalde bir şey bulunamadığı taktirde hükümete senet vermiş olan İdare memurlarının maaşlarından ceza olarak birer aylık maaş kesintisi yapılacağı.**

İyice tahkik edilmeksizin taharrî olunan hane ve dükkân ve mağazalardan kaçak tuz ve saire zuhûr etmediği takdîrde mes'uliyeti deruhte ederek hükûmetlere senet vermiş olan me'mûrların cezâen birer aylık maâşlarının kat' olunacağı, fi 19 Recep sene 1288 ve fi 22 Eylül sene 1287. (4 Ekim 1871)

564 **Kaçak tuz ve eşya saklanan yerlere yapılacak baskınlarda ele**

geçen eşyalardan dolayı sorumluluğu üstlenerek hükümete teminat senedi veren Düyûn-ı Umumiyye memurlarına %20 ihbariye (ödül) verilmesi.

Kaçak tuz ve saire saklanılmış olan hane ve dükkân ve mağazalardan zâhire çıkarılacak eşyadan mes'uliyeti deruhte ederek hükûmetlere senet veren me'mûrlara % 20 ihbâriyye verilmesi, fi gurre-i Muharrem sene 1289 ve fi 28 Şubat sene 1287. (11 Mart 1872)

565 Vergi konularına ait davaların Nizamiye mahkemelerinde görülmesi, kendilerine vekaletname verilen Düyûn-ı Umumiyye vekillerinin mahkemelere doğrudan doğruya davet edileceği, idareler ile şahıslar arasındaki davalarda yargılama öncesinde harç alınmayacağı hususunun Adliye nezaretince mahkemelere bildirildiği.

Mevâdd-ı rüsûmiyyeye ait davâların mahâkim-i nizâmiyede rü'yet ve fasl olunması ve İdâreler tarafından ta'yîn olunacak vekâletnâmeli vekillerin celbi iktizâ' eylediği hâlde amirlerine mürâcaât edilmeksizin doğrudan doğruya kendilerinin muhâkemelere davet edilmesi ve İdâreler ile eşhâs beyninde vuku' bulacak davâlârda kable'l-muhâkeme rub-ı harc aranılmaması husûsları Adliye Nezâret-i Celîlesi'nden mahâkime iş'âr buyurulduğu, fi 13 Cemâziyelâhir sene 1296 ve fi 22 Mayıs sene 1295. (3 Haziran 1879)

566 Kaçak tuz ve eşyanın ele geçirilmesi ve para cezalarının tahsili amacıyla açılacak davalarda Ceza Kanunu uyarınca işlem yapılacağı.

Kaçak tuz ve sairenin zabtı ve cezâ-yı nakdilerinin tahsîli husûsunda vuku' bulacak davâlârın Mecâlis-i İdâre'de usûl-i muhakemât-ı cezâiyye kanûnunun cünha kısmına tevfîkân rü'yet olacağı ve bu bâbda Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle'ye tastîr buyurulan muharrerât-ı aliyyenin gönderildiği, fi 5 Cemâziyelâhir sene 1302 ve fi 10 Mart sene 1301. (22 Mart 1885)

567 Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne tahsis edilen gelirlerden kaynaklanan davaların İdare meclislerinde görüşülmesi, kaçaklardan alınacak para cezalarının tahsili, vergisi ödenmemiş malların geçişinin engellenmesi, teminatların paraya dönüştürülüp para cezalarının tahsili konularına Düyûn-ı Umumiyye idarelerinin yetkili bulunduğu.

Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'ne tahsis buyurulan vâridâttan mütehaddis davâlârın Mecâlis-i İdâre'de rü'yet olunmasına ve kaçaklar cezâ-yi nakdîlerinin istihsâline ve rüsûm-ı mevzû'sı verilmeksizin imrâr edilmek istenilen emvâli zabt etmeye ve emvâl-i mazbûtayı fürûht edip cezâ-yı matlubu istîfâ' eylemeye Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'nin salahiyeti bulunduğuna ve saireye dair beş maddeyi hâvî kaleme alınıp mer'iyyet-i ahkâmına bi-l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi şerefsudûr buyurulan karârnâmenin gönderildiği, fi 27 Safer sene 1304 ve fi 13 Teşrînisânî sene 1302. (25 Kasım 1886)

568 Tuz ve eşya kaçağının engellenmesi ve kaçakçıların yakalanmasına devlet memurlarının yardım etmemesi durumunda sorumlular hakkında yasal işlem yapılacağı.

Tuz ve saire kaçakları hakkında hükûmetlerce muâvenet olunmadığı ve ihkak-ı hakk ve icrâ'-yı hükm-i nizâmdan imtinâ edildiği sûrette taht-ı mes'uliyette kalacaklarının tebliğ ve tefhîmiyle beraber keyfiyyetin Nezâret-i Umûmiyye'ye iş'âr olunması, fi 9 Şaban sene 1299 ve fi 12 Haziran sene 1298. (24 Haziran 1882)

569 Vergi konularından dolayı şahıslar aleyhine bir üst mahkemeye başvuru veya temyiz yoluyla açılacak davalarda para cezalarının tamamen ödeneceğine ilişkin olarak İdare Sandıkları adına senet verilmesi, bu senetlerin dava vekilleri tarafından mahkemelere gönderilmesi.

Mesâlih-i rüsûmiyyeden dolayı eşhâs aleyhine istînâfen ve temyizen ikâme olunacak dâvâlârda mahkûm-ı bahanın tamamen te'diye olunacağına mübeyyin İdâre Sandıkları namına memhûr birer kıt'a senet verilmesi ve bu senetlerin dâva vekilleri vasıtasıyla mahkemelere gönderilmesi, fi 5 Recep sene 1296 ve fi 13 Haziran sene 1295. (25 Haziran 1295)

570 Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne yönelik davalardan dolayı mahkemelere verilecek temyiz dilekçelerinin red edilmeksizin kabul edileceğinin Adliye Nezaretince tüm mahkemelere bildirildiği.

Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'ne müteallik dâvâlârdan dolayı mahâkime verilecek iade-i muhâkeme istid'â'larının bi'l-ihraç kabûl olunacağı ve bu bâbda Adliye Nezâret-i Celîlesi'nden mahâkime tastîr buyurulan muharrerât-ı âliye sûretinin gönderildiği, fi 14 Safer sene 1300 ve fi 13 Kânunuevvel sene 1298. (25 Aralık 1882)

571 **Hukuk mahkemelerince Düyûn-ı Umumiyye idareleri aleyhine verilen gıyabi kararlarda üst mahkemeye itiraz süresinin gıyabi i'lânın tebliğ tarihinden itibaren 31 gün olduğu, vicâhî kararlarda ise bu sürenin 61 gün olduğu.**

Mevâdd-ı hukukiyyeye dair mahkemelerce Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri aleyhine sâdır olunacak hükm-i gıyabiler için ilâm-ı gıyâbilerin tarih-i tebliğlerinden 31 güne kadar itiraz lâyıhalarının ve bidâyeten verilecek hükm-i vicâhîler için tarih-i tebliğlerinden 61 güne kadar istînâf istid'â'larının i'tâ' olunması ve usûl-i muhâkeme ve saire hakkında bazı izahat verildiği, fi 17 Safer sene 1301 ve fi 5 Kânunuevvel sene 1299. (17 Aralık 1883)

572 **Ceza davalarında hakimlerin yargılama yapılmamasıyla ilgili kararlarına tebliğ tarihinden itibaren üç gün içinde itiraz edilebileceği, mahkemelerce Düyûn-ı Umumiyye idareleri aleyhine verilen kararlarda itiraz süresinin üç gün olduğu.**

Mevâdd-ı cezaiyyeye dair müstantikler tarafından men'-i muhâkemeye dair verilecek karârların tarih-i tebliğlerinden üç güne kadar itiraz lâyıhalarının ve mahkemelerce İdâre aleyhine sâdır olunacak hükm-i gıyabiler için ilâm-ı gıyâbilerin tarih-i tebliğlerinden kabahat nevinden olanlar için üç güne kadar ve cünha ve cinayet nevinden olanlar için beş güne değin itiraz lâyıhalarının ve bidâyeten verilecek hükm ve hükm-i vicâhiler için tarih-i tefhîmlerinden 10 güne kadar istînâf istid'â'larının ve davâlârın temyizen rü'yeti için temyiz istid'â'larının istînâf karârlarının tarih-i tefhîmlerinden sekiz güne kadar ve heyet-i ittihâmiyelerden verilecek karârların dahi tarih-i tebliğlerinden sekiz güne kadar temyiz istid'â'larının i'tâ' olunması ve mevâdd-ı cezaiyyeye ait husûsat-ı müteferria için usûl-i muhakemât-ı cezaiyye kanûnuna mürâcaât edilmesi, fi 15 Zilkade sene 1305 ve fi 12 Temmuz sene 1304. (24 Temmuz 1888)

573 **Düyûn-ı Umumiyye memurlarının İdare ile ilgili bir davayı haber aldıkları anda taraf sıfatıyla davaya dahil olmaları.**

Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları'nın İdâreye ait mesâili istihbâr eylediklerini müteakip Usûl-i Muhâkeme-i Cezaiyyenin 58. maddesi ahkâmına tevfikân müddeî şahsi sıfatıyla dâhil-i dâva olmaları, fi 8 Rebiülevvel sene 1308 ve fi 10 Teşrinievvel sene 1306. (22 Ekim 1890)

574 **İdareye borçlu olarak vefat edenlerin borçlarının doğrudan**

doğruya varislerinden talep edilmesi.

İdâreye medyûnen vefât edenler zimemâtının doğrudan doğruya varislerinden talep olunması, fi 24 Recep sene 1295 ve fi 13 Temmuz sene 1294. (25 Temmuz 1878)

575 Rüsûmat memurlarının kendi şahsi borçları veya şahsi davaları için mahkemelere çağrılmaları gerektiğinde çağrı pusulaları ile davet edilecekleri.

Me'mûrîn-i rüsûmiyyenin düyûn-ı şahsiyye ve sair dâva-yı zâtiyyeleri için mahâkimce celblerine lüzûm göründüğünde celb pusulasıyla ihzâr olunacaklarının beyân kılındığı ve bu bâbda Rüsûmat Emânet-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle'ye yazılan muharrerât-ı umûmiyyenin gönderildiği, fi 17 Cemâziyelâhir sene 1294 ve fi 16 Haziran sene 1293. (28 Haziran 1877)

B. Kötü davranışları görülen ve zimmet suçu işleyen memurların ne şekilde soruşturulacağı, yargılanacağı ve cezalandırılacağı, kefillere ait gayrimenkullerin ne şekilde satılacağı.

576 Kötü davranış sergileyen veya zimmetlerine para geçiren Düyûn-ı Umumiyye memurlarının işten derhal el çektirilip mahkemelere sevk edilmesi.

Sû-i hareketi görünen ve zimmetlerine emvâl-i emîriye geçiren me'mûrîne derhal işten el çektirilip hükûmetlere teslim olunmaları, fi 18 Recep sene 1284 ve fi 3 Teşrînisânî sene 1283. (15 Kasım 1867)

577 Kötü davranış sergileyen veya zimmetlerine para geçiren Düyûn-ı Umumiyye memurlarının işten derhal el çektirilip mahkemelere sevk edilmesi, zimmet hırsızlık ve evrakta sahtecilikten kaynaklanıyorsa iki kat, adi zimmetten kaynaklanıyorsa bir kat olarak tahsil edilmesi.

Sû-i hareketi görünen ve zimmetlerine emvâl-i emîriye geçiren me'mûrîne derhal işten el çektirilip hükûmetlere teslimiyle beraber zimmetleri sirkat ve ihtilâs nevinden ise iki kat ve zimmet-i âdiye kabilinden ise bir kat olarak tahsîl olunması, fi 10 Şevvâl sene 1284 ve fi 23 Kânûnusânî sene 1283. (4 Şubat 1868)

578 **Kötü davranış sergileyen memurların ne şekilde sorgulama ve yargılamaya konu olup ne şekilde cezalandırılacaklarına dair 18 maddelik talimatın gönderildiği.**

Sû-i hareketi görünen me'mûrînin ne vechile istintâk ve muhâkeme olunup ne sûretle mücâzâtları ta'yîn kılınacağına dair 18 maddeyi hâvî kaleme alınan ta'lîmâtın gönderildiği, fi 4 Cemâziyelâhir sene 1285 ve fi 9 Eylül sene 1284. (21 Eylül 1868)

579 **Kötü davranış sergileyen memurların sorgulamalarının mükemmel yapılması, sorgulama tutanaklarının bizzat nazırlar tarafından incelenmesi, eksikleri varsa tamamlatılması ve nazırın kendi kişisel görüşü eklenerek gönderilmesi.**

Sû-i hareketi görünen me'mûrîn istintâknamelerinin mükemmel tutulması ve istintâknamelerin bizzat nâzırlar tarafından tedkik olunarak noksanları bulunduğu hâlde ikmâl ettirildikten sonra ve rey'i beyânıyla gönderilmesi, fi 3 Muharrem sene 1284 ve fi 25 Nisan sene 1283. (7 Mayıs 1867)

580 **Kötü davranış sergileyen memurlara ait soruşturma tutanaklarının fezleke yazılmadan gönderilmemesi.**

Sû-i hareketi görünen me'mûrîn istintâknamelerinin fezlekesiz gönderilmemesi, fi 23 Rebiülahir sene 1303 ve fi 16 Kânûnusânî sene 1301. (28 Ocak 1886)

581 **Bir konudan dolayı sorgulandığı halde sorgulama tutanaklarını imzalamayan veya sorgulaması yapılmayan memurlar hakkında resmi kurumlara ne şekilde müracaat edileceği.**

Bir maddeden dolayı isticvâb olunup varaka-i istintâkiyelerini mühürlemeyen ve isticvâb olunmayan me'mûrlar hakkında hükûmetlere ne vechile mürâcaât olunmak lâzım geleceğinin ve bu bâbda Vilâyât-ı Celîle'ye evâmirname-i sami tastîr buyurulduğu beyânına dair, fi 9 Muharrem sene 1286 ve fi 9 Nisan sene 1285. (21 Nisan 1869)

582 **Hırsızlık ve evrakta sahtecilik suçu işleyip zimmetine para geçiren ve ceza gerektirecek diğer fiil ve suçları işleyen memurların sorgulanarak sorgu evraklarıyla beraber güvenlik güçlerine teslim edilmesi sırasında davacı memurun**

isminin de bu belgelere yazılması.

Sirkat ve ihtilâsı vuku' bulan ve zimmetine akçe geçiren ve müstelzim-i ceza sâir gûne fiil ve hareketi irtikâb eyleyen me'mûrların bi'l-istintâk evrâk-ı istintâkiyeleriyle beraber hükûmetlere teslim olunacağı zaman muhâkemesinde müddei sıfatında hazır bulunacak me'mûrun ismi bu bâbda yazılacak takrîre derc olunması, fi 21 Zilhicce sene 1292 ve fi 6 Kânûnusânî sene 1291. (18 Ocak 1876)

583 Hırsızlık ve evrakta sahtecilik suçu işleyip zimmetine para geçiren ve ceza gerektirecek diğer fiil ve suçları işleyen Düyûn-ı Umumiyye memurlarının sorgulanarak sorgu evraklarıyla beraber güvenlik güçlerine teslim edilmesi, memurların zimmet suçundan yargılandığı davalarda kefillerinin de memurlarla beraber yargılanması.

Sirkat ve ihtilâsı vuku' bulan ve zimmetlerine akçe geçiren ve müstelzim-i cezâ sair gûne fiil ve hareketi irtikâb eyleyen Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları'nın bi'l-istintâk evrâk-ı istintâkiyeleriyle beraber hükûmetlere teslim edilmeleri ve bunların hîn-i muhâkemesinde müddeî şahsi sıfatıyla muhâkemelerde birer me'mûr-ı mahsûs bulundurulması ve me'mûrların tebeyyün eden zimmetleri için edilecek davalarda kefillerinin dahi memurlar ile beraber mahkûm edilmeleri ve bu bâbda edilecek bazı muâmelâtın tarif ve beyân kılındığı, fi 29 Şevvâl sene 1301 ve fi 9 Ağustos sene 1300. (21 Ağustos 1884)

584 Zimmet suçu işleyen Düyûn-ı Umumiyye memurlarının bağlı oldukları nezaret veya idarece ön soruşturmaya alınması, bu kişilerin ilk soruşturma aşamasından mahkeme aşamasına kadar başka bir yere kaçmalarını engellemek için ne yapılacağı.

Zimmet vesair gûne ilişiği zuhûr eden Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları'nın tâbi oldukları nezâret veya idârece taht-ı istintâka alınarak tahkikat-ı evveliyesinin icrâ'sı sırasında veyahut icrâ'sından evvel veyahut tahkikat-ı evveliye hitâm bularak hükûmete mürâcaâtla davanın ruiyetine başlanıldığı esnada âher mahalle firar edenler haklarında icrâ'sı lâzım gelen muâmelatın tarif ve beyân kılındığı, fi 26 Safer sene 1302 ve fi 3 Kânunuevvel sene 1300. (15 Aralık 1884)

585 Zimmet suçu işleyen memurlar aleyhinde dava açıldığı esnada kefilleri aleyhinde de dava açılması.

Zimmetleri zuhûr eden me'mûrîn aleyhinde ikâme-i dâva olunduğu sırada kefilleri aleyhinde idâre meclislerinde birlikte ikame-i da'vâ olunması ve keyfiyyet Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle'ye ve Adliye Nezâret-i Celîlesi'nden dahi mahâkime iş'âr buyurulduğu, fi 19 Recep sene 1304 ve fi 1 Nisan sene 1303. (13 Nisan 1887)

586 [41] **Düyûn-ı Umumiyye memurlarının zimmet suçundan mahkûm olmaları durumunda satılması gereken ancak talep olmadığı için satılamayan taşınmazlarının Hazine adına tescili, ileride bu gayrimenkullere müşteri çıkması durumunda Düyûn-ı Umumiyye memurlarının bu malları satabileceği konusunda Defter-i Hakani ve emlak memurları tarafından tapu kayıtlarına şerh düşülmesi.**

Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları'nın mahkûm bih zimmetlerinden dolayı satılması iktizâ' edip talep zuhûr etmemesi cihetiyle müddet-i medîde satılamayan emlâkın Hazine-i Celîle namına ferâğı Meclis-i Hass-ı Vükelâ karâr-ı alisi iktizâsından olduğu ve bu gibi emlâkın fürûht ve işgalinde İdârenin serbest kalması şartıyla Hazine-i Celîle namına ferâğı icrâ' olunacak emlâkın Düyûn-ı Umûmiyye me'mûrları tarafından bil'âhire zuhûr edecek taliplere fürûhtu câiz olacağının Defter-i Hâkanî ve emlâk me'mûrları taraflarından kayd-ı bâlâlarına şerh verileceği, fi 28 Cemâziyelevvel sene 1307 ve fi 8 Kânûnusânî sene 1305. (20 Ocak 1890)

[41] İkinci Takım'da 1008 numaralı tahrirata müracaat, İkinci Takım'da 1007 numaralı tahrirata müracaat.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

A. Vergi hasılat akçeleri için tutulacak defterler, düzenlenecek irsaliye belgeleri ve makbuzlar, havale, çek ve poliçe işlemleri.

587 **Sandık defterlerine işlenen günlük kayıtların her akşam Düyûn-ı Umumiyye yöneticilerince kontrol edilerek altlarının sandık eminleri tarafından mühürlenmesi, sandık mevcutları ile kayıtların tutarsız olması durumunda üstdüzey yöneticilerin sorumlu tutulacağı.**

Sandık defterlerinin yevmiyeleri her akşam nâzırla veya müdîr veyahut me'mûrlar ile başkatipler taraflarından yekûnleri görülüp mevcûd-ı sandık ile bâde't-tatbik zîrleri sandık ümenasıyla maan mühürlenmesi ve buna riâyet olunmayarak sandık eminlerinin açığı zuhûr eylediği takdirde mâ-fevkinde bulunan me'mûrların mes'ul tutulacağı, fi 2 Rebiülevvel sene 1298 ve fi 20 Kânûnusânî sene 1296. (1 Şubat 1881)

588 **Sandık yevmiye defterlerinin her akşam nazırlar veya merkez müdürleri ile sorumlu memurlar tarafından kontrol edilmesi, sandık mevcutları ile defter kayıtlarının karşılaştırılması ve altlarının sandık eminleri tarafından mühürlenmesi.**

Sandık yevmiye defterlerinin yevmiyeleri her akşam nâzırlar veyahut merkez müdîrleriyle başkatipler ve müdîr ve me'mûrlar taraflarından yekûnleri görülüp mevcûd-ı sandık ile bâde't-tatbik zîrleri sandık ümenasıyla maan temhîr kılınması, fi 6 Muharrem sene 1299 ve fi 16 Teşrînisânî sene 1297. (28 Kasım 1881)

589 **Sandık yevmiye defterlerinin her akşam nazırlar veya merkez müdürleri ile sorumlu memurlar tarafından kontrol edilmesi, sandık mevcutları ile defter kayıtlarının karşılaştırılması ve altlarının sandık eminleri tarafından mühürlenmesine dikkat edilmesi, sandık eminlerinin zimmetlerine para geçirmesine engel olunması.**

Sandık defterleri yevmiyelerinin her akşam nâzırlar veyahut merkez müdîrleriyle başkatipler ve müdîr ve me'mûrlar taraflarından yekûnleri görülüp mevcûd-ı sandık ile bâde't-tatbik zîrleri sandık ümenasıyla maan temhîr kılınması usûlüne dikkat ve ri'ayet olunarak sandık eminleri

zimmetlerine akçe geçirilmemesine i'tinâ' olunması, fi 4 Şaban sene 1303 ve fi 26 Nisan sene 1302. (8 Mayıs 1886)

590 **Sandıkların teftiş ve incelenmesi noktasında gerekli hassasiyeti göstermeyen Düyûn-ı Umumiyye yöneticilerinin sorumlu tutulacakları, tazminat ve cezaya çarptırılacakları.**

Sandıkların muâmelât-ı teftişiye ve tedkikiyyelerince rehavet gösterildiği takdirde nâzır ve müdir ve me'mûrlar ile muhasebe başkatiplerinin mes'ul tutularak tazmînât ve mücâzâta uğratılacakları, fi 20 Muharrem sene 1302 ve fi 28 Teşrinievvel sene 1300. (9 Kasım 1884)

591 **Sandık hasılat akçelerinin sevkinde kullanılan irsaliye pusulaları ile makbuz ve ilmühaberlere ait kayıtların cilt numaralarının hiçbir şekilde yenilenmemesi.**

Akçe irsâliye pusulalarıyla makbûz ve ilmühaberleri cilt numaralarının hiçbir vakit tecdîd edilmemesi, fi 24 Safer sene 1298 ve fi 12 Kânûnusânî sene 1296. (24 Ocak 1881)

592 **Sandık hasılat akçelerinin sevkinde kullanılan irsaliye pusulaları için Düyûn-ı Umumiyye idarelerinde birer defter tutulması, bu defterlere birden başlayacak şekilde atlanmaksızın numara verilmesi, makbuz ilmühaberlerinde yanlışlıkla numara atlanması durumunda durumun hemen yazı ile Genel Merkeze bildirilmesi.**

Akçe irsâliye pusulaları için idârelerde birer defter tutulup birden bed ile müteselsil numara vaz' olunması ve bunlara cevap olarak gönderilecek makbûz ilmühaberleri müteselsil numaralarınca sehv vuku' bulduğu görüldüğü takdirde keyfiyyetin hemen iş'âr olunması, fi 10 Rebiülahir sene 1302 ve fi 15 Kânûnusânî sene 1300. (27 Ocak 1885)

593 **Sandık hasılat akçelerinin sevkinde kullanılan irsaliye pusulalarında sözkonusu paranın hangi vergi gelirine ait olduğunun değil sadece hangi cins akçe ve hangi aya ait vergi geliri olduğu yönünde açıklama verilmesi, sözkonusu pusulalara müteselsil numara verilmesi, toplanan paralardan dolayı genel merkeze irsaliye pusulasından başka bir yazı göndermeye gerek olmadığı, aksi durumda yazışma masraflarının sorumlulardan talep ve tahsil edileceği.**

Akçe irsâliye pusulalarında hâsılatın hangi vâridâttan olduğunun tasrîhine lüzûm olmayıp yalnız akçenin cins ve mikdârının ve hangi mâh vâridâtından olduğunun gösterilmesi ve mezkûr irsâliye pusulalarına müteselsil numara yürütülmesi ve hâsılat akçesi için irsâliye pusulasından başka tahrîrât yazılmaması ve yazıldığı takdîrde masârifinin mürselinden ahz edileceği, fi 17 Şaban sene 1301 ve fi 30 Mayıs sene 1300. (11 Haziran 1884)

594 **Sandıklarda hangi yıla ait ne çeşit akçe bulunursa bulunsun bunların tümünün tek bir irsaliye ve ilmühaber makbuzuyla Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezi'ne gönderilmesi, bilet, poliçe, banka senetlerinin bu ilmuhaberlere ne şekilde ekleneceği.**

Sandıklarda hangi senenin hangi malının ne cins hasılâtından mahlût akçe bulunur ise bulunsun cümlesinin bir irsâliye ve makbûz ilmühaberleriyle irsâl kılınması ve bunlara leff olunacak bilet ve poliçe ve banka senedâtı hakkında bazı izahat verildiği, fi 4 Cemâziyelâhir sene 1302 ve fi 9 Mart sene 1301. (21 Mart 1885)

595 **İstanbul'da ödenmek üzere poliçe ve çek veren kişilerin isim ve ikametgâh adresleri ile poliçe ve çeklerin vade ve miktarlarının sözkonusu kıymetli belgelerin arkalarına Türkçe olarak yazılması, yabancı dilde düzenlenen ödeme belgelerine de aynı işlemin yapılması.**

Keşide olunacak poliçe ve çekleri veren ve Dersaâdet'de bedelini verecek olan adamların esâmîsiyle mahall-i ikametleri ve kaçar gün vadeli olup ne cins akçe olarak kaçar kuruşu muhtevî bulunduklarının mezkûr poliçe ve çeklerin zuhûrlarına Türkçe işaret olunması ve ecnebî lisanı üzere muharrer akçe biletleri hakkında da bu yolda muâmele olunması, fi 15 Zilkade sene 1298 ve fi 26 Eylül sene 1297. (8 Ekim 1881)

596 **Hasılat akçesine karşılık gönderilecek çek, poliçe, havalename ve senetlerin her biri için ayrı ayrı irsaliye düzenlenip gönderilmesi.**

Hâsılat akçesine bedel gönderilecek çek ve poliçe ve havâlenâme ve senetleri için başka başka irsâliye pusulaları tanzîm ve irsâl olunması, fi 3 Muharrem sene 1306 ve fi 28 Ağustos sene 1304. (9 Eylül 1888)

597 **1303 senesinden itibaren yeni irsaliye ve para makbuzlarının**

kullanılacağı.

1303 senesinden itibaren hâsılat için numûnesi mersûl irsâliyye ve makbûz senetlerinden kullanılması, fi 4 Cemâziyelâhir sene 1304 ve fi 16 Şubat sene 1302. (28 Şubat 1887)

598 **Yeni vergiler ve pul gelirleri için yeşil ve mavi renkli irsaliye makbuzlarının kullanılması, Düyûn-ı Umumiyye hasılatları ile tütün aşar gelirleri için düzenlenecek irsaliye makbuzları hakkında izahat verildiği.**

Vâridât-ı cedîde ile müşterek pullar hâsılatı için numûneleri mersûl yeşil ve maî renkli irsâliyye pusulalarından tanzîm ve irsâl olunması ve idâremiz hâsılatıyla Tütün Öşrü vâridâtı için tanzîm olunacak irsâliyye pusulaları hakkında bazı izahat verildiği, fi 27 Cemâziyelevvel sene 1306 ve fi 17 Kânûnusânî sene 1304. (29 Ocak 1889)

599 **Piyasada beş kuruşa işlem gören altılıklar için ne şekilde irsaliye pusulası düzenleneceği.**

Beş kuruşa tedâvül eden altılıklar için ne yolda irsâliye pusulası tanzîm olunacağının tarif kılındığı, fi 16 Recep sene 1305 ve fi 17 Mart sene 1304. (29 Mart 1888)

600 **Düyûn-ı Umumiyye genel merkezince telgraf havalesi ile ödeme yapılmamasının kararlaştırıldığı, İdare adına telgraf ibraz edenlere hiçbir şekilde para ödemesi yapılmaması.**

İdâre-i merkeziyeden telgrafla havâle verilmemesi karârlaştırılmış olduğundan akçe îfâsına dair idâre nâmına telgrafnâme ibrâz edildiği takdirde kabûl edilmeyerek bir akçe verilmemesi, fi 9 Şevvâl sene 1300 ve fi 31 Temmuz sene 1299. (12 Ağustos 1883)

601 **Banka şubesi bulunmayan yerlerde biriken vergi hasılat akçelerinin, bedeli Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezi'ne önceden teslim edilmek kaydıyla tüccarlara devir edilebileceği.**

İçerilerde vaki olup banka şubesi bulunmayan İdâreler hâsılat akçelerinin bedeli evvelce İdâre-i Merkeziye'ye teslim olunmak üzere tüccâr ve saireye havâleten îtası, fi 8 Şaban sene 1298 ve fi 22 Haziran sene 1297. (4 Temmuz 1881)

602 **Banka şubeleri ile Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezinden bildirilen kişiler haricinde hiç kimseden peşin para verseler dahi poliçe alınmaması, ancak bedeli yerel Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne ödenmek kaydıyla Düyûn-ı Umumiyye genel merkezince alınan poliçe teslim işlemlerinin kabul edileceği.**

Banka şubelcriyle buradan bildirilen eşhâstan mâ-adâ hiçbir şahsa peşin akçe verilerek poliçe ahz ve kabûl olunmaması ve fakat bedelini burada vererek İdâre-i Merkeziye'ce ahz edildiğinin ba'de mahalline bildirildiğinde parasını almak şartıyla poliçe verenler olur ise kabûl olunması, fi 22 Cemâziyelevvel sene 1301 ve fi 8 Mart sene 1300. (20 Mart 1884)

603 **Düyûn-ı Umumiyye ve Memlaha idarelerine verilmekte olan tuz ve akçe havalenamelerinin 6 Temmuz 1301 tarihinden itibaren kullanılmayacağı, yeni basılan havalenameleri ibraz etmeyen kişilere eski belgelerle akçe ve tuz verilmemesi ve bu durumun Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezi'ne yazı ile bildirilmesi.**

Düyûn-ı Umûmiyye ve Memlaha İdâreleri'ne hitaben verile gelmekte olan tuz ve akçe havâlenâmelerinin 1301 senesi Temmuz'unun 6. gününden (18 Temmuz 1885) itibaren müceddeden tab' ve tertîb edilen nev'ilerden verileceği cihetle bu tarihten sonraki tarih ile müverrih âtîk havâlenâme ibrâz edildiği sûrette bilâ-ahz hâvî olduğu akçe veyahut tuz verilmeyip keyfiyyetin derhal Nezâret-i Umûmiyye'ye iş'âr olunması, fi 6 Şevvâl sene 1302 ve fi 6 Temmuz sene 1301. (18 Temmuz 1885)

604 **Beşlikle akçe ve tuz havalenamesi verilmesinin Düyûn-ı Umumiyye genel merkezince yasaklandığı.**

İdâre-i Merkeziyeden beşlikle havâlenâme îtası taht-ı memnû'iyyete alındığından beşlikle akçe ve tuz havâlenâmesi verilmemesi, fi 7 Ramazan sene 1306 ve fi 25 Nisan sene 1305. (7 Mayıs 1889)

B. Sandıklara kabul edilecek madeni paralar ve kabul işlemlerin ne şekilde yapılacağı.

605 **Düyûn-ı Umumiyye idarelerince 1 Mart 1296'dan itibaren Osmanlı altının 100 kuruş, yirmilik gümüş mecidiyenin ise**

19 kuruştan kabul edilmesi.

1296 senesi Mart'ının 1. gününden (13 Mart 1880) itibaren Osmanlı altınının 100 ve sîm yirmilik mecidiyenin 19 kuruş hesâbıyla istîfâ'sı husûsuna irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfetpenâhi şerefsudûr buyurulduğu, fi 29 Rebiülevvel sene 1297 ve fi 27 Şubat sene 1295. (10 Mart 1880)

606 **Düyûn-ı Umumiyye idarelerince 1 Mart 1300 tarihinden itibaren devlete eski vergi borcu bulunanlardan belirlenen miktarın üzerinde kağıt para ile senet kabul edilmeyeceği.**

1300 senesi Mart'ının 1. gününden (13 Mart 1884) itibaren kavâim-i nakdiyye ile kavâim mukabili ta'yîn olunan mekadir üzerine bakâyaya akçe kabûl olunmaması, fi 14 Cemâziyelevvel sene 1301 ve fi 29 Şubat sene 1299. (12 Mart 1884)

607 **Düyûn-ı Umumiyye idarelerince eskiden beri kabul edilmekte olan Osmanlı paralarının 1 Mayıs 1299'dan itibaren ekli listede gösterilen gerçek değerleriyle kabul edileceği.**

İdârelerde kadimden beri ahz ve kabûl oluna gelen meskûkat-ı âtîka-i Osmâniyyenin 1299 senesi Mayıs'ı ibtidasından itibaren mersûl cetvelde gösterilen kıymet-i hakikalarıyla kabûl olunması, fi 12 Şaban sene 1299 ve fi 15 Haziran sene 1298. (27 Haziran 1882)

608 **Sırp Krallığı adına basılan altın paraların Fransız altınları gibi kabul edileceği.**

Sırp Krallığı nâmına darp edilmiş olan altınların Fransız altını misillû hulâsaten kabûl olunması, fi 20 Şaban sene 1301 ve fi 2 Haziran sene 1300. (14 Haziran 1884)

609[42] **Eski Rüsûm-ı Sitte İdaresi'nin kuruluş tarihinden Reji Şirketinin kuruluşuna kadar geçen süre zarfında Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'nin tütün ziraatından dolayı çiftçilerde olan duhân vergisi ve para cezası alacağı ile 1299 yılı sonuna kadar duhân, ipek ve içki vergilerinden dolayı halkın zimmetinde bulunan bakiye alacaklar için hazine bonosu**

[42] İkinci Takım'da 1056 numaralı tahrirata müracaat, İkinci Takım'da 1057 numaralı tahrirata müracaat, İkinci Takım'da 1058 numaralı tahrirata müracaat.

kabul edilmesi, memurların zimmetinde olan paraların nakit olarak toplanması.

Mülga Rüsûm-ı Sitte İdâresi'nin zaman-ı teşkîlinden Reji İdâresi'nin tarih-i tesisine kadar Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'ne ait tütün zirâından Duhân Resmi ile cezâ-yi nakdîsi olarak aranılan ve 1299 senesi nihâyetine (12 Mart 1884) kadar duhân ve harir öşürleriyle Müskirât Resm-i Mîrîsi'nden ahalinin zimmetinde kalmış olan bakâya için fi 7 Kânunuevvel sene 1303 (19 Aralık 1887) tarihinden bir sene hitâmına kadar tasfiye tahvîlâtı kabûl olunması ve me'mûrîn zimemâtının nakden istihsâl kılınması husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı tacidârî şerefmüteallik buyurulduğu ve bu bâbda olan karârnâmenin gönderildiği, fi 29 Rebiülahir sene 1305 ve fi 2 Kânûnusânî sene 1303. (14 Ocak 1888)

610 [43] **Vergi ve cezaların ikinci bir tarihe kadar hazine bonosu ile kapatılabileceği.**

Tasfiye tahvîlâtı ile tesviye olunacak resm ve cezâ-yi nakdî ile bakâya için tahvîlât-ı mezkûrenin iş'âr-ı ahire kadar kabûl olunması, fi 15 Cemâziyelevvel sene 1306 ve fi 5 Kânûnusânî sene 1304. (17 Ocak 1889)

611 **Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne ait duhân vergisi ve para cezaları ile duhân, ipek ve içki vergisinden dolayı halkın üzerinde bulunan vergi alacaklarının yarısının hazine bonosu ile tahsil edilmesi, bunların zımbalanarak mahalli mal memurlarına teslimi.**

Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'ne ait tütün zirâ'ından Duhân Resmi ile cezâ-yi nakdîsi olarak aranılan ve duhân ve harir öşürleriyle Müskirât Resm-i Mîrîsi'nden ahalinin zimmetinde kalmış olan bakâya için alınacak tasfiye tahvîlâtı nısfının zımbâlânarak mahalleri mal me'mûrlarına teslimiyle Mecâlis-i İdâre'den musaddak senet alınarak icmâllere rabten gönderilmesi ve tafsîlât-ı sairesi beyânına dair, fi 9 Recep sene 1305 ve fi 10 Mart sene 1304. (22 Mart 1888)

612 **Hazine bonosu ile kapatılacak eski vergi ve cezaların bir an önce tamamlanması hususunda Maliye Nezaretince vilayetlere telgraf gönderildiği.**

---

[43] İkinci Takım'da 1056 numaralı tahrirata müracaat, İkinci Takım'da 1057 numaralı tahrirata müracaat, İkinci Takım'da 1058 numaralı tahrirata müracaat.

Tasfiye tahvîlâtı ile tesviye olunacak resm ve cezâ-yi nakdî ile bakâyanın bir an evvel ahaliye tesviye ettirilmesi husûsu Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle'ye bâ-telgraf iş'âr buyurulduğu, fi 5 Zilhicce sene 1305 ve fi 1 Ağustos sene 1304. (13 Ağustos 1888)

613 **Memurların zimmetinde bulunan paraların nakit olarak tahsil edilmesi amacıyla Adliye Nezaretince İstînâf Mahkemeleri Savcılıklarına resmi yazı gönderildiği.**

Me'mûrîn zimemâtının nakden istîfâ'sı husûsu Adliye Nezâret-i Celîlesi'nden Mahâkim-i İstînâfiye müddeî-i umûmîliklerine bâ-muharrerât-ı âliye iş'âr buyurulduğu, fi 15 Recep sene 1308 ve fi 12 Şubat sene 1306. (24 Şubat 1891)

614 **Beş kuruştan işlem gören altılık bozuk paraların kısa sürede tedavülden kaldırılacağı, 50,000,000 kuruşluk gümüş mecidiye basılacağına ilişkin nizamnamenin gönderildiği, altılıkların 31 Ağustos 1304 tarihine kadar Düyûn-ı Umumiyye idareleri sandıklarınca beşer kuruşa kabul olunacağı, toplanan altılıkların ne şekilde genel merkeze gönderileceği.**

Beş kuruşa tedâvül eden altılık meskûkâtın müddet-i kalile zarfında tedâvülden ref'i ve 50.000.000 kuruşluk mecidiyenin aksamına tahvîli hakkında kaleme alınıp mer'iyyet-i ahkâmına bi-l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi şerefsudûr buyurulan iki kıt'a nizâmnâmenin gönderildiği ve mezkûr altılıkların 1304 senesi Ağustos nihâyetine (12 Eylül 1888) kadar Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri sandıklarından beşer kuruşa kabûl olunması ve bu bâbda olunacak bazı muâmele ile mezkûr altılıkların ne sûrette İdâre-i Merkeziye'ye gönderileceğinin tarif kılındığı, fi 16 Recep sene 1305 ve fi 17 Mart sene 1304. (29 Mart 1888)

615 **Altılık bozuk paraların Düyûn-ı Umumiyye idarelerince beş kuruş rayiç bedelle 1 Kanunusani 1304 senesine kadar kabul edileceği.**

Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri sandıklarından beşer kuruşa kabûl olunacak altılıkların 1304 senesi kanûnusani ibtidasına kadar kadar kabûl olunması, fi 6 Muharrem sene 1306 ve fi 31 Ağustos sene 1304. (12 Eylül 1888)

616 **Altılık bozuk paraların Düyûn-ı Umumiyye idarelerince beş**

kuruş rayiç bedelle 31 Mart 1304 senesine kadar kabul edileceği.

Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri sandıklarından beşer kuruşa kabûl olunacak altılıkların 1305 senesi Mart'ı nihâyetine (12 Nisan 1889) kadar kabûl olunması, fi 7 Cemâziyelevvel sene 1306 ve fi 28 Kânunuevvel sene 1304. (9 Ocak 1889)

617 **Altılık bozuk paraların sonradan bildirilecek bir tarihe kadar Düyûn-ı Umumiyye idarelerince beş kuruş rayiç bedelle kabul edileceği.**

Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri sandıklarından beşer kuruşa kabûl olunacak altılıkların iş'âr-ı ahire kadar kabûl olunması, fi 9 Şaban sene 1306 ve fi 29 Mart sene 1305. (10 Nisan 1889)

618 **Parçası düşmeyecek şekilde kırılmış veya tuğra ve yazısı okunabilecek deredece silinmemiş olan altılık bozuk paraların Düyûn-ı Umumiyye idarelerince kabul edileceği, parçası kaybolan veya aşırı derecede silik durumda olan paraların ise kabul edilmeyeceği.**

Parçası düşmeyecek sûrette kırılmış veya tuğra ve yazısı okunabilecek derecede silinmemiş olan altılıklarla aksamının kabûlüyle parçası gaib olmuş veyahut heyet-i asliyesi bilinmeyecek sûrette silinmiş olanların kabûl olunmaması, fi 21 Şaban sene 1305 ve fi 21 Nisan sene 1304. (3 Mayıs 1888)

619 **İçindeki gümüşü kezzap veya başka bir yöntemle çalınmamış olan az aşınmış tedavül yeteneği bulunan mecidilerin Düyûn-ı Umumiyye idarelerince kabul edileceği.**

Tiz-âb vesair vasıta ile gümüşü çalınmış olmayıp mücerred kesret-i tedâvülden dolayı cüz'ice silik ve tedâvüle sâlih mecidiler kabûl olunması, fi 7 Zilhicce sene 1304 ve fi 15 Ağustos sene 1303. (27 Ağustos 1887)

C. Sandıklara kabul edilmeyen madeni paralar ve bunlar hakkında ne şekilde işlem yapılacağı.

620 **Üzerine altın yaldız kaplanan ve beyaz altından imal edilmiş sahte 100 kuruşluk Osmanlı altınlarının kabul edilmemesi, böyle bir durumda derhal genel merkezin bilgilendirilmesi.**

100 kuruşluk Osmanlı altınına takliden beyaz altından mamül ve üzerine ateş yaldızı vurulmuş olan sahte altınların kabûl olunmamakla beraber bi't-tevkif keyfiyyetin hemen Nezâret-i Umûmiyye'ye iş'âr olunması, fi 9 Zilkade sene 1297 ve fi 1 Teşrinievvel sene 1296. (13 Ekim 1880)

621 **Beyrut'da basılan sahte Osmanlı altınlarının kabul edilmemesi ve böyle bir durumda derhal Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezinin bilgilendirilmesi.**

Beyrut'ta yapılmış olan sahte Osmanlı altınlarının adem-i kabûlüyle beraber bi't-tevkif keyfiyyetin derhal Nezâret-i Umûmiyye'ye bildirilmesi, fi 11 Safer sene 1301 ve fi 30 Teşrînisânî sene 1299. (12 Aralık 1883)

622 **Mısır'da bir İtalyalı tarafından yapılan sahte yarım Mısır altınlarının kabul edilmemesi ve böyle bir durumda derhal Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezinin bilgilendirilmesi.**

Mısır'da bir İtalyalı tarafından yapılmış olan sahte yarım Mısır altınlarının kabûl edilmemekle beraber bi't-tevkif keyfiyyetin derhal Nezâret-i Umûmiyye'ye izbâr olunması, fi 26 Rebiülevvel sene 1302 ve fi 1 Kânûnusânî sene 1300. (13 Ocak 1885)

623[44] **Kenarlarındaki çiçek motifleri oldukça bozuk ve yazıları ince olup Trieste'de basılmış olan sahte gümüş mecidilerin kabul edilmemesi ve böyle bir durumda derhal Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezinin bilgilendirilmesi.**

Kenarlarındaki çiçekleri bozukça ve yazıları ince olarak Trieste'de yapılmış olan sahte mecidilerin kabûl olunmamakla beraber tevkifiyle keyfiyyetin derhal Nezâret-i Umûmiyye'ye bildirilmesi, fi 29 Şevvâl sene 1297 ve fi 22 Eylül sene 1296. (4 Ekim 1880)

624[45] **Avrupa'da imal edilen düşük ayarlı sahte mecidilerin kabul edilmemesi ve böyle bir durumda derhal Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezi'ne yazı yazılması.**

Avrupa'da nâkıs-ül-iyâr olarak i'mâl edilmiş olan sahte mecidiyelerin adem-i kabûlüyle beraber bi't-tevkif keyfiyyetin hemen Nezâret-i Umûmiyye'ye iş'âr kılınması, fi 12 Zilkade sene 1297 ve fi 4 Teşrinievvel sene 1296. (16 Ekim

[44] İkinci Takım'da 1061 numaralı tahrirata müracaat.
[45] İkinci Takım'da 1061 numaralı tahrirata müracaat.

1880)

625 **1 Mayıs 1299'dan itibaren yabancı ülke gümüş paralarının İdare sandıklarınca kabul edilmeyeceği.**

1299 senesi Mayıs'ının 1. gününden itibaren (13 Mayıs 1883) sîm meskûkât-ı ecnebîyyenin kabûl olunmaması husûsuna irâde-i aliyye mütealik buyurulduğu, fi 14 Rebiülahir sene 1300 ve fi 10 Şubat sene 1298. (22 Şubat 1883)

626 **Silik ve düşük ayarlı çeyrek mecidierin kabul edilmeyeceği.**

Silik ve kem ayar mecidi çeyreklerin ahz ve kabûl olunmaması, fi 18 Recep sene 1300 ve fi 13 Mayıs sene 1299. (25 Mayıs 1883)

627 **Kezzap veya başka bir yöntemle içindeki gümüşü çalınmış çeyrek mecidilerin kesilmek suretiyle imha edilip sahibine iade edilmesi, bunların yerine temiz ve ayarı sağlam çeyrek mecidilerin alınması.**

Tîz-âb vesair vasıta ile gümüşü çalınmış olan mecidi çeyreklerinin kat' olunup ashâbına iadesiyle beraber mukabiline temiz ve tam-ül-ayâr çeyrek alınması husûsuna irâde-i aliyye mütealik buyurulduğu, fi 7 Rebiülahir sene 1302 ve fi 12 Kânûnusânî sene 1300. (24 Ocak 1885)

D. Sandıklarca ne şekilde ödeme yapılacağı.

628 **Kolculardan nazır ve merkez müdürlerine kadar memurların maaşlarının topluca ödenmemesi, memurların her birinden ayrı ayrı makbuz seneti alınarak ödeme yapılması, sözkonusu makbuz senetlerinin listelere eklenerek genel merkeze gönderilmesi.**

Kolculardan nâzır veyahut merkez müdîrlerine varıncaya kadar kâffe-i me'mûrînin maâşâtı toptan verilmeyip her birinden ayrı ayrı senet alınarak tesviye ile senedât-ı mezkûrenin icmâllerine rabten İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi, fi 28 Rebiülahir sene 1297 ve fi 27 Mart sene 1296. (8 Nisan 1880)

629 **Geçici olarak istihdam edilen memur ve diğer çalışanlara ait ödemelerin yevmiye adı altında değil, diğer maaşlar gibi**

ödenmesi.

Muvakkaten istihdâm olunan me'mûrîn ve saire istihkâkının yevmiye nâmıyla tesviyesine hâcet kalmayıp sair maâşât misillû tesviye edilmesi, fi 29 Cemâziyelevvel sene 1300 ve fi 26 Mart sene 1299. (7 Nisan 1883)

630 **İdareler tarafından toplanan vergi hasılatlarından izinsiz olarak hiçbir yere para ödemesi yapılamayacağı.**

Bi-l-istîzân hâsılattan hükûmetlere ve saireye akçe verilmemesi, fi 9 Muharrem sene 1279 ve fi 25 Haziran sene 1278. (7 Temmuz 1862)

631 **Ödeme talimatlarına veya kendi şahsi makbuz senetlerine dayanılarak nazır, merkez müdürü, müdür ve memurlara sandıklardan herhangi bir ödeme yapılmaması, aksi durumda sandık eminlerinin sorumlu tutulacağı.**

Nâzır ve merkez müdîrü ve müdîr ve me'mûrların kağıt üzerinde muharrer emirleri veyahut senetleriyle zatlarına mahsûs olarak sandıklardan akçe verilmemesi ve verildiği takdîrde sandık eminlerine tazmîn ettirileceği, fi 16 Muharrem sene 1300 ve fi 15 Teşrînisânî sene 1298. (27 Kasım 1882)

632 **Hangi derecede memur olursa olsun hiçbir memura ay başı gelmeksizin maaşına mahsuben herhangi bir ödeme yapılmaması, buna aykırı davrananların müteselsilen sorumlu tutulacağı, ancak görev yeri değişen memurlara sonradan alınmak kaydıyla harcirâhından dolayı bir aylık maaş miktarı kadar para verilebileceği, bu paranın ay sonunda tahsil edilmesi.**

Me'mûrînden her kime olursa olsun ay başı olmazdan evvel işleyecek maâşlarına mahsuben sandıklardan bir akçe verilmemesi ve bunun hilâfına hareket edildiği takdîrde müteselsilen mes'uliyet teveccüh edeceği ve fakat becâyiş sûretiyle tahvîl-i me'mûriyyet ettirilecek ve hesâbü'l-lüzûm İdâre-i Merkeziye'ye celb olunacak me'mûrîne harcirâhına medâr olmak üzere bir aylık maâşları mikdârı tavizen akçe verilip ay nihâyetinde tahsîl kılınması, fi 7 Şaban sene 1301 ve fi 20 Mayıs sene 1300. (1 Haziran 1884)

633 **Nezaret ve merkez müdüriyetleri ile mülhakat idarelerince harcanacak her türlü paranın makbuz senetlerine başkatipler tarafından "*harcanabilir*" ibaresinin yazılıp imzalanması, aksi durumda sadece "*verile*" işaretiyle sandıklardan hiçbir ödeme**

yapılmaması, verildiği taktirde sandık eminlerinin sorumlu tutulacağı.

Nezâret ve merkez müdîriyyetleriyle başkatibi bulunan Mülhakat İdâreleri'nde mukannen ve gayr-i mukannen her türlü sarf ve i'tâ' olunacak mebâliğin senetlerinde başkatipler tarafından "*sarfı lâzım gelir*" ibâresi yazılıp imza olunmadıkça yalnız nâzır ve merkez müdîrleri ile müdîr ve memurların "*verile*" işaretiyle sandıklardan bir akçe verilmemesi ve verildiği takdîrde sandık eminleri'ne tazmîn ettirileceği, fi 24 Şevvâl sene 1301 ve fi 4 Ağustos sene 1300. (16 Ağustos 1884)

634 **Aybaşından önce hiçbir memura maaşlarına mahsuben para ödemesi yapılamayacağı, bu konuyla ilgili talimata tam olarak uyulması, aksine davrananların görevlerinden alınıp yerlerinin değiştirileceği.**

Aybaşı olmazdan evvel maâşlara mahsuben sandıklardan akçe verilmemesi hakkında 632 numaralı ve fi 20 Mayıs sene 1300 (1 Haziran 1884) ve sarf ve îta' olunacak mebâliğ senedâtı hakkında 633 numaralı ve fi 4 Ağustos sene 1300 (16 Ağustos 1884) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyeler ahkâmına tamamıyla riâyet olunması ve riâyet etmeyenlerin azil ve tebdîl edilecekleri, fi gurre-i Rebiülahir sene 1303 ve fi 25 Kânunuevvel sene 1301. (6 Ocak 1886)

635 **Posta idarelerinden çekecekleri telgraflar için müfettişlere İdare sandıklarından 200 kuruş avans verilmesi, posta idarelerinden alınacak telgraf makbuzlarının harcama listesine eklenerek Genel Merkeze gönderilmesi.**

Çekecekleri telgraf ücretlerine sarf olunmak üzere ale-l-hesâb tarîkiyle müfettişlere sandıklardan ikişer yüz kuruş verilmesi ve alınacak makbûz senedâtının icmâle rabten gönderilmesi, fi 10 Cemâziyelevvel sene 1298 ve fi 28 Mart sene 1297. (9 Nisan 1881)

636 **Posta idarelerinden çekecekleri telgraflar için müfettiş yardımcılarına İdare sandıklarından 200 kuruş avans verilmesi.**

Çekecekleri telgraf ücretlerine sarf olunmak üzere ale-l-hesâb tarîkiyle müfettiş muavinlerine sandıklardan ikişer yüz kuruş verilmesi, fi 21 Cemâziyelevvel sene 1298 ve fi 8 Nisan sene 1297. (20 Nisan 1881)

637 **Düyûn-ı Umumiyye idarelerince denetim ve inceleme yapan**

başmüfettiş, müfettiş, müfettiş muavini ve stajerlere maaş ödemesi yapılamayacağı, bu kişilere kadrolarının bulunduğu İdare sandıklarınca maaş ödemesi yapılabileceği.

Sermüfettişlerle müfettişlere ve müfettiş muavin ve mülâzımlarına uğradıkları İdâreler sandıklarından maâş verilmeyip maâşlarının daima mukîm oldukları idâre sandıklarından tesviyesi, fi 25 Cemâziyelâhir sene 1302 ve fi 30 Mart sene 1301. (11 Nisan 1885)

638 **İnşaat, tamirat, basım, kırtasiye, yangın, tuz sevkiyat ve nakliye masraflarının sandıklarda bulunan beşlik paralarla yapılması.**

İnşaat ve tamirat ve tab'iye ve kırtasiye ve iş'aliye ve ihrafiye ve tuz ihraciye ve nakliye masârifinin beşlik hâsılattan tesviye olunması, fi 7 Ramazan sene 1306 ve fi 25 Nisan sene 1305. (7 Mayıs 1889)

E. Hasılat akçesi paket ve zarflarının ne şekilde düzenleneceği.

639 **İdarelerce vergi olarak toplanan paraların genel merkeze gönderilmesi sırasında paketlerin üzerine "*Düyûn-ı Umumiyye İdaresi*" ibaresinin yazılması ve para miktarının belirtilmesi.**

Gönderilecek hâsılat akçesi denklerinin üzerine "*Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi*" ibâresinin ve akçe mikdârının gösterilmesi, fi 29 Safer sene 1297 ve fi 29 Kânûnusânî sene 1295. (10 Şubat 1880)

640 **İdarelerce Genel Merkeze gönderilecek para paketlerinin içerisine konulan pusulalara akçe cins ve miktarları ile ağırlıklarının detaylı olarak yazılması, para paketlerine konulan her çeşit akçe için farklı bir kese kullanılması.**

Hâsılatın numara ve marka ve mikdâr kıyyeleriyle hâvî oldukları akçeler kaç cins ve ne mikdârdan ibâret olduğunun akçe denkleri derûnlarına konulan pusulalarda gösterilmesi ve bu denklere vaz' olunacak her cins akçenin başka başka keselere konulması, fi 7 Cemâziyelâhir sene 1292 ve fi 28 Haziran sene 1291. (10 Temmuz 1875)

641 **Para paketlerinin meşin etiketleri üzerine yalnızca akçe cins**

[46] **ve miktarlarının yazılmayıp sadece numara, marka ve ağırlık bilgilerinin yazılması, meşin yaftaların paketler üzerine dıştan kaplama şeklinde dikilmeyip kulak olarak paketin bir tarafına sıkıca bağlanıp yazılı tarafı iç tarafa getirilmek üzere sigara şeklinde bükülüp ince bir ip ile bağlanması, buna uymayanların tazminata uğrayacağı, ağırlıklarında bir eksiklik veya şüpheli görülen paketlerin veznelerce açılmayıp İdare meclisine gönderilerek orada açılıp sayılması, bu tür paketlerin vezne memurlarınca açılması ve eksik çıkması durumunda sözkonusu eksikliklerin vezne memurlarından tahsil edileceği.**

Hâsılat denklerinin meşin yaftaları üzerine cins ve mikdârları yazılmayıp yalnız numara ve marka ve mikdâr-ı kıyyelerinin gösterilmesi ve meşin yaftaların denkler üzerine kaplama dikilmeyip kulak olarak dengin bir tarafına muhkemce rabt ile yazılı ciheti iç tarafına getirilmek üzere sigara şeklinde bükülüp ince bir sicim ile bağlanması ve hilâfında hareket edenlerin tazminâta uğrayacakları ve bu denklerin vezneye vusûllerinde veznelerince noksanlık ve saire şübheli bir hâl görülür ise hôd-be-hôd açılmayıp meclise ihzârıyla orada küşât ve ta'dâd edilmesi ve hôd-be-hôd açılıp da noksan çıktığı takdirde vezne me'mûrlarından istîfâ' kılınması, fi 6 Cemâziyelevvel sene 1293 ve fi 17 Mayıs sene 1292. (29 Mayıs 1876)

642 Gönderilecek ufak para paketlerinin iplerinin uzunca bırakılması, torbaların sıkıca bağlanıp mühürlerinin bozulmayacak şekilde dikkatle vurulması, paketlerin içine birer pusula konulması.

Gönderilecek hâsılat akçesi ufak çıkınlarının bağ mahalleri uzunca bırakılıp ve muhkem bağlanılarak mühürlerinin dahi bozulmayacak sûrette ihtimâmlı temhîr edilmesi ve çıkınlara vaz' olunacak akçelerin cins ve mikdârlarını mübeyyin derûnlarına birer pusula vaz' olunması, fi 24 Safer sene 1298 ve fi 12 Kânûnusânî sene 1296. (24 Ocak 1881)

643 Gönderilecek para paketlerinin dikkatlice bağlanıp üzerlerinin iyice mühürlenmesi.

Gönderilecek hâsılat akçesi denk ve çıkınlarının ihtimâmlı bağlanılıp

[46] İkinci Takım'da 1068 numaralı tahrirata müracaat.

üzerlerinin iyice mühürlenmesi, fi 3 Muharrem sene 1303 ve fi 1 Teşrinievvel sene 1301. (13 Ekim 1885)

644 **Posta ile gönderilecek para paketlerinin tamamının bir pakete yerleştirilip tek bir bilet ile gönderilmesi.**

Bir posta ile gönderilecek hâsılat akçesinin cümlesi bir çıkın derûnuna vaz'an bir bilet ile irsâl kılınması, fi 23 Safer sene 1301 ve fi 12 Kânunuevvel sene 1299. (24 Aralık 1883)

645 **Akçelerin her cinsinin ayrı ayrı keselere konulması, ancak tüm keselerin tek bir paket içine konularak gönderilmesi.**

Gönderilecek hâsılat akçesinin her cinsi başka başka keselere vaz' ile cümlesinin bir denke konularak tesyâr olunması, fi 4 Şaban sene 1305 ve fi 4 Nisan sene 1304. (16 Nisan 1888)

646 **200 kuruştan aşağı olan vergi hasılat gelirleri için ayrıca bilet alınmayıp sair gelirler kalemine ithalen bir bilet ile gönderilmesi, buna aykırı davranılması durumunda fazla verilen posta ücretinin sorumlularına tazmin ettirileceği.**

200 kuruştan aşağı olan hâsılat akçesi için ayrıca bilet alınmayıp hasılât-ı saire miyânına ithalen bir bilet ile gönderilmesi ve hilâfında hareket edildiği takdîrde verilecek fazla posta ücretinin bâdîlerine tazmîn ettirileceği, fi 10 Recep sene 1303 ve fi 2 Nisan sene 1302. (14 Nisan 1886)

647 **Gönderilecek para paketlerinin sayısının biletlerde eksik veya fazla gösterilmemesi.**

Gönderilecek hâsılat akçesi çıkınları adedinin biletlerde fazla ve noksan gösterilmemesi, fi 11 Muharrem sene 1308 ve fi 15 Ağustos sene 1306. (27 Ağustos 1890)

F. Vergi hasılat akçelerinin genel merkeze ne şekilde gönderileceği, ödenecek nakliye ücretleri ve paketlerden eksik akçe çıkması durumunda ne şekilde işlem yapılacağı.

648 **1 Kanunusani 1295 tarihinden itibaren idarelerce toplanan vergi hasılatlarının Bank-ı Osmani şubesi bulunan yerlerde bankalara teslim edilmesi, banka şubelerinden alınan iki nüsha makbuzdan bir tanesinin ilgili İdarede tutulup**

diğerinin genel merkeze gönderilmesi.

1295 senesi Kânûnusânî'si ibtidasından itibaren (13 Ocak 1880) hâsılatın Bank-ı Osmani şubesi bulunan mahallerde şubelere teslimiyle iki kıt'a makbûz senedi alınıp birinin hıfz ve diğerinin İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi, fi 13 Safer sene 1297 ve fi 13 Kânûnusânî sene 1295. (25 Ocak 1880)

649 **Bank-ı Osmani şubelerine teslim edilecek vergi hasılat akçelerinin içinde bulunan mecidi ve altılık aksamı paraların banka senetleri ile irsaliye belgelerinde cinsi cinsine gösterilmesi.**

Bank-ı Osmanî şubelerine teslim olunacak hâsılat akçesi miyânında bulunacak mecidi ve altılık aksamının banka senetleriyle irsâliyelerde cinsi cinsine gösterilmesi, fi 23 Recep sene 1297 ve fi 19 Haziran sene 1296. (1 Temmuz 1880)

650 **Banka şubelerine teslim edilecek vergi hasılat akçelerinin hangi çeşit gelirden elde edildiğinin makbuz senetlerinde gösterilmesine gerek olmadığı, yalnız kıymet ve cinslerinin gösterilmesi.**

Banka şubelerine teslim olunacak hâsılat akçesinin ne nevi vâridâtdan olduğunun alınacak banka senetlerinde tasrîhine hâcet olmayıp yalnız kıymet ve cinsinin gösterilmesi, fi 11 Rebiülevvel sene 1298 ve fi 29 Kânûnusânî sene 1296. (10 Şubat 1881)

651 **Banka şubelerine teslim edilecek paralar içerisinde bulunan Osmanlı ve yabancı ülke altınları için çek, diğer metal paralar için ilmühaber alınması, altılık takımından olan 100 ve 50 paralıkların ilmühaber ve irsaliyelerde çeşit ve miktarının açıkça gösterilmesi.**

Banka şubelerine teslim olunacak meblâğ miyânında bulunacak Osmanlı ecnebî altınları için çek alınıp meskûkât-ı saire için dahi ilmühaber ahz edilmesi ve altılıklar aksamından olan 100 ve 50 paralıkların ilmühaberlerle irsâliyyelerde nevi ve mikdârının tasrîh ettirilmesi, fi 2 Cemâziyelâhir sene 1308 ve fi 1 Kânûnusânî sene 1306. (13 Ocak 1891)

652 **Banka şubelerine teslim edilen vergi hasılat gelirlerinin beher 100 kuruşu için beş para nakliye ücreti verilmesi.**

1296 senesi Kânunuevveli nihâyetine kadar banka şubelerine teslim olunan hâsılat akçesi için cinsi cinsine olarak beher 100 kuruşu için beşer para nakliye ücreti verilmesi, fi 3 Rebiülevvel sene 1298 ve 21 Kanûnusani 1296. (2 Şubat 1881)

653 **Banka şubelerine teslim edilen vergi hasılat gelirleri karşılığında ödenecek komisyonlar için sözkonusu banka şubelerinden makbuz alınması.**

Banka şubelerine teslim olunacak hâsılat akçeleri için verilecek komisyonların makbûzunu müş'ir mezkûr şubelerden senet alınması, fi 24 Zilhicce sene 1301 ve fi 2 Teşrinievvel sene 1300. (14 Ekim 1884)

654 **İdarelerce vergi geliri olarak toplanan altın paraların maaşlar da dahil olmak üzere hiçbir yere harcanmayıp olduğu gibi Genel Merkeze gönderilmesi.**

Altın hâsılat akçesinin maâşâta ve hiçbir şeye sarf olunmayıp aynen İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi, fi 3 Safer sene 1298 ve fi 22 Kânunuevvel sene 1296. (3 Ocak 1881)

655 **100 kuruştan fazla gümüş mecidi, altılık, beşlik ve meteliklerin altına dönüştürülerek, 100 kuruştan daha az olan paraların ise altına dönüştürülmeksizin aynen gönderilmesi ve listelerde cinsi cinsine gösterilmesi.**

100 kuruştan yukarı olan sîm mecidi hâsılatın 102 kuruş 60 santim ve altılıkların 102 kuruş 75 santim ve beşliklerin 102 kuruş 60 santim ve meteliklerin 99 kuruş hesâbıyla altına tebdîlen ve 100 kuruştan aşağı hâsılat akçesinin aynen irsâl olunması ve icmâlâtta cinsi cinsine gösterilmesi, fi 19 Cemâziyelâhir sene 1303 ve fi 13 Mart sene 1302. (25 Mart 1886)

656 **100 kuruştan daha az olan vergi hasılat gelirlerinin altına dönüştürülmeksizin aynen gönderilmesi, aksine hareket edenlere ceza verileceği.**

100 kuruştan aşağı hâsılat akçesinin liraya tebdilen gönderilmeyip aynen irsâl kılınması ve aksi halinde sâhî cezası icrâ' olunacağı, fi 23 Zilkade sene 1303 ve fi 11 Ağustos sene 1302. (23 Ağustos 1886)

657 **300.000 liralık mecidinin bozukluğa dönüştürülmesine karar verildiğinden mecidi kıymetinin yükseldiği, vergi hasılat**

gelirlerinin altına dönüştürülmesi sırasında İdare menfaatinin gözetilmesi.

300.000 liralık mecidinin aksam-ı sagireye tahvîli husûsuna irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi şeref müteallik buyurularak îcâbı icrâ' kılınmasından dolayı mecidi kıymeti yükseldiğinden altına tebdîl olunacak hâsılat akçesi için menfaat-i İdârenin gözetilmesi, fi 25 Safer sene 1304 ve fi 11 Teşrînisânî sene 1302. (23 Kasım 1886)

658 **Altılık olarak isimlendirilen paraların tedavülü devam ettiğinden sözkonusu paraların genel merkeze gönderilmeyip idarelerin maaş ve diğer harcamalarında kullanılması, arta kalan kısmının ise ya altına dönüştürülerek yada dönüştürülmeksizin olduğu gibi genel merkeze gönderilmesi.**

Altılıklar aksamının mevki-i tedâvülden kaldırılmayacağı cihetle aksam-ı mezkûrenin aynen İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmeyip mahallerince maâş ve masrafa sarf ve i'tâ' olunması ve fazla kalacakların ya altına tebdîlen veyahut aynen irsâl kılınması, fi 13 Rebiülevvel sene 1306 ve fi 5 Teşrînisânî sene 1304. (17 Kasım 1888)

659 **Her türlü masraf için sarf edilen beşliklerden arta kalan kısmın altına dönüştürülerek Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezi'ne gönderilmesi.**

Mukannen veya gayri mukannen kâffe-i müteferrika masârifa sarf olunacaklardan fazla kalacak beşlik hâsılatın altına tahvîlen gönderilmesi, fi 7 Ramazan sene 1306 ve fi 25 Nisan sene 1305. (7 Mayıs 1889)

660 **Mesajri Maritime isimli Fransız Şirketine ait kumpanya vapurları ile vergi hasılat akçesi gönderilmemesi.**

Mesajri Maritime nâm Fransız Kumpanyası Posta İdâresi'ne merbût bulunmasından dolayı mezkûr kumpanya vapurları ile hâsılat akçesi gönderilmemesi, fi 3 Rebiülahir sene 1294 ve fi 5 Nisan sene 1293. (17 Nisan 1877)

661 **Mesajri Maritime isimli Fransız Şirketi vapurları ile vergi hasılat akçesi gönderilmemesi, ancak mecbûr kalınması durumunda ücreti ödenmedikçe veya irsaliye ve mektup zarfları üzerine pul yapıştırılmadıkça sözkonusu şirket vapurlarına para ve paket teslim edilmemesi.**

Mesajri Maritime nâm Fransız Kumpanyası vapurları ile hâsılat akçesi gönderilmemesi ve nâçar olarak gönderileceği takdîrde ücretleri verilemedikçe irsâliyyeleri veyahut mektupları zürûfu üzerlerine pul yapıştırılmadıkça vapurlara teslim olunmaması, fi 28 Cemâziyelevvel sene 1297 ve fi 26 Nisan sene 1296. (8 Mayıs 1880)

662 Loyd Şirketi vapurlarıyla gönderilecek vergi hasılat akçelerinin %40 daha ucuz fiyata taşınacağı.

Loyd Kumpanyası vapurlarıyla gönderilecek hâsılat akçelerinin % 40 noksan navl ile nakli kumpanya direktörleriyle karârlaştırılarak acentelerede bildirildiğine dair, fi 26 Şaban sene 1297 ve fi 21 Temmuz sene 1296. (2 Ağustos 1880)

663 Nemçe Kara Postaları ile vergi hasılat akçesi gönderilmemesi, karada Osmanlı postalarının ve sahillerde Osmanlı vapurlarının kullanılması.

Nemçe Kara Postaları ile hâsılat akçesi gönderilmeyip karada Osmanlı postalarına ve sevahilde Osmanlı vapurlarına tevdien gönderilmesi, fi 10 Zilkade sene 1297 ve fi 2 Teşrinievvel sene 1296. (14 Ekim 1880)

664 Vergi hasılat akçelerinin % 40 daha ucuz fiyat veren kumpanya vapurlarıyla gönderilmesi

Hâsılat akçesinin % 40 noksan navl ile nakil edecek kumpanya vapurlarıyla gönderilmesi, fi 8 Cemâziyelevvel sene 1298 ve fi 26 Mart sene 1297. (7 Nisan 1881)

665 Vergi hasılat akçelerinin İdare-i Mahsûsa[47] vapurlarıyla gönderilmesi sırasında % 40 daha düşük navlun bedeli ödenmesi.

İdâre-i Mahsûsa vapurlarıyla gönderilecek hâsılat akçesinin beher 100 kuruşu için kaç para ücret verilmekte ise bâdema ondan % 40 noksan navl verilmesi, fi 17 Şevvâl sene 1303 ve fi 7 Temmuz sene 1302. (19 Temmuz 1886)

666 Rusya şirketlerinin vergi hasılat akçesinin beher 1.000 kuruşunu iki kuruşa taşımayı taahhüt ettiği, bu fiyatın diğerlerinden ucuz olması durumunda vergi gelirlerinin

[47] Devlet Vapur İşletme İdaresi

Rusya vapurlarıyla gönderilmesi, Rusya vapurlarının bulunmadığı zamanlarda diğer ülke vapurlarının kullanılması.

Rusya Kumpanyası, hâsılat akçelerinin beher 1.000 kuruşunu iki kuruş ücretle naklini taahhüt eylediğinden bu ücret sairlerinden ehven ise hâsılatın Rusya vapurlarıyla gönderilmesi ve vapurların uğramadığı zamanlarda diğer vapurlarla irsâl kılınması, fi 28 Muharrem sene 1304 ve fi 15 Teşrinievvel sene 1302. (27 Ekim 1886)

667 **Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezi'ne gönderilecek olan vergi hasılat gelirlerinin sigorta şirketlerine tam beyan edilmesi.**

Az ücret verilmek mütalâasıyla gönderilecek hâsılat akçesi mikdârının sigorta kumpanyalarına noksan gösterilmeyip tamamen beyân olunması, fi 27 Ramazan sene 1301 ve fi 8 Temmuz sene 1300. (20 Temmuz 1884)

668 **Sahil idarelerince gönderilen hasılat akçeleri genel merkezce sigortalandığından, vergi toplayan idarelerce sigorta ettirilmesine gerek olmadığı.**

Sevahil idârelerinden gönderilecek hâsılat akçelerinin buraca sigortaya merbût olduğundan mahallerince tekrar sigortaya rabt olunmaması, fi 25 Şaban sene 1303 ve fi 17 Mayıs sene 1302. (29 Mayıs 1886)

669 **Vergi hasılat gelirlerini bir haftadan fazla tutup genel merkeze göndermeyen kişilerin memuriyetten uzaklaştırılacağı.**

Hâsılat akçelerini bir haftadan ziyâde tevkif edenlerin me'mûriyyetlerinden tard olunacağı, fi 3 Rebiülevvel sene 1280 ve fi 5 Ağustos sene 1279. (17 Ağustos 1863)

670 **Vergi hasılat gelirlerinin bir haftadan fazla sandıklarda tutulup gönderilmemesi durumunda bundan kaynaklanan sorumluluğun doğrudan doğruya nazırlara ait olacağı.**

Hâsılat akçesinin bir haftadan ziyâde sandıklarda tevkif olunduğu takdîrde bu bâbdaki mes'uliyet doğrudan doğruya nâzırlara ait olunduğuna dair, fi 28 Cemâziyelâhir sene 1280 ve fi 28 Teşrinievvel sene 1279. (9 Kasım 1863)

671[48] **Sandıklarda bulunan vergi hasılat gelirlerinin tamamının vapur ve postalarla gönderilmesi, bir aya ait vergi gelirlerinin en geç bir sonraki ayın 15'ine kadar genel merkeze gönderilmesi, gönderilmemesi durumunda gecikmeden kaynaklanan faizlerin sorumlularından talep ve tahsil edileceği.**

Vapur ve postaların yevm-i hareketlerinde sandıklarda mevcûd bulunan hâsılatın tamamen irsâl olunması ve bir ayın hâsılatı nihâyet-ül-nihaye ertesi ayın on beşine kadar gönderilmesi ve şayet gönderilmediği takdîrde tehir edecek müddet güzeştesinin bâdilerinden istihsâl olunacağı, fi 27 Rebiülevvel sene 1298 ve fi 14 Şubat sene 1296. (26 Şubat 1881)

672[49] **Sandıklarda bulunan vergi hasılat gelirlerinin her hafta sonu genel merkeze iletilmesi, bir aya ait vergi hasılat gelirlerinin en geç ertesi ayın sonuna kadar gönderilmesi gerektiği, göndermeyen kişilerin sorumlu tutulacağı.**

Sandıklarda mevcûd bulunan hâsılatın her hafta gönderilmesi ve bir ayın hâsılatı nihâyet-ül-nihaye ertesi ayın nihâyetine kadar gönderilmesi ve göndermeyenlerin mes'ul tutulacakları, fi 3 Ramazan sene 1298 ve fi 17 Temmuz sene 1297. (29 Temmuz 1881)

673 **memuriyyetlerden müdüriyetlere, müdüriyetlerden nezaretlere ve nezaretlerden Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezi'ne gönderilecek vergi hasılat gelirlerinin sayımı esnasında memur, müdür ve nazırlar tarafından görevlendirilmiş birer güvenilir adam bulundurulması.**

Me'mûriyyetlerden müdîriyyetlere ve müdîriyyetlerden nezâretlere ve nezâretlerden buraya gönderilecek hâsılat akçesinin hîn-i ta'dâdında hazır bulunmak üzere me'mûr ve müdîr ve nâzırlar tarafından birer emin adam bulundurulması, fi 11 Rebiülahir sene 1283 ve fi 10 Ağustos sene 1282. (22 Ağustos 1866)

674 **Genel merkeze gönderilen para paketlerinde eksik para çıkması veya düşük ayarlı akçe bulunması durumunda bu farkların sandık eminlerinden zamanında tahsil edilmesi,**

[48] İkinci Takım'da 1069 numaralı tahrirata müracaat.
[49] İkinci Takım'da 1069 numaralı tahrirata müracaat.

tahsilatın gecikmesi durumunda bizzat memur ve müdürlerin tazmînâta uğrayacağı ve nazırların sorumlu tutulacağı, müdür ve memurların sandık mevcutunu sık sık kontrol etmesi, aksi durumda sandık emininin zimmetinin müdür ve memurlardan talep edileceği.

İrsalât noksanı ve kem ayar akçe bedeli olarak sandık eminlerinden aranılan mebâliğin vaktiyle tahsîl olunması ve vaktiyle tahsîl olunmayarak terâküm ettirildiği takdîrde bizzat me'mûr ve müdîrlerin tazmînâta uğrayacakları ve nâzırların dahi mes'ul tutulacakları ve bir de müdîr ve me'mûrların ikide bir sandıkları yoklayıp buraya noksan gönderilmesinden dolayı sandıkta kalması lâzım gelen akçenin mevcûdunun tebeyyün ettirilmesi farîza-i me'mûrelerinden olmasıyla her hangi sandık emininin zimmeti zuhûr edecek olur ise bu farîzanın îfâsında kusur edilmiş olacağından müdîr ve me'mûrların tazmîne kadar taht-ı mes'uliyete alınacakları, fi 12 Şevvâl sene 1282 ve fi 13 Şubat sene 1281. (25 Şubat 1866)

675 **Düyûn-ı Umumiyye genel merkezinden nezaret ve idarelere şirket vapurlarıyla gönderilecek para paketlerinin varış noktalarında dikkatlice kontrol edilerek sayılması, paketlerin mühründe bozukluk veya kırıklık ve miktarında eksiklik görülmesi durumunda vapur kaptanlarının ne şekilde protesto edileceği.**

İdâre-i Merkeziyeden nezâret ve idârelere ve bunlardan yek diğerine kumpanya vapurlarıyla gönderilecek emânetin mevridlerde hîn-i kabzında dikkatlice muayene ve ta'dâdıyla kab ve mühür ve sairesinde bozukluk ve kırıklık ve mikdârca noksanlık görüldüğü takdîrde vapur kaptanının Bahriye Kanûnu'nun 282. maddesi mücîbince 48 saat zarfında Mukavelât Muharrirliği veya Hükûmet ma'rifeti ile ne vechile protesto edileceğinin ve teferruatının beyânına dair, fi 8 Zilhicce sene 1300 ve fi 27 Eylül sene 1299. (9 Ekim 1883)

676 **Gönderilecek vergi hasılat paketlerinin sağlam olmasına özen gösterilmesi, paketlerden eksik akçe çıkması durumunda birinci defasında eksik kısmın sorumlulardan tahsil edileceği, tekrarı halinde ise sandık eminleriyle ilgili memurların görevden alınacağı.**

Gönderilecek hâsılat çıkınlarının sağlam olmasına i'tinâ' ve dikkat olunması ve

bunların derûnunda noksan akçe zuhûr eylediği takdîrde birinci defasında noksanın tazmîn ettirileceği ve tekrarı halinde gerek sandık eminlerinin ve gerek me'mûr olanların azledilecekleri, fi 21 Muharrem sene 1301 ve fi 9 Teşrînisânî sene 1299. (21 Kasım 1883)

677 Kolcular tarafından gemi acentelerine teslim edilecek vergi hasılat paketlerinin idarelerden acentelere teslim edilinceye kadar yolculuk sırasındaki tüm sorumluluğunun tamamen İdare müdür ve memurlarına ait olduğu.

Kolcular ma'rifetiyle acentelere teslim ettirilecek hâsılat akçelerinin sûret-i nakil ve irsâli emrindeki mes'uliyet tamamen İdâreler müdîr ve me'mûrlarına ait bulunduğu, fi 24 Zilkade sene 1304 ve fi 3 Eylül sene 1300. (15 Eylül 1884)

678 Vergi hasılat paralarının gönderilmesinde kullanılan torba, kese ve iplerin biriktirilerek ay sonlarında müzayade ile satılması ve İdareye gelir kaydedilmesi.

Hâsılat akçelerinin mevzu olduğu torba ve kese ve urganları ay nihâyetlerine kadar terâküm ettirilecek bi'l-müzâyede fürûhtuyla esmânının îrâd kayd olunması, fi 10 Recep sene 1291 ve fi 10 Ağustos sene 1290. (22 Ağustos 1874)

679 İdarelere bırakılan depozito akçelerine karşılık makbuz verilmeyip onun yerine nazır, müdür veya memurlar ile başkatip ve sandık eminlerince mühürlenmiş ilmühaber verilmesi.

İdârelere bırakılan dipozito akçelerinin kabz olunduğuna dair ashâbı yedlerine senet verilmeyip nâzır veyahut müdîr veya me'mûrlarla başkatip ve sandık eminleri zât mühürleriyle idâre mühr-i kebiriyle memhûr ilmühaber verilmesi, fi 4 Cemâziyelevvel sene 1285 ve fi 10 Ağustos sene 1284. (22 Ağustos 1868)

DOKUZUNCU BÖLÜM

A. Kayıt, yazışma, tezkere ve zarfların ne şekilde kayıt edileceği, teslim ve kabul işlemleri ile telgraf haberleşmelerinin ne şekilde yapılacağı.

680 **İdarelerde bulunan tüm defterlerin sayfa numaralarının sıralı ve mühürlü olması, her bir defterin kaç sayfadan ibaret olduğunun defterlerin ilk sayfalarına şerh edilerek resmi mühürle mühürlenmesi.**

İdârelerde mevcûd bulunan kâffe-i defâtire sırasıyla varaka numaralı vaz' ve terkim olunmuş ve her bir defterin kaç sayfadan ibâret olduğunun ilk sahifelerine şerh verilip mühr-i resmîleriyle mühürlenmesi, fi 15 Cemâziyelevvel sene 1296 ve fi 24 Nisan sene 1295. (6 Mayıs 1879)

681 **İdare kayıtlarında silinti ve kazıntı yapan ve her çeşit geliri günü gününe kaydetmeyenlerin herhangi bir kötü niyetleri olmasa dahi birincisinde on günlük, ikincisinde yirmi günlük ve üçüncüsünde bir aylık maaşlarının kesilmesi, yine tekrarlanması durumunda ise görevden alınmalarına Düyûn-ı Umumiyye İdare Meclisince karar verildiği.**

İdâreler kuyûdâtında hakk ve silinti vukua getiren ve her nevi vâridâtı günü gününe kayda geçirmeyenlerin bir gûne sû-i fikir ve niyetine mübtenî olmadığı hâlde birinci defada 10 ve ikinci defada 20 günlük ve üçüncü defada tam maâşlarının kat' olunmasına ve dördüncü defasında me'mûriyyetlerinden azledilmelerine Düyûn-ı Umûmiyye-i Osmaniye İdâre Meclisi'nce karâr verildiği, fi 12 Şevvâl sene 1306 ve fi 29 Mayıs sene 1305. (10 Haziran 1889)

682 **İdarelere ait kayıtlarda kazıntı ve silinti meydana getirip her çeşit geliri günü gününe kayda geçirmeyenlerin cezalandırılması, kayıtların düzeltilmesi yoluna gitmeyen üst düzey memurlar ile ilgili muhasebe başkatipleri hakkında ceza yoluna gidileceği.**

İdâreler kuyûdâtında hakk ve silinti vukua getiren ve her nevi vâridâtı günü gününe kayda geçirmeyenlerin cezalandırılarak kuyûdun islâhına teşebbüs etmedikleri anlaşılacak olan mâ-fevk me'mûrlarla nezâret ve merkez müdîriyyetleri muhasebe başkatipleri haklarında dahi 681 numaralı ve fi 29

Mayıs sene 1305 (10 Haziran 1889) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye mücibince ceza icrâ' kılınacağı, fi 2 Zilkade sene 1307 ve fi 7 Haziran sene 1306. (19 Haziran 1890)

683 Haberleşme evraklarının kaydı ve teslimi, idarelerde bulunan kayıt ve belgelerin ne şekilde teslim alınacağı, iade edileceği ve saklanacağı, muhasebe ve yazı işlerine havale edilen belgelerin gereğinin yapılıp yapılmadığı hususunun nazırlarca incelenmesi.

Muhabere evrâk ve leffiyatının suret-i kayd ve teslimi ve idârelerde mevcûd olan kuyûdât ve evrâkın ahz ve iadesi ve hıfzı muâmelâtının tarif kılındığı ve muhasebe ve tahrîrât katiplerine havâle olunan muharrerât îcâbatının icrâ' olunup olunmadığının tedkiki zımnında her ay başlarında zimmet defteri tanzîmiyle nuzzâra irâe ve i'tâ' olunması, fi 12 Safer sene 1299 ve fi 21 Kânunuevvel sene 1297. (2 Ocak 1882)

684 İdarelerde bulunan tüm defter, evrak, müsvedde ve makbuzların kilitli sandıklarda tutulması.

İdârelerde mevcûd bulunan kâffe-i defâtir ve evrâk ve müsveddât ve senedâtın kilitli sandıklara vaz' olunması, fi 24 Şaban sene 1294 ve fi 21 Ağustos sene 1293. (2 Eylül 1877)

685 Resmi defterlerin çalışan memurlar tarafından akşamları evlerine götürülmemesi ve resmi daire dışına çıkartılmaması.

Defâtir-i resmiyyenin me'mûrîn tarafından geceleri hanelerine götürülmeyip ve dâire-i resmiyyeden harice çıkarılmayıp dâiresinde tesviye-i îcâbatına bakılması, fi 19 Cemâziyelâhir sene 1283 ve fi 16 Eylül sene 1282. (28 Eylül 1866)

686 Yazışmalarda en ucuz kağıdın kullanılması.

Muharrerâtın en ehven fiyatlı kağıtlara yazılması, fi 5 Muharrem sene 1301 ve fi 24 Teşrinievvel sene 1299. (5 Kasım 1883)

687 İdarelerce mali yılbaşı Mart ayı olarak kabul edildiğinden, yazışmalarda kullanılacak numaraların her yılın Mart ayı başında birden başlayarak yürütülmesi.

İdâre-i Merkeziye'ce res-i sene Mart itibar olunduğundan muharrerâta vaz' olınacak müteselsil numaraların her sene Mart'ında birden bed ile yürütülmesi,

fi 6 Safer sene 1298 ve fi 25 Kânunuevvel sene 1296. (6 Ocak 1881)

688 **1 Mart 1301 tarihinden itibaren tuz, içki, damga pulu, ipek, balık ve tütün işlemlerine ait yazışmaların tümünün tek bir deftere kaydedilmesi ve numaraların birden başlayarak yürütülmesi.**

1301 senesi Mart'ından itibaren (13 Mart 1885) tuz ve müskirât ve damga pulu ve harir ve balık ve tütün muâmelâtına dair bulunan muharrerâtın cümlesinin bir deftere kaydıyla ve birden bed ile müteselsil numara yürütülmesi, 10 Rebiülahir sene 1302 ve fi 15 Kânûnusânî sene 1300. (27 Ocak 1885)

689 **Duhân işlemlerine ait olan haberleşmeler için ayrı bir defter tutulmaması ve ayrı bir sıra numarası yürütülmemesi.**

Duhân muâmelâtına dair olan muhâberât için başka defter tutulmasından ve ayrıca müteselsil numara yürütülmesinden sarf-ı nazar olunması, fi 15 Cemâziyelâhir sene 1308 ve fi 14 Kânûnusânî sene 1306. (26 Ocak 1891)

690 **Sıra numarası takip edilerek gönderilen yazışmalarda yoğunluktan dolayı numara atlanılması durumunda, atlanılan numaraya konu yazı örneğinin bir sonraki postada genel merkeze gönderilmesi, gönderilmemesi durumunda talep edilmesi.**

Müteselsil numara ile irsâl olunan muharrerâttan numara ve aşırı muharrerât zuhûrunda ara yerde atlanılan numara ile muharrer olmak lâzım gelen muharrerâtın ertesi posta zuhûr etmediği takdîrde sûretlerinin talep olunması, fi 16 Rebiülahir sene 1279 ve fi 28 Eylül sene 1278. (10 Ekim 1862)

691 **Tüm memur ve katiplerin kendi yetkili amirleri dışında hiç kimseye vergi konularıyla ilgili resmi yazı yazmaması, kendisine bu şekilde bir yazı yazılmış olanların bu yazıları amirlerine sunmaları, aksi taktirde gerek yazan ve gerekse ibraz etmeyen memurların görevden alınacağı. .**

Bil-cümle me'mûrin ve ketebe ve sairenin mesâlih-i rüsûmiyyeye dair merci'-i mahsûsu bulunan amirlerinden başka hiçbir kimseye bir şey yazmamaları ve yazdıkları hâlde mürselün ileyhlerin derakap götürüp amirlerine ibrâz ve irâe etmeleri ve edilmediği takdîrde gerek yazanlar ve gerek ibrâz etmeyenlerin me'mûriyyetlerinden azil olunacakları, fi 20 Muharrem sene 1280 ve fi 24

Haziran sene 1279. (6 Temmuz 1863)

692 **Genel merkezce idarelere yazılan yazılara cevap verilirken, gelen evrak sayı ve tarihinin ilgi gösterilmesi.**

Nezâret-i Umûmiyye'den tastîr kılınan muharrerât ve tezâkire yazılan ecvibenin derûnlarına sebk eden işârâtın numara ve tarihlerinin gösterilmesi, fi 18 Cemâziyelevvel sene 1297 ve fi 16 Nisan sene 1296. (28 Nisan 1880)

693 **Düyûn-ı Umumiyye genel merkezince idarelere yazılan yazılara cevap verilirken sadece gelen evraktaki kelimelerin değil, işaretler ile numara ve rumî tarihlerin de gösterilmesi**

Nezâret-i Umûmiyye'den tastîr kılınan muharrerât ve tezâkire yazılan cevapların derûnuna yalnız sebk eden iş'âr üzerine kelimeleriyle geçiştirilmeyip sebk eden işârâtın numara ve rumî tarihlerinin gösterilmesi, fi 9 Şaban sene 1301 ve fi 22 Mayıs sene 1300. (3 Haziran 1884)

694 **Herhangi bir konuda Genel Merkeze yazılan ve cevabı istenilen yazılara cevap verilmemesi durumunda yeni yazılacak yazılarda ilk gönderilen yazının sayı ve tarihinin belirtilmesi, genel merkezden cevabi yazısı yazılmış konular için bir daha yazı yazılmaması.**

İsticvâbı mutazammın olarak Nezâret-i Umûmiyye'den tastîr kılınıp cevapları alınamayan muharrerât ve tezâkir ecvibesinin tacil ve irsâli hakkında yazılacak te'kîd-nâmeler bâlâlarındaki cetvellerde numara ve tarihleri gösterilen muharrerât ve tezâkirin cümlesine bir tahrîrât ve tezkere ile cevap verilmeyip başka başka tahrîrât ve tezkere ile cevap yazılması ve bu te'kîd-nâmeler mahall-i maksûdına vasıl olmazdan mezkûr te'kîd-nâmeler cetvellerinde gösterilen muharrerât ve tezâkirden cevapları yazılmışlar bulunduğu takdîrde bunlar için tekrar tahrîrât ve tezkere yazılmaması, fi 17 Şevvâl sene 1297 ve fi 10 Eylül sene 1296. (22 Eylül 1880)

695 **Genel Merkez'den nezaretlere, nezaretlerden müdüriyetlere ve müdüriyetlerden memuriyetlere yazılan yazıların gereğinin süratle yerine getirilmesi.**

İdâre-i Merkeziyeden nezâretlere ve nezâretlerden bi-l-îcâb müdîriyyetlere ve müdîriyyetlerden dahi me'mûriyyetlere yazılan muharrerât îcâbatının sür'at-i icrâ'sıyla ecvibesinin vakit ve zamanıyla verilmesi ve gecikenlerin te'kîdiyle işlerin dûçâr-ı tehir edilmemesi, fi 2 Rebiülevvel sene 1298 ve fi 20

Kânûnusânî sene 1296. (1 Şubat 1881)

696 **İdarelerden nezaretlere ve nezaretlerden mülhakatlara yazılan ve cevabı istenen yazılara cevap verilmemesi durumunda vaktinde cevap vermeyenlere ne yapılacağı.**

İsticvâbı mutazammın olarak gerek nezâretlere ve gerek nezâretlerden mülhakata tastîr kılınan muharrerât ecvibesini vaktiyle vermeyenler hakkında olunacak muâmelenin beyânına dair, fi 6 Cemâziyelevvel sene 1286 ve fi 2 Ağustos sene 1285. (14 Ağustos 1869)

697 **Cevabı istenilen yazılara zamanında cevap verilmemesi durumunda nazırlar, muhasebe veya yazı işleri başkatipleri, mülhakat müdür ve memurları ile katiplerin sorumlu tutulacağı.**

İsticvâbı mutazammın olarak tastîr kılınan muharrerât ve tezâkir ecvibesinin tehirinden dolayı birinci derecede nâzırlar ve ikinci derece muhasebe veya tahrîrât başı katipleri ve üçüncü derecede mülhakat müdîr veyahut me'mûr ve katiplerinin mes'ul tutulacakları beyânına dair, fi 5 Safer sene 1293 ve fi 18 Şubat sene 1291. (1 Mart 1876)

698 **Cevabı istenilen yazılara zamanında cevap verilmesi, aynı konuyla ilgili olarak üçüncü defa yazı yazılıp yine cevap alınamaması durumunda gecikmeye sebep olan kişilerin maaşlarından dörtte bir oranında kesinti yapılması.**

İsticvâbı mutazammın olarak Nezâret-i Umûmiyye'den tastîr kılınan muharrerât ve tezâkir ecvibesinin sür'at-i i'tâ' ve irsâl olunması ve üçüncü defa te'kîdi icrâ' olunduktan sonra zuhûr etmeyen cevapların tehirine sebeb olanların maâşları rub'ının kat' olunacağı, fi 6 Zilhicce sene 1298 ve fi 17 Teşrinievvel sene 1297. (29 Ekim 1881)

699 **Devlet kurumlarına ve mülhakatlara yazılan cevaplı yazılar için bir süre belirlenmesi, belirlenen süre zarfında cevap gelmemesi durumunda tekrardan yazı yazılması.**

İsticvâbı mutazammın olarak hükûmetlere ve mülhakata yazılan muharrerât için birer müddet ta'yîn olunarak o müddetler zarfında cevapları gelmeyenlerin te'kîd edilmesi, fi 26 Şevvâl sene 1283 ve fi 18 Şubat 1282. (2 Mart 1867)

700 Rüsûmat idarelerince vergi konularıyla ilgili olarak devlet kurumlarına yazılan yazılara vaktinde cevap verilmesi, vergi memurlarınca talep edilen belgelerin hemen teslim edilmesi.

Mesâlih-i rüsûmiyye hakkında hükûmetlere yazılacak tezkere ve takrîr ve saire îcâbatının sür'at-ı icrâ'sıyla iktizâ' eden cevaplarının vaktiyle verilmesi ve inde'l-îcâb me'mûrîn-i rüsûmiyyenin talep eyleyecekleri evrâk ve sûretlerinin hemen îtası husûsları Devâir-i Âliye ile Vilâyât-ı Celîle'ye bâ-evâmirname-i sami iş'âr buyurulduğu, fi 12 Safer sene 1294 ve 14 Şubat 1292. (26 Şubat 1877)

701 İdarelerce bazı konular hakkında Genel Merkeze yazılıp cevapları alınamayan yazıların özeti ile numara ve tarihlerinin matbu ihtar pusulalarına yazılarak bilgi verilmesi.

Bazı husûsun istifsâr ve istîzâhına dair Nezâret-i Umûmiyye'ye yazılıp cevapları alınamayan muharrerâtın hulâsaları ile numara ve tarihlerinin mersûl matbû' ihtâr pusulalarına derciyle ma'lumat verilmesi, fi 9 Zilhicce sene 1298 ve fi 20 Teşrinievvel sene 1297. (1 Kasım 1881)

702 İdarelerce bazı konular hakkında Genel Merkeze yazılıp cevapları alınamayan yazı özetlerinin matbu ihtar pusulalarına yazılarak bilgi verilmesi.

Bazı husûsun istifsâr ve istîzâhına dair Nezâret-i Umûmiyye'ye yazılıp cevapları alınamayan muharrerât için gönderilecek matbû' ihtâr pusulalarına te'kîd edilen muharrerât hulâsalarının dercedilmesi, fi 22 Muharrem sene 1299 ve fi 2 Kânunuevvel sene 1297. (14 Aralık 1881)

703 Genel Merkez'den idarelere yazılan yazı ve telgrafların yalnızca nazır tarafından veya onun yokluğunda yardımcısı ve muhasebecisi tarafından müştereken mühürleneceği, fakat tuz ve nakit havalenameleri ile tezkere ve damga pulu hakkında yapılacak yazışmaların nazır ve muhasebeci tarafından müştereken imzalanacağı.

Nezâret-i Umûmiyye'den tastîr ve keşide kılınacak muharrerât ile telgrafların yalnız nâzır-ı umûmi cânibinden ve gaybûbetlerinde Nezâret-i Umûmiyye muavini ile muhasebecisi taraflarından müştereken temhîr edileceği ve fakat tuz ve nakit havâlenâmeleriyle tezâkir ve damga pulu hakkında tastîr kılınacak

muharrerâtın nâzır-ı umûmi ile muhasebeci taraflarından müştereken tahtîm olunacağı, fi 28 Şaban sene 1303 ve fi 20 Mayıs sene 1302. (1 Haziran 1886)

704 **Düyûn-ı Umumiyye nazırının yokluğunda yapılacak yazışmaların nazır muavini ile muhasebeciliğe atanan Ahmet Şemseddin Efendi tarafından müştereken mühürleneceği.**

Nâzır-ı umûminin hîn-i gaybûbetlerinde 703 numaralı ve fi 20 Mayıs sene 1302 (1 Haziran 1886) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyede gösterildiği vechile muharrerâtın Nezâret-i Umûmiyye muavini ile muhasebeciliğine ta'yîn buyurulan izzetli Ahmet Şemseddin Efendi tarafından müştereken temhîr edileceği, fi 4 Recep sene 1304 ve fi 17 Mart sene 1303. (29 Mart 1887)

705 **Düyûn-ı Umumiyye nazırının yokluğunda yazışma ve telgrafların nazır yardımcılığına tayin edilen Mösyö Nöble ile muhasebeci tarafından müştereken imzalanacağı.**

Nâzır-ı umûminin hîn-i gaybûbetlerinde muharrerât ile telgrafların Nezâret-i Umûmiyye muavinliğine ta'yîn buyurulan Mösyö Nöble ile muhasebeci taraflarından müştereken tahtîm kılınacağı, fi 18 Zilkade sene 1306 ve fi 4 Temmuz sene 1305. (16 Temmuz 1889)

706 **Yöneticilerin yokluğunda vekaleten görev yapan başkatiplerin yazışmaların mühür kısmına *"vekil"* sıfatını eklemeleri. .**

Reis-i me'mûriyyette bulunanların hasb-el-icâb mahall-i me'mûriyyetlerinden hîn-i gaybûbetlerinde başkatipler tarafından vekaleten yazılacak muharrerâtın mühür mahalline "vekil" lafzının ilâve olunması, fi 25 Cemâziyelâhir sene 1279 ve fi 5 Kânunuevvel sene 1278. (17 Aralık 1862)

707 **İdari ve mali konularda müfettişlerce imzalanması ve mühürlenmesi gereken yazışmalara Fransızca imzadan başka Türkçe mühürde basılması.**

İndel-iftina umûr-ı idâreye ve muhasebeye müteallik müfettişlerin imza veya temhîr etmeleri lâzım gelen muharrerât ve evrâk-ı saireyi Fransızca imzadan başka Türki ibâre ile mahkûk zat mühürleriyle tasdîk etmeleri, fi 5 Recep sene 1304 ve fi 18 Mart sene 1303. (30 Mart 1887)

708 **Resmi telgraf haberleşmeleri ile telgraf ücretlerinin ne şekilde ödeneceğine ilişkin talimatın gönderildiği.**

Telgraf-ı muhaberât-ı resmiyyenin sûret-i icrâ'sıyla ücretlerinin tesviye ve îtası ve teferruatı hakkında kaleme alınan ta'lîmâtın gönderildiği, fi 24 Cemâziyelevvel sene 1298 ve fi 11 Nisan sene 1297. (23 Nisan 1881)

709 **Tüccâr ve diğer kişilere çekilecek telgrafların üstünde telgraf cevaplarına ait ücretin karşı tarafça ödeneceğinin belirtilmesi.**

Tüccâr ve saireye ait mevâdd için çekilecek telgrafların cevaplarının ücretleri ashâbı tarafından verileceğinin telgrafların bâlâsında gösterilmesi, fi 24 Zilhicce sene 1291 ve fi 20 Kânûnusânî sene 1290. (1 Şubat 1875)

710 **1 Mart 1297 tarihinden itibaren idarelerce çekilen telgraflara ücret verileceğinden ancak çok önemli konular için telgraf çekilebileceği, posta ile bildirilmesinde bir sakınca olmayan işler için telgraf çekilmemesi, gereksiz yere çekilen telgraf ücretlerinin çekenlerden tazmin edileceği.**

1297 senesi Mart'ı ibtidasından itibaren (13 Mart 1881) İdâreye müteallik telgraflara ücret verileceği cihetle postaya ta'likinde hasar olacağı yakinen ma'lûm olan ehemm maddeler için gayet muhtasar ve müfid ibârelerle telgraf çekilip fakat posta ile bildirilmesinde beis olmayan mevâdd için telgraf keşide olunmaması ve lüzûmsuz ve zâid ibâreli çekilen telgraf ücretlerinin keşide edenlerden tazmînen istihsâl olunacağı, fi 9 Muharrem sene 1298 ve fi 29 Teşrînisânî sene 1296. (11 Aralık 1880)

711 **Çok önemli konular için telgraf çekilmesi, posta ile bildirilmesinde bir sakınca olmayan işler için telgraf çekilmemesi, gereksiz yere çekilen telgraf ücretlerinin çekenlerden tazmin edileceğinin yeniden bildirildiği, tüccar ve diğer kişilere çekilecek telgrafların üstünde bunların cevaplarına ilişkin ücretlerin telgraf gönderilen kişilerce ödeneceğinin açıkça belirtilmesi.**

Postaya ta'likinde hasar olacağı ma'lûm olan ehemm maddeler için gayet muhtasar ve müfid ibârelerle telgraf çekilip fakat posta ile bildirilmesinde beis olmayan mevâdd için telgraf keşide olunmaması ve lüzûmsuz ve zâid ibâreli çekilen telgraf ücretlerinin keşide edenlere tazmîn ettirileceği te'kîden bildirildiği ve tüccâr ve saireye ait mevâdd için çekilecek telgraflarla cevaplarının ücretleri sâhibleri tarafından verileceğinin telgrafların bâlâsında gösterilmesi, fi 20 Rebiülevvel sene 1298 ve fi 7 Şubat sene 1296. (19 Şubat 1881)

712 **Çok önemli konular için çekilecek telgraflarda gereksiz ve boş kelimeler kullanılmaması, önemsiz işler için telgraf çekilmemesi.**

Fevkalâde ehemmiyeti hâiz olan mevâdd için çekilecek telgraflara kelimat-ı zâide ve elfâz-ı ta'zime derc olunmaması ve ehemmiyeti hâiz olmayan mevâdd için telgraf çekilmemesi, fi 19 Cemâziyelâhir sene 1303 ve fi 13 Mart sene 1302. (25 Mart 1302)

713 **Önemsiz konular hakkında Mülhakat idareleri ile telgraf haberleşmesi yapılmaması, zorunlu olarak çekilmesi gereken telgraflara gereğinden fazla kelime yazıldığı taktirde ücretinin telgraf çekenlerden talep ve tahsil edileceği.**

Fevkalâde ehemmiyeti hâiz olmayan mevâdd için Mülhakat İdâreleriyle de telgrafla muhabere olunmaması ve hasbe'l-mecbûriye çekilecek telgraflara lüzûmundan ziyâde kelimât yazıldığı takdîrde ücretlerinin keşide edenlerden tazmînen istihsâl kılınacağı, fi 6 Safer sene 1305 ve fi 12 Teşrinievvel sene 1303. (24 Ekim 1887)

714[50] **Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne ait gelirler hakkında devlet kurumları arasında yapılacak telgraf görüşmeleri için idarelerden ücret talep edilmeyeceği.**

Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'ne mahsûs vâridât hakkında hükûmetler beyninde teâtî olunacak telgrafnâmeler için idârelerimizden ücret talep olunmaması husûsuna irâde-i aliyye müteallik buyurulduğu, fi 29 Cemâziyelâhir sene 1308 ve fi 28 Kânûnusânî sene 1306. (9 Şubat 1891)

715 **Resmi yazışmaların yabancı memurlarla tüccarlara verilmemesi.**

Muharrerât-ı resmiyyenin ecnebî me'mûrlarıyla tüccârâna irâe ve ibrâz edilmemesi, fi gurre-i Safer sene 1280 ve fi 24 Haziran sene 1279. (6 Temmuz 1863)

716 **Devlet daireleri ve yabancı memurlar tarafından İdareyle ilgili konularda istenen kayıt ve bilgilerin hiçbir şekilde izinsiz verilmemesi.**

---

[50] İkinci Takım'da 1086 numaralı tahrirata müracaat.

Gerek Hükûmet ve gerek me'mûrîn-i ecnebîyye taraflarından İdâreye müteallik kayd ve ma'lûmât istenildiği takdîrde bi-l-istîzân verilmemesi, fi 16 Zilkade sene 1295 ve fi 31 Teşrinievvel sene 1294. (12 Kasım 1878)

B. Yazışmalar, masraf pusulaları, tuz ihbarnameleri, emânet ve masraf tezkeresi koçanlarının ne şekilde gönderileceği.

717 Posta ücretinden tasarruf etmek amacıyla idareler ile Genel Merkez arasında yapılan yazışmaların evrak torbaları içerisine konulup gönderilmemesi.

Ücretleri tasarruf edilmek maksadıyla muharrerâtın evrâk torbâlârı derûnuna vaz'an gönderilmemesi, fi 3 Recep sene 1299 ve fi 8 Mayıs sene 1298. (20 Mayıs 1298)

718 Mektup, emânet (paket) ve örneklere ödenecek posta ücret tarifesinin gönderildiği, tezkere paketleri ile ağır eşyaların gönderilmesi sırasında taşıma ücretinin düşüklüğüne dikkat edilmesi.

Mekâtib ve emânet ve numûne için verilecek ücret hakkında posta tarifesinin gönderildiği ve evrâk-ı masrûf tezâkir koçanı denkleriyle sair ağır eşyanın sûret-i irsâlinde masrafın azlığına ve dâire-i emniyete alınmasına dikkat olunması, fi 8 Şaban sene 1298 ve fi 22 Haziran sene 1297. (4 Temmuz 1881)

719 Posta Nizâmnâmesi gereğince posta ile taşınamayan evrak ve eşyaların sayı ve cinsleri ile bunların ne şekilde gönderileceği.

Posta Nizâmnâmesi hükmünce posta ile nakilden istisna kılınan evrâk ve eşyanın ta'dâd ve ecnâsıyla bunlardan posta ma'rifetiyle gönderilmeyip de sair bir vasıta ile irsâl kılınacak olan mektup ve paketlerin ne vechile mekşûfen gönderileceğinin beyânına dair, fi 29 Zilhicce sene 1299 ve fi 30 Teşrinievvel sene 1298. (11 Kasım 1882)

720 Düyûn-ı Umumiyye idareleri arasında yapılacak yazışmalar için posta ücretinde tasarrufa dikkat edilmesi, tuz ihbârnâmelerinin posta memurları tarafından kontrol edilebilecek şekilde şerit tarzında kağıtlara sarılarak gönderilmesi

İdâreler beyninde teattî olunacak muhâberât ile masraf pusulaları için i'tâ' olunacak posta ücretinde tasarrufâta riâyet olunması ve tuz ihbârnâmelerinin posta me'mûrları tarafından muayene edilebilecek sûrette şerit tarzında kağıtlara sarılarak gönderilmesi, fi 28 Zilhicce sene 1302 ve fi 25 Eylül sene 1301. (7 Ekim 1885)

721 **Mesajri Maritime isimli Fransız şirketi vapurları ile yazışma ve sair evrak gönderilmemesi.**

Mesajri Maritime nâm Fransız Kumpanyası vapurları ile muharrerât ve evrâk-ı saire gönderilmemesi, fi 3 Rebiülahir sene 1294 ve fi 5 Nisan sene 1293. (17 Nisan 1877)

722 **Mesajri Maritime isimli Fransız şirketi vapurları ile yazışma ve evrak gönderilmemesi, çaresiz kalındığı taktirde ücretleri verilmedikçe ve zarflar üzerine pul yapıştırılmadıkça vapurlara evrak teslim edilmemesi.**

Mesajri Maritime nâm Fransız Kumpanyası vapurları ile muharrerât ve evrâk-ı saire gönderilmemesi ve naçar olarak gönderileceği takdîrde ücretleri verilmedikçe ve zarfları üzerine pul yapıştırmadıkça vapurlara teslim olunmaması, fi 28 Cemâziyelevvel sene 1297 ve fi 26 Nisan sene 1296. (8 Mayıs 1880)

723 **Resmi belgeler Avusturya Postaları'nca ücretsiz taşınacağından nakliye için herhangi bir ücret ödenmemesi.**

Muhaberât-ı resmiyyenin Avusturya Postaları'nca meccânen kabûl edileceği cihetle mezkûr postaya verilecek muharrerât için ücret verilmemesi, fi 19 Cemâziyelevvel sene 1298 ve fi 6 Nisan sene 1297. (18 Nisan 1881)

724 **Gönderilecek yazışma evraklarının ayrı ayrı zarflara konulmayıp tümünün tek bir zarf içerisine konulması, ancak belgelerin birbirine karışmaması için üstyazılarının ayrı ayrı iğnelenmesi.**

Gönderilecek muharrerâtın ayrı ayrı zarflara konulmayıp cümlesinin bir zarf derûnuna vaz' olunması ve melfûfâtı yekdiğerine karışmamak için ayrı ayrı tahrîrâtlarına rabt edilmesi, fi 10 Şaban sene 1288 ve fi 12 Teşrinievvel sene 1287. (24 Ekim 1871)

725 **Gönderilecek yazışmaların ayrı ayrı zarflar yerine tek bir**

zarfa konularak gönderilmesi.

Gönderilecek muharrerâtın ayrı ayrı zarflara konulmayıp cümlesinin bir zarf derûnuna vaz' olunması, fi 24 Ramazan sene 1301 ve fi 5 Temmuz sene 1300. (17 Temmuz 1884)

726 Resmi zarfların içerisine şahsi işlere ait belgelerin konulmaması.

Muharrerât-ı resmiyye zarfları derûnuna umûr-ı zâtiyyeye dair evrâk konulmaması, fi 11 Muharrem sene 1282 ve fi 24 Mayıs sene 1281. (5 Haziran 1865)

727 Resmi zarfların içerisine şahsi işlere ait belgelerin konulmaması.

Muharrerât-ı resmiyye zarfları derûnuna umûr-ı zâtiyyeye dair evrâk konulmaması, fi 19 Ramazan sene 1283 ve fi 12 Kânûnusânî sene 1282. (24 Ocak 1867)

728 Yazışma ve tezkerelerin zarfsız gönderilmemesi.

Muharrerât ve tezâkir melfûfâtının noksan gönderilmemesi, fi 23 Rebiülahir sene 1303 ve fi 16 Kânûnusânî sene 1301. (28 Ocak 1886)

ONUNCU BÖLÜM

Her çeşit vergi kalemi için düzenlenmesi gereken liste, rapor, hesap özeti ve karşılaştırmalı tabloların ne şekilde hazırlanacağı.

729 **Ocakların ambar ve yığınlarından bir ay içinde ne kadar tuz satıldığı, ambarlara ne kadar tuz gönderildiği, ambar ve bayilerin numaraları ile geçen aydan devredilen tuz miktarını gösteren listelerin Memlaha idarelerince nezaret ve merkez müdüriyetlerine gönderilmesi.**

Bir ay zarfında memlahaların ambar ve yığınlarından ne mikdâr tuz satıldığı ve tuz ambarları tertibatı için ne kadar sevkiyat vuku' bulduğunu ve mevsim-i ihracatta çıkarılacak tuz mikdârını ambar ve bâyilerin numaralarının tasrîhiyle ve mah-ı sâbıktan devredilen tuz mikdârını dahi zîrinde gösterir mersûl numûnesi vechile beher mâh birer cetvelinin Memlaha İdâreleri'nden bi't-tanzîm tâbi oldukları nezâret veyahut merkez müdîriyyetleri vasıtasıyla İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi fakat doğrudan doğruya İdâre-i Merkeziye'ye hâsılat gönderen Memlaha İdâreleri'nden mezkûr cetvellerin doğruca İdâre-i Merkeziye'ye irsâliyle beraber birer nüshasının dahi tâbi oldukları nezâret veyahut merkez müdîriyyetlerine gönderilmesi, fi 26 Safer sene 1301 ve fi 15 Kânunuevvel sene 1299. (27 Aralık 1883)

730 **Ocakların ambar ve yığınlarından bir ay içinde ne kadar tuz satıldığı ve ambarlara ne kadar tuz gönderildiğini gösteren listelerin her ay hazırlanarak gönderilmesi, bu listelerin doğrudan doğruya Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezi'ne hasılat gönderen Memlaha idarelerince postaya verilmesi, Memlaha idarelerince bağlı bulundukları nezaret veyahut merkez müdüriyetlerine gönderilen ikinci suretlerin ise merkezlerde saklanıp mükerrer olarak Genel Merkeze gönderilmemesi.**

Bir ay zarfında memlahaların ambar ve yığınlarından ne mikdâr tuz satıldığını ve tuz ambarları tertibatı için ne kadar sevkiyat vuku' bulduğunu ve saireyi mübeyyin beher mâh tanzîm ve irsâl olunması 729 numaralı ve fi 15 Kânunuevvel sene 1299 (27 Aralık 1883) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile bildirilen cetvellerin doğrudan doğruya İdâre-i Merkeziye'ye hâsılat gönderen

Memlaha İdârcleri'nden numûne şeklinde ayrıca postaya tevdien ve bir tahrîrâtla İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi ve bu cetvellerin Memlaha İdâreleri'nden tâbi oldukları nezâret veyahut merkez müdîriyyetlerine irsâl kılınan nüsha-ı saniyeleri merkezlerde hıfzolunup mükerrer olarak İdâre-i Merkeziye'ye irsâl olunmaması, fi 22 Cemâziyelâhir sene 1303 ve fi 16 Mart sene 1302. (28 Mart 1886)

731 **Tuz ambarı bulunan idarelere bir ay içinde ne kadar tuz geldiğini ve ne kadar tuz satıldığını gösteren tabloların ilgili idarelerce düzenlenip bağlı bulundukları nezaret veya merkez müdüriyetleri vasıtasıyla Genel Merkeze gönderilmesi, ancak doğrudan doğruya Genel Merkeze hasılat gönderen idarelerce hazırlanan tabloların hem Genel Merkeze hem de bağlı bulunulan nezaret veya merkez müdüriyetlerine gönderilmesi.**

Bir ay zarfında tuz ambarı bulunan idârelere ne mikdâr tuz ithal edildiğini ve ne kadar satıldığını mübeyyin mersûl numûnesi vechile beher mâh birer cetvelinin tuz ambarı bulunan idârelerden bi't-tanzîm tâbi oldukları nezâret veyahut merkez müdîriyyetleri vasıtasıyla İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi ve fakat doğrudan doğruya İdâre-i Merkeziye'ye hâsılat gönderen idârelerden mezkûr cetvellerin numûne şeklinde ayrıca postaya tevdien ve bir tahrîrâtla doğruca İdâre-i Merkeziye'ye irsâliyle beraber birer nüshasının dahi tâbi oldukları nezâret veyahut merkez müdîriyyetlerine gönderilmesi, fi gurre-i Rebiülevvel sene 1301 ve fi 19 Kânunuevvel sene 1299. (31 Aralık 1883)

732 **Ocaklardan tuz yüklenen gemilerin sayısı ve yüklerinin miktarı ile tezkere numarası ve tarihlerini, gemi kaptanlarının isim ve tabiyetlerini, gemilerin nerelerden geldiklerini gösteren listelerin iki nüsha olarak hazırlanması, her ay ocaklarca ve varış noktalarındaki Sahil idarelerince hazırlanacak belgelerin bağlı bulunulan nezaret veya merkez müdüriyetlerine ve oralardan da Genel Merkeze gönderilmesi, yerli ve yabancı menşeli tuz yüklü gemilerin herhangi bir kaza veya başka bir sebeple limanlara yaklaşması durumunda ellerindeki pusulalara olay hakkında bilgi notu düşülmesi, ocaklardan tuz yüklenen gemiler hakkında Sahil idarelerinde bir defter tutulması.**

Memlahalardan tuz tahmîl edilmiş olan gemilerin adediyle hamûlelerinin

mikdârını ve verilen tezâkirin numara ve tarihleriyle gemiler kaptanlarının isim ve tabiyetlerini ve gemilerin geldikleri mahalleri gösterir mersûl iki kıt'a numûnesi vechile beher mâh memlahalardan başka ve mevridleri olan sevâhil idârelerinden başka birer pusulasının bi't-tanzîm tâbi oldukları nezâret veya merkez müdîriyyetlerine ve oralardan dahi İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi ve yerli ecnebî tuzuyla mahmul olup da hamûlesini kâmilen veyahut bir kısmını ihraç etmeksizin bir kaza ve sebeb-i âherle limanlara vasıl olacak gemilerin mezkûr pusulalar zîrine mülâhazât kabilinden olmak üzere ma'lûmât-ı lâzime derc edilmesi ve memlahalardan gemilere tahmîl olunacak ve Mevrid İdâreleri'ne vasıl olacak tuz yüklü gemiler için sevâhil idârelerinde birer defter tutulması, fi 6 Cemâziyelevvel sene 1302 ve fi 9 Şubat sene 1300. (21 Şubat 1885)

733 **Doğrudan doğruya Genel Merkeze hasılat gönderen Memlaha idareleri ile diğer idarelerden gönderilen ambar ve yığın sarfiyat ve sevkiyat listelerinin ve gemi hareket pusulası suretlerinin postaya verilmesi, bu durumun bir yazı ile Genel Merkeze bildirilmesi.**

Doğrudan doğruya İdâre-i Merkeziye'ye hâsılat gönderen Memlaha İdâreleri ile sair idârelerden gönderilecek ambar ve yığınlar sarfiyâtıyla ambarlar tertibatı için vuku' bulan sevkiyat ve saire cetvelleri ile tuz ambarı bulunan idârelerde vuku' bulan ithalat ve sarfiyât cetvellerinin ve seyr-i sefâin pusulalarının numûne şeklinde ayrıca postaya tevdien ve bir tahrîrâtla İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi, fi 6 Şaban sene 1303 ve fi 28 Nisan sene 1302. (10 Mayıs 1886)

734 **Nezaret ve merkez müdüriyetleri ile Mülhakat idarelerince bir ayda ne kadar para toplandığını, bunun ne kadarının maaş ve masraflara harcandığını gösteren aylık listelerin genel merkeze gönderilmesi, ancak Mülhakat idarelerince bu listelerin iki nüsha olarak hazırlanıp bir nüshasının bağlı bulunulan nezaret veya merkez müdüriyetine diğerinin ise Genel Merkeze iletilmesi.**

Bir ay zarfında nezâret ve merkez müdîriyyetleriyle Mülhakat İdâreleri sandıklarına ne mikdâr akçe dahil olduğunu ve bundan ne kadarı maâş ve masrafa sarf olunduğunu ve saireyi gösterir mersûl numûnesi vechile beher mâh birer cetvelinin tanzîm ve irsâl olunması ve fakat Mülhakat İdâreleri'nden işbu cetveller ikişer nüsha olarak bi't-tanzîm tâbi oldukları nezâret veya

merkez müdîriyyetlerine irsâl ile oralarca tedkikatı icrâ' kılındıktan sonra birer nüshasının İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi, fi 23 Zilhicce sene 1300 ve fi 12 Teşrinievvel sene 1299. (24 Ekim 1883)

735 **Sandıklarca bir ay içinde ne kadar akçe toplandığını ve bunların ne kadarının maaş ve masraflara harcandığını gösteren listelerin genel merkeze gönderilmesi, ancak doğrudan doğruya Genel Merkeze hasılat gönderen idarelerce iki nüsha olarak hazırlanan bu listelerden birinin bağlı bulunulan nezaret veya merkez müdüriyetine diğerinin ise Genel Merkeze iletilmesi.**

Bir ay zarfında sandıklara ne mikdâr akçe dahil olduğunu ve bundan ne kadarı maâş ve masrafa sarf olunduğunu ve saireyi mübeyyin tanzîm ve irsâl olunması (734) numaralı ve fi 12 Teşrinievvel sene 1299 (24 Ekim 1883) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile bildirilen cetvellerden doğrudan doğruya İdâre-i Merkeziye'ye hâsılat gönderen idârelerden gönderileceklerin evvelce tâbi oldukları nezâret ve merkez müdîriyyetlerine irsâl ile oralarca tedkikat ve saireleri icrâ' kılındıktan sonra İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi, fi 12 Şevvâl sene 1301 ve fi 23 Temmuz sene 1300. (5 Temmuz 1884)

736 **Nezaret merkezinde ve mülhakatta inceleme yapan müfettiş, müfettiş yardımcısı ve stajerlerin bir ay içinde nerelerle kaç kelimelik telgraf görüşmesi yaptıklarını gösteren listenin genel merkeze gönderilmesi.**

Bir ay zarfında Merkez-i Nezâret ve mülhakatta bulunan müfettiş ve muavin ve mülâzımlarının nerelere kaçar kelimeyi hâvî kaç kıt'a telgraf keşide eylediklerini mübeyyin beher mâh birer pusulasının tanzîm ve irsâl kılınması, fi 9 Recep sene 1298 ve fi 25 Mayıs sene 1297. (6 Haziran 1881)

737 **Zorunlu harcamalar için mülhakat ve nezaretlere aylık biner kuruş, merkez müdüriyetlerine aylık beşer yüz kuruşa kadar harcama yetkisi verildiği, her ay içerisinde harcama yapılan miktarların bir liste halinde hazırlanıp müfettişlerce mühürlenmesi ve üst yazıyla Genel Merkeze gönderilmesi.**

Masârifât-ı zaruriye için maa mülhakat nezâretlere şehriye biner ve merkez müdîriyyetlerine beşer yüz kuruşa kadar sarfına me'zûniyet verilen mebâliğden her ayın nihâyetinde o mâh zarfında vuku' bulan masârifâtın mikdâr ve envaı ile esbâb-ı mûcibesini mübeyyin müfettişlerle müştereken memhûr bir kıt'a

defterinin yazılacak tahrîrâtlara leffen İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi, fi 23 Rebiülahir sene 1303 ve fi 16 Kânûnusânî sene 1301. (28 Ocak 1886)

738 **Özel bir görevle bir yere gönderilen kişilerin bu işlerle ilgili tüm masrafları için nezaretlere aylık biner kuruş ve merkez müdüriyetlerine aylık beşer yüz kuruşa kadar harcama yetkisi verildiği, bunun dışında harcama yapılmaması, her ay gönderilecek masraf pusulalarının ne şekilde düzenleneceği.**

Me'mûriyyet-i mahsûsa ile bir tarafa i'zâm kılınacakların masârif-i seferiyeleriyle sair bil-cümle müteferrika masârifi için nezâretlere şehrîye biner ve merkez müdîriyyetlerine beşer yüz kuruşa kadar sarfına me'zûniyet verilen akçe dahilinde sarf ve tesviye olunması ve bu bâbda beher mâh gönderilecek masârif pusulaları hakkında bazı izahat verildiği, fi 12 Safer sene 1306 ve fi 6 Teşrinievvel sene 1304. (18 Ekim 1888)

739 **Vergi hasılat akçelerinin nakliyesi ve Posta ve Telgraf ücretleri için bir ay zarfında ne kadar para harcandığını gösteren listelerin düzenli olarak Genel Merkeze gönderilmesi.**

Bir ay zarfında akçe nakliyesiyle Posta ve Telgraf için verilecek ücretlerin mikdârını mübeyyin beher mâh birer pusulasının tanzîm ve irsâl kılınması, fi gurre-i Recep sene 1299 ve fi 6 Mayıs sene 1298. (18 Mayıs 1882)

740 **İdarelerde bulunan tezkere miktarı ile sarfiyatını gösteren listelerin her ay hazırlanıp gönderilmesi.**

İdârelerde mevcûd bulunan tezâkir-i mütenevvia mevcûduyla sarfiyâtını mübeyyin beher mâh birer cetvelinin tanzîm ve irsâl olunması, fi 24 Rebiülahir sene 1299 ve fi 2 Mart sene 1298. (14 Mart 1882)

741 **Tütün aşarından bir ay içinde ne kadar para tahsil edildiğini gösteren listelerin her ay hazırlanıp gönderilmesi.**

Bir ay zarfında Tütün Öşrü'nden tahsîl olunan akçenin mikdârını mübeyyin beher mâh birer pusulasının tanzîm ve irsâl kılınması, fi selh-i Zilhicce sene 1301 ve fi 8 Teşrinievvel sene 1300. (20 Ekim 1884)

742 **Pul makbuzları ile bunlara ait kayıtları içeren listelerin idarelerce her ayın bitiminden itibaren en geç sekiz gün içinde doğrudan doğruya Pul Bey'iyye memuriyyeti'ne**

gönderilmesi.

Pul makbûzat ve medfûâtını mübeyyin idârelerden beher ay tanzîm olunacak cetvelin ay nihâyetinden itibaren sekiz gün zarfında doğruca Pul Bey'iyye Me'mûriyyeti'ne irsâl kılınması, fi 5 Zilkade sene 1300 ve fi 25 Ağustos sene 1299. (6 Eylül 1883)

743 **Sahillerde bulunan Düyûn-ı Umumiyye nezaret ve merkez müdüriyetlerince Pul Bey'iyye İdaresi'ne gönderilecek aylık listelerin zarflara konulması, zarfın üzerine "*İdâre-i Mezkûreye*" ibaresinin yazılması, ancak bu zarfın postaya verilmeyip Genel Merkeze gönderilecek yazışma zarfının içine konularak gönderilmesi, buna aykırı davrananlardan posta ücreti ve para cezasının talep ve tahsil edilmesi.**

Sevâhil Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdîriyyetlerinden Pul Bey'iyye İdâresine irsâl kılınacak cedâvil-i şehriyenin ayrıca zarflara konulup üzeri "İdâre-i Mezkûreye" yazılıp fakat başkaca postaya verilmeyerek o zarfın İdâre-i Merkeziye'ye gönderilecek muharrerât zarfı derûnuna konularak gönderilmesi ve buna riâyet edilmeyip de zâid ücret ve cezâ-yi nakdî îtasına sebebiyet verilir ise ücret ve cezâ-yi nakdînin mersûlünden tazmînine yürünüleceği, fi 4 Ramazan sene 1302 ve fi 5 Haziran sene 1301. (17 Haziran 1885)

744 **Ruhsat verilen veya dükkanları kapatılan pul bayilerinin ismini ve diğer bilgilerini içeren listelerin altı ayda bir genel merkeze gönderilmesi.**

Ruhsat verilenlerle dükkânları sedd edilen pul bâyilerinin esâmî ve sairesini mübeyyin her altı ayda birer kıt'a müvezzi' defterinin tanzîm ve irsâl olunması, fi 25 Rebiülahir sene 1303 ve fi 18 Kânûnusânî sene 1301. (30 Ocak 1886)

745 **Kaçak olarak yakalanan tuz, içki ve ipek miktarını, bu mallardan alınan para cezalarını ve cezalardan tahsil edilip ihbarcılara dağıtılan tutarları gösteren listelerin altı ayda bir genel merkeze gönderilmesi.**

Bir ay zarfında kaçak olarak tutulacak tuz ve müskirât ve haririn ve bunlardan aranılan cezâ-yi nakdî ile tahsîl olanların ve muhbirlere verilenlerin mikdârlarını mübeyyin beher mâh birer pusulasının tanzîmiyle o mahın icmâline rabten irsâl kılınması, fi 2 Cemâziyelâhir sene 1300 ve fi 29 Mart

sene 1299. (10 Nisan 1883)

746 **Sisam adasından ne kadar şarap gelip ne kadar vergi alındığını, ayrıca eski vergi oranına göre ne kadar vergi alınacağını gösteren listelerin altı ayda bir genel merkeze gönderilmesi.**

Sisam Cezîresi'nden ne mikdâr şarap gelerek ne kadar resm alındığını ve resm eski usûle tevfîkân alındığında ne mikdâra bâliğ olmak lâzım gelir olduğunu mübeyyin her altı ayda birer pusulasının tanzîm ve irsâl olunması, fi 29 Şevvâl sene 1305 ve 27 Haziran 1304. (9 Temmuz 1888)

747 **Mısır'dan getirilen içki miktarını, kapların marka ve numaralarını, tezkerelerin cilt, sayfa ve tarihlerini, kaçak olarak getirilen içkilerden ne kadar vergi ve ceza alındığını gösteren listelerin üç ayda bir genel merkeze gönderilmesi.**

Mısır'dan getirilecek müskirâtın mikdârıyla mevzu oldukları kabların marka ve numaralarını ve tezkerelerinin cilt ve varak numara ve tarihlerini ve bilâ-tezkere getirildiği hâlde alınacak bir kat resm-i mîrînin mikdârını mübeyyin her üç ayda birer pusulasının tanzîm ve irsâl kılınması, fi 18 Rebiülahir sene 1307 ve fi 29 Teşrînisânî sene 1305. (11 Aralık 1889)

748 **Tuz ocaklarının masraf ve maaş harcamalarını gösteren listelerin dört nüsha olarak hazırlanıp Memlaha idarelerinden Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezi'ne gönderilmesi, tuz ambarı bulunan idarelere ocaklardan gönderilen tuzların hangi ocaktan ne şekilde geldiğinin, deniz yoluyla gelmiş ise tuz miktarı ve gemi ismi ile kaptanın elinde bulunan resmi yazının numara ve tarihini gösteren bilgilerin bu listelerde belirtilmesi.**

Memlaha İdâreleri'nde vuku' bulan masârif ve verilen maâşât ve saire mikdârlarını mübeyyin mersûl dört kıt'a numûnesi vechile iktizâ' eden cetvelin Memlaha İdâreleri'nden bi't-tanzîm İdâre-i Merkeziye'ye gönderilmesi ve Memlaha İdâreleri ile tuz ambarı bulunan idârelerin hâsılat icmâllerine ambar ve yığın tuz fazlalarının ithal olunmaması ve tuz ambarı bulunan idârelere memlahalardan sevk olunan tuzların hangi memlaha mahsûlü olduğunun ve karadanmı yoksa denizdenmi geldiğinin ve denizden gelmiş ise mikdârı ve getiren geminin ismiyle kaptanının yed'inde bulunan tahrîrâtın numara ve tarihinin icmâlâtın mülâhazât hanelerinde gösterilmesi, fi 5 Şevvâl sene 1303

ve fi 25 Haziran sene 1302. (7 Temmuz 1886)

749[51] **Damga pulu geliri dışındaki tüm gelirlerin detaylı dökümlerini içeren hesap özetlerinin bir sonraki ayın 15'ine kadar Genel Merkeze gönderilmesi.**

Damga pulu vâridâtından mâ-adâ sair vâridât-ı umum hulâsa ve müfredât icmâlâtının mersûl numûneleri vechiyle tanzîm ve irsâl olunması ve bir mâh icmâlinin nihâyet ertesi ayın on beşinde İdâre-i Merkeziye'ye yetiştirilmesi, fi 17 Şaban sene 1301 ve fi 30 Mayıs sene 1300. (11 Haziran 1884)

750 Mülhakat idareleri'ne ait hesap özetlerinin ekli örnek tarzında düzenlenmesi.

Mülhakat İdâreleri icmâlâtının mersûl numûnesi vechile tanzîm olunması, fi 4 Zilhicce sene 1301 ve fi 13 Eylül sene 1300. (25 Eylül 1884)

751 Damga pulu gelirlerine ait hesap özetlerinin ekli örnek tarzında düzenlenmesi.

Damga pulu vâridâtının icmâlâtının mersûl numûnesi vechile tanzîm kılınması, fi selh-i Muharrem sene 1301 ve fi 19 Teşrînisânî sene 1299. (1 Aralık 1883)

752 Müşterek pul hesaplarına ait hesap özetlerinin ne şekilde toplanıp düzenleneceği.

Müşterek pul hesâbâtının icmâlâta ne yolda derc ve terkim edileceğinin tarif kılındığı, fi 14 Safer sene 1306 ve fi 8 Teşrinievvel sene 1304. (20 Ekim 1888)

753 Nezaret ve merkez müdüriyetlerince düzenlenecek hesap özetlerinde ocak ve ambarlarda bulunan tuz devir rakamları ile sevkiyat, sarfiyat ve fire oranlarının ayrı ayrı gösterilmesi, Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezinden emir alınmadıkça ve alınan emrin tarih ve numarası belirtilmedikçe bu özetlerden hiçbir şekilde fire olarak tuz miktarı düşürülmemesi, ocak ve ambarlarda çeşitli fiyatlardan tuz satılıyorsa bunların listelerde ayrı ayrı belirtilmesi.

[51] İkinci Takım'da 1097 numaralı tahrirata müracaat, İkinci Takım'da 1100 numaralı tahrirata müracaat, İkinci Takım'da 1101 numaralı tahrirata müracaat.

Nezâret ve merkez müdîriyyetlerinden tanzîm olunacak icmâlâtın tuz kısmında her bir memlaha ve ambarların devriyat ve ihracat ve sarfiyât ve fireler ve ambarlara gelen tuzlar mikdârının başka başka gösterilmesi ve Nezâret-i Umûmiyye'den emir alınmadıkça ve alınan emrin numara ve tarihi icmâlât ve şehrîye cetvellerinde gösterilmedikçe zinhâr bir dirhem fire tenzîl edilmemesi ve bazı memlaha ve ambarlarda birkaç fiyatla tuz satılmakta ise ne fiyatlarla kaçar kıyye tuz satıldığı başka başka gösterilip fiyat hanesine "*muhtelif*" ibâresi yazılması, fi 21 Cemâziyelâhir sene 1303 ve fi 15 Mart sene 1302. (27 Mart 1886)

754 **Müdîriyyet ve merkez memurluklarının mülhakatı durumundaki memuriyetlere ait gelir-gider miktarlarının nezaret ve merkez müdüriyetlerince düzenlenecek listelerde gösterilmesi.**

Müdîriyyet ve merkez me'mûrluklarının mülhakatı bulunan me'mûriyyetlere ait hâsılat ve masraf mikdârlarının nezâret ve merkez müdîriyyetlerinden tanzîm olunacak icmâlâtta başkaca tahrîr ve nihâyetlerine de tâbi bulundukları müdîriyyet ve merkez me'mûriyyetleri hâsılatları yekûnlerinin tezbîr olunması, fi 8 Şaban sene 1304 ve fi 20 Nisan sene 1303. (2 Mayıs 1887)

755 **Vergi hasılat akçelerine ait hesap özetlerinde gereğinden fazla masraf gösterilmemesi, aksine hareket edenlerin derhal görevden alınacağı.**

Hâsılat akçeleri için bendiye ve saire nâmıyla icmâlâta vukuundan fazla masraf ithal olunmaması ve ithal edenlerin derhal azil ve tebdîl edileceği, fi 10 Ramazan sene 1297 ve fi 4 Ağustos sene 1296. (16 Ağustos 1880)

756 **Genel merkeze gönderilen hesap özetlerinde posta ve telgraf masrafları ile vergi hasılat akçesi nakliye ücretlerinin fazla yazılıp yazılmadığı hususunun nazırlar ve muhasebe başkatipleri tarafından kontrol edilmesi, hesaplarında fazla harcama görülen İdare kayıtlarının ibra edilmemesi.**

İcmâlâta fazla Posta ve Telgraf ve akçe nakliyesi ücûrâtı ithal olunup olunmadığının nâzırlarla muhasebe başkatipleri taraflarından tedkik olunması ve bir idâre icmâline fazla masraf ithal edildiği takdîrde o icmâlin tevkif edilmemesi, fi 19 Cemâziyelâhir sene 1303 ve fi 13 Mart sene 1302. (25 Mart 1886)

757 **Vergi hasılat akçelerinin nakliyesi ile posta ve telgraf ücreti olarak ödenen paraların tablolarda ayrı ayrı gösterilmesi.**

Akçe nakliyesiyle Posta ve Telgraf ücretlerinin icmâlâtta ayrı ayrı hane-i mahsûslarına terkim kılınması, fi gurre-i Recep sene 1303 ve fi 24 Mart sene 1302. (5 Nisan 1886)

758 **Kesin fiyat belirlenmezden önce bir yerden başka bir yere sevk edilecek olan içkilerden depozito olarak alınacak vergilerin aynı gün hesaplara işlenmesi, kesin fiyat belirlenip sözkonusu depozitonun bir kısmının veya tamamının iade edilmesi durumunda iade edilen kısmın masraflara kaydedilmeyip toplam hasılat rakamından indirilmesi.**

Kat'ı fiyat olunmazdan evvel bir mahalden diğer mahalle nakil olunacak müskirâttan depozito suretiyle alınacak resm-i mîrî akçelerinin alındığı gün hâsılat icmâllerine îrâd kayd kılınması ve kat'ı fiyattan sonra mezkûr depozito akçelerinden bir mikdârı reddedildiği takdîrde masraf kayd edilmeyip hâsılat icmâlleri yekûnunden tenzîl olunması, fi 14 Recep sene 1300 ve fi 9 Mayıs sene 1299. (21 Mayıs 1883)

759[52] **Memurların zimmetinde bulunan damga pulu bedellerinin tahsil edilinceye kadar pul stoklarında mevcut gösterilip tahsil edildiği anda stoklardan düşülmesi, zimmet tutarının tahsiline imkan kalmaması durumunda ise Genel Merkez'den alınacak onay üzerine stok düşümünün yapılması.**

Damga pulu esmânından me'mûrların zimemât ve ihtilâsâtının tahsîline değin icmâlâtta mevcûd hükmünde devriyat ve hîn-i tahsîlinde sarfiyât gösterilmesi ve bu zimemât ve ihtilâsâtın tahsîl olunamadığı takdîrde Nezâret-i Umûmiyye'den alınacak me'zûniyet üzerine tenzîlatın icrâ' kılınması ve aynen mevcûd olanlarla mefkut olup mevcûd gösterilenler için bir beyân açılarak şerh verilmesi, fi 16 Safer sene 1306 ve fi 10 Teşrinievvel sene 1304. (22 Ekim 1888)

760 **Mülhakat idarelerinden nezaret ve müdüriyetlere gönderilen hesap özetlerinin bir önceki yılın vergi hasılatından düşük olması veya dengesizlik göstermesi durumunda hesapların muhasebe başkatipleri tarafından nazırlara ve müdüriyet**

[52] İkinci Takım'da 1115 numaralı tahrirata müracaat.

başkatipleri tarafından da müdürlere bir yazı ile bildirilerek incelemeye alınması, bundan kaçınan muhasebe başkatipleri ile müdüriyet başkatiplerinin görevden alınacağı.

Mülhakat İdâreleri'nden nezâret ve müdîriyyetlere gönderilen icmâlâtın sene-i sâbıka hâsılatıyla bil-muvazene noksanlık görüldüğü takdîrde muhasebe başkatipleri tarafından nâzırlara ve müdîriyyet başkatipleri tarafından dahi müdîrlere bâ-pusula ma'lûmât verilerek bunlar üzerine tahkikat icrâ' olunması ve bu işte betât eden muhasebe başkatipleriyle müdîriyyet başkatiplerinin azledileceği, fi 27 Cemâziyelevvel sene 1284 ve fi 14 Eylül sene 1283. (26 Eylül 1867)

761 Tahsîl edilen ve gönderilen vergi bedellerinin nezaret veya merkez müdüriyetleri ile müdüriyetler tarafından incelenmesi, aylık hesap özetlerinin eskileriyle dengesizlik arzetmesi durumunda nedeninin ilgili yerlere sorularak araştırılması.

Hesâbât-ı şehrîye icmâlleriyle tahsîlât ve irsâlatın nezâret veya merkez müdîriyyetleri ile müdîriyyetlerce müfredâtı tedkik olunarak ve sabıklarıyla bi'l-muvazene mikdârlarında tedennî görüldüğü takdîrde esbâbının mahallerinden sual ve tahkik olunması, fi 11 Şevvâl sene 1302 ve fi 11 Temmuz sene 1301. (23 Temmuz 1885)

762 Tütün aşarına ait hesap özetlerinin ayrıca düzenlenerek gönderilmesi.

Tütün Öşrü icmâlâtının başkaca tanzîm ve irsâl olunması, fi 18 Cemâziyelâhir sene 1299 ve fi 24 Nisan sene 1298. (6 Mayıs 1882)

763 Tütün Aşar defterleri ile hesap özetlerinin ne şekilde düzenleneceği.

Reji İdâreleri'nden verilecek defterler üzerine Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'nce tutulacak Tütün Öşrü defâtiriyle icmâlâtının sûret-i tanzîmini mübeyyin ta'rîf-nâme gönderildiği, fi 21 Rebiülahir sene 1302 ve fi 26 Kânûnusânî sene 1300. (7 Şubat 1885)

764 Tütün aşarı için tutulacak defterler ile hesap özetlerinin ne şekilde düzenleneceği.

Tütün Öşrü için tutulacak esas defterleriyle icmâllerinin sûret-i tanzîmi

hakkında bazı izahat verildiği, fi 12 Cemâziyelâhir sene 1303 ve fi 6 Mart sene 1302. (18 Mart 1886)

765 **Tütün aşarı hesap özetleri ile bilânçolarının örnekteki gibi düzenlenmesi.**

Tütün Öşrü icmâlâtıyla hulâsa pusulalarının mersûl numûneleri vechile ta'dîlen tanzîm olunması, fi 2 Zilhicce sene 1304 ve fi 10 Ağustos sene 1303. (22 Ağustos 1887)

766 **Reji idarelerince tutulan defter sûretlerinin Düyûn-ı Umumiyye idareleri'ne verilmesi, vermeyen kişilerin sorumlu tutulacağı, Reji memurları'nın bu defter suretlerini zamanında vermemesi durumunda yazı ile uyarılması, sözkonusu defterlerin 15 gün içinde teslim edilmesi durumunda Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezinin yazı ile bilgilendirilmesi, hesap ve defterlerin bu süre zarfında da teslim edilmemesi durumunda nazırların görevden alınacağı.**

Reji İdâreleri'nce tutulan esas defterleri sûretlerinin Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'ne îtası ve verilmediği takdîrde bâdilerinin şedîden mes'ul tutulacakları hakkında Reji İdâre-i Merkeziyesi'nden Ṭaşra Reji Me'mûrları'na yazılan tahrîrât-ı umûmiyyenin sûret-i mütercimesinin gönderildiği ve şayet Reji Me'mûrları'ndan yine vaktiyle sûret i'tâ' etmeyenler olur ise derhal kendilerine tahrîren mürâcaâtla 15 gün zarfında verildiği hâlde keyfiyyetin Nezâret-i Umûmiyye'ye iş'âr olunması ve hesâbâtın yine tehiri halinde nâzırların azline kadar gidileceği ve bu sûretler üzerine yapılacak defterlerin sûret-i tanzîm ve irsâli beyânına dair, fi 11 Rebiülahir sene 1307 ve fi 22 Teşrînisânî sene 1305. (4 Aralık 1889)

767 **Tömbeki Bey'iyyesi ile Sayd-ı Berri ve Sayd-ı Bahri ve Harir Öşrü tezkerelerinin ne kadarının kullanıldığını gösteren hesap özetlerinin altı ayda bir düzenlenerek gönderilmesi.**

Tömbeki Bey'iyyesi ile Sayd-ı Berri ve Sayd-ı Bahri ve Harir Öşrü tezâkiriyle ruhsat pusulalarının makbûzatıyla sarfiyâtını ve evrâk-ı masrûf koçanlarıyla tezâkir müterâkimesini mübeyyin her altı ayda birer icmâlinin tanzîm ve irsâl kılınması, fi 3 Cemâziyelevvel sene 1306 ve fi 24 Kânunuevvel sene 1304. (5 Ocak 1889)

768 **Balık, kara ve deniz avcılığı, tömbeki bey'iyyesi ve ipek aşarı**

ile ilgili tezkere bedeli, vergi gelir ve gideri, maaş ve sair harcamaları içeren hesap özetlerinin her ay düzenlenerek gönderilmesi.

Sayd-ı mahi resm-i mîrîsi ve Sayd-ı Berri ve bahri tezâkiri esmânıyla Tömbeki Bey'iyyesi ve Harir Öşrü hâsılat ve maâş ve masârifat için mersûl dört kıt'a numûnesi vechile beher mâh birer müfredât icmâlinin tanzîm ve irsâl olunması, fi 28 Şevvâl sene 1306 ve fi 14 Haziran sene 1305. (26 Haziran 1889)

769 **Duhân ve ipek aşarı üzerine ilave edilen Maârif Yardım Hisseleri için düzenlenecek hesap özetlerinin üç nüsha olarak hazırlanıp gönderilmesi.**

Duhân ve harir a'şârı üzerine müretteb menâfi' ve maârif hisseleri için yapılacak cetvellerin mersûl üç kıt'a numûnesi vechiyle tanzîm ve irsâl kılınması, fi 29 Rebiülevvel sene 1307 ve fi 11 Teşrînisânî sene 1305. (23 Kasım 1889)

770[53] **1 Mart 1300'den itibaren nezaret ve merkez müdüriyetlerince her üç ayda bir gelir, maaş ve giderler için birer bilânço düzenlenip gönderilmesi.**

1300 senesi Mart'ı ibtidasından itibaren (13 Mart 1884) mersûl numûnesi vechiyle ve üçer aylık olmak üzere nezâret ve merkez müdîriyyetlerinden her üç ayda vuku' bulan vâridât ve masârifat ve maâşât için birer muvazene cetveli tanzîm ve tesyâr olunması, fi 10 Şaban sene 1301 ve fi 23 Mayıs sene 1300. (4 Haziran 1884)

771 **Her üç ayda bir düzenlenip gönderilecek bilânçolara gerçekleşen kaçaklar miktarının eklenmesi.**

Üçer aylık olmak üzere her üç ayda bir tanzîm ve irsâl kılınacak muvazene cetvellerine vuku' bulan kaçaklar mikdârının dahi derc ve terkim olunması, fi 9 Muharrem sene 1303 ve fi 7 Teşrinievvel sene 1301. (19 Ekim 1885)

772 **Her yılın Mart ayı başından Şubat ayı sonuna kadar gerçekleşen hesap işlemleri ile istatistiki bilgi içeren yıllık bilânçoların beş nüsha hazırlanması, tuz imal masrafları ve**

[53] İkinci Takım'da 1110 numaralı tahrirata müracaat, İkinci Takım'da 1111 numaralı tahrirata müracaat.

tütün aşar tahsilatlarını içeren bir deftere her yılın Şubat ayı sonunda görevde bulunan memurların sayısı, tabiiyet ve mezheb bilgilerinin yazılması, bir önceki yıla göre %30-50 arasında daha fazla gelir elde eden veya kayıp veya zarara yol açan memurların ismi ile gelir veya kayıp rakamlarının yazılması ve genel bir rapor hazırlanarak gönderilmesi.

Beher sene Mart ibtidasından Şubat nihâyetine kadar cereyân eden muâmelât-ı hesâbiye ve ma'lûmât-ı istatistikiyyeyi hâvî tanzîm olunacak sâl muvâzene cetvellerinin mersûl beş kıt'a numûnesi vechiyle ve tuz i'mâliyatı için vuku' bulan masârifi ve Tütün Öşrü tahsîlâtını mübeyyin birer defterinin ve bunlardan başka her bir nezâret ve merkez müdîriyyetleri dahilinde beher sene Şubat nihâyetinde müstahdem bulunan me'mûrînin adet ve tâbiiyyet ve mezhebini mübeyyin ve bunlardan dirâyet ve gayretleri eseri olarak sene-i sâbıkına nisbetle % 30'dan %50'ye kadar ve daha ziyâde fazla-yı vâridâta muvaffak olan ve bil-akis zâyi ve tedennî-i vâridâta sebebiyet veren me'mûrların esâmîsiyle mikdâr ve ecnâs-ı vâridâtları ve fazla ve noksanı müş'ir iki kıt'a defterinin dahi tanzîmiyle umûmi rapor ile beraberce gönderilmesi, fi 21 Rebiülevvel sene 1305 ve fi 25 Teşrînisânî sene 1303. (7 Aralık 1887)

773 Her yıl gönderilecek yıllık bilânço ile defterlerin ne şekilde düzenleneceği.

Beher sene tanzîm ve irsâl olunacak sâl muvazenesiyle iki kıt'a defterin sûret-i tanzîmi ve sairesi hakkında bazı izahat ve tarifat i'tâ' olunduğu, fi 25 Muharrem sene 1306 ve fi 19 Eylül sene 1304. (1 Ekim 1888)

774 Her yıl gönderilecek yıllık bilânço ve genel raporların ne şekilde düzenleneceği.

Beher sene tanzîm ve irsâl olunacak sâl muvazene defteri ve umûmi rapor ile iki kıt'a deftere derci lâzım gelecek mevâddın tarifatına dair, fi 3 Cemâziyelâhir sene 1306 ve fi 23 Kânûnusânî sene 1304. (6 Şubat 1889)

775 1305 senesinde memurlara verilecek ikramiyelerin yazılacağı defterin ne şekilde düzenleneceği, ipek aşarına ait yıllık bilânçonun örnekteki gibi hazırlanması.

1305 senesi için me'mûrîne ikramiye i'tâ' olunmak üzere yapılacak defterin sûret-i tanzîmi ve sâl muvâzene cetvellerinden harir vâridâtına mahsûs olanın mersûl nüshası vechile tanzîmi beyânına dair, fi 9 Şevvâl sene 1307 ve fi 15

Mayıs sene 1306. (27 Mayıs 1890)

776 **Her sene düzenlenip gönderilecek olan yıllık bilânçoların üçüncü kısmına yabancı ülkeler ile Mısır, Bulgaristan ve Rumeli-i Şarkî'ye gönderilen şarapların miktarıyla hangi şehirlere gönderildiğinin açıklama olarak yazılması, sözkonusu yerlere bir yıl içerisinde gönderilen şaraplardan dolayı çıkış noktalarındaki idarelerce yapılan %50 oranındaki vergi iadesi ödemelerine ilişkin bir liste hazırlanarak bağlı nezaret veya merkez müdüriyetlerine gönderilmesi.**

Beher sene tanzîm ve irsâl olunacak sâl muvazenesinin üçüncü cetveline memâlik-i ecnebîye ile Mısır ve Bulgaristan'a ve Rumeli-i Şarkî'ye imrâr olunan şaraplar mikdârıyla memâlik-i mezkûrenin hangi mahallerine ihraç olunduğunun meşrûhan gösterilmesi ve bir de memâlik-i mezkûreye bir sene zarfında imrâr olunan şaraplar için Mahrec İdârelerince nısf resm-i mîrî olarak reddolunan mebâliğin mikdârını mübeyyin bir kıt'a pusulasının bi't-tanzîm tâbi oldukları nezâret veyahut merkez müdîriyyetlerine irsâl ile oralardan dahi mezkûr pusulalar üzerine yapılacak hulâsa pusulasının bi't-tanzîm mezkûr sâl muvazenesinin üçüncü cetveline rabten gönderilmesi, fi 29 Şaban sene 1306 ve fi 18 Nisan sene 1305. (30 Nisan 1889)

777 **Yabancı ülkeler ile Mısır, Bulgaristan ve Rumeli-i Şarkî'ye gönderilen şaraplar için her yıl düzenlenecek yıllık bilânçoların üçüncü bölümüne verilecek şerhlerde hata ve yanlış yapılmamasına dikkat edilmesi.**

Beher sene zarfında memâlik-i ecnebîyye ile Mısır ve Bulgaristan ve Rumeli-i Şarkî'ye imrâr olunacak şaraplar için gerek sâl muvazenesinin üçüncü cetveline verilecek şerh ile mezkûr cetvele rabten gönderilecek pusulanın sehv ve hatadan salim ve sahîh olmasına fevkalâde dikkat olunması, fi 14 Rebiülahir sene 1307 ve fi 25 Teşrînisânî sene 1305. (7 Aralık 1889)

ONBİRİNCİ BÖLÜM

A. Emekli Sandığı aidatlarının ne şekilde kesilip gönderileceği ve sandık işlemlerinin ne şekilde yürütüleceği.

778 **1 Mart 1297'den itibaren odacı, kantarcı ve muhafaza kayıkçıları hariç olmak üzere Düyûn-ı Umumiyye memurlarının tümünün maaşından Emekli Sandığı için her ay % 5 kesinti yapılması, memurların kıdem değişikliği yaşaması veya maaşlarında artış veya azalış yaşanması durumunda bu değişikliklerin aylık vukuat cetvellerinde gösterilmesi, değişiklik olmayan dönemlerde ise aylık cetvel gönderilmeyip sadece vukuat olmadığının bildirilmesi.**

Odacı ve kantarcı ve muhâfaza kayıkçılarından mâ-adâ bil-cümle Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları maâşatından 1297 senesi Mart'ından itibaren (13 Mart 1881) Tekâüd Sandığı için beher mâh % 5 tevkif olunması ve bir de me'mûrînce tebdîl ve zamm ve terakki-i maâş gibi vukuatı mübeyyin her ay birer vukuat cetvelinin gönderilmesi ve vukuat olmayan aylar için cetvel gönderilmesine hâcet olmayıp yalnız vukuat olmadığının bildirilmesi, fi 26 Şaban sene 1298 ve fi 10 Temmuz sene 1297. (22 Temmuz 1881)

779 **1 Mart 1297'den itibaren odacı, kantarcı ve muhafaza kayıkçıları hariç olmak üzere Rüsûmat İdaresi'nden geçen Düyûn-ı Umumiyye memurları ile 1 Mayıs 1298'den itibaren Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'nin kuruluşunda ataması yapılan kişilerin maaşından Emekli Sandığı için her ay yapılacak % 5'lik kesintinin ne şekilde yapılacağı.**

Melfûf pusulada esâmîsi muharrer bulunan me'mûrlar ile odacı ve kantarcı ve kayıkçılardan mâ-adâ bil-cümle Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları'ndan Rüsûmat'dan müdevver olanların 1297 senesi Mart'ından (13 Mart 1881) ve Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'nin bidâyet-i teşkîlinde hasb-el-lüzûm ta'yîn kılınanların dahi 1298 senesi Mayıs'ından itibaren maâşlarından Tekâüd Sandığı için beher mâh % 5'in ne vechile tevkif edileceğinin tarifatına dair, fi gurre-i Rebiülahir sene 1300 ve fi 29 Kânûnusânî sene 1298. (5 Şubat 1883)

780 **Düyûn-ı Umumiyye idarelerinde çalışan yabancı ülke vatandaşı memurların maaşından Emekli Sandığı için %5**

kesinti yapılmaması, maaşlarının tam ödenmesi.

Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'nde tebea-i ecnebîyyeden müstahdem bulunan me'mûrînin tekaüd maâşına istihkâkları olmayacağı cihetle bunların maâşlarından yüze beş tevkif olunmaması, fi gurre-i Zilkade sene 1298 ve fi 12 Eylül sene 1297. (24 Eylül 1881)

781 **Açıktan veya işten çıkarılmış bir kişinin Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne memur olarak alınması durumunda ilk maaşlarının yarısının, bir başka memuriyete nakil olacak kişilerin ise ilk maaş zamlarının tamamının Emekli Sandığı için kesilmesi.**

Açıktan veyahut ma'zûl iken Düyûn-ı Umûmiyye me'mûriyyetlerine alınacakların ilk maâşlarının nısfı ve zamm-ı maâşla diğer me'mûriyyete nakil olunacakların dahi ilk zamm-ı maâşlarının Tekâüd Sandığı için tevkif olunması, fi 29 Rebiülevvel sene 1299 ve fi 6 Şubat sene 1297. (18 Şubat 1882)

782 **Geçici olarak işe alınan memur, katip ve hademe maaşlarından Emekli Sandığı için % 5'lik kesinti yapılmaması.**

Muvakkat sûretle istihdâm olunan me'mûr ve ketebe ve hademe maâşâtından Tekâüd Sandığı için % 5 ve avâid-i saire tevkif olunmaması, fi 14 Rebiülahir sene 1300 ve fi 10 Şubat sene 1298. (22 Şubat 1883)

783 **Geçici olarak işe alınan memur, katip ve hademe maaşlarından Emekli Sandığı için % 5'lik kesinti yapılmaması.**

Muvakkat sûretle istihdâm olunan me'mûr ve ketebe ve hademe maâşlarından Tekâüd Sandığı için % 5 tevkif olunmaması, fi 29 Cemâziyelevvel sene 1300 ve fi 26 Mart sene 1299. (7 Nisan 1883)

784 **1 Mart 1300'den itibaren Emekli Sandığı aidatının banka şubesi olan yerlerde şubelere, şube bulunmayan yerlerde ücretsiz olarak postaya teslim edileceği, sözkonusu Emekli Sandığı aidatlarını içeren listelerin doğrudan doğruya Emekli Sandığı Nezaret-i Celîlesi'ne gönderilmesi, herhangi bir aya ait maaş kesintilerini geciktirip bir sonraki ayda da Emekli Sandığı Nezaretine göndermeyenlerden faiz**

alınacağı.

1300 senesi Mart'ı ibtidasından itibaren (13 Mart 1884) Tekâüd Sandığı aidatının banka şubesi olan mahallerde şubelere ve şube bulunmayan mahallerde bilâ-ücret postaya teslîmen ve aidât-ı mezkûreye müteferri cetvel ve saire ile maan doğrudan doğruya Tekâüd Sandığı Nezâret-i Celîlesi'ne irsâl kılınması ve bir ay aidâtı ertesi ay içinde gönderilmez ise tehir-i irsâline sebebiyet verenlerden güzeşte aranılacağı, fi 6 Cemâziyelevvel sene 1301 ve fi 21 Şubat sene 1299. (4 Mart 1884)

785 **Emekli Sandığı aidatının banka şubesi olan yerlerde şubelere teslim edilmesi, şube bulunmayan yerlerde ise kefalete bağlanmak suretiyle güvenilir kişilerden poliçe alınarak Emekli Sandığı Nezaret-i Celîlesi'ne gönderilmesi.**

Tekâüd Sandığı aidatının banka şubesi olan mahallerde şubelere ve şube bulunmayan mahallerde hükûmet-i mahalliye kimlerden poliçe almakta ise kefâlete rabten onlardan poliçe alınıp Tekâüd Sandığı Nezâret-i Celîlesi'ne irsâl kılınması, fi 22 Şevvâl sene 1301 ve fi 2 Ağustos sene 1300. (14 Ağustos 1884)

786 **Emekli Sandığı aidatlarının Mülhakat idarelerinden doğrudan doğruya Emekli Sandığı Nezaret-i Celîlesi'ne gönderilmemesi, tüm aidatların Nezaret merkezleri ile müdüriyetlere gönderilip orada biriktirildikten sonra topluca gönderilmesi.**

Mülhakat İdâreleri'nden doğrudan doğruya Tekâüd Sandığı Nezâret-i Celîlesi'ne aidat gönderilmeyip bil-cümle aidatın Merkez-i Nezâret ve merkez müdîriyyetlerine celb ve cem'iyle oralardan doğruca gönderilmesi, fi 22 Recep sene 1301 ve fi 6 Mayıs sene 1300. (18 Mayıs 1884)

787 **Emekli Sandığı aidatları için gönderilecek irsaliye belgelerine vukuat cetveli ve esas defter dışında bir şey eklenmemesi, aksi durumda posta ücretinin sorumlulardan talep ve tahsil edileceği.**

Tekâüd Sandığı aidatı için gönderilecek evrâk-ı irsâliyye pusulasıyla vukuat olan aylara mahsûs vukuat cetveli ve bir defaya mahsûs esas defterden ibâret olmakla bunlardan başka evrâk gönderilmemesi ve gönderenlerden posta ücretinin tazmîn ettirilmesi, fi 8 Şevvâl sene 1301 ve fi 19 Temmuz sene

1300. (31 Temmuz 1884)

788 **Emekli Sandığı Nezaret-i Celîlesi'ne ait belgelerin posta ücretinde tasarrufa dikkat edilmesi.**

Tekâüd Sandığı Nezâret-i Celîlesi'ne ait evrâk için posta ücretince tasarrufa riâyet olunması, fi 27 Zilhicce sene 1302 ve fi 25 Eylül sene 1301. (7 Ekim 1885)

789 **1 Mart 1300'den itibaren Düyûn-ı Umumiyye idarelerinde çalışıp maaşlarından %5 kesinti yapılan memur, katip ve hademelerin isim ve maaşlarını içeren bir defterin her ay sonu Emekli Sandığına gönderilmesi.**

1300 senesi Mart'ında (13 Mart 1884) Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'nde mevcûd olup maâşlarından % 5 tevkifat icrâ' kılınan me'mûrîn ve ketebe ve hademenin esâmî ve mikdâr-ı maâşlarını mübeyyin bir kıt'a defterinin hemen ve her ay nihâyetinde gönderilmesi meşrût olan vukuat cetvellerinin dahi vakit ve zamanıyla Tekâüd Sandığı Nezâret-i Celîlesi'ne irsâl kılınması, fi 15 Zilkade sene 1301 ve fi 25 Ağustos sene 1300. (6 Eylül 1884)

790 **Bir memur tarafından kesilen ancak Emekli Sandığına gönderilmeyen aidatların o memurun ayrılmasından sonra yerine geçen yeni memur tarafından da gönderilmemesi durumunda gecikilen dönemlere ait faizlerin her iki memurdan gecikmeleri oranınca talep edileceği.**

Bir me'mûrun zaman-ı idâresinde tevkif olunup da sandığa gönderilmeyerek alıkonulan aidat o me'mûrun infisâlinde hilâfına nakden devir ve teslim olunur ve halefi de göndermeyip de tehirine sebebiyet verir ise o hâlde esna-yı me'mûriyyetlerinde tehir eden müddetin güzeştesi zamanları nisbetinde her ikisinden aranılmak lâzım geleceği ve bir me'mûrun zaman-ı idâresinde tevkif ettiği aidatı mahall-i âhere sarf ederek vuku-ı infisâlinde halefine hesâben devreder ve halefi dahi göndermez ise eyyâm-ı mütaahhire güzeştesinin münhasıran aidat-ı tevkif ve mahall-i âhere sarf eden me'mûrdan tahsîli îcâb edeceği, fi 2 Şaban sene 1303 ve fi 24 Nisan sene 1302. (6 Mayıs 1886)

791 **Murâbaha Nizâmnâmesi'nin yayım tarihine kadar tahsil edilemeyen Emekli Sandığı aidatlarından yıllık % 9 oranında gecikme faizi alınacağı.**

Murâbaha Nizâmnâmesi'nin tarih-i neşrine kadar istîfâ' edilmeyen ve bundan

böyle Tekâüd Sandığı aidatını tevkif ve tehir edenlerden aranılacak olan faizlerin senevî % 9 hesâbıyla ahz ve istîfâ' edilmesine dair Tekâüd Sandığı Nezâret-i Celîlesi'nden varit olan tezkere-i âliye sûretinin gönderildiği, fi selh-i Zilkade sene 1304 ve fi 8 Ağustos sene 1303. (20 Ağustos 1887)

792 [54] **Yangın ve diğer afetlere maruz kalmış kişilere yardım yapılmasına olanak sağlayan Komisyon-ı Âli Nizâmnâmesi'nin gönderildiği, yabancı memurlar hariç olmak üzere 300 kuruşa kadar maaş alan tüm Düyûn-ı Umumiyye memurları'nın ilk maaşından % 10 oranında kesinti yapılması, kademe atlayan veya maaşı artan memurların ilk alacakları zamlı maaşları üzerinden % 5 oranında kesinti yapılması ve tüm bu kesintilerin toplu olarak Komisyon-ı Aliye gönderilmesi.**

Yangın vesair ahvalden musâb olanlara iane edilmek üzere taht-ı riyâset-i mefhûme-i hazret-i hilâfetpenahide teşkîl buyurulmuş olan Komisyon-ı Âli Nizâmnâmesi'nden gönderildiği ve me'mûrîn-i ecnebiyye müstesna tutularak 300 kuruş maâşı olan ketebe-i aklâma varıncaya kadar bil-cümle Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları'nın ilk çıkacak aylıklarından bir defaya mahsûs olmak üzere öşrünün ve terakki-i me'mûriyyet ve tezâyid-i maâşa nâil olacakların maa'z-zam alacakları maâşât % 5'lerinin dahi kezâlik bir defaya mahsûs olarak ikinci aylıklarından bi't-tevkif komisyon-ı âliye gönderilmesi, fi 19 Cemâziyelevvel sene 1308 ve fi 19 Kânunuevvel sene 1306. (31 Aralık 1890)

B. Memurların emeklilik işlemleri ile memur ailelerine maaş tahsis edilmesi için düzenlenmesi gereken evraklar.

793 **Hastalık veya sakatlık nedeniyle emekliliğe sevk edilecek memurların muayenelerinin ne şekilde yapılacağı, raporlarının ne şekilde düzenleneceği.**

Maluliyet cihetiyle tekâütlüğünü istid'â' edecek olan me'mûrînin mersûl ta'rîf-nâme mündericâtına tevfikân icrâ'-yı muayeneleriyle usûl-i fen üzerine raporlarının tanzîm ettirilmesi, fi 29 Cemâziyelevvel sene 1299 ve fi 5 Nisan sene 1298. (17 Nisan 1882)

[54] İkinci Takım'da 1117 numaralı tahrirata müracaat.

794 Emekliliğe sevk edilecek memurların önceki yıllarda gerçekleşen maaş indirimleri ile kesintilerinin hizmet cetvellerinde gösterilmesi.

Tekâütü icrâ' olunacak me'mûrînin akdemce tevârih-i muhtelifede vuku' bulan umum maâşât-ı tenzîlât ve tenkihatından sonra maâşları ne mikdâra tenzîl etmiş ise o mikdârların ve bu vechile münakkah olarak derc ve terkim edildiğinin müddet-i hizmet cetvellerinde gösterilmesi, fi 19 Safer sene 1301 ve fi 8 Kânunuevvel sene 1299. (20 Aralık 1883)

795 Emekliliğe sevk edilen memurlardan geçici memuriyette bulunanların hizmet cetvellerinde bu durumlarının belirtilmesi, memuriyetlerinin tamamını geçici memur olarak yapan kişilerin kendilerine ve ailelerine maaş tahsis edilmeyeceği.

Tekâütü icrâ' olunacak me'mûrînden me'mûriyyet-i muvakkatada bulunmuşları olduğu takdîrde müddet-i hizmet cetvellerinde o me'mûriyyetleri hizasına me'mûriyyet-i mezkûrenin muvakkat olduğunun gösterilmesi ve bulundukları me'mûriyyetlerin kâffesi muvakkat me'mûriyyet olanlarla ailelerine maâş tahsîs kılınmayacağı, fi 29 Çemâziyelâhir sene 1301 ve fi 14 Nisan sene 1300. (26 Nisan 1884)

796 Emekliliğe sevk edilen veya ailelerine maaş bağlanan memurların hizmet cetvellerinde bir memuriyetten diğer memuriyete tayin edilenlerin durumunun belirtilmesi.

Tekâütü icrâ' olunacak veya ailelerine maâş tahsîs kılınacak me'mûrîn için tanzîm edilecek müddet-i hizmet cetvellerinde bir me'mûriyyetten diğer me'mûriyyete tahvîlen ta'yîn edilmiş olanların o me'mûriyyetleri hizasına şerh verilmesi, fi 29 Şaban sene 1303 ve fi 21 Mayıs sene 1302. (2 Haziran 1886)

797 Emekli olacak memurların zimmetlerinin olup olmadığının ve zimmetleri olup da ödemiş olanların hangi tarihte ödeme yaptıklarının evraklarında açıkça belirtilmesi.

Tekâütü icrâ' olunacak me'mûrînin zimmet-i emîrîyyeleri olup olmadığının ve zimmet-i emîrîyyeleri olup da te'diye etmiş olanların hangi tarihte tesviye ettiklerinin evrâklarında sarâhaten gösterilmesi, fi 21 Recep sene 1305 ve fi 22 Mart sene 1304. (3 Nisan 1888)

798 Emekli ve dul maaşlarının 1 Mart 1298'den itibaren yerel devlet memurlarının kesintilerinden ödeneceği.

Mütekâidîn ve erâmil maâşâtının 1298 senesinden itibaren (13 Mart 1882) mahalleri me'mûrîn-i mülkiye tevkifâtından tesviye ve i'tâ' kılınacağı, fi 25 Rebiülahir sene 1301 ve fi 11 Şubat sene 1299. (23 Şubat 1884)

ONİKİNCİ BÖLÜM

A. Rüsûmat memurlarıyla birlikte çalışan muhafaza memurları maaşının ne şekilde ödeneceği, Rüsûmata ait eski defterlerin hükümete teslim edilmesi.

799 **1 Kanunusani 1297'den itibaren Müşterek Muhafaza memurları maaşının %60'lık kısmının Rüsûmat Emâneti % 40'lık kısmının Düyûn-ı Umumiyye İdaresi tarafından verileceği, İdarenin bu memurların sayısını ihtiyaca göre arttırıp azaltabileceği, Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'nin görev kusuru işleyen muhafaza memurları ve müfettişlerinin işten el çektirilmesi veya azledilmeleri hususunda Rüsûmat Emânetinden talepte bulunabileceği.**

1297 senesi Kânûnusânî'si ibtidasından itibaren (13 Ocak 1882) Müşterek Muhâfaza Me'mûrları maâşatı % 60'ının Rüsûmat Emâneti ve % 40'ının idâre tarafından verileceği Rüsûmat ile Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'nin bu müşterek me'mûrların mevâkiini umûr ve vezâifin istilzâm edeceği ihtiyacata göre bi'l-ittifak ta'dile ve me'mûrlarını tenkis veya tezyide hakları olacağı ve vezâifinde kusur ettiği tahakkuk eden muhâfaza me'mûr veya müfettişlerinin işten el çektirilmesini veya azlini İdârenin Rüsûmat Emâneti'nden talebe hakkı olacağı ve sairesi hakkında tanzîm olunan dört maddeyi hâvî mukavelenâmenin gönderildiği, fi 22 Şaban sene 1299 ve fi 26 Haziran sene 1298. (8 Temmuz 1882)

800 **Düyûn-ı Umumiyye Memurları ile Reji memurlarının durumlarını beğenmedikleri gümrük muhafaza memurlarının yerinin değiştirilmesi amacıyla Rüsûmat Nezaretine başvuruda bulunabileceği, bu memurların maaşlarının arttırılmasının ancak Rüsûmat İdaresi ile Rüsûm-ı Sitte İdaresi'nin oybirliğine bağlı olduğu, Rüsûmat idarelerinden Düyûn-ı Umumiyye ve Reji idareleri'ne her ay rapor gönderileceği, muhafaza memurlarının yakacak ve zeytinyağı dışındaki hiçbir masrafının kabul edilmeyeceği.**

Müşterek Muhâfaza Me'mûrları'ndan hâl vukuunda Rüsûmat İdâreleri'nce yerlerine intihâb ve ta'yîn olunacakların evsâf-ı matlube ashâbından olmayanları görüldüğünde Düyûn-ı Umûmiyye ve Reji Me'mûrları bunların

mercilerine bi'l-ihbâr intihâbının bi-hakkın icrâ'sını talep etmeye hakları olacağı ve Muhâfaza Me'mûrları zamm-ı maâşatına ve terakki veyahut tenzîllerine dair olan icrâât emânetle Düyûn-ı Umûmiyye meclis-i İdâresi veya Nezâret-i Umûmiyyesi beyninde husûl-i ittifaka vâ-beste tutulacağı ve Dersaâdet'de Muhâfaza Me'mûrları'nın bulundukları mevâkiden lüzûm görünecek mevkilerde Saydiye Rüsûmu'nun ondalık îtasıyla me'mûrîn-i mûmâileyhüm tarafından cibâyet ettirilmesine Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'nin salahiyeti olacağı ve Düyûn-ı Umûmiyye ve Reji'ye müteallik olarak Rüsûmat İdârcleri'nde icrâ' olunacak tahkikatın mahalli Düyûn-ı Umûmiyye ve Reji İdârcleri'nden me'mûr talebiyle bunların huzurlarında müttefikan îfâ olunacağı ve müşterek muhafaza memurları bulunan mahallerin kâffesinde Düyûn-ı Umûmiyye ve Reji'ye müteallik vukuat olup olmadığına dair mahalleri Rüsûmat İdâreleri'nden Düyûn-ı Umûmiyye ve Reji İdâreleri'ne beher mâh birer jurnal i'tâ' kılınacağı ve mahrûkat ve revgan-ı zeyt masraflarından mâ-adâ Müşterek Muhâfaza Me'mûrları için sair masraf kabûl olunmayacağı hakkında kaleme alınan mevâdd ve hatimenin 26 Mayıs sene 1298 (7 Haziran 1882) tarihli mukavelenâmeye zeyledilerek gönderildiği ve bu bâbda bazı vesâyâ icrâ' kılındığı, fi 22 Rebiülahir sene 1307 ve fi 3 Kânunuevvel sene 1305. (15 Aralık 1889)

801 1 Mart 1299'dan itibaren Müşterek Muhafaza memurlarının maaşlarına Rüsûmat İdaresi'nce yapılan artışın %40'lık kısmının Düyûn-ı Umumiyye idarelerince ödeneceği.

1299 senesi Mart'ı ibtidasından itibaren (13 Mart 1883) Müşterek Muhâfaza Me'mûrları maâşâtına Rüsûmat'ça zammedilen mikdârın % 40'ının Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'nden tesviye olunması, fi 11 Cemâziyelevvel sene 1300 ve fi 8 Mart sene 1299. (20 Mart 1883)

802 Muhafaza memurları maaşının Düyûn-ı Umumiyye İdaresi tarafından karşılanan %40'lık bölümünün Reji İdaresi ile Düyûn-ı Umumiyye İdaresi arasında paylaşıldığı, tütün kaçakçılığının önlenmesi konusunda kayırmacılık yapan muhafaza memurlarının Reji memurları tarafından Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne şikâyet edilip Rüsûmat nezaretlerine bilgi verileceği.

Müşterek Muhâfaza Me'mûrları maâşatından Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi tarafından tesviye olunan % 40'ına Reji İdâresi tarafından Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi ile müşterek olduğundan tütün kaçakçılarının derdesti

emrinde Muhâfaza Me'mûrları'nın tekâsül ve adem-i mübâlâtları olur da haklarında Reji Me'mûrları tarafından şikâyet vuku' bulur ise Nezâret-i Umûmiyye'ye ihbâr ve Rüsûmat Nezâretleri'ne ihtâr-ı keyfiyyet edilmesi, fi 17 Şevvâl sene 1301 ve fi 28 Temmuz sene 1300. (9 Ağustos 1884)

803 **Eski Rüsûm-ı Sitte İdaresi tarafından tahsil edilemediği için Rüsûmat Emânet-i Celîlesi'ne kalan bakiye alacakların oluşturulan komisyonlar vasıtasıyla tahsil edileceği, sözkonusu alacakların tahsil edilen ve gönderilen kısımlarıyla ilgili olarak birer defter düzenlenip Rüsûmat idareleri vasıtasıyla devlete gönderileceği.**

Mülga Rüsûm-ı Sitte İdâresi'nin teşkilinden mukaddem nâ-tahsîl kalıp Rüsûmat Emânet-i Celilesi'ne ait bakâyanın teşkîl olunan komisyonlar ma'rifetiyle tahsîl kılınacağından mezkûr bakâyadan vuku' bulan tahsîlât ve irsâlatın mikdâr ve müfredâtını mübeyyin birer ve icmâlini şâmil diğer birer kıt'a defterinin Rüsûmat İdârcleri ma'rifetiyle hükûmetlere i'tâ' olunması, fi 23 Muharrem sene 1306 ve fi 17 Eylül sene 1304. (29 Eylül 1888)

B. Tuz ambarları ve idari binaların inşaat ve tamiri, daire ve mağazaların kira kontratlarında dikkat edilmesi gereken konular, memlaha memurlarının kaçak içki ve ipeğe, memurların pulsuz mektuplara dikkat etmeleri.

804 **Bina ve ambarların tamire ihtiyaç duyması durumunda yerel yönetimlerce keşif raporu hazırlanması, keşif rakamları üzerinden sözkonusu işin ihaleye çıkartılması, ihaleye talip olanlardan teminat senedi alınması, sözkonusu inşaat işinin ihale veya emânet yöntemlerinden hangisiyle yapılacağı konusunda İdare menfaatinin gözetilmesi.**

Mîrî idâre mahalleri ile ambarların inşaat ve tamiratına lüzûm göründüğü takdîrde mahalleri hükümetleri marifetiyle icrâ'-yı keşfiyle tanzîm olunacak müfredât defterleri üzerine maktûan deruhteye talip olanlar beyninde münâkasaya konularak uhdesinde takarrür edenlerden taahhütlerini müş'ir sened alınması ve bunların emânete veya maktûan idaresinden hangisi idarece menfaatli olacağının ve emâneten idaresinde terettüb edecek mes'uliyetin deruhte edilip edilmeyeceğinin bildirilmesi, fi 18 Muharrem sene 1290 ve fi 5 Mart sene 1289.

805 **Bina ve ambarların inşa ve tamiri aşamasında keşif raporlarının çok ciddi şekilde hazırlanması, sözkonusu işlerin yapım bedelinin keşif rakamlarını aşmaması, aksi durumda aradaki farkın sorumlulardan talep ve tahsil edileceği.**

Mîrî idâre mahalleri ile ambarların inşaat ve tamiratına lüzûm göründüğü hâlde lâyıkıyla keşf ettirilip keşf-i evvelinden fazla masraf edilmemesi ve edildiği takdîrde bâdilerine tazmîn ettirileceği, fi 29 Recep sene 1286 ve fi 23 Teşrinievvel sene 1285. (4 Kasım 1869)

806 **Bina ve ambarların yapımı aşamasında yerel yönetimlerce hazırlanacak keşif raporlarına ek olarak resimlerininde hazırlanarak gönderilmesi.**

Mîrî idâre mahalleri ile ambarların inşaatına lüzûm göründüğü takdîrde hükûmetten alınacak keşif defterlerinden mâ-adâ birer de resimlerinin tanzîm olunarak gönderilmesi, fi gurre-i Muharrem sene 1294 ve fi 4 Kânûnusânî sene 1292. (16 Ocak 1877)

807 **Kiralanması gereken mağaza ve dükkanların kira kontratlarına mal sahiplerinin istediği zaman tahliye etmesini ve kira artışı yapmasını engelleyecek maddeler yazılması, kiralanacak yerlere ait her çeşit tamirat masrafının mal sahiplerine yüklenmesi.**

İsticarına lüzûm görünen dâire ve mağaza ve ambarların hîn-i isticarında idârece istenildiği vakitte terk edilip ashâbı hiçbir vesile ile çıkaramamak ve zamm-ı icâre talebinde bulunamamak ve cüzî ve külli tamiratı ashâbına ait olmak şartlarıyla ve hükûmetler ma'rifetiyle kontratoya rabt edilmesi, fi 23 Cemâziyelâhir sene 1294 ve fi 22 Haziran sene 1293. (4 Temmuz 1877)

808 **Memlaha memurlarının kaçak içki ve eşyalara dikkat göstermesi, kaçak mal yakaladıkları taktirde en yakın Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne haber göndermeleri, yakalanan mallardan dolayı memlaha memurlarına ihbâriyye verileceği.**

Memlaha me'mûrlarının kaçak müskirât ve saireye dikkat eylemeleri vazifelerinden bulunduğu cihetle böyle bir kaçak tuttukları takdîrde en yakın olan Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'ne haber göndermeleri lâzım geleceğinin ve bu kaçaklardan memlaha me'mûrlarına ihbâriyye verileceğinin beyânına dair, fi 7 Zilkade sene 1297 ve fi 29 Eylül sene 1296. (11 Ekim 1880)

809 **Kolcuların pulsuz mektuplara dikkat etmesi, pulsuz mektup yakaladıkları taktirde sahipleriyle beraber mahalli postahanelere teslim etmeleri, pulsuz mektuplardan alınacak iki kat ücretten birinin kolculara verileceği.**

Düyûn-ı Umûmiyye Kolcuları'nın pulsuz mektuplara dikkat eylemeleri ve pulsuz mektup ele geçirdikleri takdîrde hâmiliyle beraber mahalli postahanelerine teslim etmeleri ve pulsuz mektuplardan alınacak ikişer kat ücretten birer katı kendilerine verileceği ve Posta Nizâmnâmesi'nden gönderildiği, fi 18 Şevvâl sene 1300 ve fi 9 Ağustos sene 1299. (21 Ağustos 1883)

810 **Rozetlerini kaybedenlerden rozet bedelinin yanı sıra 50 kuruş ceza alınması, geçici olarak görev yapan hademe ve kolcuların hizmetleri sona erdiğinde bu rozetlerin kendilerinden teslim alınması.**

Alâmet-i fârikaların seleften halefe devriyle alâmet-i farikasını zâyi edenlerden semen-i alâmet-i fârika ile beraber cüz'i ellişer kuruş alınarak îrâd kayd olunması ve muvakkaten istihdâm olunan hademe ve kolcuların hitâm-ı hizmetlerinde alâmet-i fârikalarının ahzıyla hıfzedilmesi, fi 15 Şevvâl sene 1297 ve fi 8 Eylül sene 1296. (20 Eylül 1880)

811 **Memurların kendilerine ait iki tane mühür kullanmaması, nazır, müdür ve memurların yokluklarında kendi mühürlerini başkatip ve katiplere bırakmaması, aksine hareket edenlerin görevlerine son verileceği.**

Me'mûrînin ikişer adet zât mührü kullanmamaları ve nâzır ve müdîr ve me'mûrların bir tarafa azimetlerinde zât mühürlerinin başkatip ve katiplere ve saire bırakılmamaları ve hilâfında hareket edenlerin me'mûriyyetlerinden azl olunacakları, fi 5 Cemâziyelevvel sene 1285 ve fi 11 Ağustos sene 1284. (23 Ağustos 1868)

812 **Her kim talep ederse etsin haciz süreci başlamamış bir eşyanın alıkonulmaması, resmi tebligat üzerine elkonulan bir eşyanın zarar görmesi durumunda sorumluluğun Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne değil o eşyayı haciz ettiren kişiye ait olacağı, elkonulan eşyaların hüküm ve karar verilmedikçe hiç kimseye teslim edilmemesi.**

Her kimin istid'â'sı ve talebi üzerine olur ise olsun resmen sikvestro muâmelesi icrâ' olunmamış eşyanın tevkifine yürünülmemesi ve tebligât-ı resmiyye üzerine tevkif kılınan eşyaya fenalık garaz olduğu hâlde bunun mes'uliyeti İdâreye ait olmayıp sikvestro ettiren adama râci' olunacağı ve tebligât-ı resmiyye üzerine mevkûf bulunan eşyanın bilâ-hükm ve karâr bir tarafa verilmemesi, fi 9 Rebiülahir sene 1290 ve fi 23 Mayıs sene 1289. (4 Haziran 1873)

813 İdareler ile iş yapan kişilere iyi davranılması.

İdârelere mürâcaât edecek ashâb-ı mesâliha refik ile muâmele olunması, fi 3 Safer sene 1286 ve fi 3 Mayıs sene 1285. (15 Mayıs 1869)

814 Müstahdemlerin tüccar ve yolculardan bahşiş almaması, aksine hareket edenlerin görevden alınacağı ve hakkında kanuni işlem yapılacağı.

Me'mûrîn-i müstahdemenin tüccâr ve yolculardan bahşiş almamaları ve alanların azliyle beraber mücâzât-ı kanûniyeye uğrayacakları, fi 14 Cemâziyelevvel sene 1279 ve fi 25 Teşrinievvel sene 1278. (6 Kasım 1862)

815 Memur ve hademelerin kontrol ve muayene amacıyla İdareye getirilen eşyaları satın almaması, tüccarlardan borç para almamaları.

Me'mûrîn ve hademenin li'eclil-muayene İdâreye getirilen eşyadan bir şey iştirâ' etmemeleri ve me'mûrînin idârelere mürâcaât edecek tüccâra borc eylememeleri, fi 3 Safer sene 1280 ve fi 26 Haziran sene 1279. (8 Temmuz 1863)

816 Memurların akşamları İdare binalarında kalmaması, kendi şahsi eşyaları için idarelerde dolap bulundurmaması.

Me'mûrînin geceleri idâre mahallerinde beytûtet etmemeleri ve eşya-yı zâtiyelerine mahsûs idârelerde dolap bulundurmamaları, fi 15 Cemâziyelâhir sene 1283 ve fi 13 Eylül sene 1282. (25 Eylül 1866)

817 Tatil gününün taşra idarelerinde Pazar günü olarak uygulanması, pazar tatilinde nöbetleşe eleman bulundurulması, tatil gününde posta gelmesi durumunda bu nöbetçilerden birinin postaya gönderilmesi.

Taşra idârelerinde cuma günleri tatil edilmeyip pazar günleri tatil edilmesi ve

bu pazar tatilinde dahi münâvebeten nöbetçi bulundurulması ve yevm-i mezbûrda posta gelecek olur ise postahaneye bu nöbetçilerden birinin gönderilmesi, fi 12 Rebiülevvel sene 1284 ve fi 3 Temmuz sene 1283. (15 Temmuz 1867)

818 | Ramazan ayında işe gidiş geliş saatlerine dikkat edilmesi.

Ramazan-ı şerif'de idârelere geç gelinmeyip ve erken gidilmemesi, fi 13 Şaban sene 1286 ve fi 5 Teşrînisânî sene 1285. (17 Kasım 1869)

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Zimmet veya diğer suçlarından dolayı görevden alınan veya görev yeri değiştirilen memurlar.

819 **Düyûn-ı Umumiyye-i Osmaniye İdaresi'nin kuruluşundan 28 Şubat 1306 tarihine kadar zimmet suçu işlemiş olan memurların isim ve diğer özelliklerini içeren teşhir defterinin gönderildiği.**

Düyûn-ı Umûmiyye-i Osmaniye İdâresi'nin tarih-i teşkîlinden 1306 senesi Şubat'ı nihâyetine kadar tebeyyün eden zimmet vesair gûne töhmet ve kabahatlerine mebnî bâdema istihdâm olunmak üzere azl ve tebdîl edilmiş olan me'mûrînin esâmî ve eşkâl ve sairesinin mübeyyin teşhir defterinin gönderildiği, fi 25 Recep sene 1308 ve fi 22 Şubat sene 1306. (6 Mart 1891)

A

Adliye Nezâret-i Celîlesi, 21, 98, 104, 108, 110, 111, 168, 174, 175, 180, 188
Ahmet Şemseddin Efendi, 211
Akdeniz, 35
Ankara, 260, 262
Arjantin, XXX
Asâkir-i Nizâmiye, 168, 169
Asâkir-i Şâhâne, 33
Âşâr Mültezimleri, 113, 124, 129
Âşâr Nizâmnâmesi, 124
Avrupa, 58, 190
Avusturya Postaları, 215
Aynaroz, 66, 67

B

Bâbıâli, 121
Bahr-i Sefid, 126
Bahriye Kanûnu, 203
Bahriye Nezâreti, 91
Balık Masdariye Resmi, 125
Bank-ı Osmani, 197
Bey'iyye Resmi, 78, 80, 81, 131, 132
Beyrut, 190
Bulgar, 111
Bulgaristan, 56, 57, 231

C

Ceza Kanûnname-i Hümâyunu, 33, 146
Cezair, 140

Ç

Çiftlikât-ı Hümâyun Me'mûrları, 123

D

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi, 28, 34, 42, 63, 69, 74, 107, 108, 109, 110, 115, 131, 132, 167, 168, 169, 173, 174, 180
Damga Rüsûmu, 83
Defter-i Hâkanî, 180
Dellaliyye Resmi, 47
Dersaadet, 32, 35, 65, 83, 125, 129, 183, 242, 261, 262
Dersaadet Bank-ı Osmânî Direktörlüğü, 116
Dersaadet Liman Dâiresi, 35
Dersaadet Pul Bey'iyye Me'mûriyeti, 86
Dersaadet ve Tevâbi' Balıkhane Nizâmnâmesi, 125
Devâir-i Âlîye, 97, 101, 210
Devâir-i Belediye, 101

Devâir-i Resmiyye, 84, 95, 96, 101, 108, 112
Devlet-i Âliyye, 116, 132, 172
Duhân Resmi, 187
Duhuliye Resmi, 33
Düyûn-ı Umumiyye, XXXIII
Düyûn-ı Umûmiyye, 3, 4, 5, 9, 11, 23, 37, 47, 52, 64, 69, 70, 71, 78, 82, 94, 95, 96, 97, 98, 101, 107, 108, 111, 113, 119, 121, 122, 123, 124, 127, 129, 130, 131, 154, 161, 164, 167, 169, 170, 175, 176, 179, 180, 185, 187, 188, 189, 194, 205, 213, 222, 227, 228, 233, 234, 236, 237, 241, 242, 244, 245
Düyûn-ı Umûmiyye Genel Merkezi, 12, 22, 34, 118, 129, 148, 149, 164, 167, 183, 184, 185, 190, 199, 201, 202, 217, 223
Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri, 9, 23, 47, 70, 71, 101, 108, 113, 121, 129, 130, 131, 161, 164, 169, 176, 188, 189, 227, 228, 233, 234, 236, 242, 244
Düyûn-ı Umumiyye İdaresi, XXXIII
Düyûn-ı Umûmiyye İdaresi, XXXIII, 3
Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi, IV, 5, 15, 23, 39, 59, 64, 69, 70, 94, 95, 96, 117, 119, 120, 123, 127, 129, 130, 154, 156, 161, 168, 169, 170, 173, 174, 175, 185, 186, 187, 194, 213, 233, 241, 242, 245
Düyûn-ı Umûmiyye Kolcuları, 11, 245
Düyûn-ı Umûmiyye me'mûrları, 37, 47, 52, 70, 78, 82, 97, 98, 111, 122, 124, 167, 169, 176, 179, 180, 233, 237
Düyûn-ı Umûmiyye-i Osmâniye, 3, 4
Düyûn-ı Umûmiyye-i Osmâniye İdâre Meclisi, 3, 4, 5, 205
Düyûn-ı Umûmiyye-i Osmaniye İdâresi, 249

E

Emekli Sandığı, 16, 20, 233, 234, 235, 236
Encümen-i İdâre-i Maliye, 102

F

Fransa, XXX
Fransız, 186, 199, 200, 215
Fransızca, 211

G

Girit, 60, 74, 140
Girit Cezîresi, 60, 74
Gümrük Me'mûrları, 69
Gümrük Muafiyeti Nizâmnâmesi, 66

H

Hâhambaşı, 110
Hariciye Nezâret-i Celîlesi, 118
Harir Öşrü, 124, 127, 165, 228, 229
Hazine-i Celîle, 127, 164, 180
Honduras, XXX

İ

İdâre-i Mahsûsa, 200
İdâre-i Merkeziyye, 11, 13, 26, 28, 35, 62, 118, 121, 128, 148, 151, 152, 153, 154, 184, 185, 188, 191, 192, 197, 198, 199, 206, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224
İngiltere, XXX
İskenderiye, 140
İspanya, XXX
İstanbul, IV, 260, 261

K

Karadeniz, 35, 36
Karantina İdâresi, 36
Karantina Me'mûrları, 36
Komisyon-ı Âli Nizâmnâmesi, 237

L

Liman İdâreleri, 102
Liman Reisleri, 37, 84
Londra, XXX
Loyd Kumpanyası, 200

M

Mal Sandıkları, 95, 114
Maliye Müfettişleri, 23, 98
Mâliye Nezâret-i Celîlesi, 20, 21, 22, 97, 101, 102, 104, 114, 117, 124, 126, 127, 130, 188
Mecâlis-i İdâre, 20, 21, 101, 109, 128, 174, 175, 187
Meclis-i Hass-ı Vükelâ, 60, 180
Mehâkim-i Cezâiyye, 99
Mehâkim-i İstinafiye, 21, 188
Mehâkim-i Nizâmiyye, 100
Mehâkim-i Şer'iyye, 97, 99, 109, 112, 116
Memâlik-i Ecnebiye, 231
Memâlik-i İrâniye, 42
Memâlik-i Mahrusa, 125

Memâlik-i Mahrûsa-i Şâhâne, 60, 61
Memâlik-i Şâhâne, 29, 33, 36, 41, 48, 49, 57, 60, 67, 69, 72, 76, 125, 159
Memlaha İdâreleri, 185, 217, 218, 219, 223
Merkez-i Nezâret, 220, 235
Mesajri Maritime, 199, 200, 215
Mevlüt, 118
Mevrid İdârelcri, 44, 45, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 154, 157, 158, 163, 218, 219
Mısır, 56, 57, 61, 73, 140, 190, 223, 231
Midilli, 140
Muhâfaza Me'mûrları, 47, 52, 78, 82, 241, 242
Mukavelât Muharrirliği, 203
Murâbaha Nizâmnâmesi, 236
Mülhakat İdâreleri, 3, 23, 88, 89, 91, 142, 193, 213, 219, 224, 226, 227, 235
Müskirât Resmi, 64
Müskirât Resm-i Bey'iyye Nizâmnâmesi, 78, 81
Müskirât Resm-i Mîrî Nizamnamesi, 53
Müskirât Resm-i Mîrî Nizâmnâmesi, 53, 54, 58, 64, 67
Müskirât Resm-i Mîrîsi, 54, 63, 187
Müşterek Muhâfaza Me'mûrları, 47, 241, 242

N

Nemçe Kara Postaları, 200
Nezâret-i Muhasebe, 148
Nezâret-i Umûmiyye, 9, 17, 22, 26, 28, 32, 34, 38, 44, 73, 76, 77, 103, 117, 130, 137, 139, 147, 154, 164, 167, 175, 185, 190, 208, 209, 210, 211, 224, 225, 226, 228, 242, 243
Nüfus İdâreleri, 110

O

Osmanlı Devleti, XXXIII

Ö

Ömer Faruk, 262

P

Paris, XXX
Paris Borsası, XXX
Patrikhaneler, 110
Peru, XXX
Polis Meclisleri, 99, 100
Portekiz, XXX
Posta Nizâmnâmesi, 214, 245
Posta ve Telgraf, 83, 90, 96, 107, 135, 221, 225, 226

Posta ve Telgraf Nezâret-i Aliyyesi, 107
Protestan, 110
Pul Bey'iyye Me'mûriyeti, 91, 221, 222

R

Reji, 112, 113, 119, 120, 121, 122, 123, 165, 187, 227, 228, 241, 242
Reji İdâreleri, 112, 113, 121, 122, 123, 227, 228, 242
Reji İdâresi, 112, 187, 242
Reji Me'mûrları, 119, 120, 122, 165, 228, 241, 242, 243
Resm-i Damga, 84, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 100, 112, 116, 117
Resm-i Damga Kanûnu, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 98
Resm-i Damga Muamelâtı, 100
Resm-i Mîrî Nizâmnâmesi, 65
Rum Patrikhanesi, 111
Rumeli-i Şarkî, 43, 56, 57, 61, 231
Rusya Kumpanyası, 200, 201
Rüsûmat, 47, 52, 58, 64, 69, 70, 78, 82, 83, 98, 121, 125, 129, 177, 233, 241, 242, 243
Rüsûmat Emaneti, 241
Rüsûmat Emanet-i Celîlesi, 47, 58, 64, 69, 70, 125, 129, 177, 243
Rüsûmat İdâreleri, 242, 243
Rüsûmat Me'mûrları, 47, 52, 78, 82, 83
Rüsûmat Nezâretleri, 47, 58, 129, 243
Rüsûm-ı Maktua Tarifesi, 93
Rüsûm-ı Sitte, 3, 64, 187, 243
Rüsum-ı Sitte İdaresi, XXXIII

S

Sandık Emaneti, 7, 20
Sandık Emini, 9
Sandık Eminleri, 14, 22, 27, 85, 88, 142, 170, 181, 192, 193, 202, 203, 204
Sayd-ı Bahri, 228
Sayd-ı Berri, 127, 164, 228, 229
Saydiye Rüsûmu, 127, 128, 165, 242
Selânik Düyûn-ı Umûmiyye Nezâreti, 69
Sırp Krallığı, 186
Sisam, 45, 60, 61, 223
Sisam Cezîresi, 45, 60, 61, 223

Ş

Şûrâ-yı Devlet, 20, 21, 32, 60, 67, 99, 102, 106, 108, 109, 110, 112, 116, 130, 261

T

Taşoz Cezîresi, 140
Tebea-i Devlet-i Âliyye, 41, 43, 79, 80, 132, 173
Tebea-i Yunaniyye, 44, 79, 172
Tekâüd Sandığı, 16, 20, 233, 234, 235, 236
Tekâüd Sandığı Nezâret-i Celîlesi, 234, 235, 236, 237
Telgraf ve Posta İdâreleri, 106, 107
Ticaret Nezâret-i Celîlesi, 104
Tophane-i Âmire, 130
Tömbeki Bey'iyyesi, 127, 164, 228, 229
Tuz Tâlimatı, 25, 40, 42, 46, 150
Türkçe, IV, 9, 183
Türki, 211
Türkiye, XXXIII
Türkiye Cumhuriyeti, XXXIII
Tütün Öşrü, 121, 122, 184, 227, 228, 230
Tütün Rejisi, 119

V

Vilâyât-ı Celîle, 20, 21, 22, 28, 34, 36, 42, 43, 44, 61, 62, 63, 65, 69, 74, 79, 80, 96, 97, 101, 102, 107, 108, 109, 110, 114, 117, 121, 126, 127, 130, 131, 132, 146, 167, 168, 169, 172, 173, 174, 177, 178, 180, 188, 210

Y

Yunan, 41, 43, 79, 171, 172
Yunan Devleti, 41, 43

Z

Zabıta-i Saydiye Nizâmnâmesi, 125, 126
Zafer Toprak, XXVIII

KAYNAKÇA

KAYNAKÇA

1) **Rehber-i Muamelât-ı İdare-i Düyûn-ı Umumiyye-i Osmaniye**, Düyûn-ı Umumiyye-i Osmaniye İdaresi, Düyûn-ı Umûmiye-i Osmaniye İdare-i Merkeziyesi Matbaası, İstanbul, 1306.
2) **I. Tertip Düstûr Kılavuzu Osmanlı Devlet Mevzûatı (1839-1908),** Sağlam, Mehmet Hakan, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, Cilt 1, Birinci Baskı, Dijital Düşler, İstanbul, Ekim 2006.
3) **II. Tertip Düstûr Kılavuzu Osmanlı Devlet Mevzûatı (1839-1908),** Sağlam, Mehmet Hakan, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, Cilt 2, Birinci Baskı, Dijital Düşler, İstanbul, Ekim 2006.
4) **Düstûr, Tertip 1, Cilt 1**: Düstûr, Matbaa-i Amire'de basılmıştır. Sene 1289.
5) **Düstûr, Tertip 1, Cilt 2**: Düstûr, Cüz-i Sani, Matbaa-i Amire'de tab' olunmuştur. Sene 1289.
6) **Düstûr, Tertip 1, Cilt 3**: Düstûr, Cild-i salis.
7) **Düstûr, Tertip 1, Cilt 4**: Düstûr, Cüz-i rabi', İstanbul, 1296.
8) **Düstûr, Tertip 1, Cilt 5**: Düstûr, Birinci Tertib, Cild 5, 14 Rebîülevvel 1301-26 Receb 1305, 1 Kanûnusani 1299 (1883)-26 Mart 1304 (1888), Başvekâlet Neşriyat Müdürlüğünce tertib olunarak bastırılmıştır, Ankara, Başvekâlet Matbaası, 1937.
9) **Düstûr, Tertip 1, Cilt 6**: Düstûr, Birinci Tertib, Cild 6, 4 Zilka'de 1304-14 Ramazan 1312, 13 Temmuz 1303 (1887)-27 Şubat 1310 (1890), Başvekâlet Neşriyat ve Müdevvenat Dâiresi Müdürlüğünce tertib olunarak bastırılmıştır, Ankara, Devlet Matbaası, 1939.
10) **Düstûr, Tertip 1, Cilt 7**: Düstûr, Birinci Tertib, Cild 7, 15 Şevvâl 1312-14 Zilhicce 1321, 29 Mart 1311-19 Şubat 1319, Başvekâlet Neşriyat ve Müdevvenat Dâiresi Müdürlüğünce tertib olunarak bastırılmıştır, Ankara, Başvekâlet Devlet Matbaası, 1941.
11) **Düstûr, Tertip 1, Cilt 8**: Düstûr, Birinci Tertib, Cild 8, 23 Muharrem 1322-28 Mart 1320, 15 Cemâziyelâhir 1326-1 Temmuz 1324, Başvekâlet Neşriyat ve Müdevvenat Dâiresi Müdürlüğünce tertib olunarak bastırılmıştır, Ankara, Başvekâlet Devlet Matbaası, 1943.
12) **Düstûr, Tertip 1, Zeyl 1**: Düstûr, Zeyl, (1), Matbaa-i Amirede Tab' olundu, İstanbul, 1298.
13) **Düstûr, Tertip 1, Zeyl 1**: Düstûr, Zeyl, (1), Babıali civarında Ebussuud Caddesinde 72 numaralı Mahmut Beyin matbaasında tab' olunmuştur. İstanbul 1299.

14) **Düstûr, Tertip 1, Zeyl 2**: Düstûr, Zeyl, (2), Babıali civarında Ebussuud Caddesinde 72 numaralı Mahmut Beyin matbaasında tab' olunmuştur, İstanbul, 1299.

15) **Düstûr, Tertip 1, Zeyl 3**: Düstûr, Zeyl, (numara 3), Babıali, Şûrâ-yı Devlet Düstûr Encümeni tarafından tertib olunmuştur, Dersaadet, Mahmut Bey Matbaası, 1300.

16) **Düstûr, Tertip 1, Zeyl 4**: Düstûr, Zeyl, (numara 4), Babıali, Şûrâ-yı Devlet Düstûr Encümeni tarafından tertib olunmuştur, Dersaadet, Matbaa-i Osmaniye'de tab' olunmuştur, 1302.

17) **Mütemmim**, 15 Muharrem 1289 (16 Teşrinisani 1287)-8 Receb 1325 (4 Ağustos 1323), İstanbul, Hilal Matbaası, Zilkade 1325.

18) **Düstûr, Tertip 2, Cilt 1**: Düstûr, Tertib-i sani, Cild 1, 24 Cemâziyelâhir 1326-27 Şevvâl 1327, 10 Temmuz 1324-29 Teşrînievvel 1325, Adliye Nezâreti İhsâiyat ve Müdevvenat-ı Kanûniye Müdüriyeti marifetiyle tertib edilmiştir. Dersaadet, Matbaa-i Osmaniye, 1329.

19) **Düstûr, Tertip 2, Cilt 2**: Düstûr, Tertib-i sani, Cild 2, 1 Zilka'de 1327-11 Zilka'de 1328, 1 Teşrînievvel 1325-31 Teşrînievvel 1326, Adliye Nezâreti İhsâiyat ve Müdevvenat-ı Kanûniye Müdüriyeti marifetiyle tertib edilmiştir. Dersaadet, Matbaa-i Osmaniye, 1330.

20) **Düstûr, Tertip 2, Cilt 3**: Düstûr, Tertib-i sani, Cild 3, 12 Zilka'de 1328-21 Şevvâl 1329, 1 Teşrînisânî 1326-1 Teşrînievvel 1327, Adliye Nezâreti İhsâiyat ve Müdevvenat-ı Kanûniye Müdüriyeti marifetiyle tertib edilmiştir. Dersaadet, Matbaa-i Osmaniye, 1330.

21) **Düstûr, Tertip 2, Cilt 4**: Düstûr, Tertib-i sani, Cild 4, 21 Şevvâl 1329-3 Zilhicce 1330, 1 Teşrînievvel 1327-31 Teşrînievvel 1328, Adliye Nezâreti İhsâiyat ve Müdevvenat-ı Kanûniye Müdüriyeti marifetiyle tertib edilmiştir. Dersaadet, Matbaa-i Osmaniye, 1331.

22) **Düstûr, Tertip 2, Cilt 5**: Düstûr, Tertib-i sani, Cild 5, 4 Zilhicce 1330-13 Zilhicce 1331, 1 Teşrînisânî 1328-31 Teşrînievvel 1329, Adliye Nezâreti İhsâiyat ve Müdevvenat-ı Kanûniye Müdüriyeti marifetiyle tertib edilmiştir. Dersaadet, Matbaa-i Osmaniye, 1332.

23) **Düstûr, Tertip 2 Cilt 6**: : Düstûr, Tertib-i sani, Cild 6, 14 Zilhicce 1331-24 Zilhicce 1332, 1 Teşrînisânî 1329-31 Teşrînievvel 1330, Babıali Sadâretuzma Müdevvenat-ı Kanûniye Müdüriyeti marifetiyle tertib edilmiştir. Dersaadet, Matbaa-i Amire, 1334.

24) **Düstûr, Tertip 2, Cilt 7**: Düstûr, Tertib-i sani, Cild 7, 25 Zilhicce 1332-5 Muharrem 1334, 1 Teşrînisânî 1330-31 Teşrînievvel 1331,

Babıali Sadâretuzma Müdevvenat-ı Kanûniye Müdüriyeti marifetiyle tertib edilmiştir. Dersaadet, Matbaa-i Amire, 1336.

25) **Düstûr, Tertip 2, Cilt 8**: Düstûr, Tertib-i sani, Kavanin ve Nizâmat ve Muahhedat ile umûma ait mukavelât ve irâdâtı muhtevidir. Cild 8, 6 Muharrem 1334-16 Muharrem 1335, 1 Teşrînisânî 1331-31 Teşrînievvel 1332, Başvekâlet Müdevvenat Müdüriyeti tarafından tab' ettirilmiştir. İstanbul, Evkaf Matbaası, 1928.

26) **Düstûr, Tertip 2, Cilt 9**: Düstûr, Tertib-i sani, Kavanin ve Nizâmat ve Muahhedat ile umûma ait mukavelât ve irâdâtı muhtevidir. Cild 9, 17 Muharrem 1335-14 Muharrem 1336, 1 Teşrînisânî 1332-31 Teşrînievvel 1333, Başvekâlet Müdevvenat Müdüriyeti tarafından tab' ettirilmiştir. İstanbul, Evkaf Matbaası, 1928.

27) **Düstûr, Tertip 2, Cilt 10**: Düstûr, Tertib-i sani, Kavanin ve Nizâmat ve Muahhedat ile umûma ait mukavelât ve irâdâtı muhtevidir. Cild 10, 15 Muharrem 1336-2 Muharrem 1337, 1 Teşrînisânî 1333-9 Teşrînievvel 1334, Başvekâlet Müdevvenat Müdüriyeti tarafından tab' ettirilmiştir. İstanbul, Evkaf Matbaası, 1928.

28) **Düstûr, Tertip 2, Cilt 11**: Düstûr, Tertib-i sani, Kavanin ve Nizâmat ve Muahhedat ile umûma ait mukavelât ve irâdâtı muhtevidir. Cild 11, 3 Muharrem 1337-24 Cemâziyelâhir 1338-10 Teşrînievvel 1334-15 Mart 1336, Başvekâlet Müdevvenat Müdüriyeti tarafından tab' ettirilmiştir. İstanbul, Evkaf Matbaası, 1928.

29) **Düstûr, Tertip 2, Cilt 12**: Düstûr, Tertib-i sani, Kavanin ve Nizâmat ve Muahhedat ile umûma ait mukavelât ve irâdâtı muhtevidir. Cild 12, 25 Cemâziyelâhir 1338-14 Rebîülevvel 1341, 16 Mart 1336-4 Teşrînisânî 1338, Başvekâlet Müdevvenat Müdüriyeti tarafından tab' ettirilmiştir. İstanbul, Evkaf Matbaası, 1927.

30) **Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lûgat** (Eski ve Yeni Harflerle), Devellioğlu, Ferit, 19. Baskı (2002), Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 2002.

31) **Kamûs-ı Türki**, Cilt 1-2, Şemsettin Sami, Önsöz Prof. Dr. Ömer Faruk Akün, Alfa Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, Eylül 1998.

32) **T.C. Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Dâire Başkanlığı**, İstanbul.

33) **İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi**, İstanbul.

34) **Beyazıt Devlet Kütüphanesi**, İstanbul.

"İşte Tarih Vakfı, Osmanlı Devleti ve Cumhuriyet Türkiye'si finans tarihine damgasını vuran Düyûn-ı Umumiyye tarihi birincil kaynağını araştırmacılara ayrıntılı bir biçimde sunuyor.
Mehmet Hakan Sağlam'ın gayretleriyle ortaya çıkan bu çalışmanın verileri göz ardı edilerek çağdaş Osmanlı finans tarihini, bu arada iktisat tarihini yazmak olanaksızdır. Osmanlı malî kurumlarının köklü dönüşümler geçirmesine, Maliye Nezareti'nin kendisine çeki düzen vermesine neden olan Düyûn-ı Umumiyye birçok maliyecinin yetişmesinde önemli rol oynamıştır.
Bu doğrultuda Osmanlı 'varidatı' dışarı dönük de olsa önemli ölçüde artmıştır. Bu bağlamda soruna eğilindiğinde, bir yandan küreselleşme sonucu Osmanlı'yı bağımlı kılan Düyûn-ı Umumiyye, öte yandan çağdaş bir finansal yapılanmaya da katkıda bulunmuştur. Osmanlı'nın küreselleşmesine eğilecek araştırmacıların belki de hareket noktası bundan böyle Tarih Vakfı'nın sunacağı ve toplam beş takımdan oluşacak Osmanlı Borç Yönetimi ve Düyûn-ı Umumiyye tarihi belgeleri olmalıdır."

Prof. Dr. Zafer Toprak
Boğaziçi Üniversitesi
Öğretim Üyesi

TARİH VAKFI

TARİH VAKFI YURT YAYINLARI